

SEMINARI: PATOLOGIA CEREBROVASCULAR

34484 Patologia del sistema
nerviós

Neurocirurgia

Prof. Vicente Vanaclocha
Prof. Pedro Roldan
Prof. Guillermo García-March
Prof. José María Gallego
Prof. Ricardo Prat
Prof. Francisco Verdú
vivava@uv.es
pedro.rolدان@uv.es

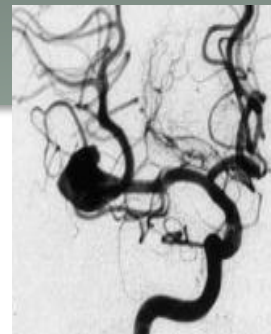
Conceptes clau

- **Hemorràgia subaracnoidal**

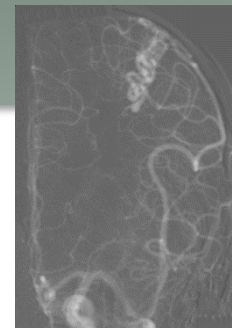
- Aneurisma cerebral
- Malformació arteriovenosa cerebral (MAV cerebral)

Hemorràgia subaracnoidal

Aneurisma

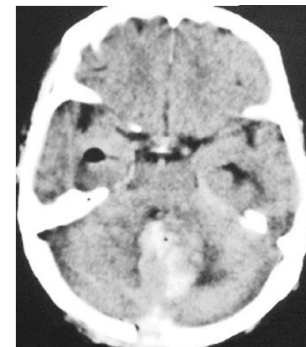
MAV cerebral

- **Hemorràgia cerebral espontània**

- Hemisferis cerebrals
- Fossa posterior

Hematoma cerebral

Hematoma cerebel·lar

- **Isquèmia cerebral**

- Infart de cerebel
- Infart maligne de l'artèria cerebral mitjana

Infart de l'artèria cerebral mitjana

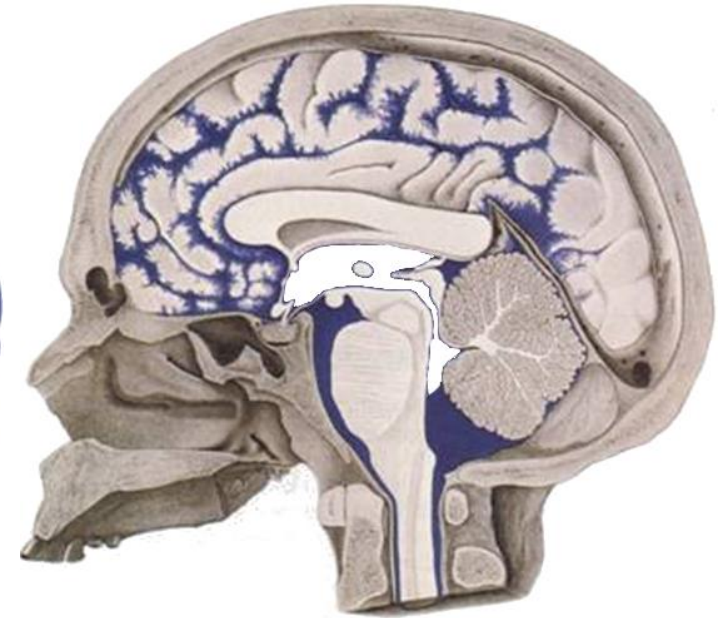
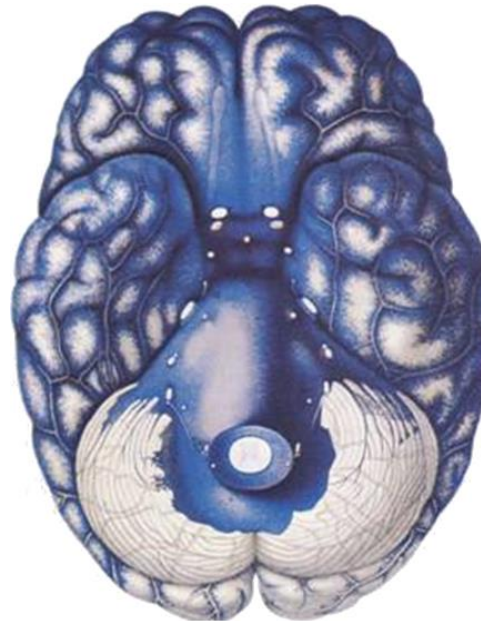
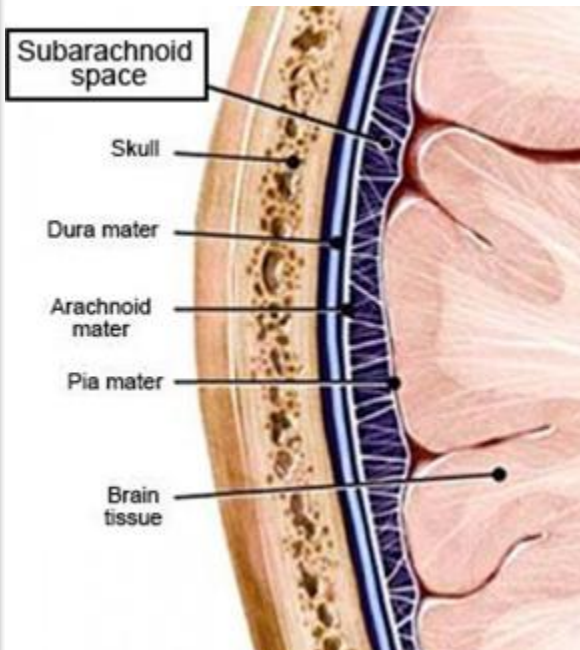
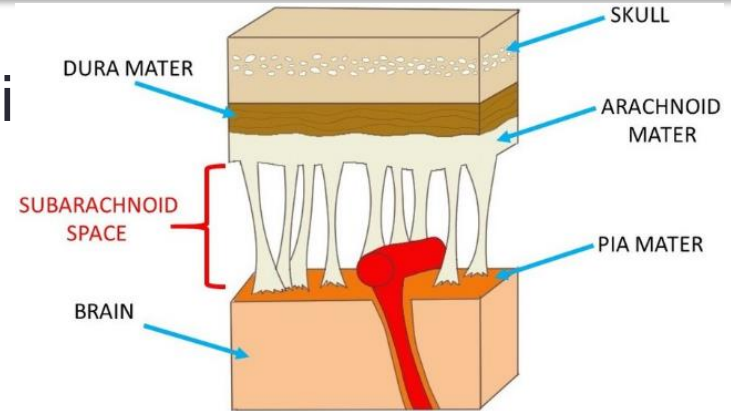

AVM medul·lar

Què és l'espai subaracnoidal i on és?

- És l'espai entre l'aracnoide visceral i la piamàter

RECORDES?

En blau la distribució de l'espai subaracnoidal

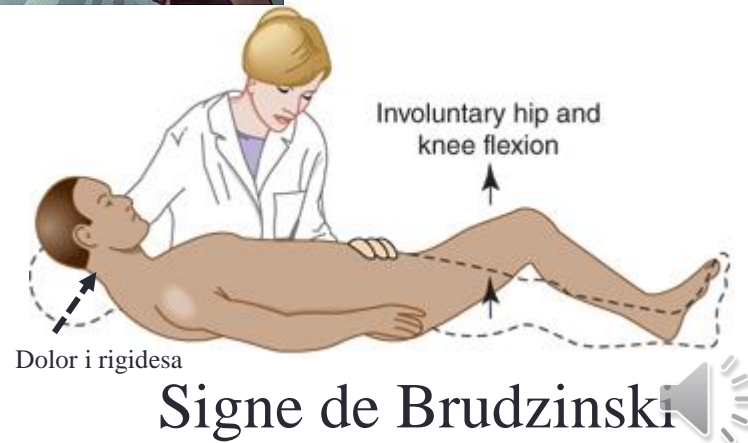
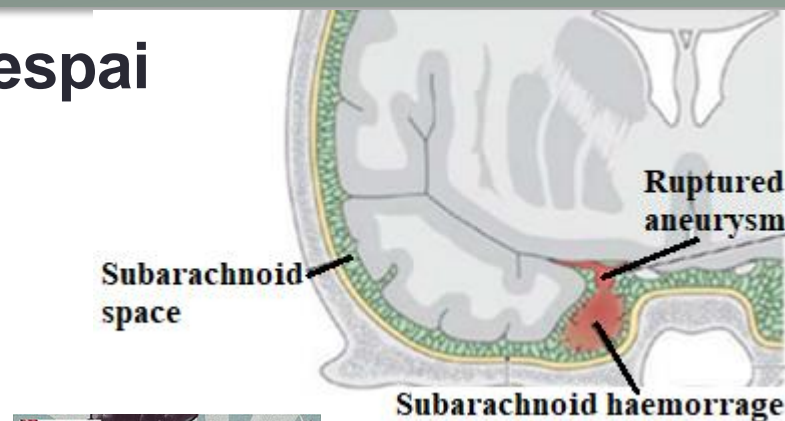
HEMORRÀGIA subaracnoidal

• Vessament de sang arterial a l'espai subaracnoidal

- ↑ sobtat pressió intracranial
- Mal de cap ↑↑ sobtat & ↑↑ intens
- Nivell alterat de consciència
- Rigidesa clatell: signe de Brudzinsky
- Possibilitat d'hidrocefàlia
- Possibilitat de dèficit neurològic
- Hematoma intracerebral

• Mortalitat

- 15% al mateix lloc
- 46% a l'hospital
- Seqüeles 66% supervivents
 - 30% greus

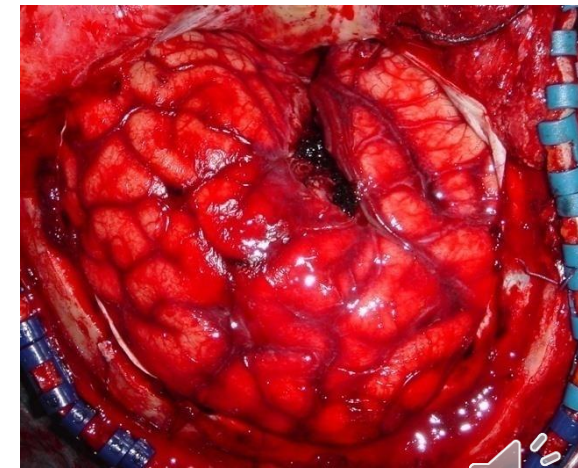
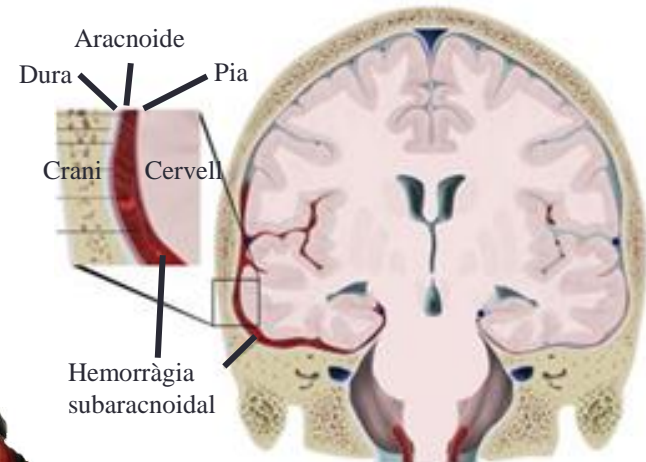
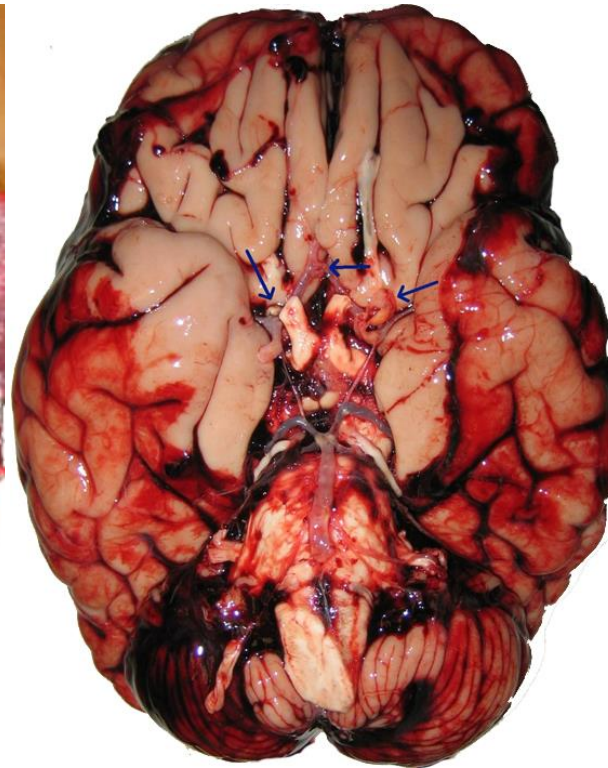
Hemorràgia subaracnoidal

- Causa de mort i gran invalidesa en persones de mitjana edat

Necròpsia

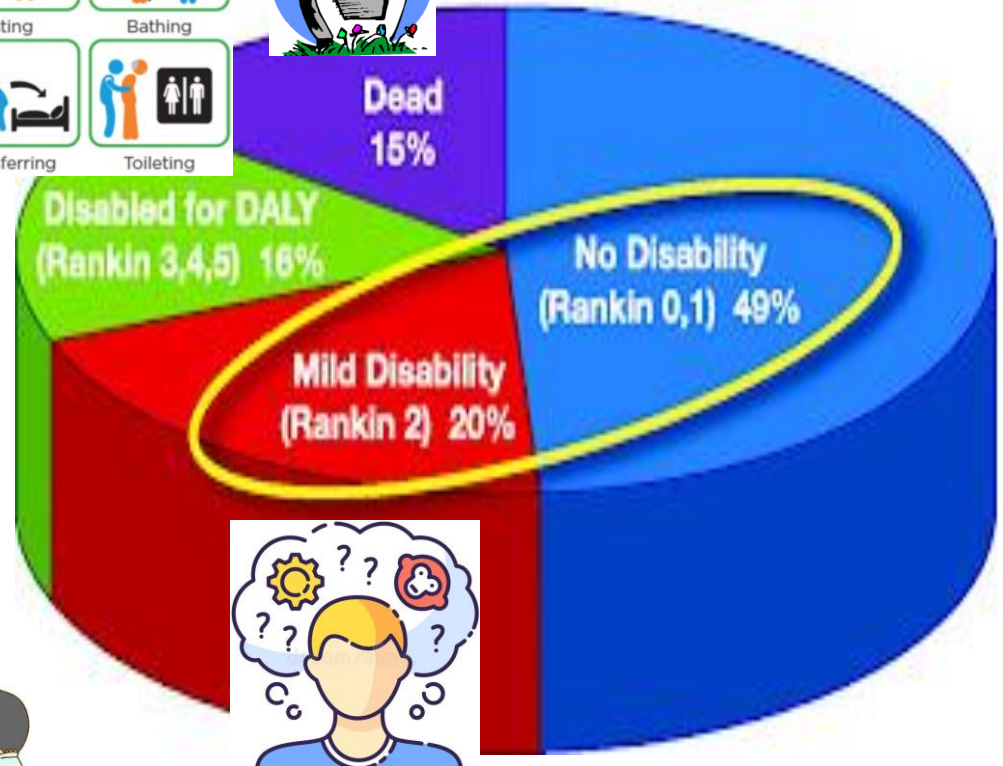
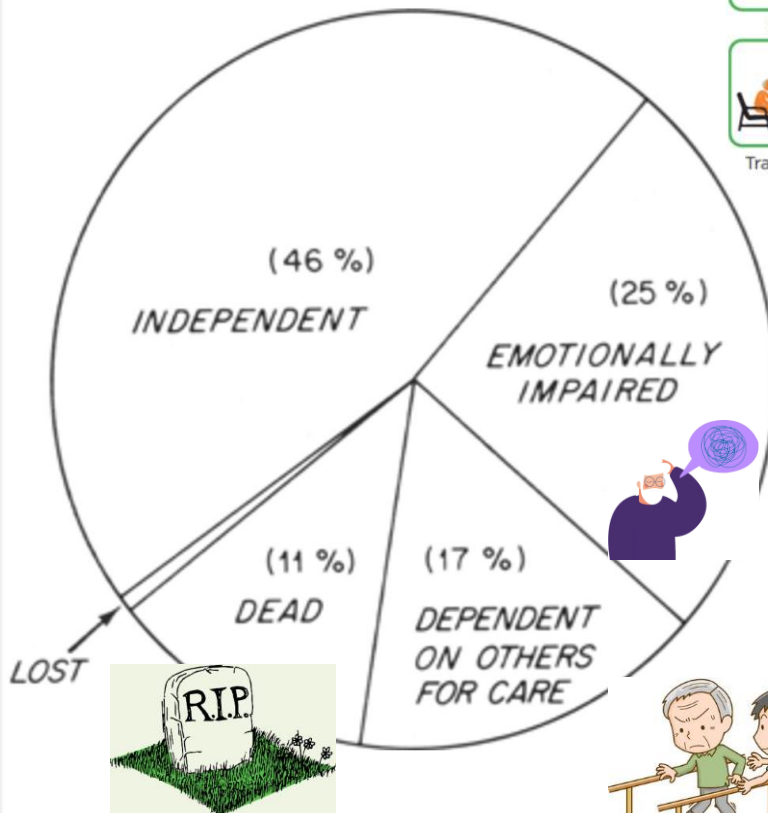

Intraoperatori

Resultat en seguiment d'1 any

- Molts supervivents tenen discapacitats significatives i seqüeles

Presentació clínica: senyals d'advertència

- Mal de cap sentinella
- Atacs cardíacs menors
- Atacs isquèmics transitoris
- Pèrdua d'agudes visual
- Paràlisi 3r parell cranial
- Hemiparèsia
- Dolor craniofacial
- Crisis epilèptiques
- Troballa incidental

Mal de cap sentinella

Paràlisi 3r parell

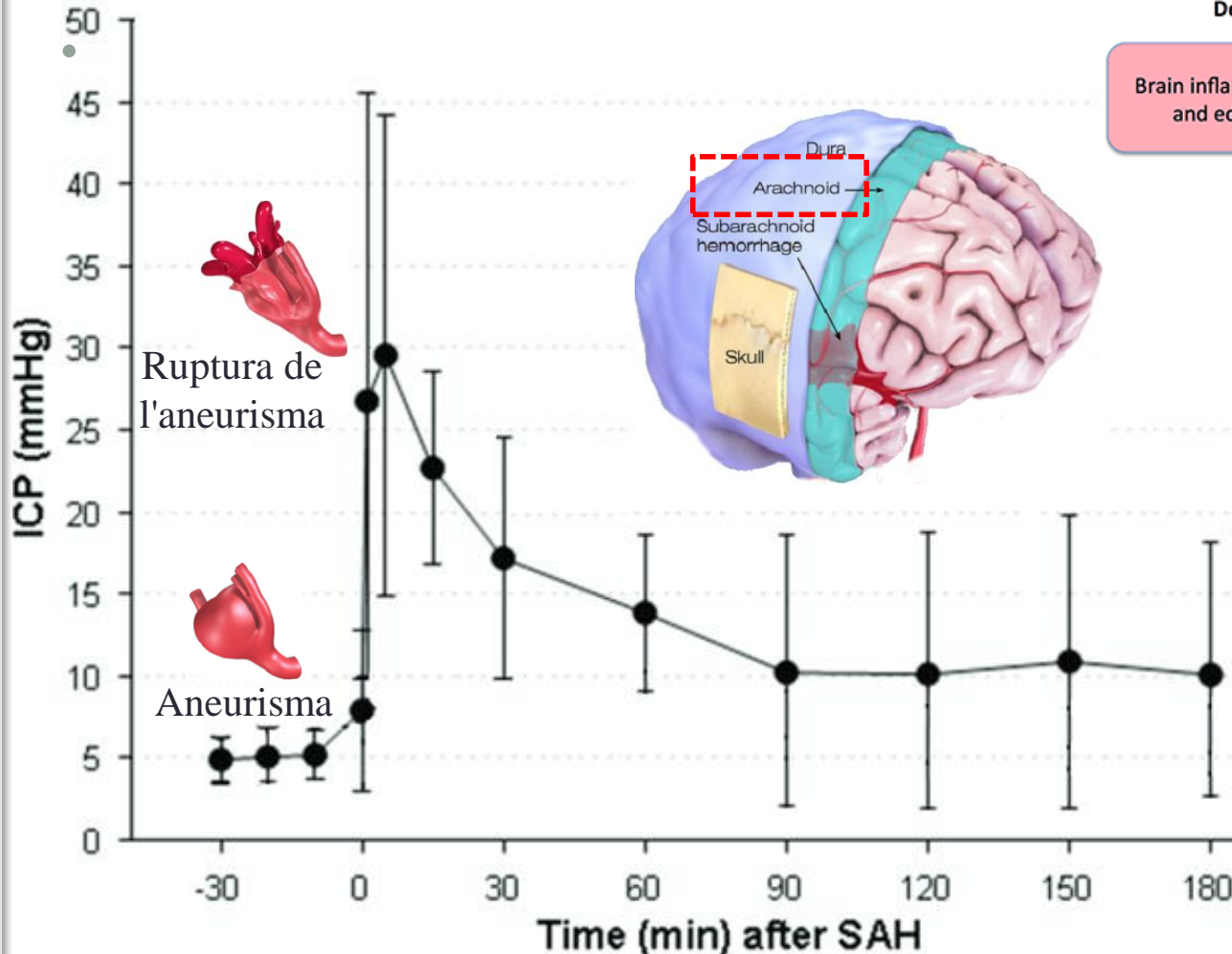
Dolor periorbital

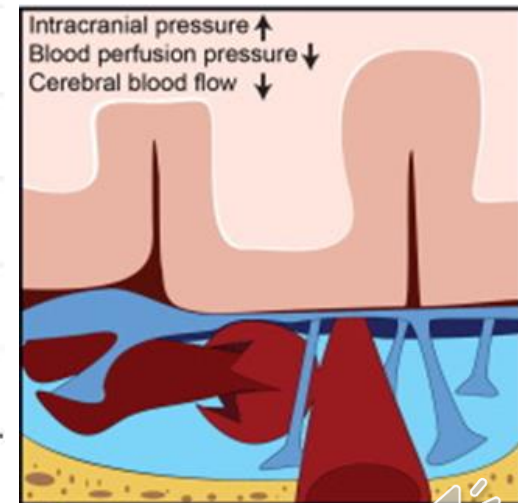
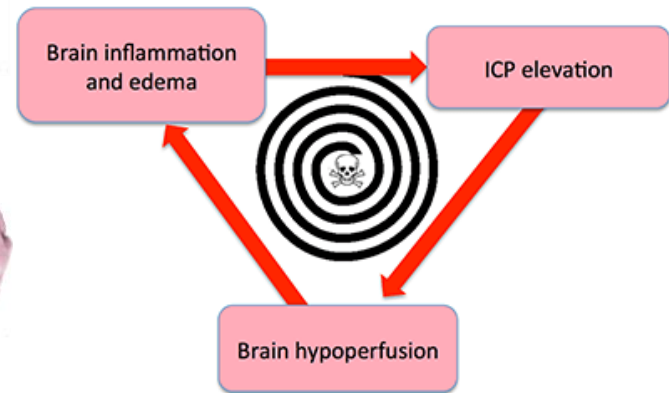
Troballa incidental en RM

Hemorràgia subaracnoidal i PIC

- Ruptura de l'aneurisma = sobtat ↑↑↑ PIC = possible mort

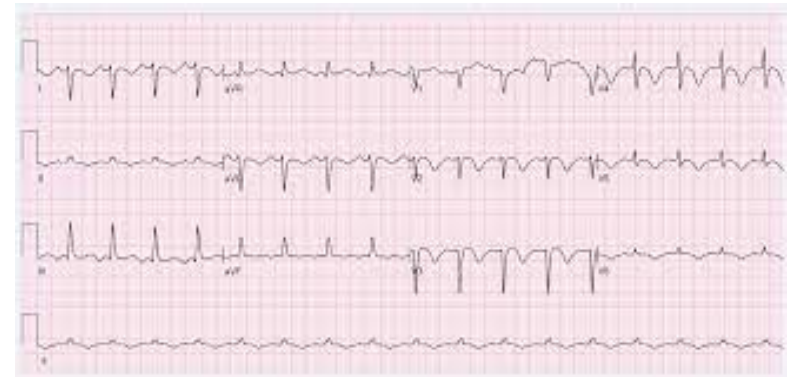
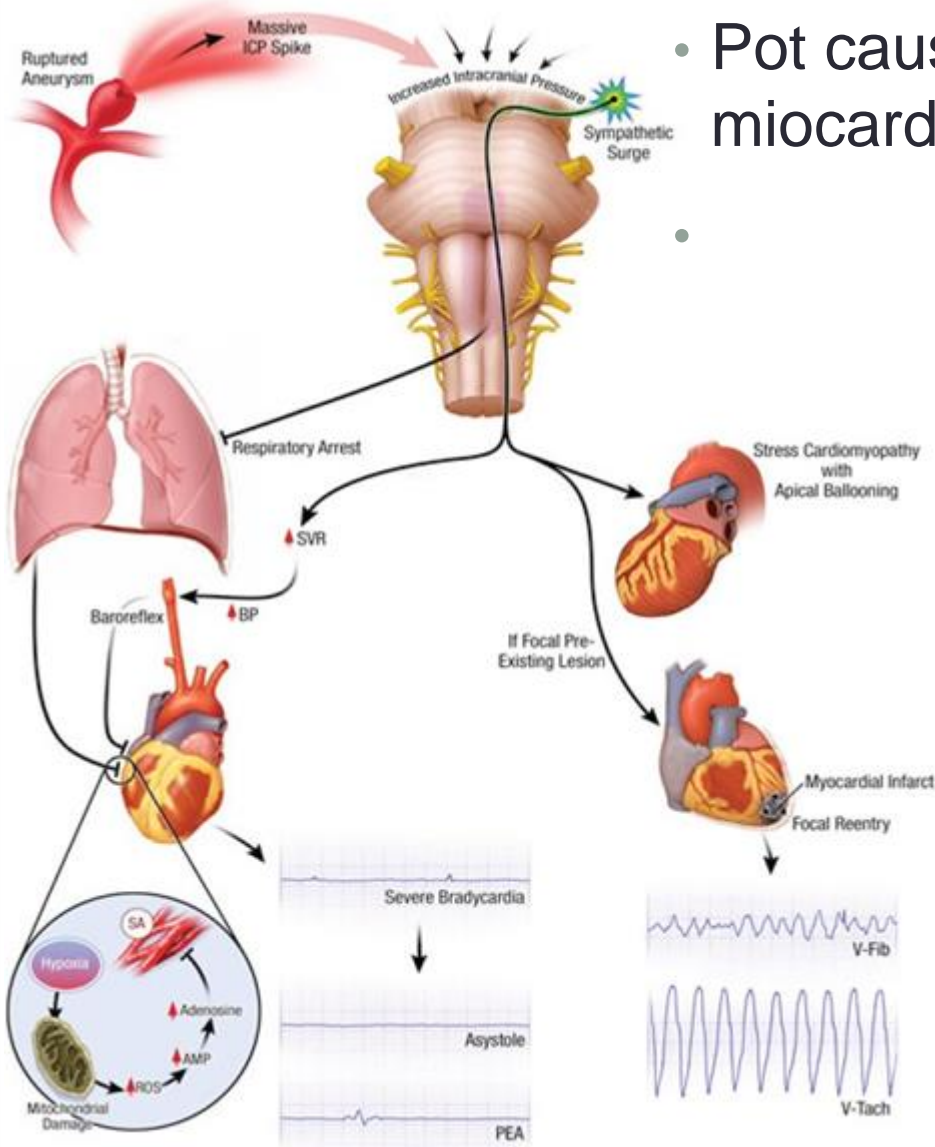

Death spiral of uncontrolled ICP elevation

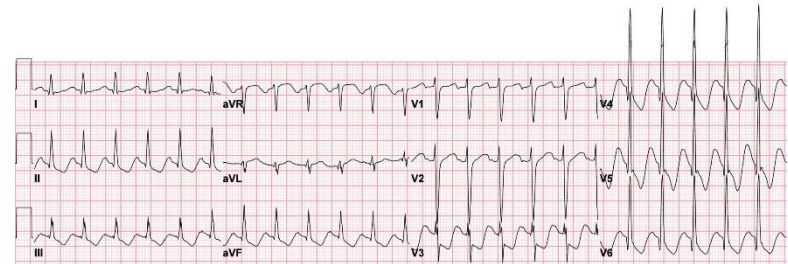

Hemorràgia subaracnoidal i cor

- Pot causar aturada cardíaca / infart de miocardi / miocardi estomordit

Miocardi estomordit en hemorràgia subaracnoidal

EKG amb ones T cerebrals en hemorràgia subaracnoidal

Hemorragia subaracnoidal: clínica

Mal de cap: el pitjor de la meua vida

Pèrdua de consciència

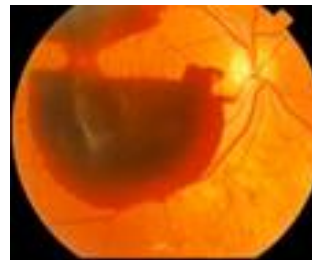
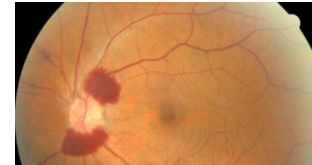
Fotofòbia

Rigidesa de clatell

Vòmits

Hemorràgies vítries

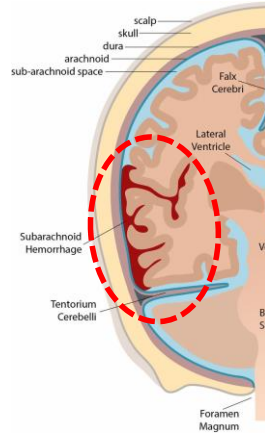

Hipertensió arterial

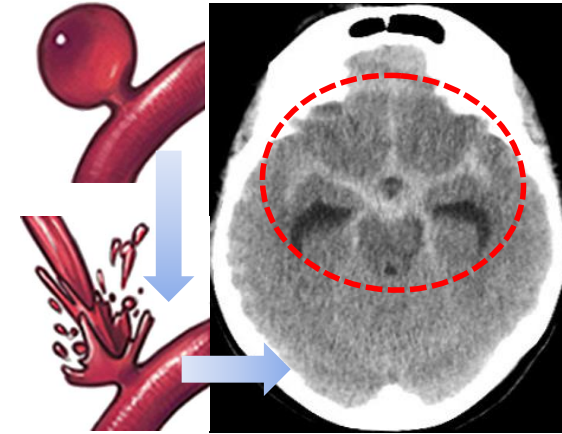

Hemorràgia subaracnoidal: causes

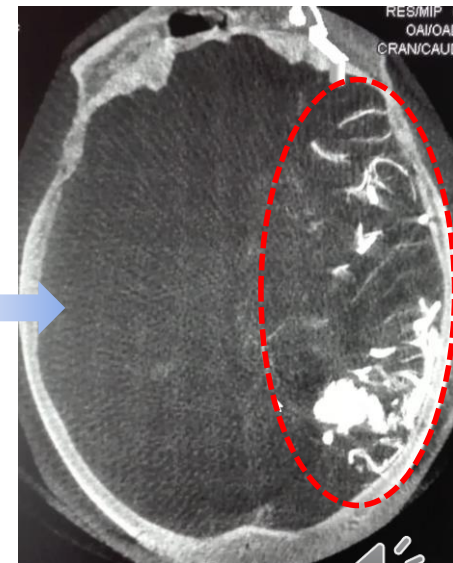
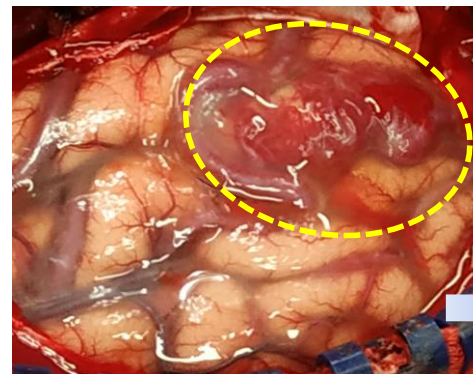
- Traumàtica
 - La més freqüent
- Aneurisma cerebral
- Malformació arteriovenosa
 - Cerebral, rarament medul·la espinal
- Anticoagulació
- Antiagregació
- Sense causa coneguda (10%)

Traumàtica

Ruptura de l'aneurisma

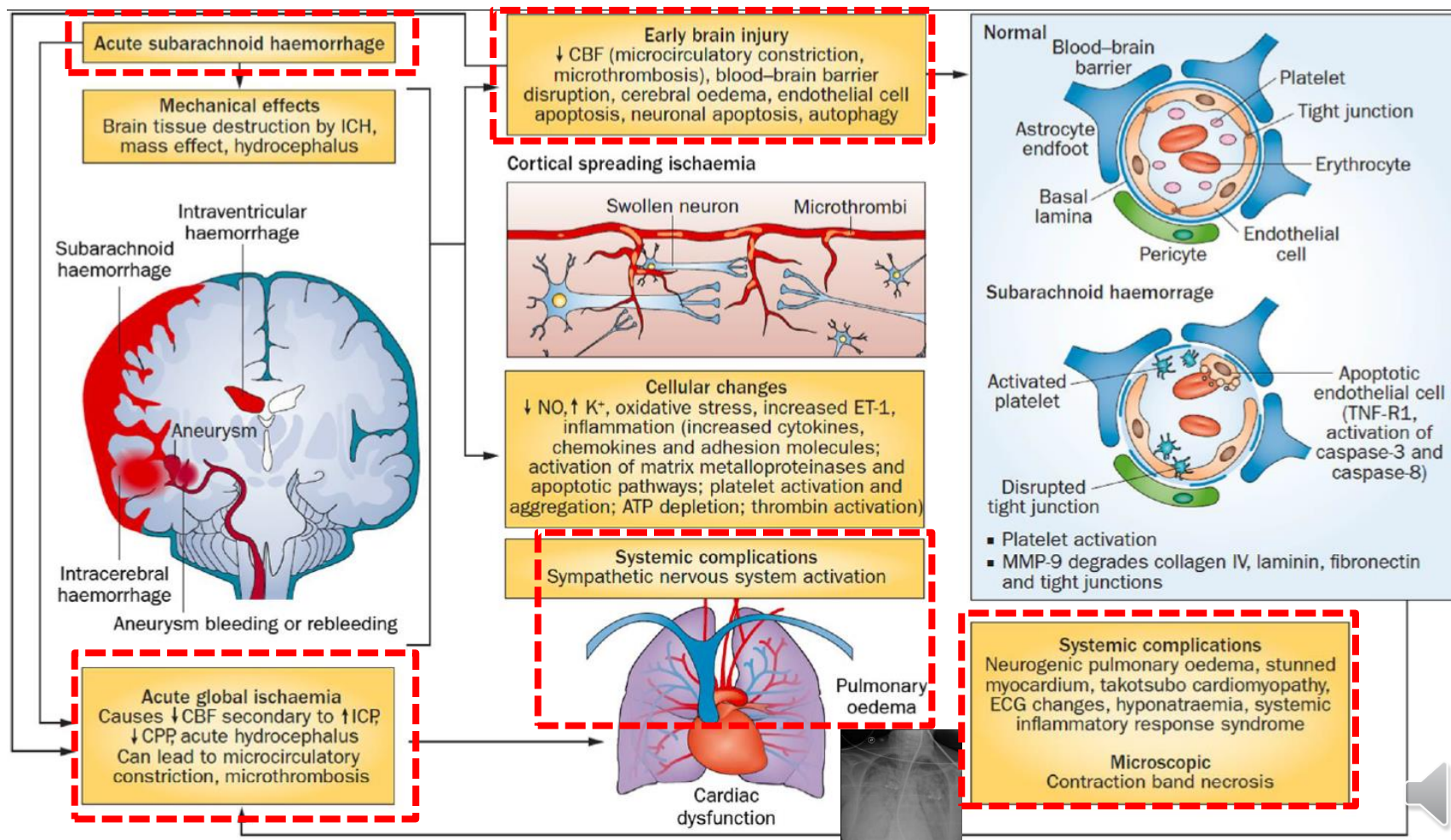

Malformació arteriovenosa

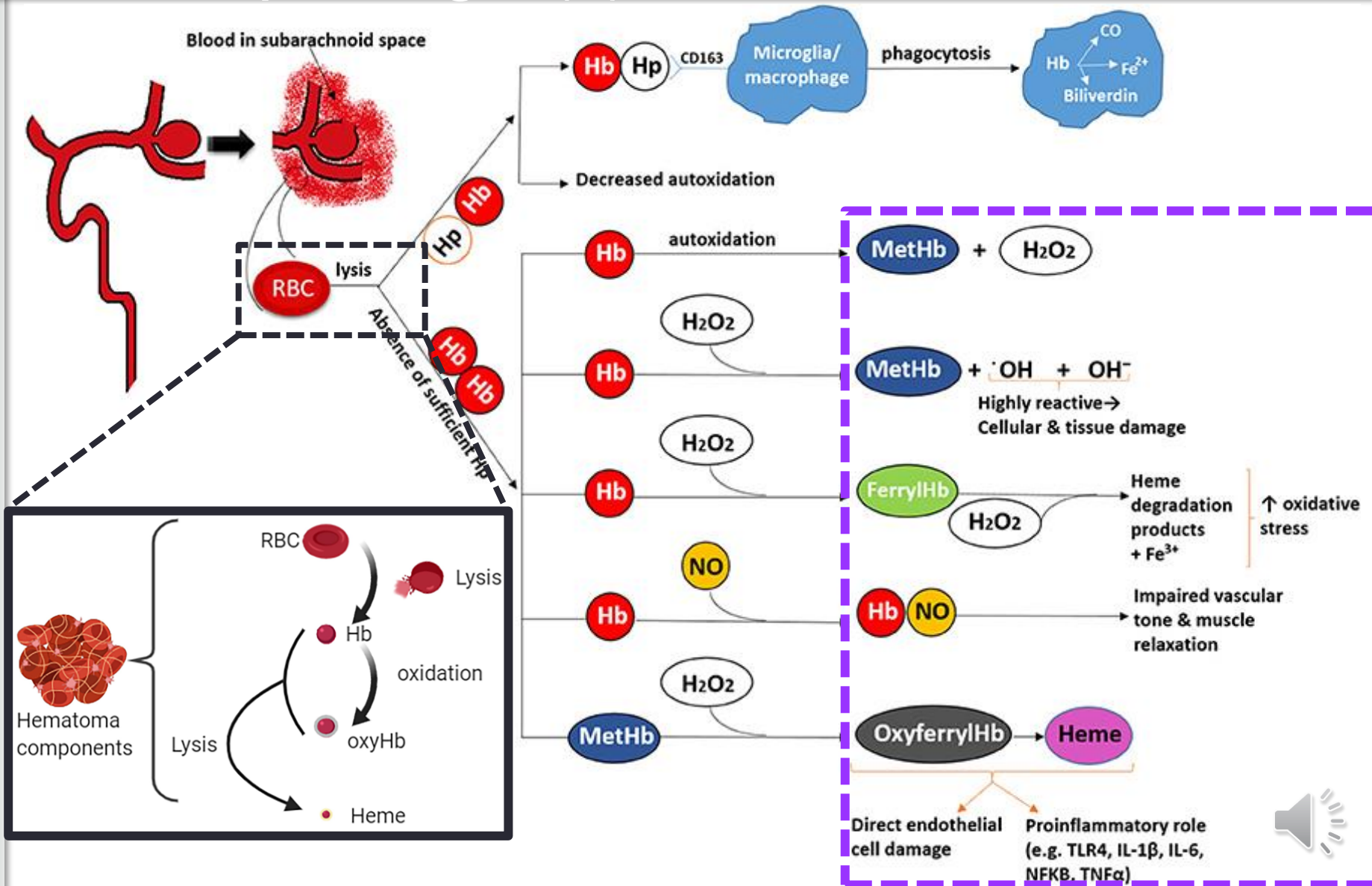

Hemorràgia subaracnoidal: fisiopatologia (1)

- Efecte mecànic + interaccions bioquímiques complexes = formació de radicals lliures = dany cel·lular → mort cel·lular

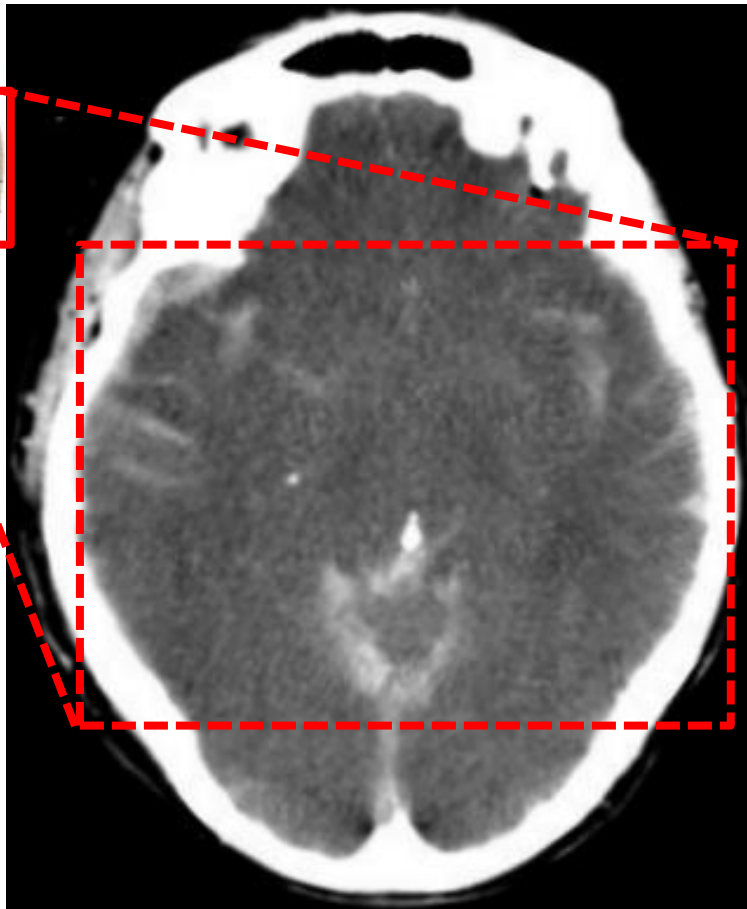
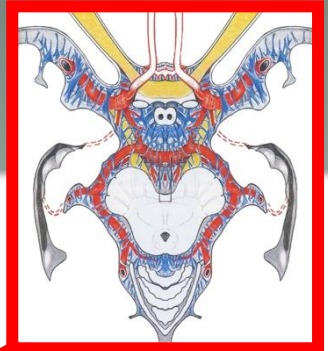

Hemorràgia subaracnoidal: fisiopatologia (2)

Diagnòstic d'hemorràgia subaracnoidal (HSA): TC

- TC PRIMER procediment diagnòstic
- Punció lumbar NOMÉS després d'una TC negativa

SAH a les fissures silvianes

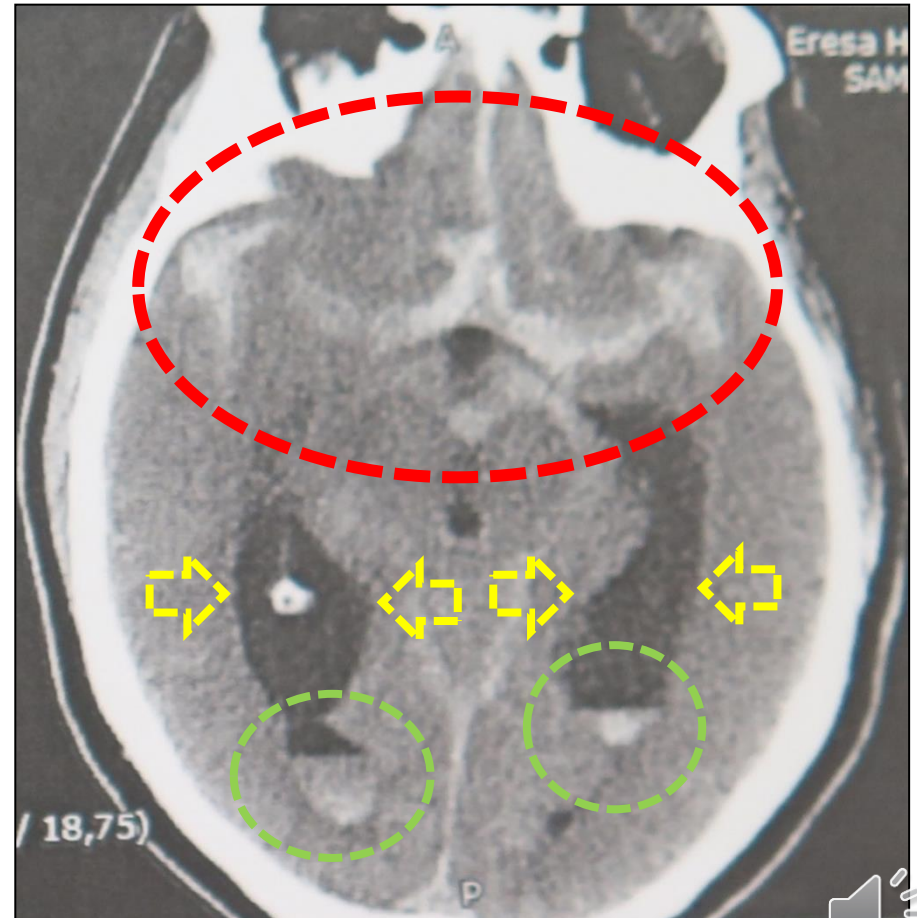
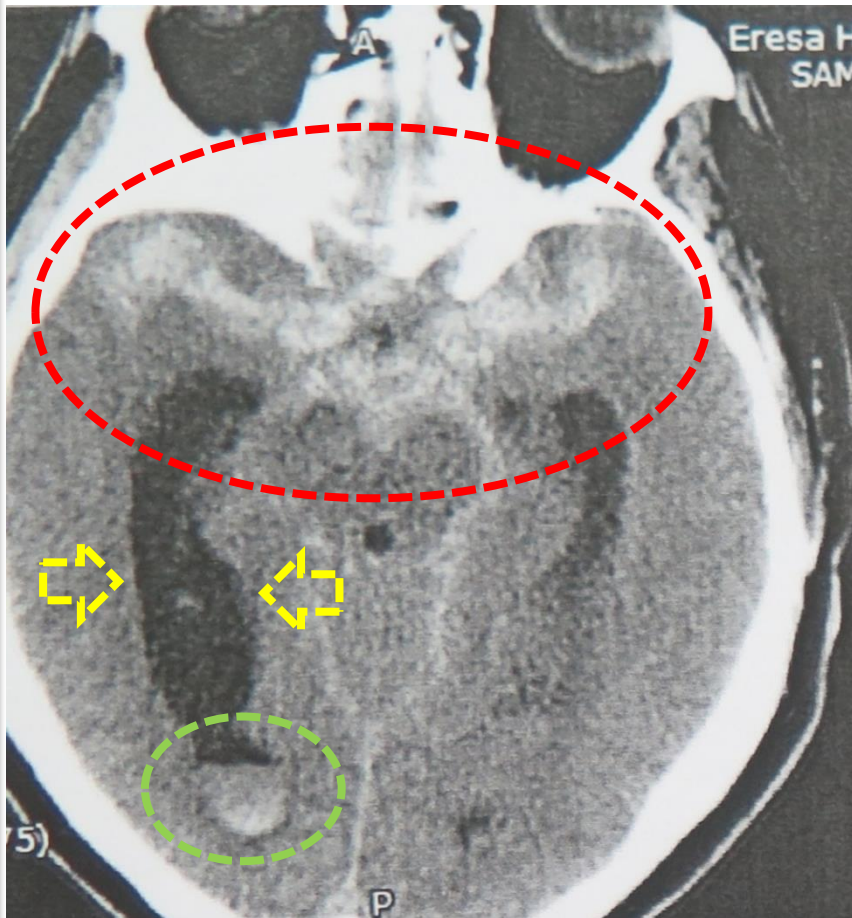

HSA a les cisternes de la base del crani

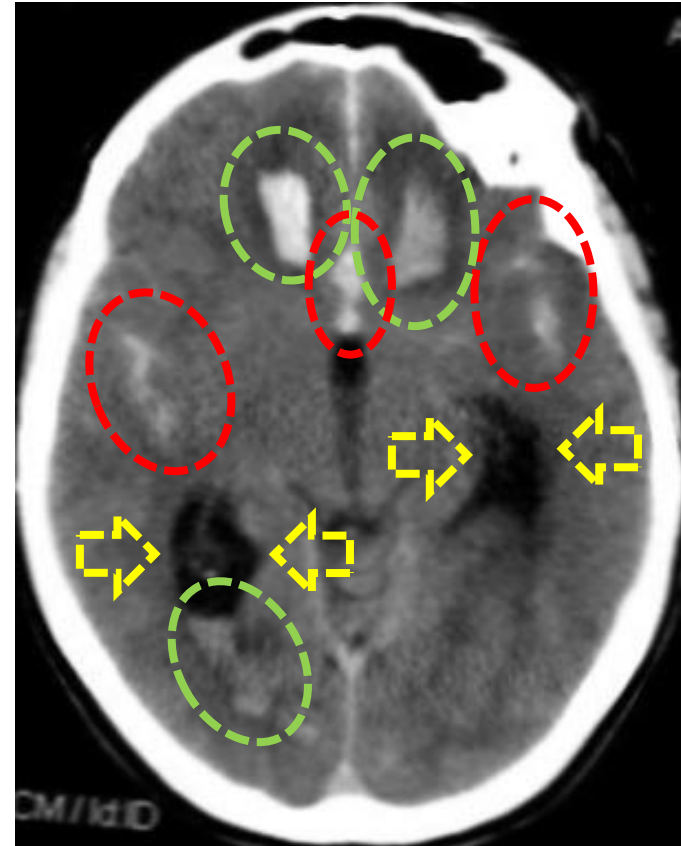
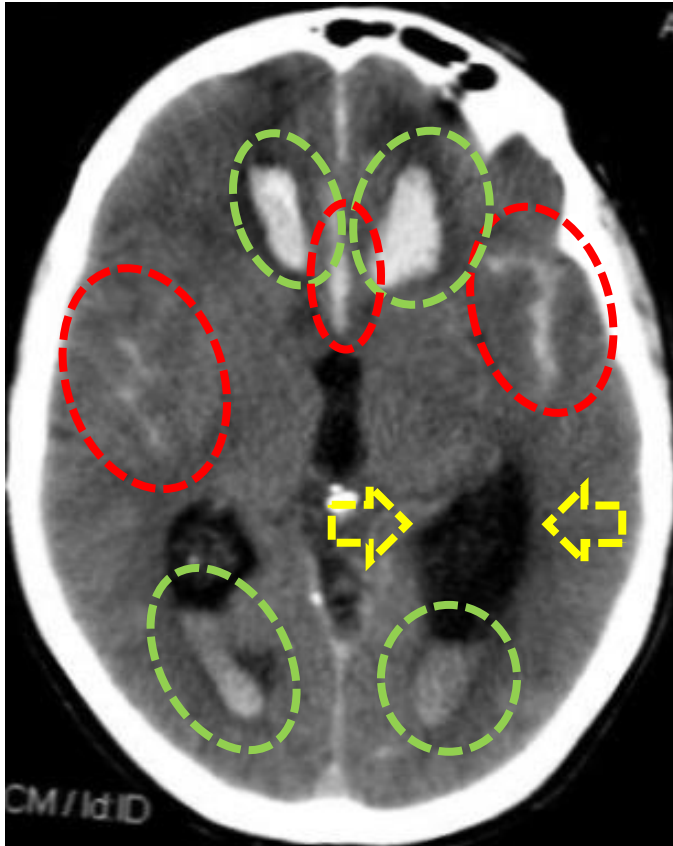
TC: hemorràgia subaracnoidal + sang intraventricular + hidrocefàlia

- Hemorràgia subaracnoidal → la sang intraventricular → hidrocefàlia

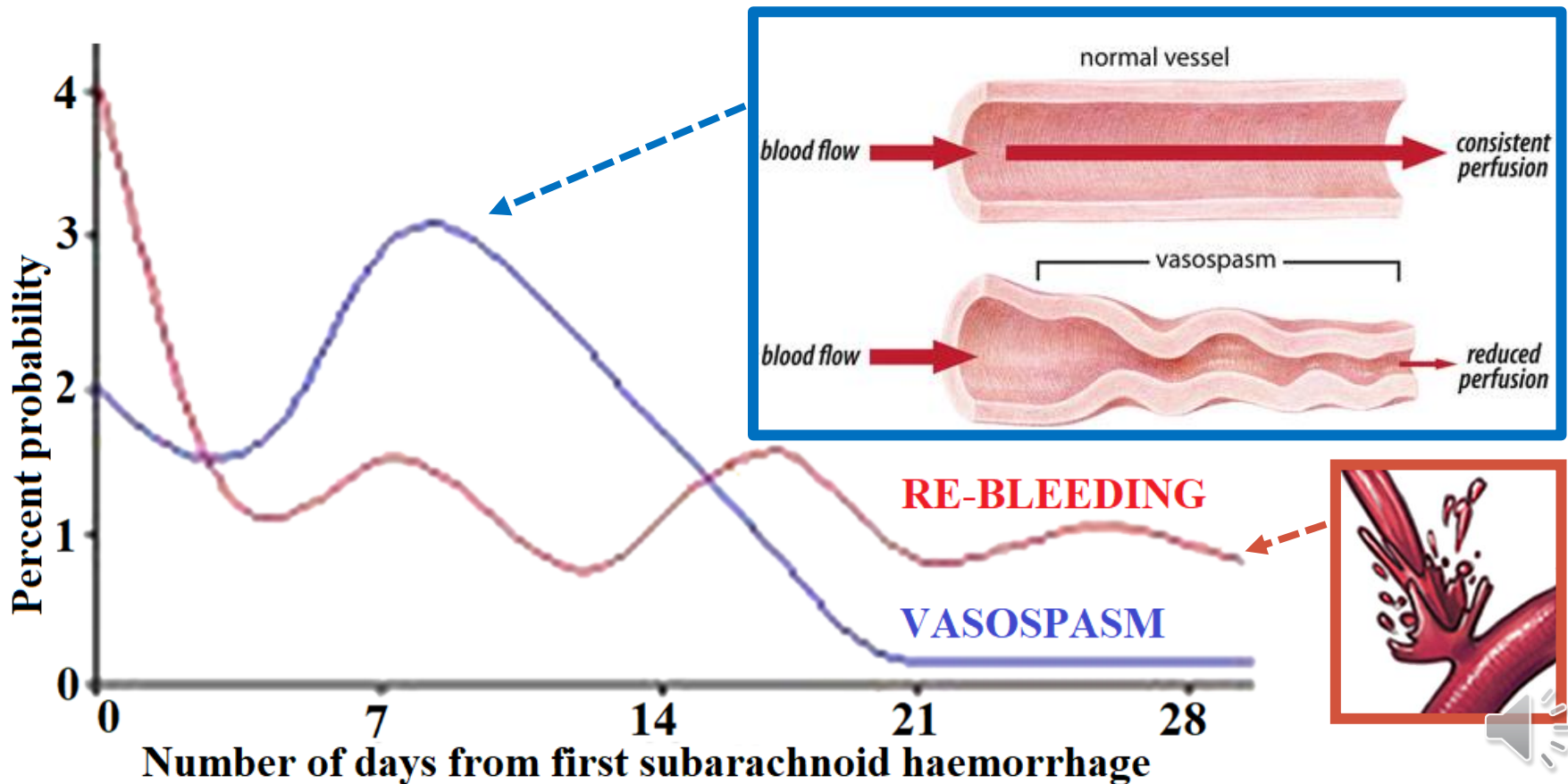
TC: hemorràgia subaracnoidal + sang intraventricular + hidrocefàlia

- L'hemorràgia subaracnoidal i la distribució d'hematoma intraventricular poden ajudar a identificar la causa probable del sagnat.

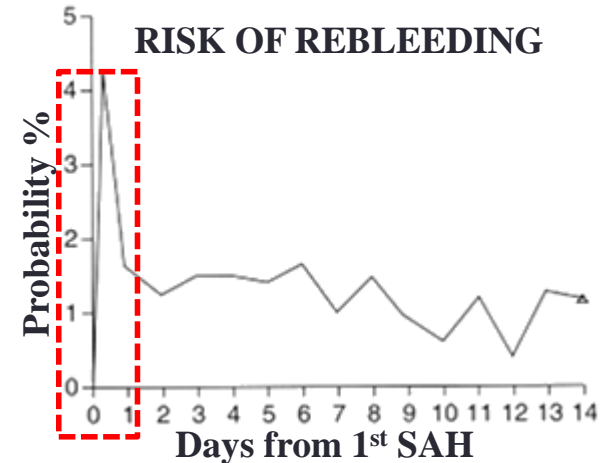
Riscos d'hemorràgia subaracnoidal: 1r ressagnat, 2n vasoespasme

- Ressagnat = 20% mort
- Vasoespasme = 7% mort + 7% dèficit neurològic

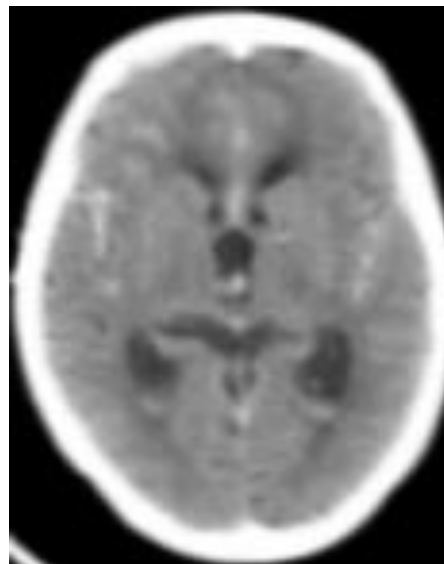

Hemorràgia subaracnoidal: ressagnat

- Més freqüents primeres 24h
- Si l'aneurisma no s'exclou
 - 15% en < 15 dies
 - 50% en < 6 mesos
- ↑↑ mortalitat (50% als 6 mesos)
- Prevenció: tractament precoç (embolització / cirurgia)

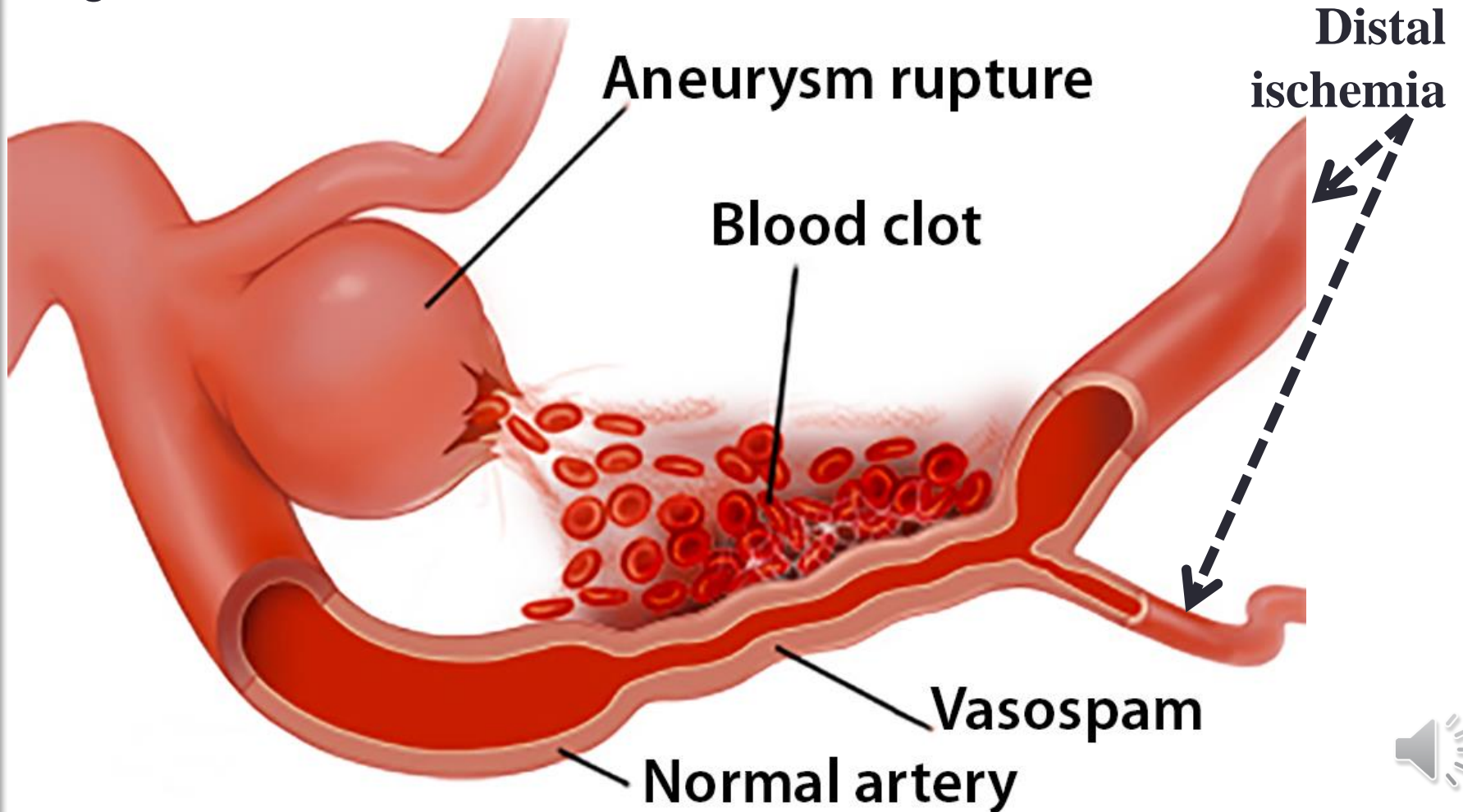

Kassell NF, Torner JC: Aneurysmal rebleeding: A preliminary report from the cooperative aneurysm study. *Neurosurgery* 13:479-481, 1983

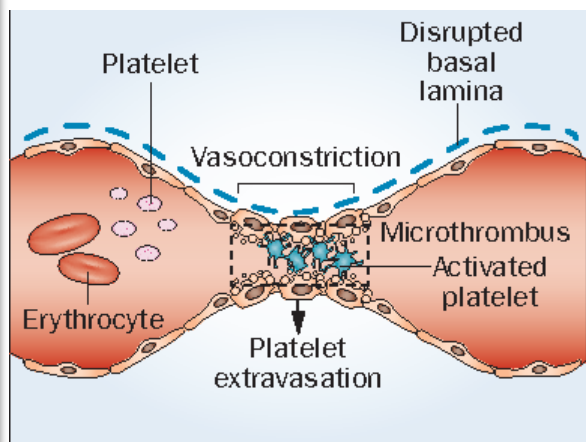

Hemorràgia subaracnoidal = sang extravasada = vasoespasme = isquèmia

- Causa vasoespasme = oxihemoglobina alliberada de glòbuls vermells extravasats

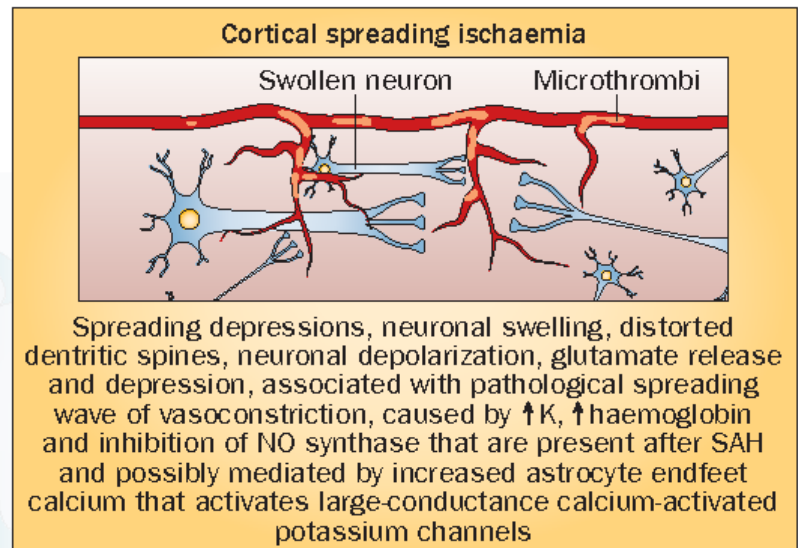

HSA: conseqüències del vasoespasme

Microcirculatory
 constriction
 Microthrombosis

Angiographic vasospasm
 ↑ Haemoglobin, oxidative stress and inflammation lead to endothelial cell and perivascular nerve injury, leading to ↑ NO, endothelin, leading to membrane depolarization, open voltage-gated calcium channels and activation of TRP channels

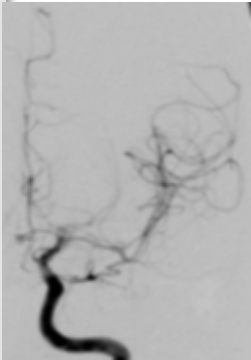

Delayed neurological complications
 Seizures, infection, complications of aneurysm repair, aneurysm rebleeding, hydrocephalus, brain swelling, intracranial haematoma, increased ICP, reduced CPP

Delayed systemic complications
 Infection, fever, pulmonary oedema, cardiac failure, organ failure, drug adverse effects, hyponatraemia, hypercarbia, hypoglycaemia, low haemoglobin, systemic inflammatory response syndrome

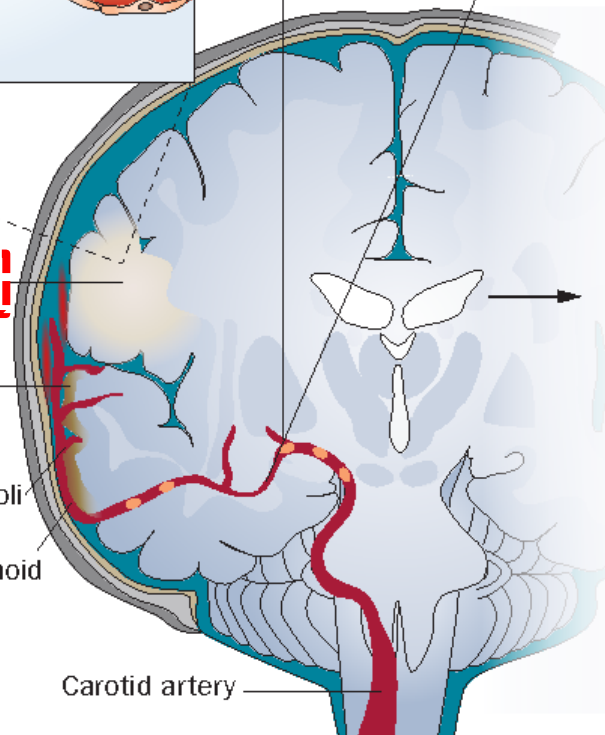
Infarction

Waves of cortical spreading ischaemia

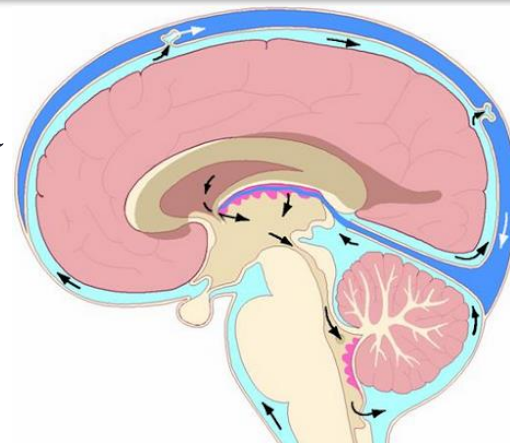
Microemboli
 Subarachnoid blood

Carotid artery

Conseqüències HSA: hidrocefàlia

- Causa: taponament de l'espai subaracnoidal per sang
- Conseqüències: augment de la PIC, disminució de la pressió de perfusió cerebral
- Tipus
 - **Aguda**
 - Present a l'admissió a l'hospital
 - **Crònica**
 - Després que el coàgul subaracnoidal haja desaparegut completament

Circulació normal del LCR a través de l'espai subaracnoidal

HSA amb hidrocefàlia aguda

Hidrocefàlia crònica post HSA

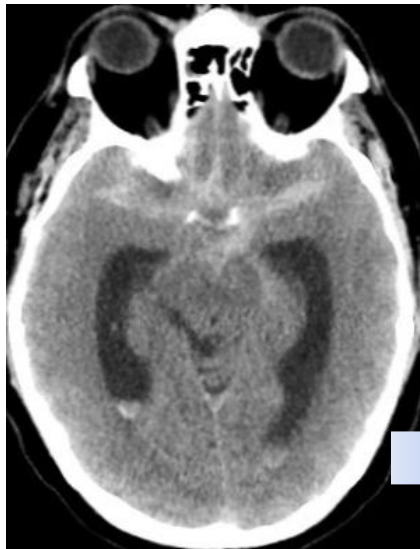
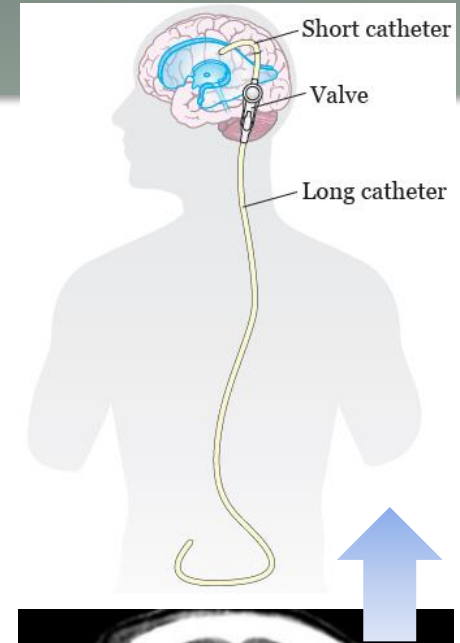
Conseqüències HSA: tractament de la hidrocefàlia

Aguda

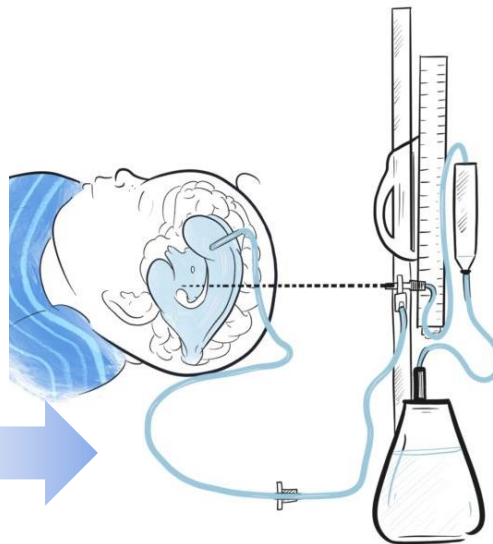
- En un 15% dels TC a l'ingrés hospitalari
 - Simptomàtica en un 50%
- ↑ freqüent en HSA greus
- Tractament: drenatge ventricular extern
 - Per a controlar la hidrocefàlia
 - Per a eliminar el màxim possible de sang extravasada

Crònica

- Factors relacionats: edat, quantitat d'hemorràgia ventricular/subaracnoidal, tipus de tractament de l'aneurisma? Infecció?
- Tractament: derivació ventriculo-peritoneal

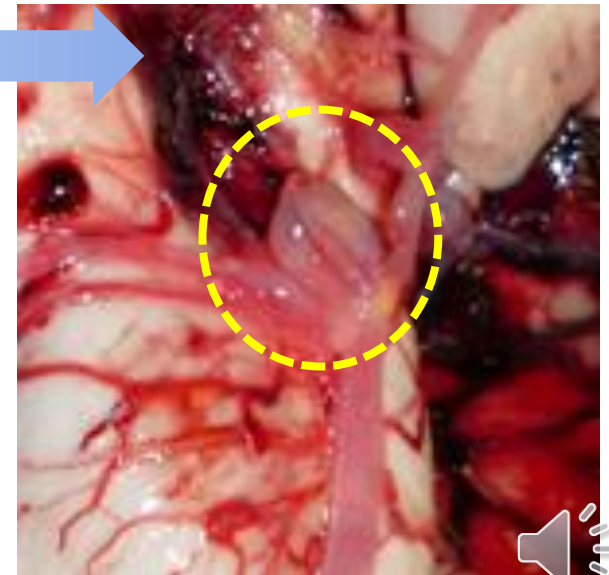
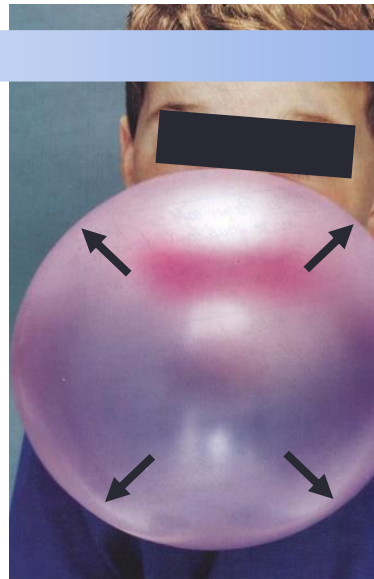
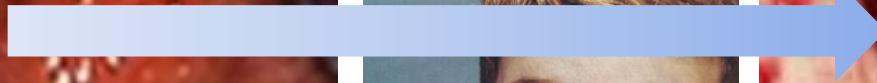
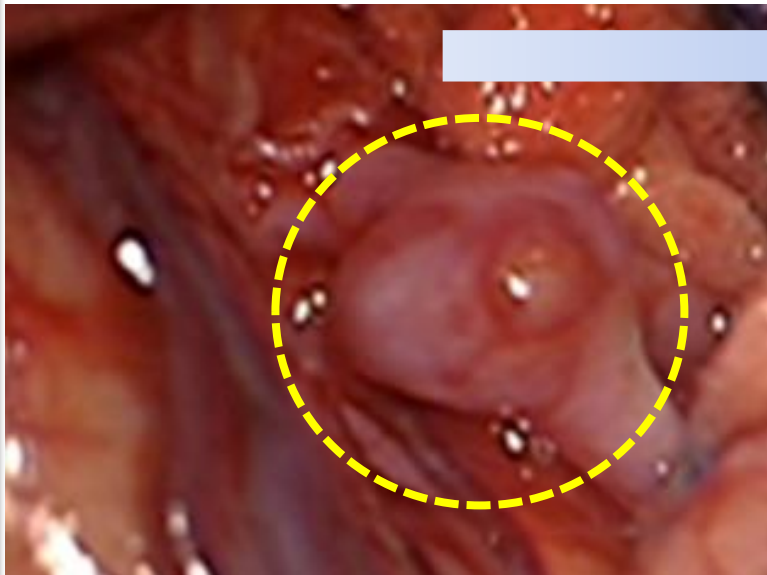
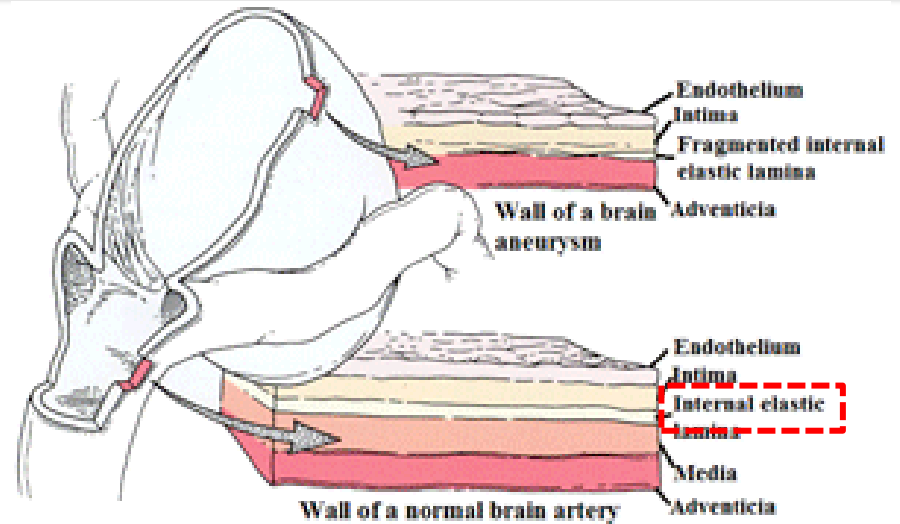
Hidrocefàlia aguda

Hidrocefàlia post-hemorràgia subaracnoidal

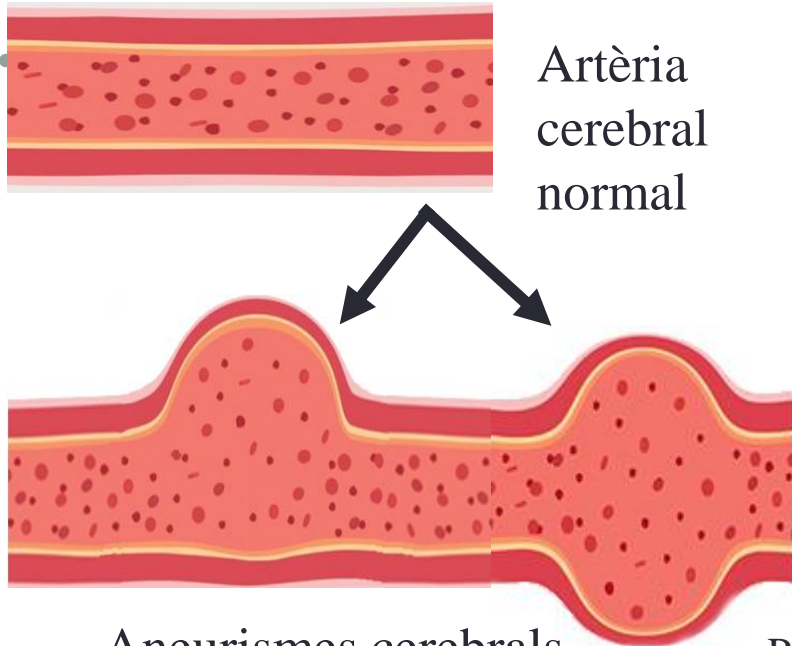
ANEURISMA CEREBRAL

- Dilatació
 progressiva de
 l'artèria cerebral
 = aprimament
 de la paret fins a
 la ruptura

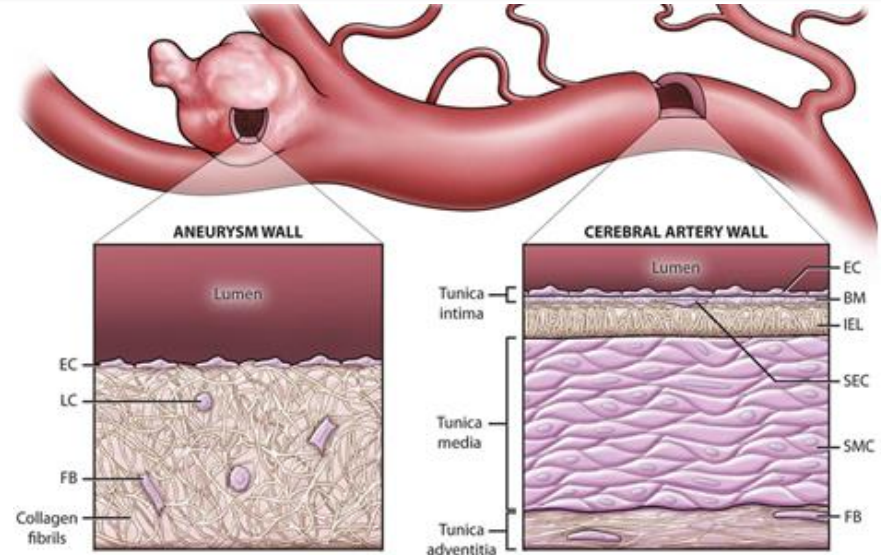
Aneurisma cerebral: formació

- Degeneració de la paret arterial = formació d'aneurisma
- Pressió arterial intraluminal → creixement progressiu de l'aneurisma → aprimament progressiu de la paret = debilitament de la paret → ruptura

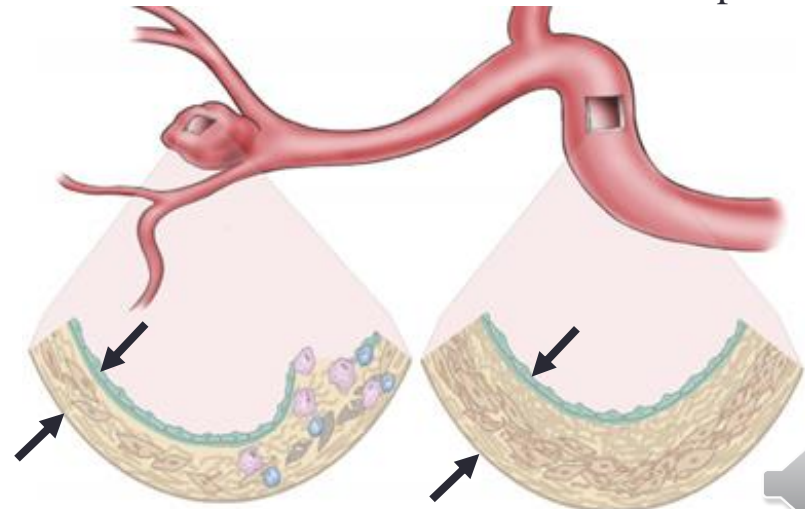

Artèria cerebral normal

Aneurismes cerebrals

Tunica media ABSENT *Tunica media* present

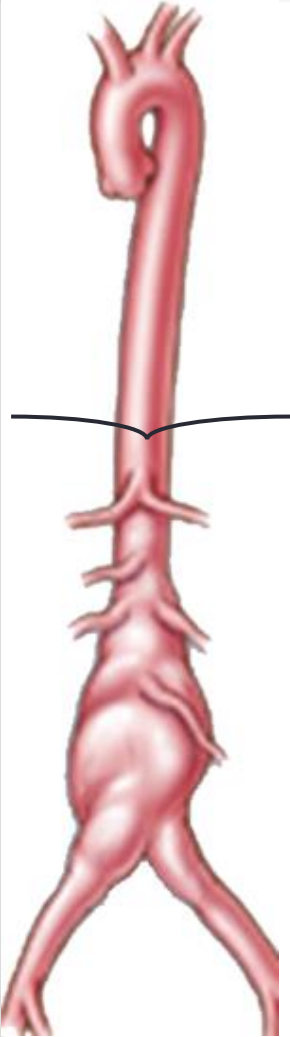

Paret d'aneurisma cerebral

Paret normal de l'artèria cerebral

Altres artèries també es poden veure afectades

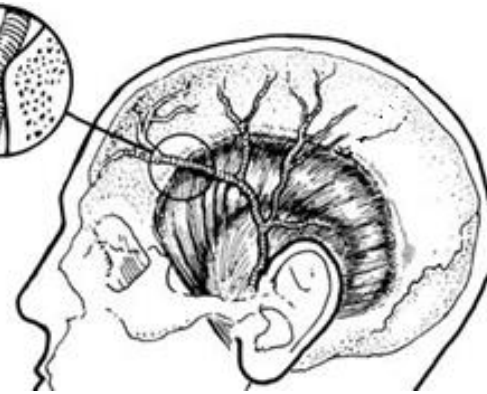
Aorta abdominal

Aorta toràtica

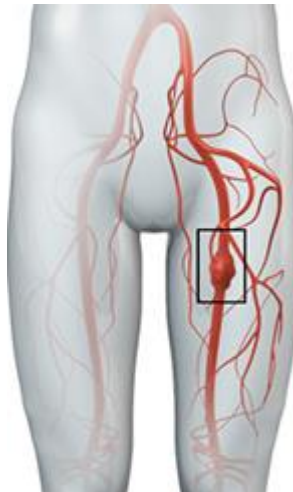
Artèria caròtida interna

Artèria temporal superficial

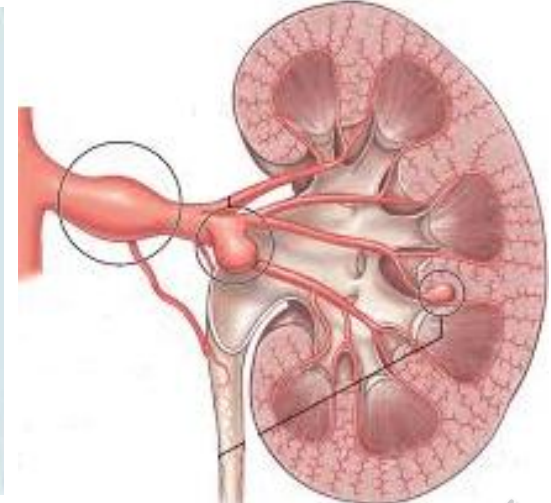
Artèria subclàvia

Artèria femoral

Artèria poplítica

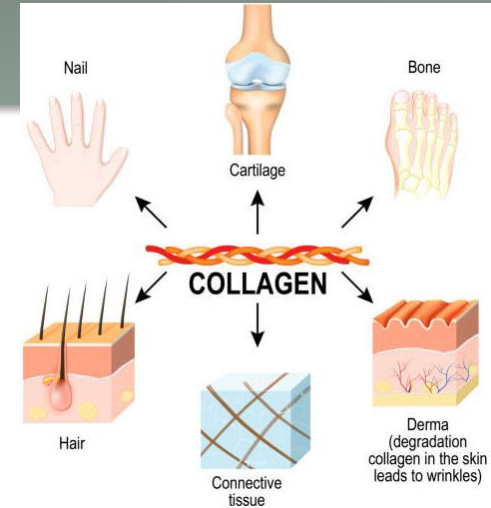

Artèries renals

Aneurismes cerebrals: associació amb trastorns del teixit connectiu

- Sovint es passen per alt
- No hi ha cribratge familiar regular
- L'aneurisma cerebral és només un altre dels molts problemes del pacient

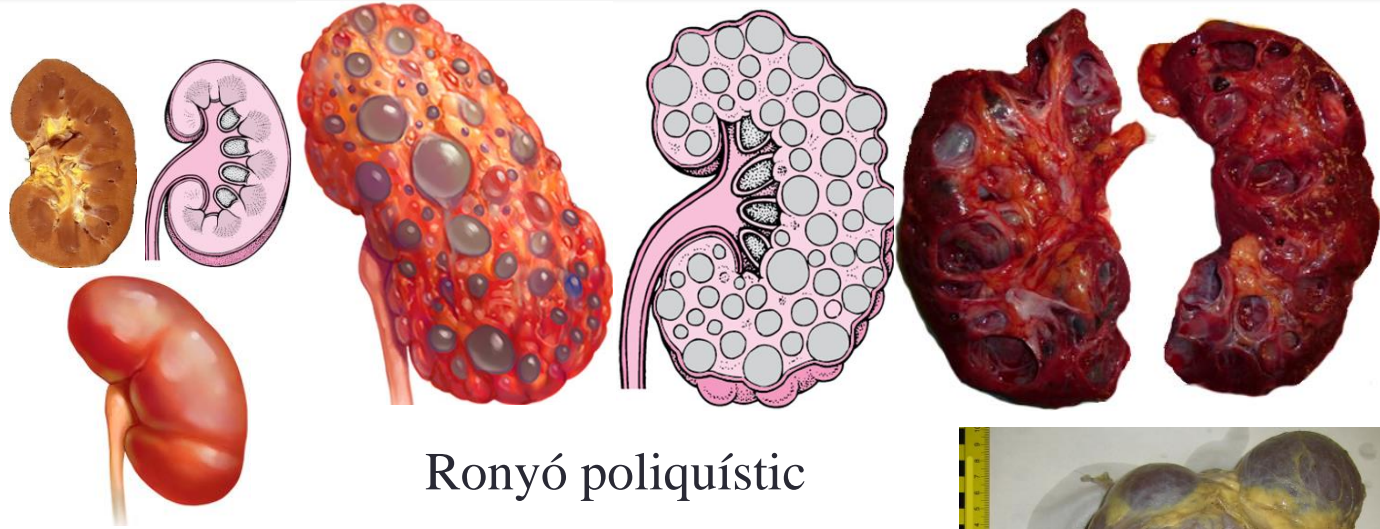

Connective tissue disorder	Common features	Intracranial Aneurysm
<p style="text-align: center;">↓</p> <p><u>Marfan, EDS, NF-1 and LDS:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -Fibrosis of SMCs -Cystic medial necrosis -Elastic fibres derangement -Dermal Collagen thin & rare -Fragmentation of Elastic fibres -Diffuse medial degeneration 	<p style="text-align: center;">↓</p> <ul style="list-style-type: none"> -<i>Tunica Intima Fibrosis</i> -<i>Proliferation of intima</i> -<i>Muscle fibre disarray</i> -<i>Disorganized SMCs</i> 	<p style="text-align: center;">↓</p> <ul style="list-style-type: none"> -Fragmentation of IEL -Metachromasia in the intima -Metachromasia in subendothelium -Muscle fibre disarray, -Depletion of cellular components

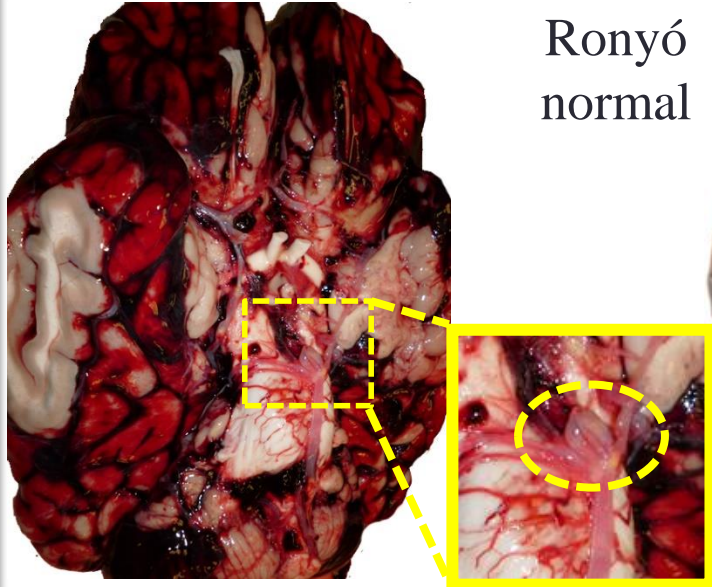
Associació amb algunes malalties del teixit connectiu: malaltia renal poliquística

- Autosòmic dominant
- 1:500 nascuts vius
- Insuficiència renal als 40-60 anys
- Incidència de l'aneurisma cerebral 9%

Ronyó poliquístic

Ronyó normal

Aneurisma cerebral

Fetge poliquístic

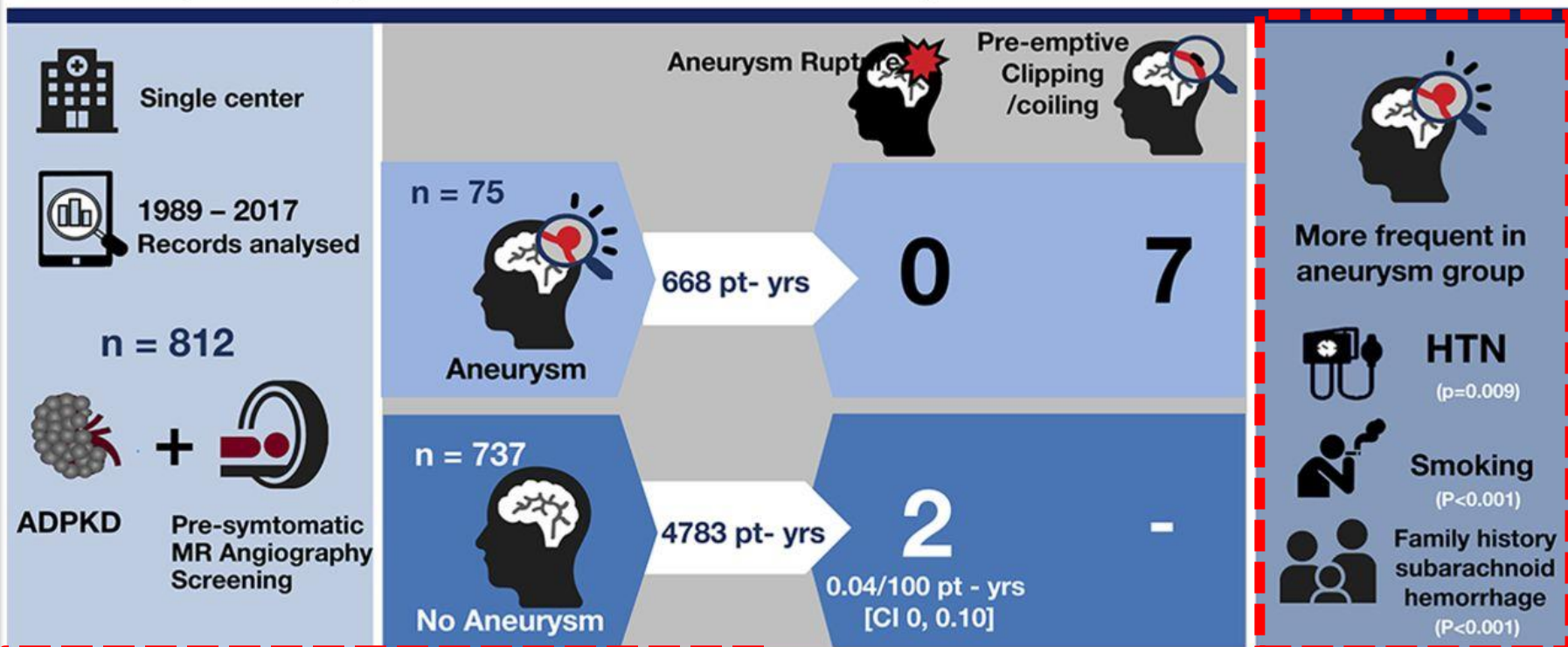
Ronyons poliquístics

Aneurismes cerebrals i malaltia renal poliquística

- Baix risc de ruptura però tractament profilàctic recomanat

Should we screen all Autosomal Dominant Polycystic Kidney Disease (ADPKD) patients for intracranial aneurysms?

CJASN
Clinical Journal of American Society of Nephrology

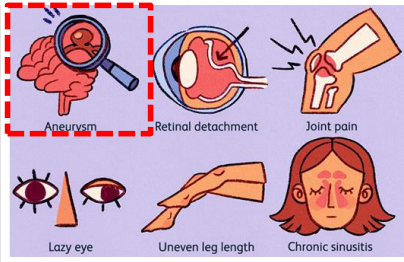
Conclusions: Screening detected intracranial aneurysms in 9% of ADPKD patients. None of the patients with detected aneurysms and two of the patients without aneurysm detection suffered aneurysmal ruptures.

Irina Sanchis, Shehbaz Shukoor, Maria Irazabal, Charles Madsen, et al. *Pre-symptomatic Screening for Intracranial Aneurysms in Patients with Autosomal Dominant Polycystic Kidney Disease*. CJASN doi: 10.2215/CJN.14691218. Abstract by Divya Bajpai, MD, PhD

Associació amb trastorns del teixit connectiu: síndrom de Marfan

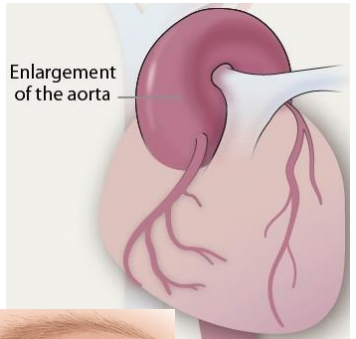
- Els aneurismes cerebrals són un dels molts trastorns sistèmics

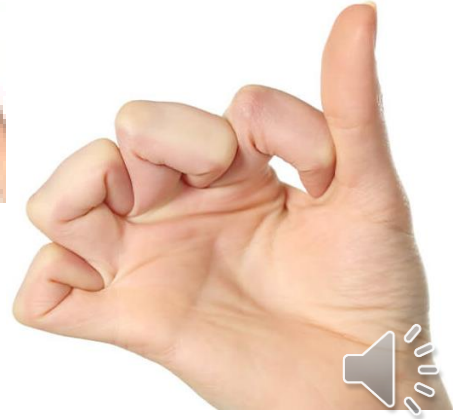
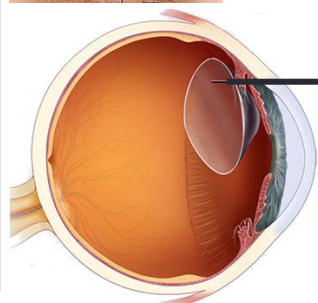
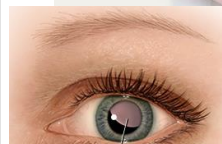
Pectus excavatum

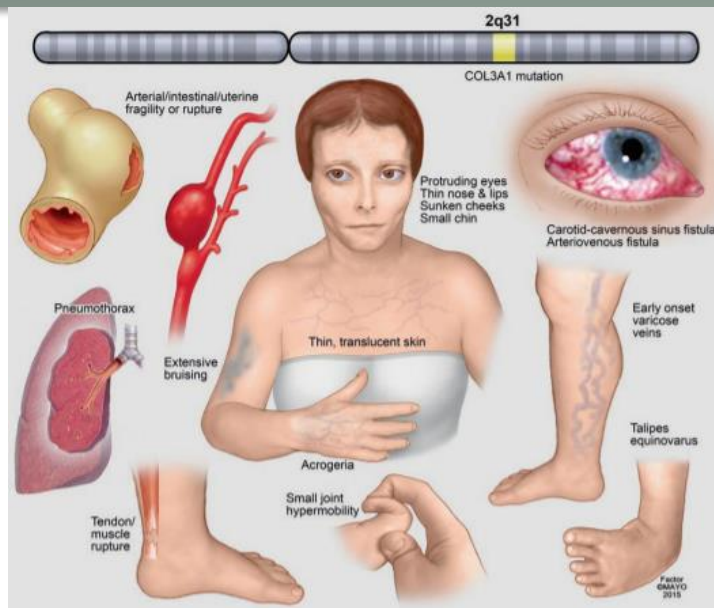
Aracnodactília

Luxació del cristal·lí

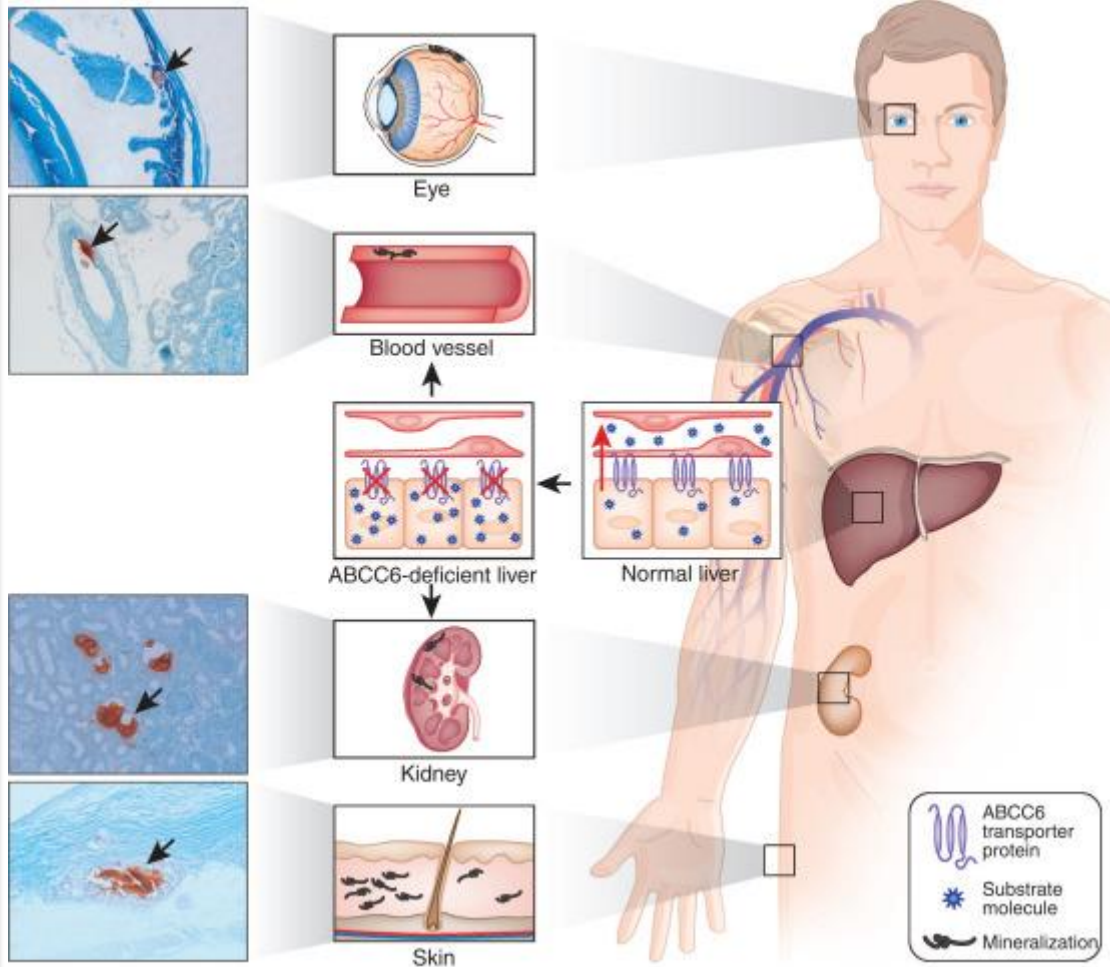

Associació amb trastorns del teixit connectiu: síndrome d'Ellen-Danlos tipus IV

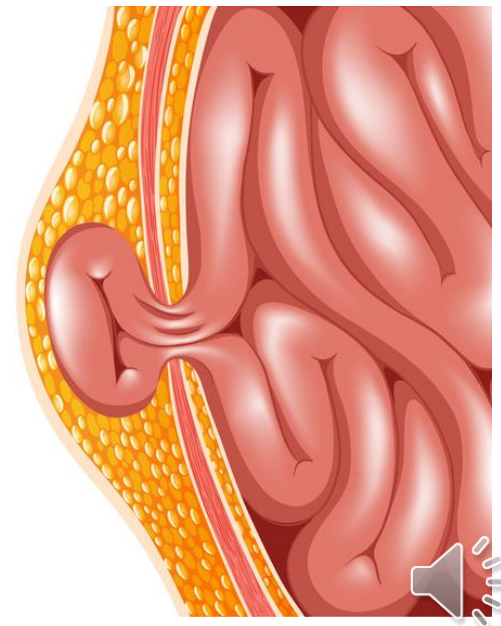
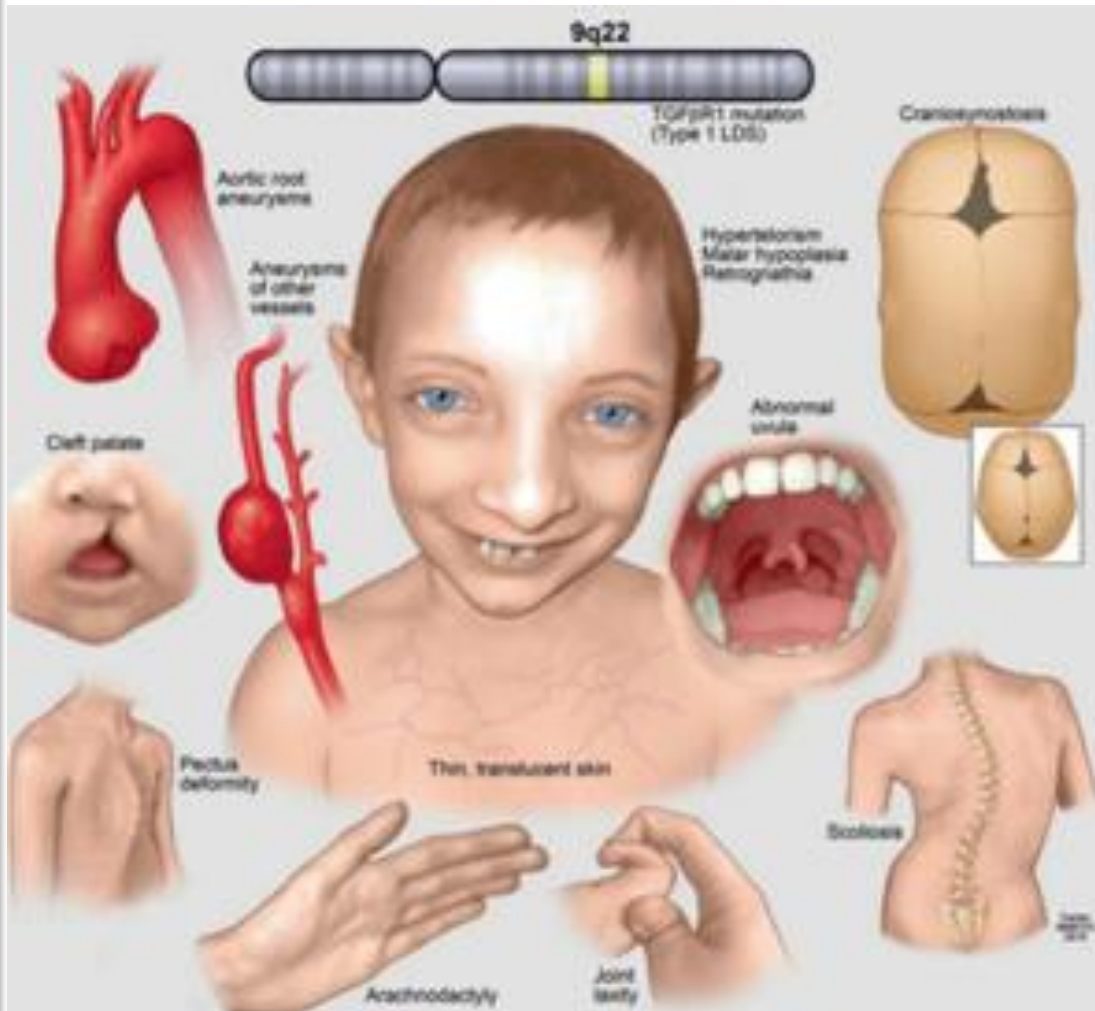
Associació amb trastorns del teixit connectiu: *Pseudoxantoma elasticum*

- Pell i laxitud articular

Associació amb trastorns del teixit connectiu: síndrom de Loetz-Dietz

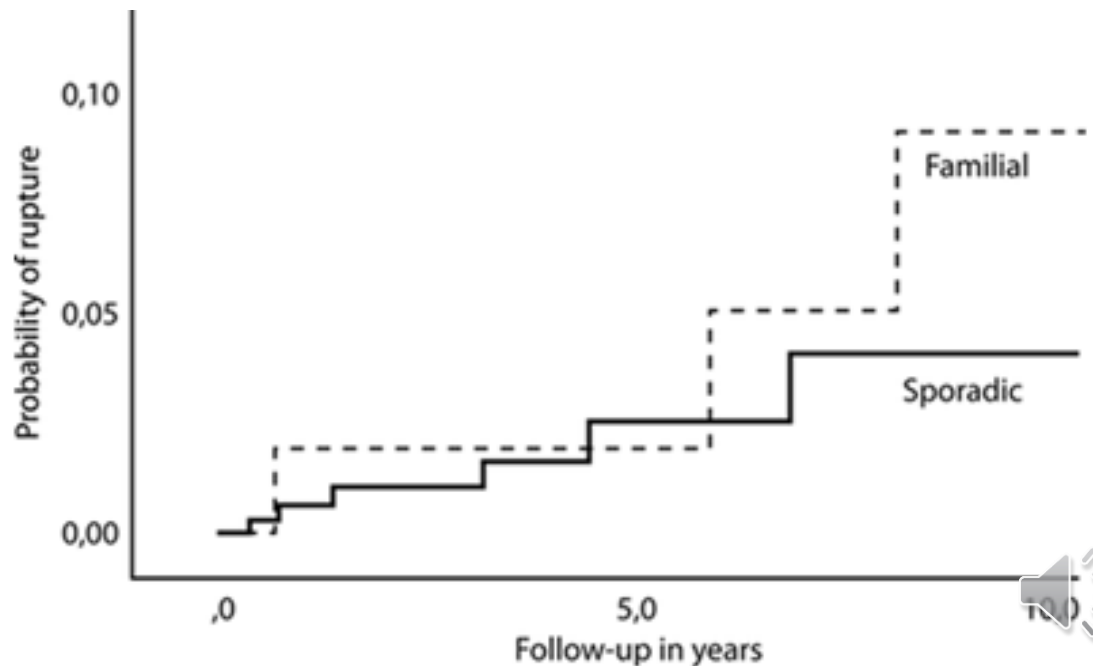
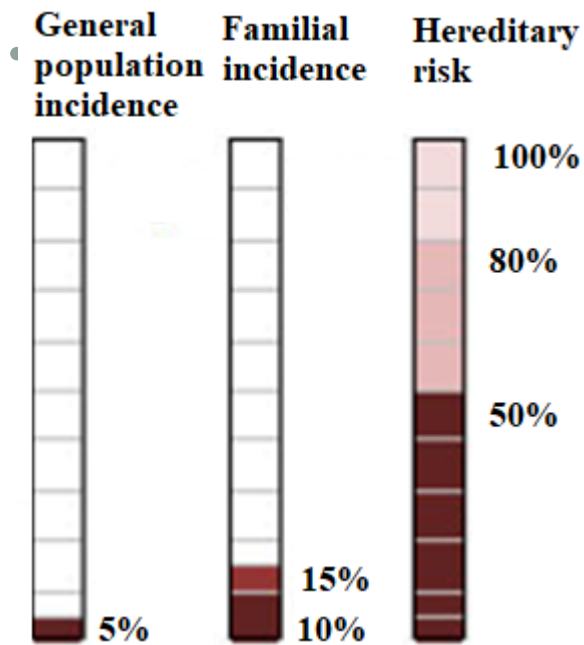
- Múltiples trastorns sistèmics

Aneurismes cerebrals: incidència familiar

- Baix però existeix
- Major risc de ruptura
- Cribratge SI família amb > 2 persones afectades més (pares o germans)
- Patró autosòmic dominant o recessiu

Aneurisma cerebral: epidemiologia

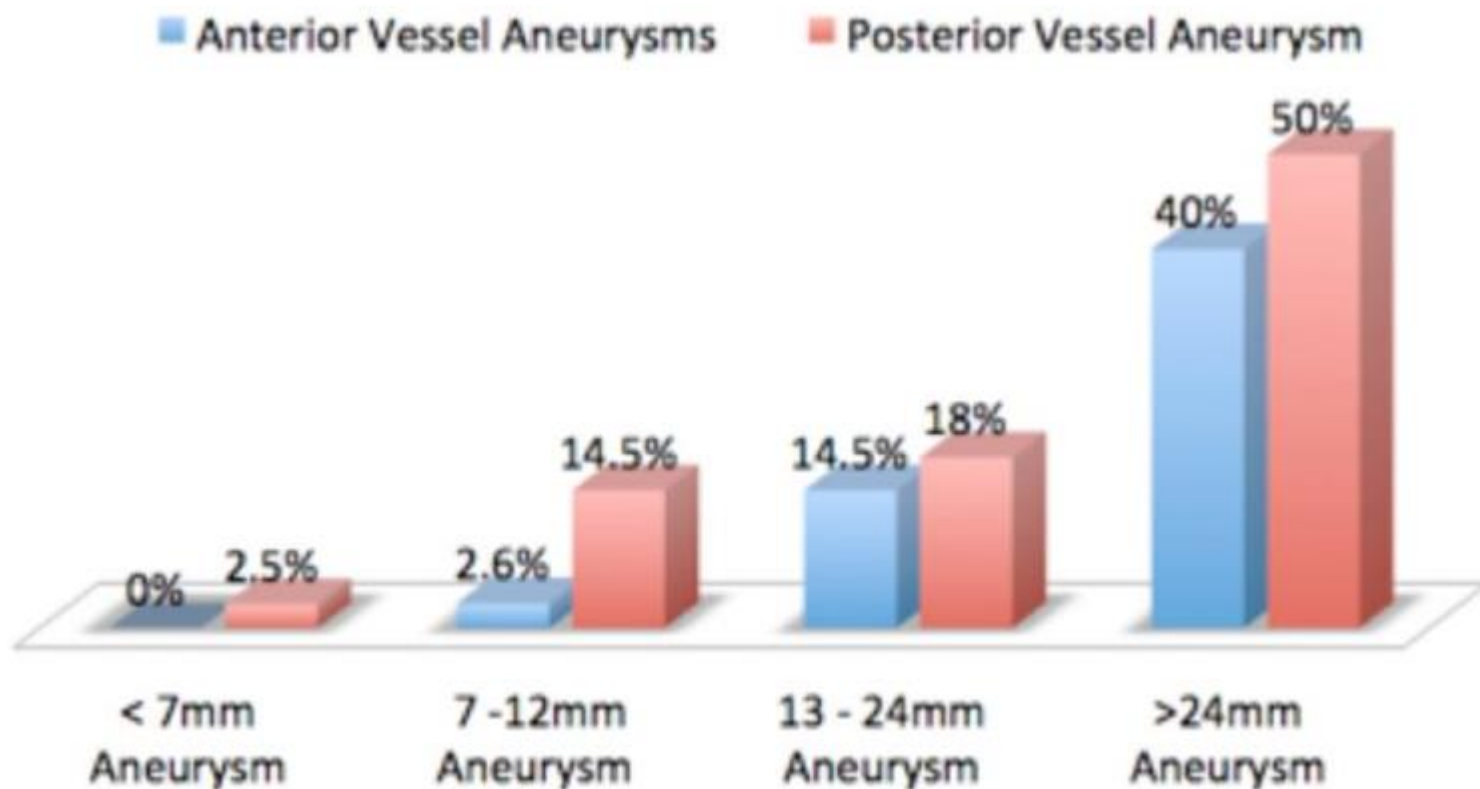
- El 0,2% de la població alberga aneurismes cerebrals = 200/100.000 habitants
 - **1/50 persones**
- A qualsevol edat, > 30-60 anys
- ♀ / ♂ 3/2
- 93% aneurismes <10 mm Ø i 7% >10 mm Ø
- **Risc de ruptura 1,8% / any**
 - Aneurisma incidental 0,8% / any
 - < 10 mm Ø 0,7% / any
 - > 10 mm Ø 4% / any
- Incidència d'aneurismes trencats: 6/100.000 habitants/any
 - **Mortalitat**
 - 15% ABANS d'arribar a l'hospital
 - 46% mor a l'hospital
 - 60% dels supervivents amb seqüeles neurològiques/cognitives
 - 30% greus

Aneurismes cerebrals: risc de ruptura

- Augmenta amb la mida i ubicació a la part posterior polígon de Willis
- Important per al pronòstic en cas de troballa incidental d'aneurisma

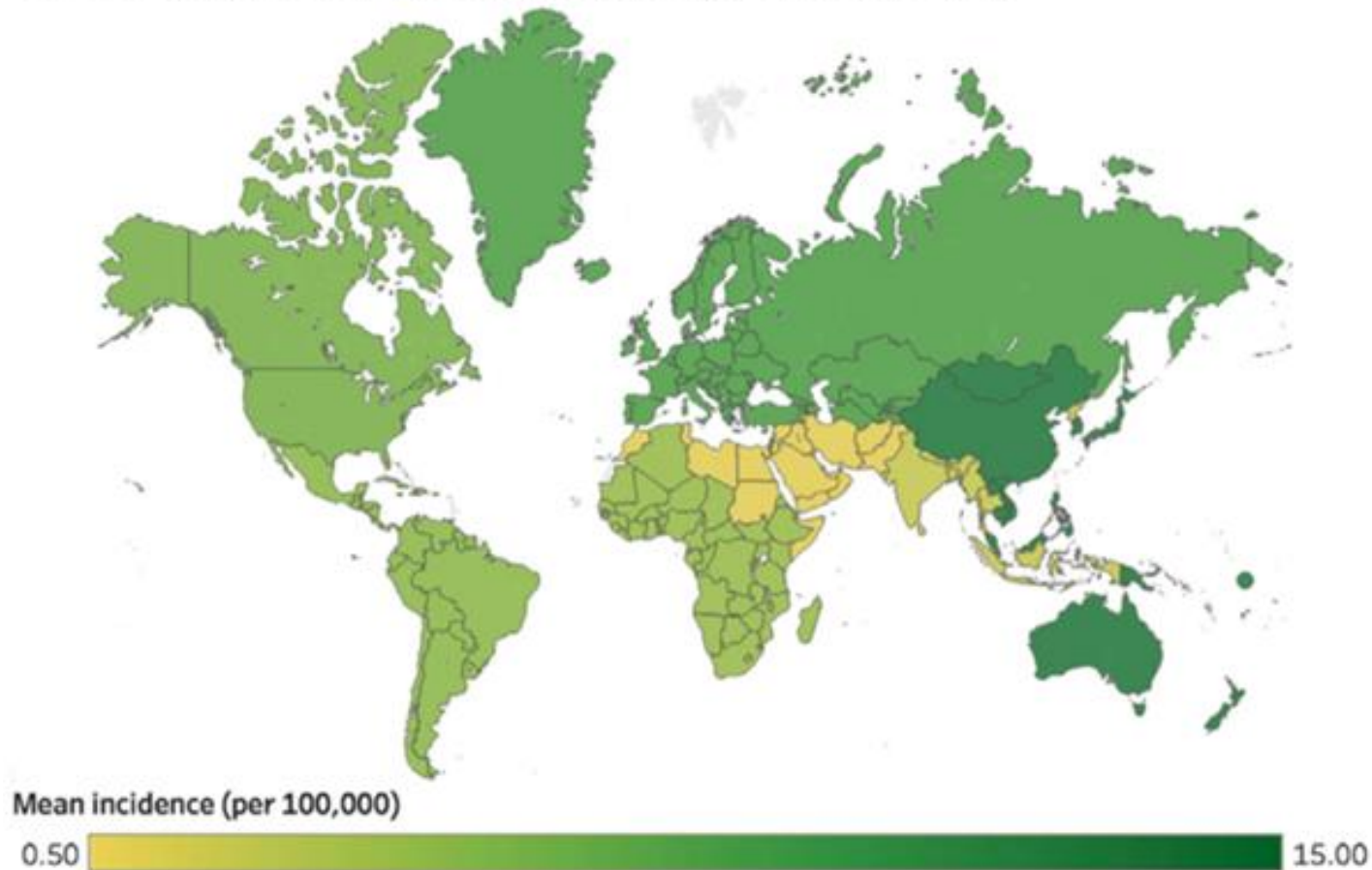
5-Year Aneurysm Rupture Risk: Size and Location

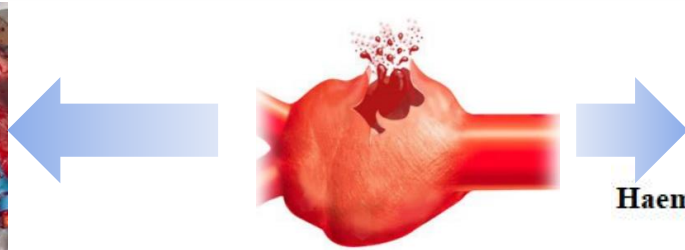
La incidència d'aneurismes varia segons les zones geogràfiques

- Més alt a Finlàndia i Japó

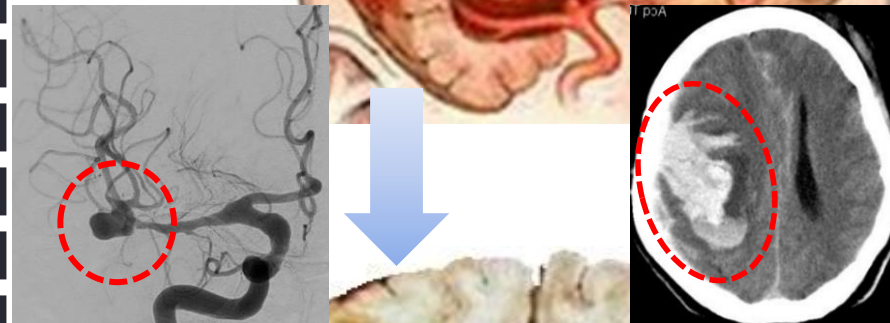
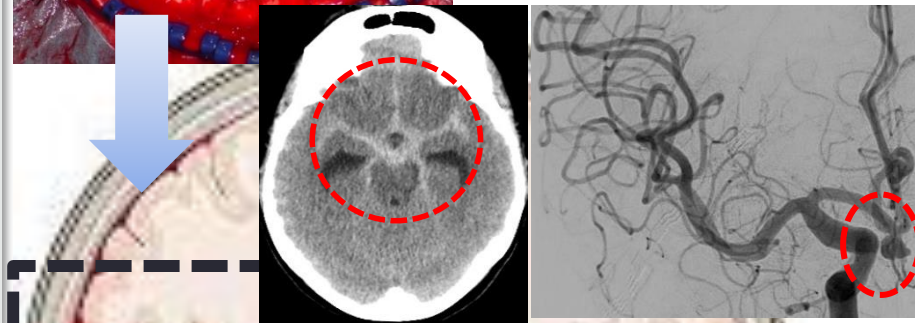
Estimated global crude incidence
of aneurysmal subarachnoid hemorrhage by WHO region

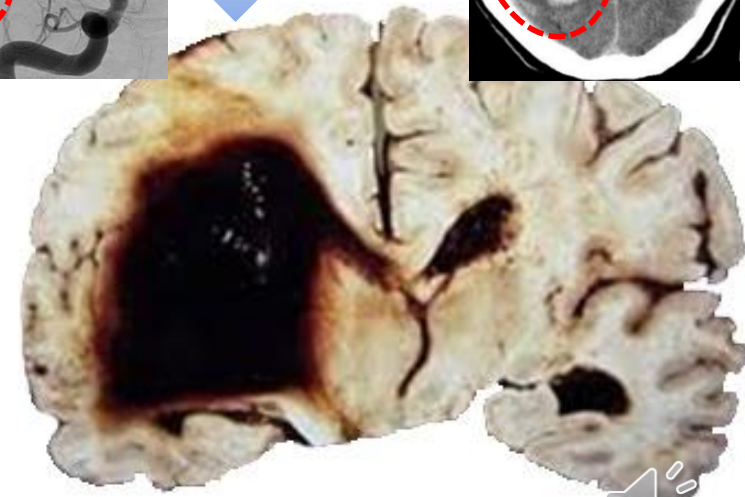
Ruptura de l'aneurisma: hemorràgia subaracnoidal o hematoma intracerebral segons el cas

Ruptura de l'aneurisma

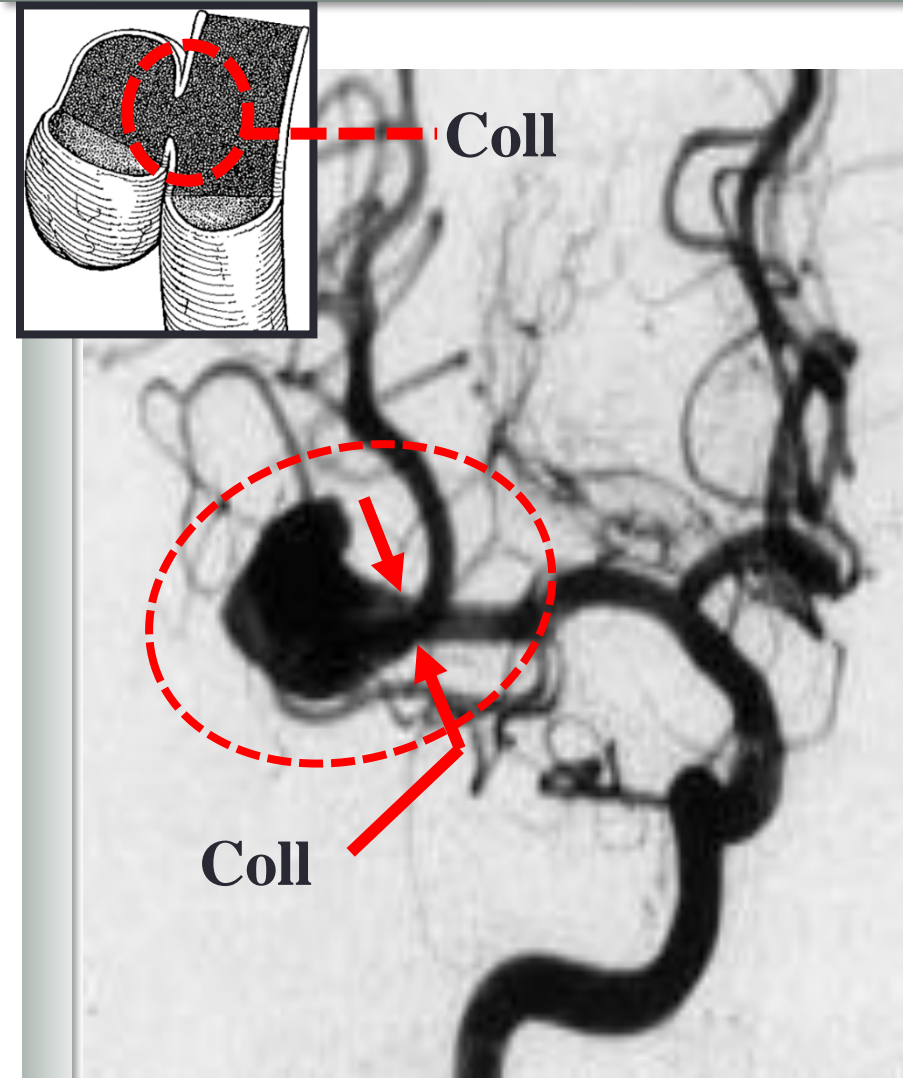

Hemorràgia subaracnoidal

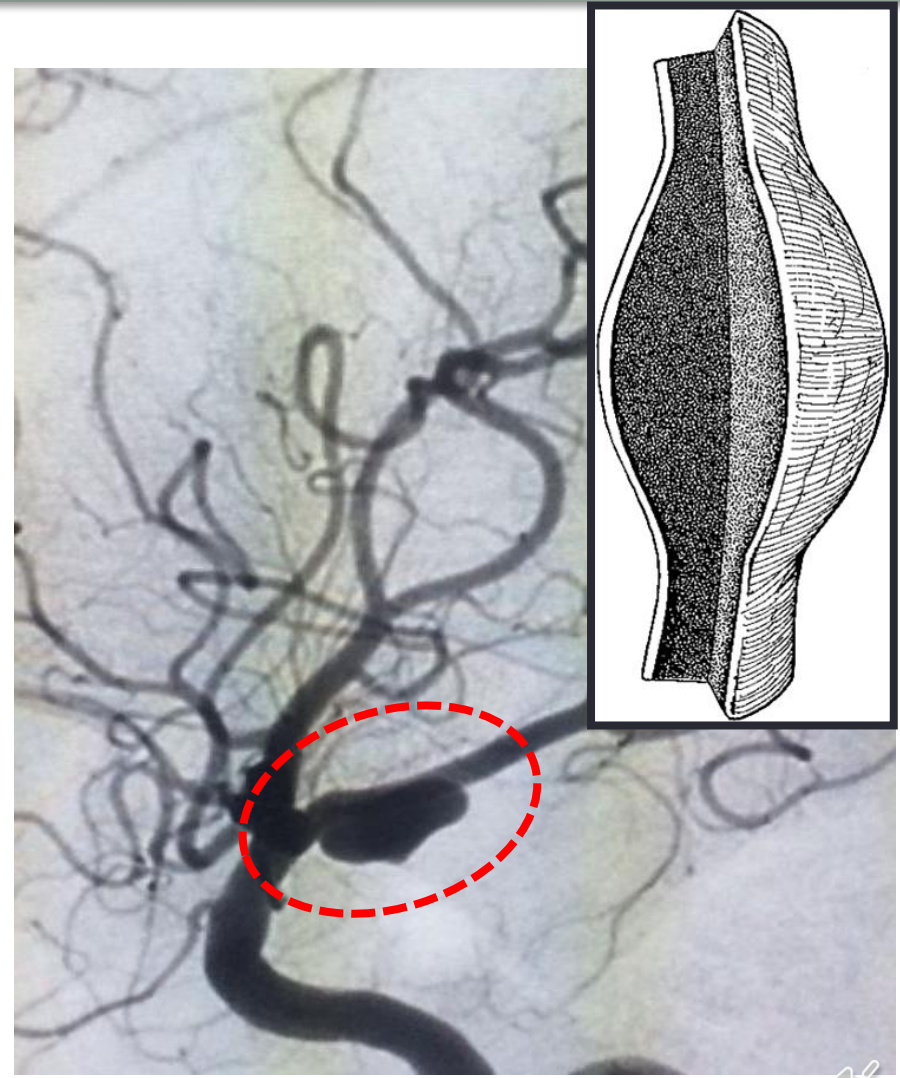

Hematoma intracerebral

Aneurismes cerebrals: tipus

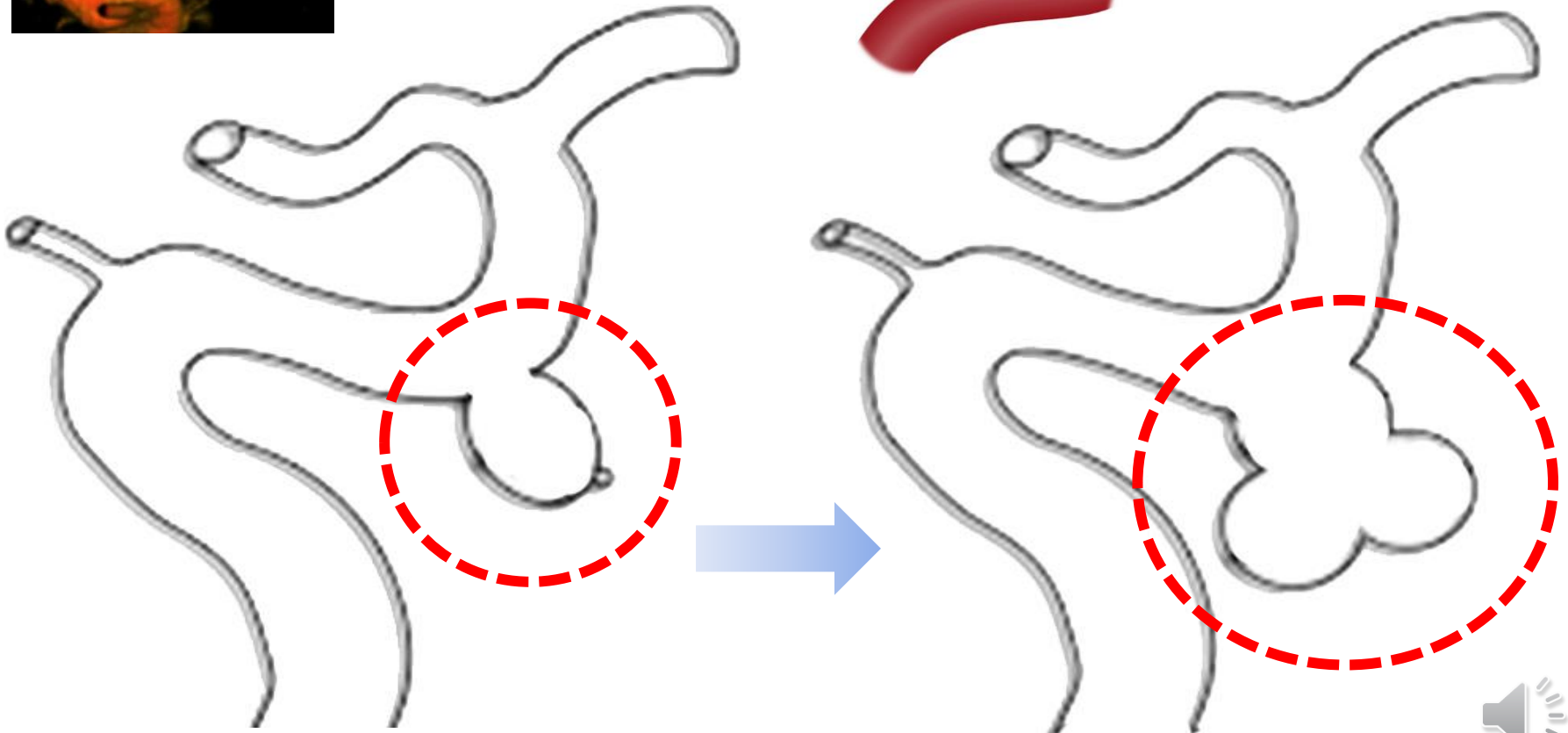
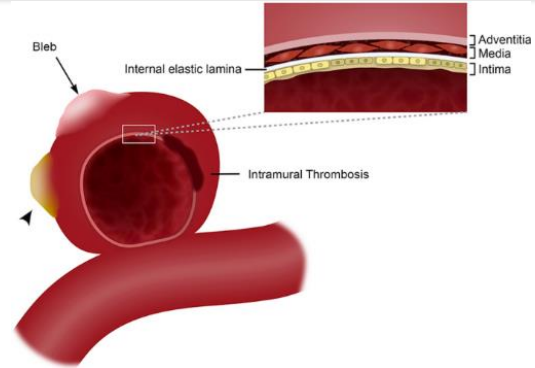
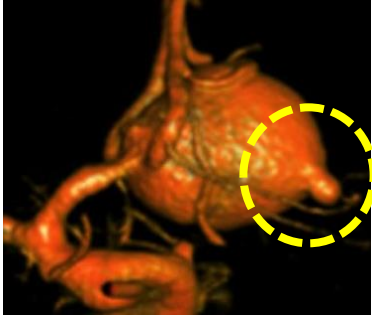

Sacular = té coll

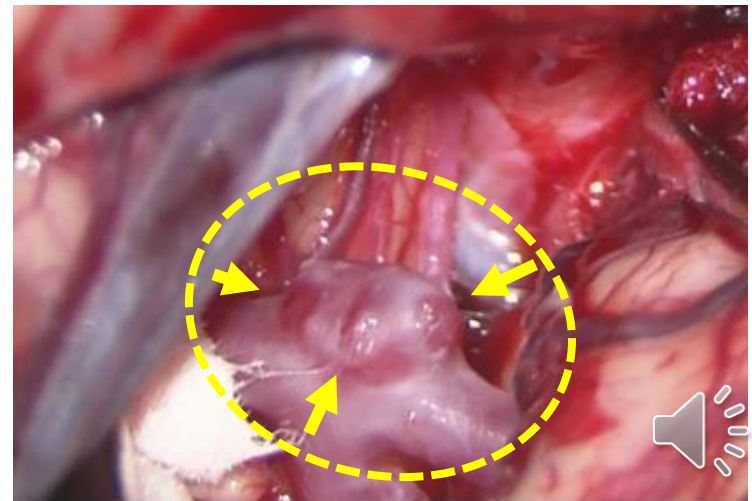
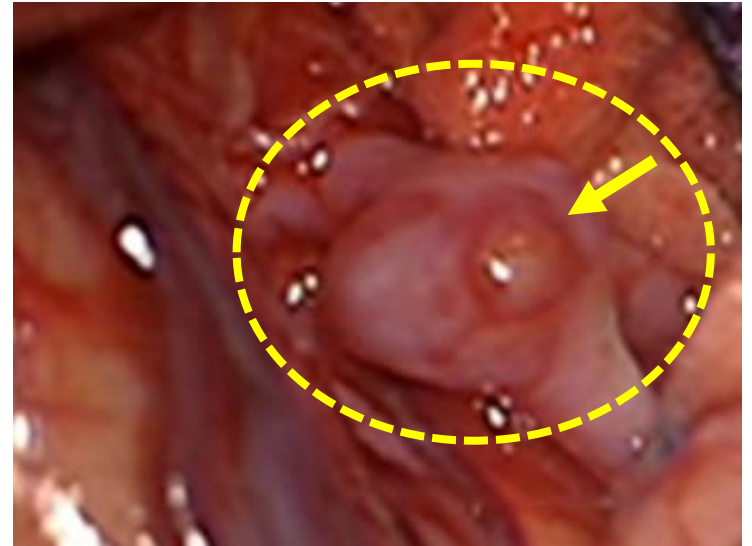
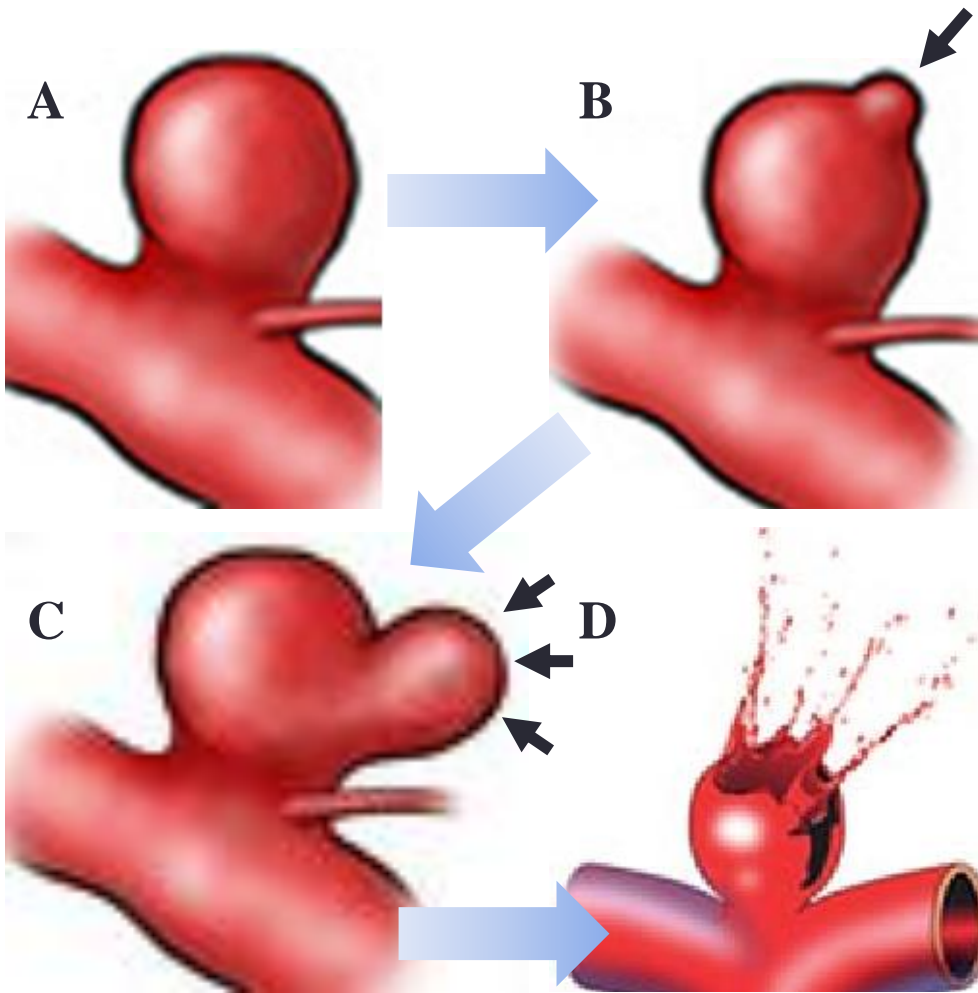
Fusifforme = SENSE coll

Creixement de l'aneurisma = a primament progressiu de la paret = \uparrow risc de sagnat \cong ☠

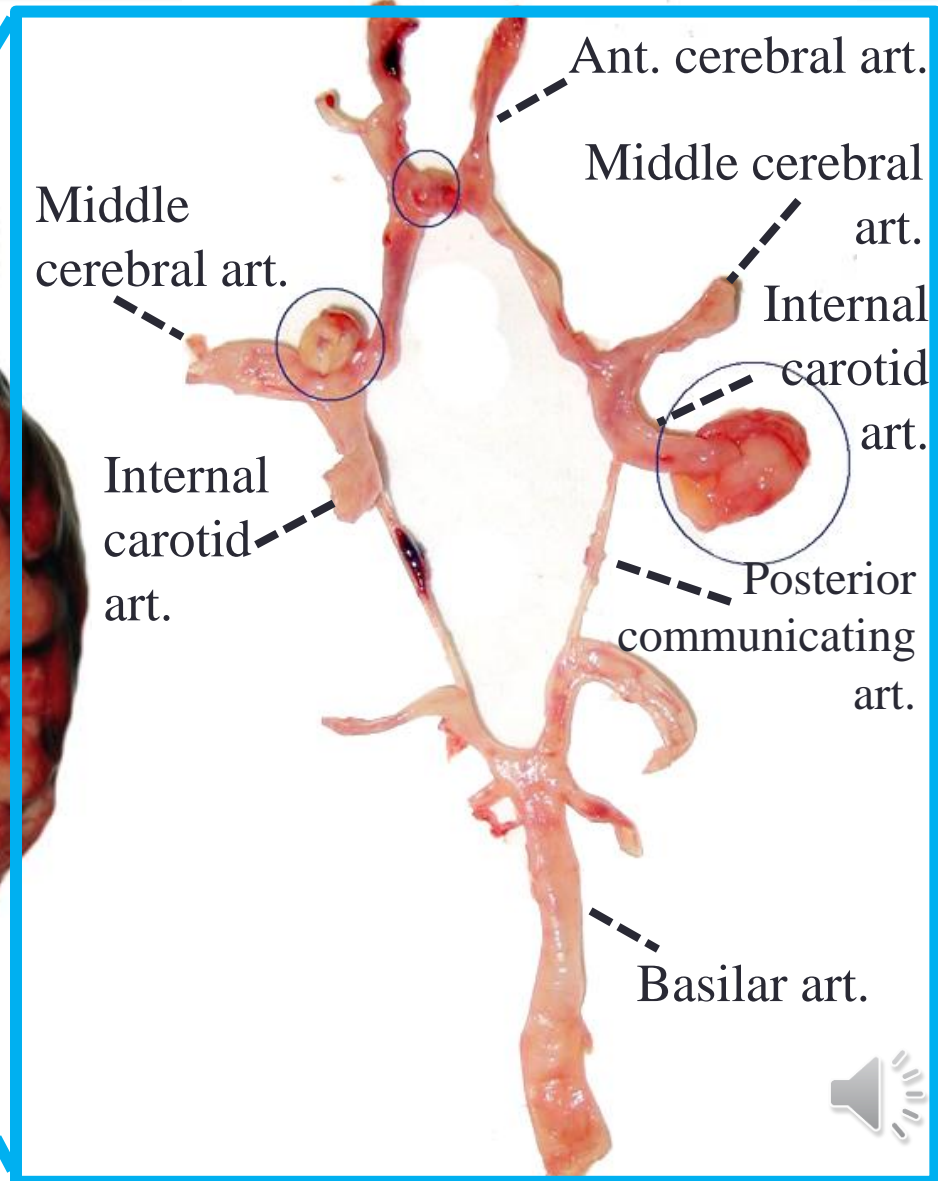
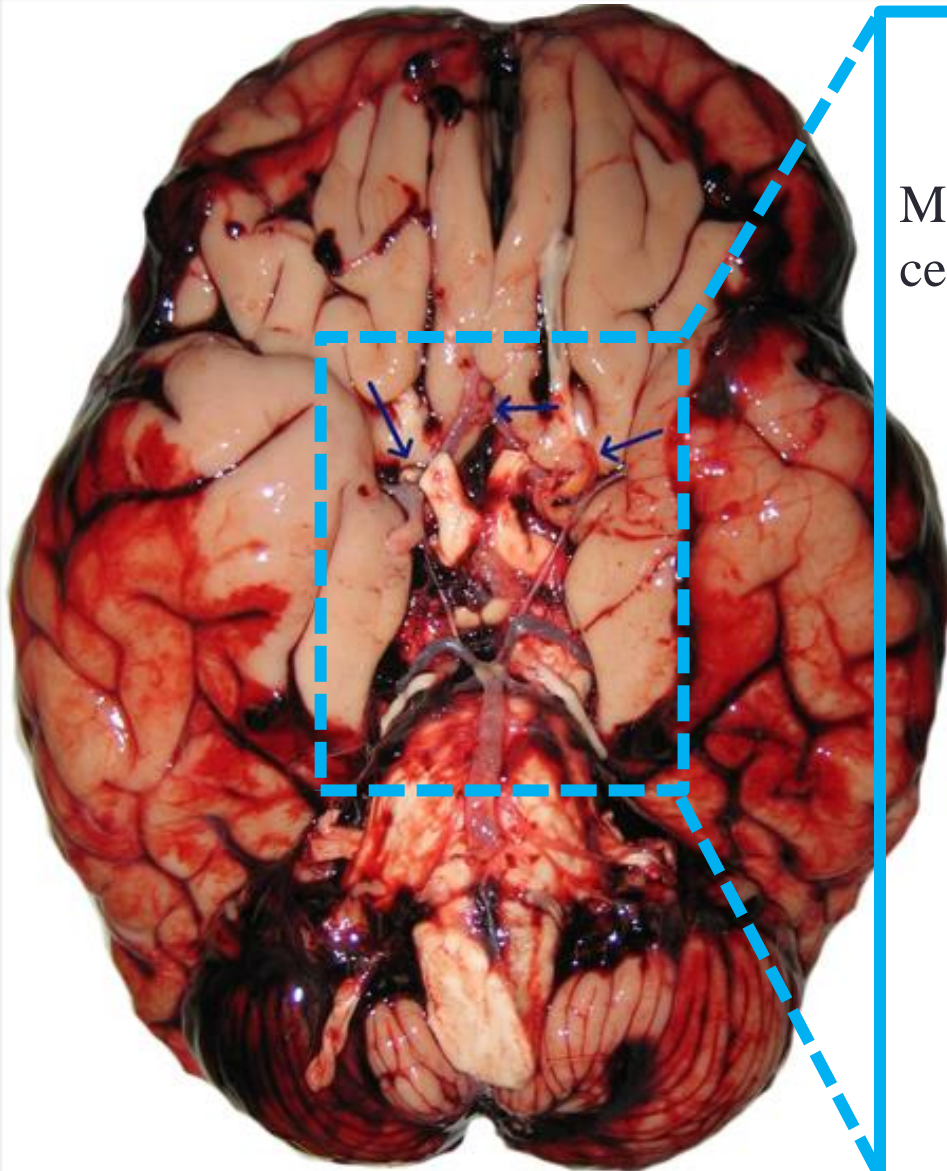
Baby aneurisma = paret més prima = més risc de ruptura

- És un petit aneurisma a la paret d'un aneurisma = el aneurismes petits també poden sagnar

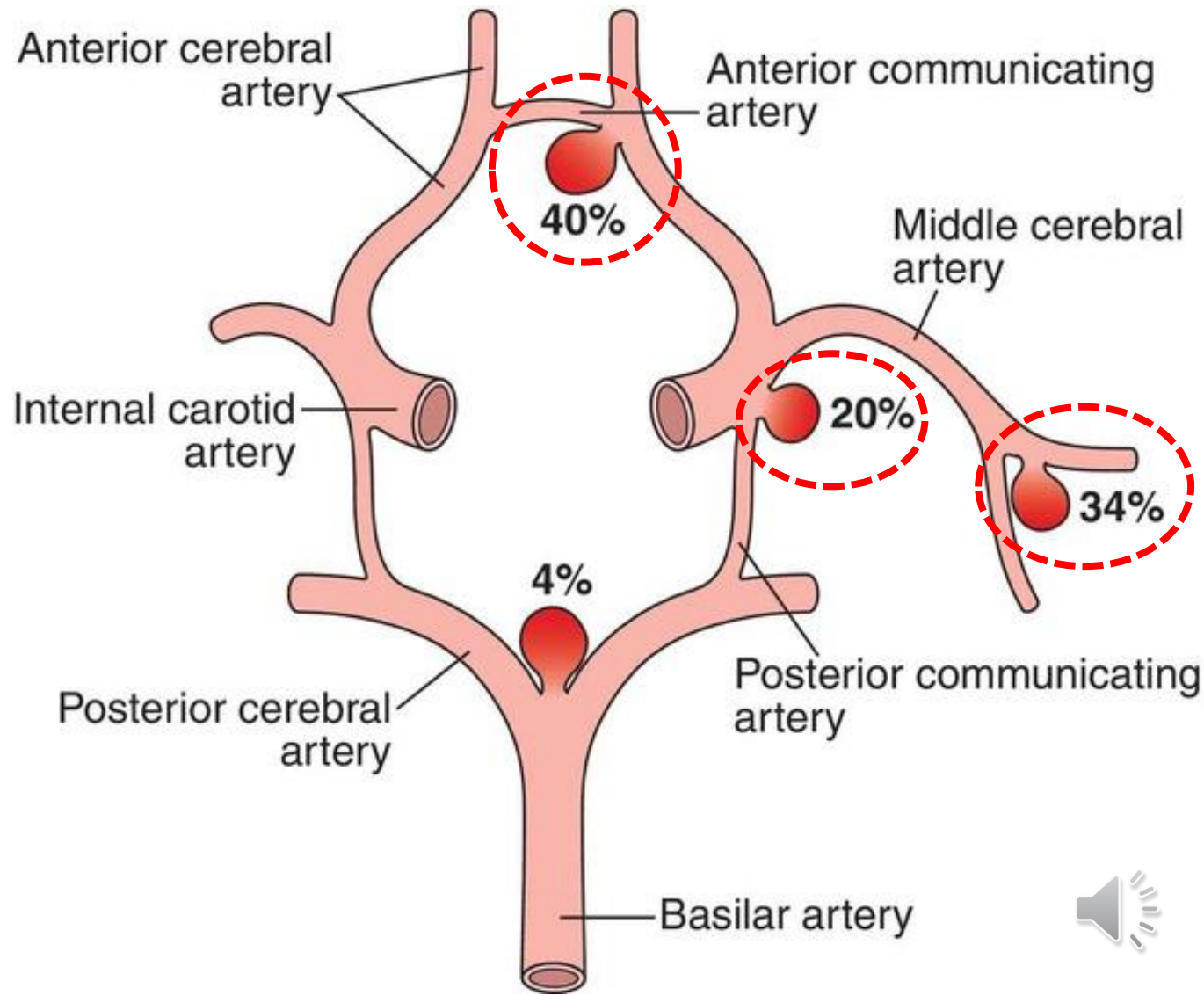

Aneurismes cerebrals múltiples: necròpsia

Ubicació de l'aneurisma cerebral: percentatge

- Més comú a la part anterior del polígon de Willis

Aneurismes cerebrals: factors de risc (1)

- ♀
- **Tabaquisme**
- Hipertensió arterial
- Antecedents familiars
- Edat > 40 anys
- Factors de risc de sagnat
 - Anticonceptius
 - Cocaïna
 - Alcohol

RECORDES?

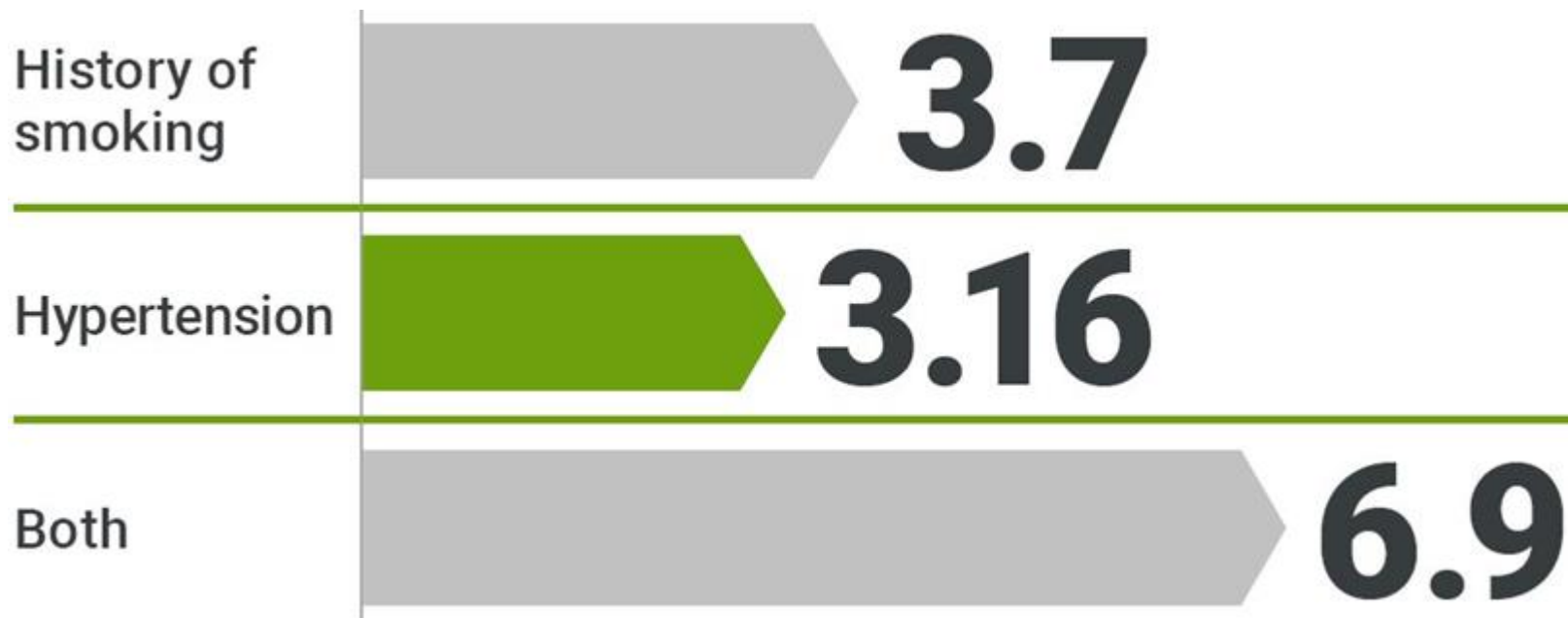

Factors de risc habituals:
tabaquisme + ♀

Possible nou aneurisma en un altre lloc després d'algun temps

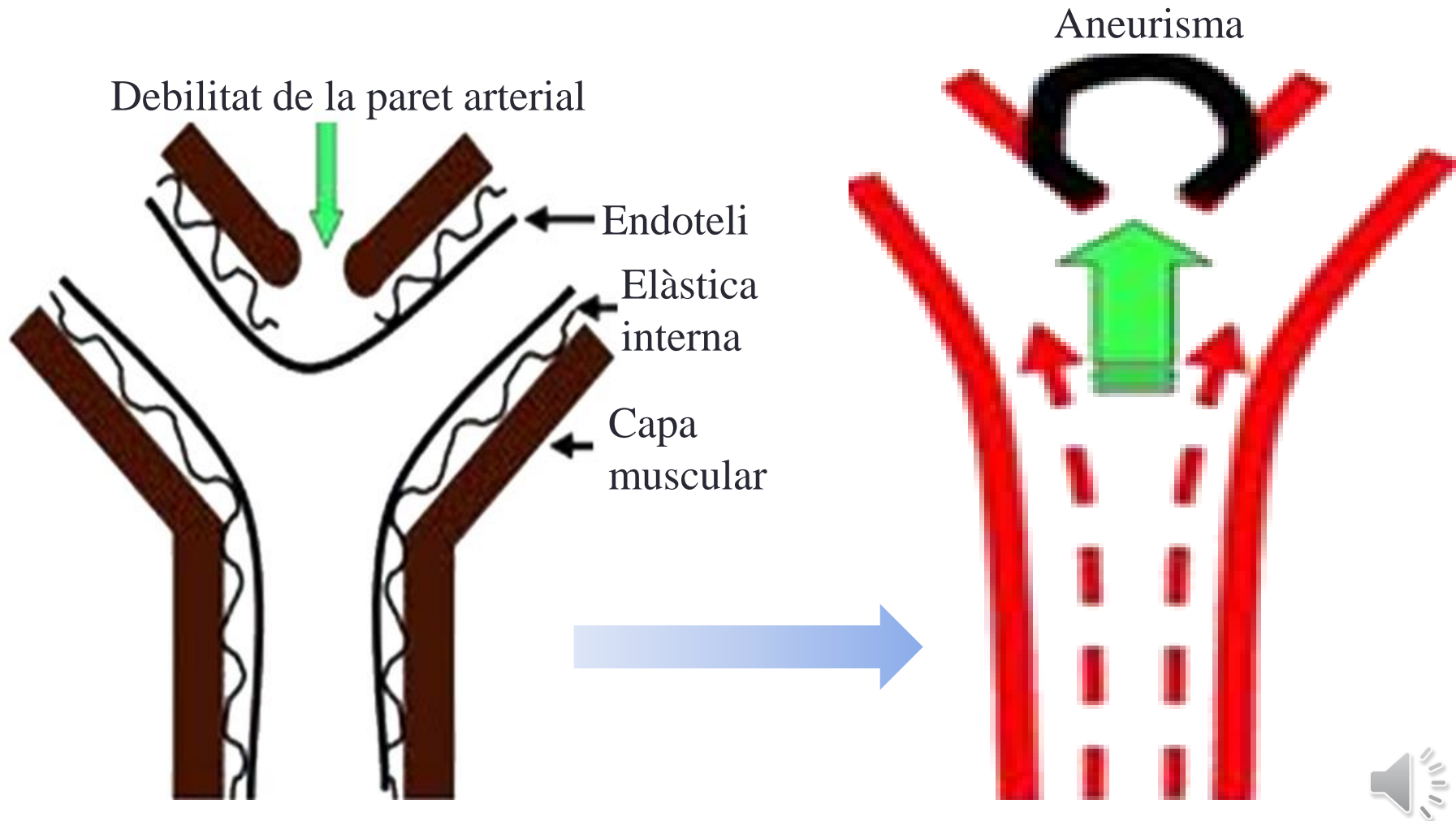
Aneurismes cerebrals: factors de risc (2)

- L'associació de tabaquisme i hipertensió arterial duplica la incidència d'aneurisma per a dones de 30 a 60 anys

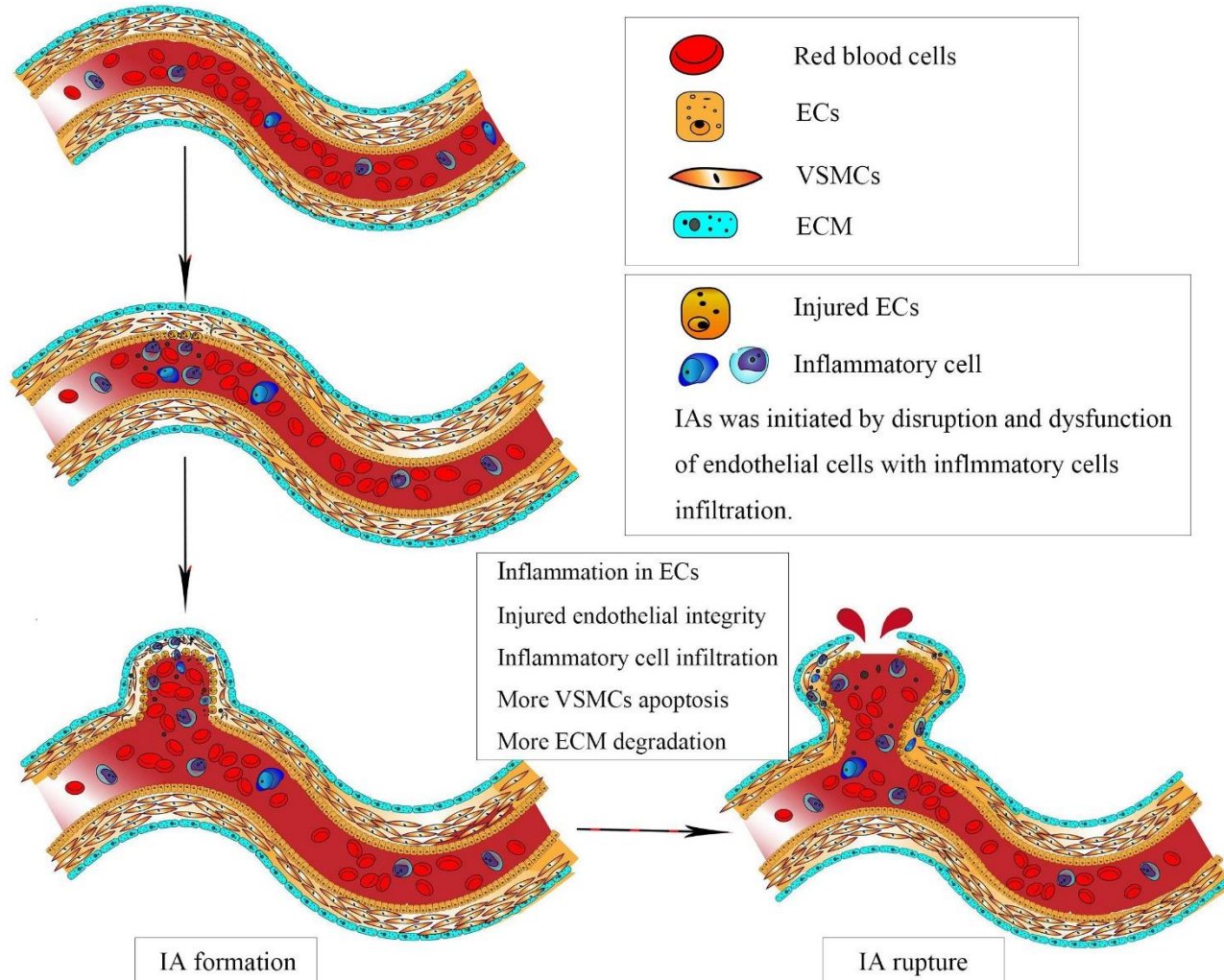
Debilitat de la paret arterial = congènita?

- Difícil de demostrar

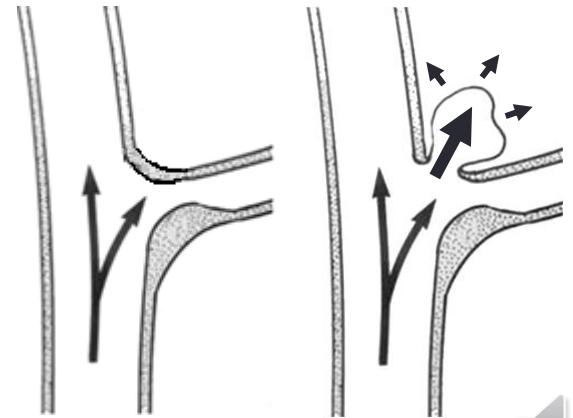
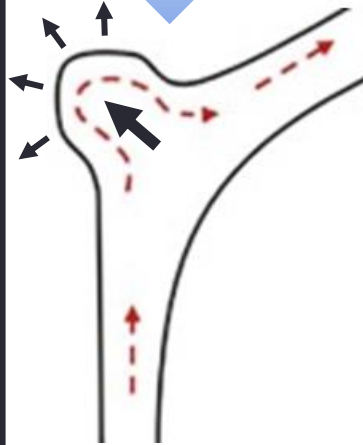
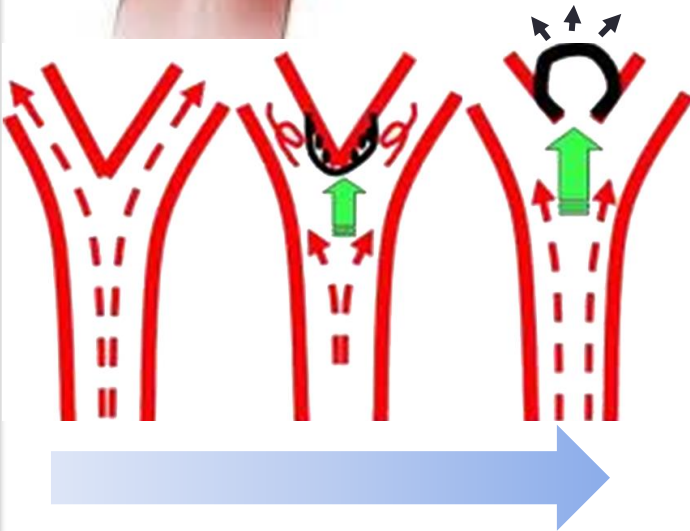
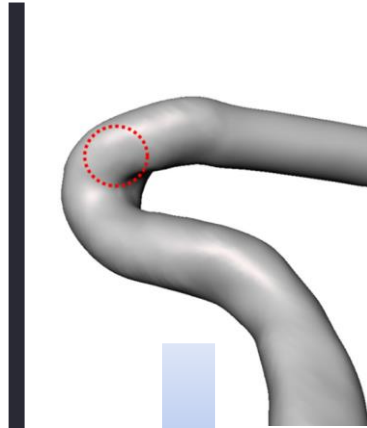
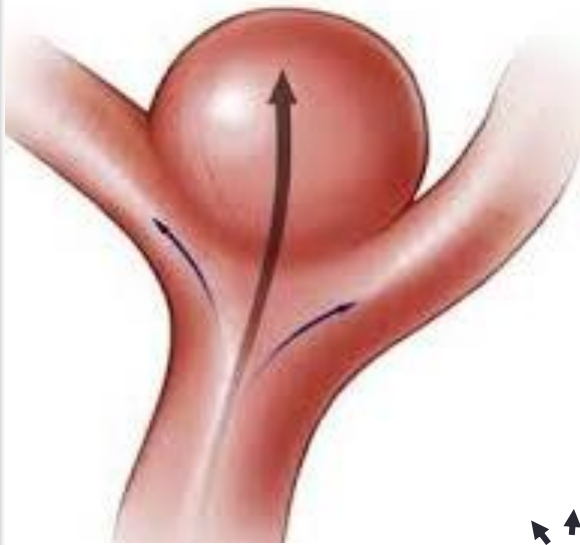
Debilitat de la paret arterial = malaltia inflammatòria local / sistèmica

- Si és un procés sistèmic = més ubicacions arterials possibles

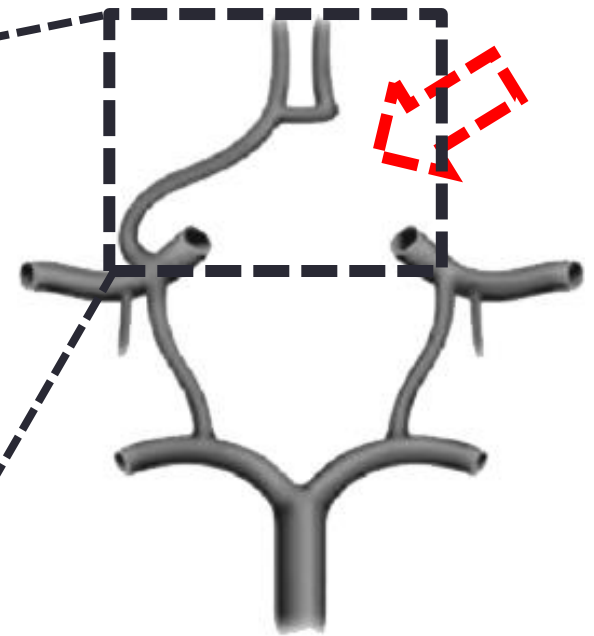
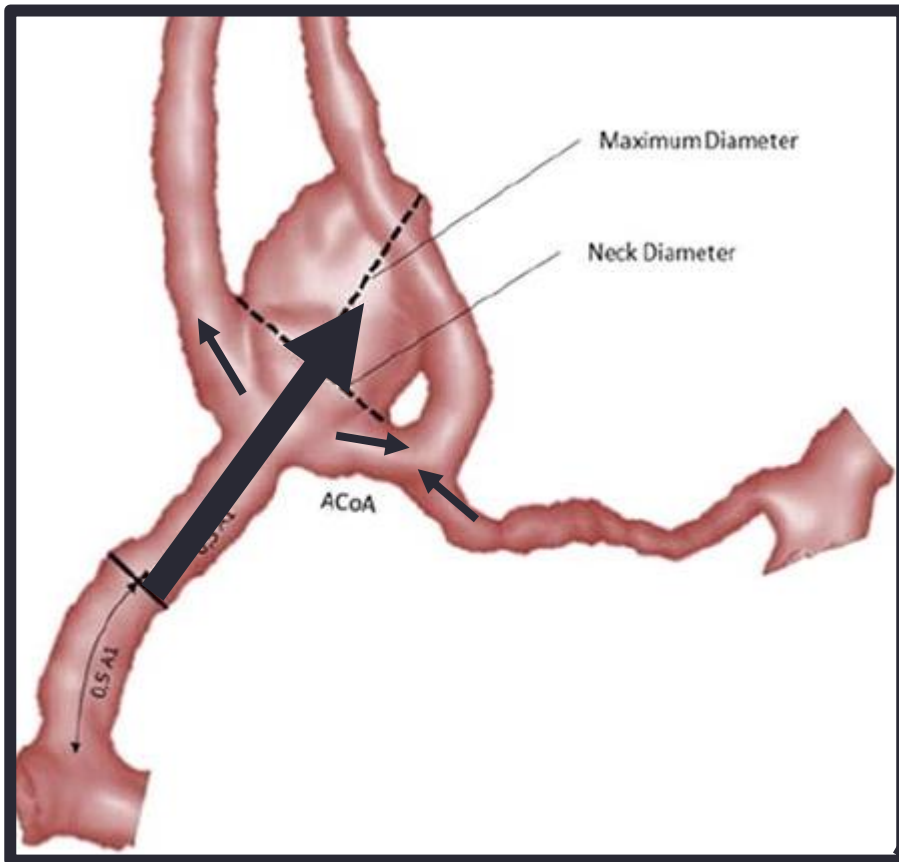
Formació de l'aneurisma cerebral: factors hemodinàmics (1)

- ↑ freqüent en bifurcacions, corbes i sortida de col·laterals

Formació de l'aneurisma cerebral: factors hemodinàmics (2)

- Agènesi d'una artèria = augment de flux sanguini d'altres artèries = més estrès hemodinàmic = \uparrow risc formació d'aneurismes

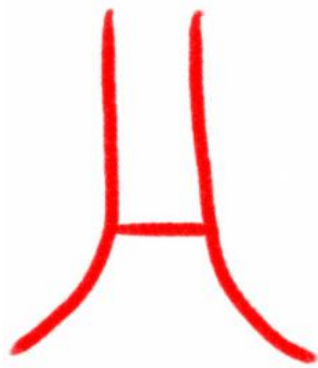

Hipoplàsia de l'artèria cerebral anterior = hiperplàsia artèria contralateral = $\uparrow\uparrow$ risc d'aneurismes a aquest nivell

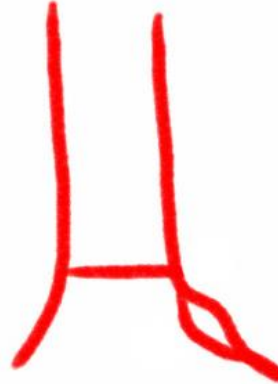

Formació d'aneurisma cerebral: factors hemodinàmics (3)

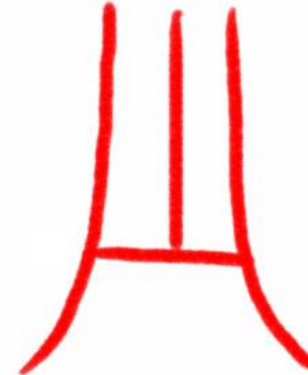
- Les variacions anatòmiques són múltiples, però totes augmenten la possibilitat de formació d'aneurismes

Normal

ACA Fenestration

ACA Trifurcation

Azygos ACA

Bihemispheric ACA

Hypoplastic A1

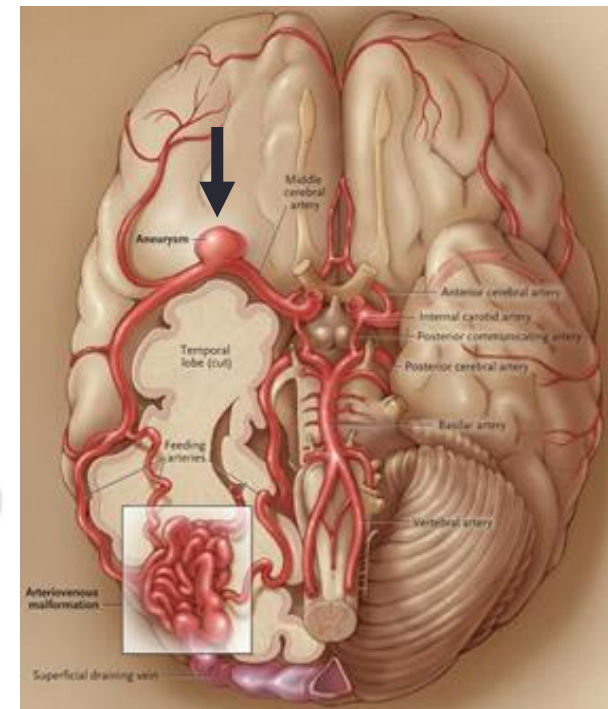
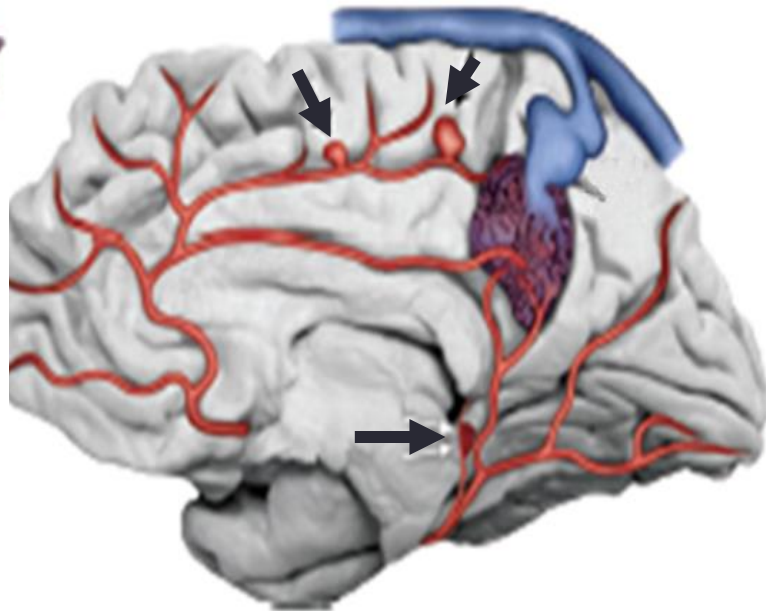
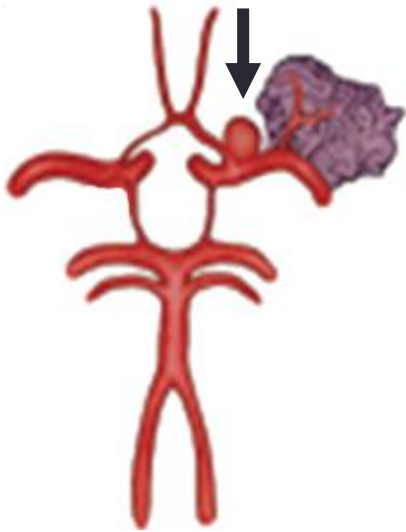

Absence A1

Aneurisma cerebral: associació amb malformacions arteriovenoses cerebrals

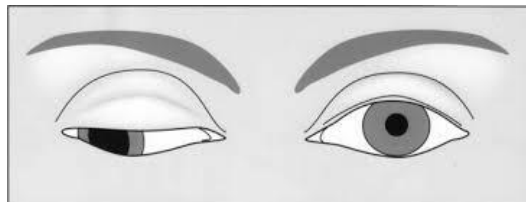
- Són deguts a l'augment del flux sanguini causat per la malformació arteriovenosa

Aneurismes cerebrals: símptomes abans del sagnat

RECORDES?

- Mal de cap inespecífic
- Troballa incidental en TC, RM o angiografia cerebral realitzades per altres motius
- Dèficits parells cranials
 - Paràlisi III parell
 - Paràlisi VI parell

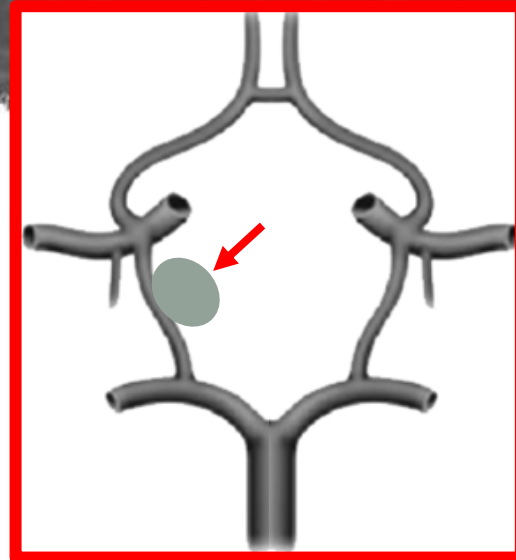
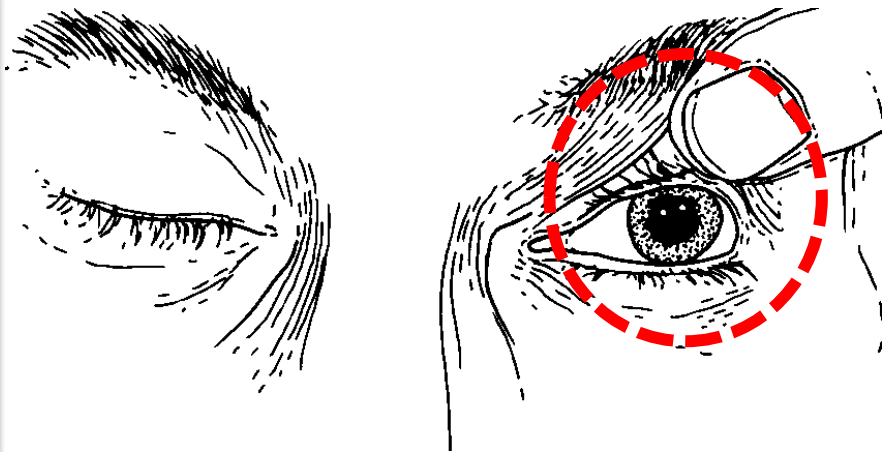
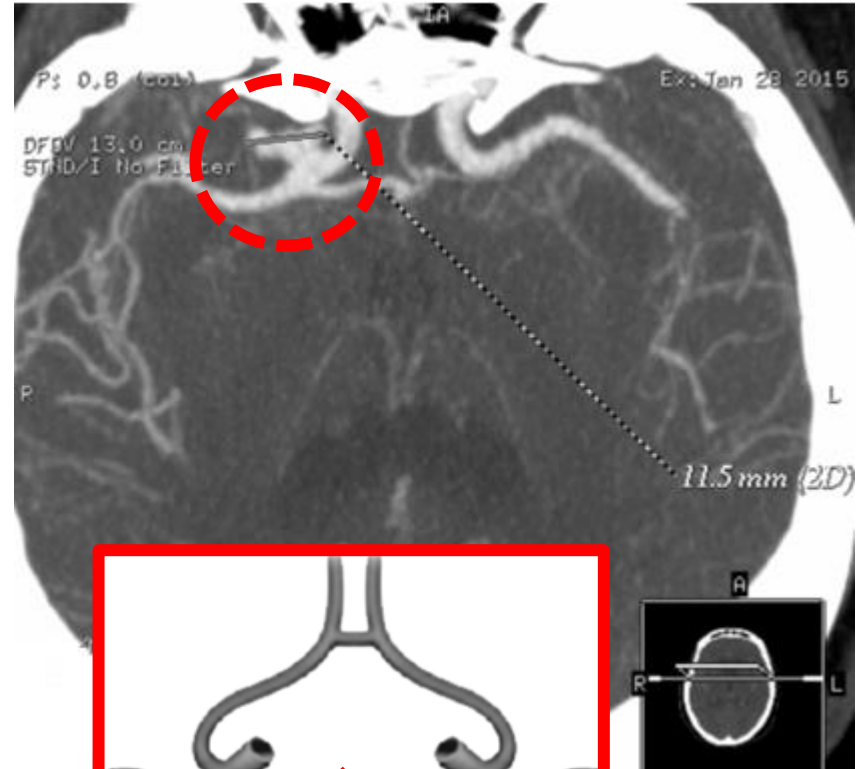
Paràlisi III parell

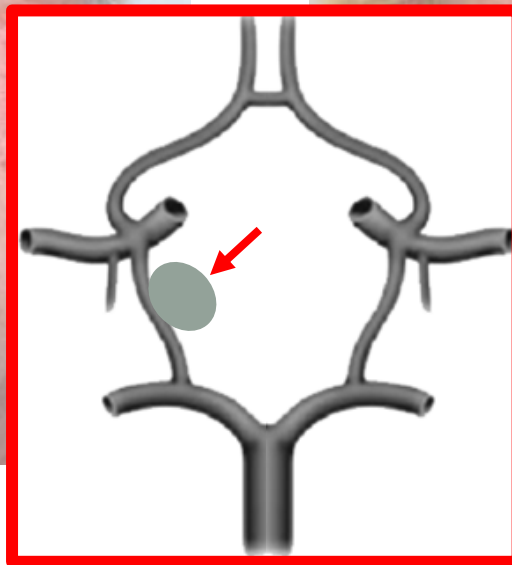
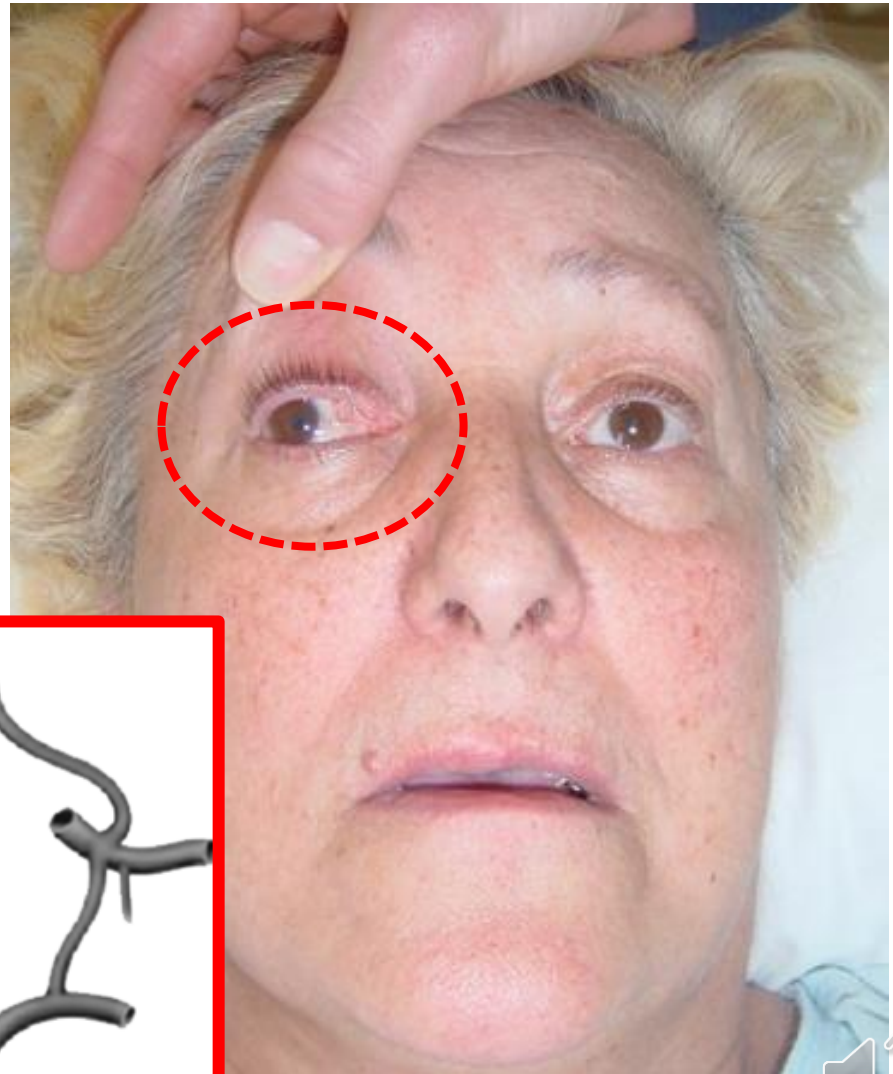
Paràlisi VI parell

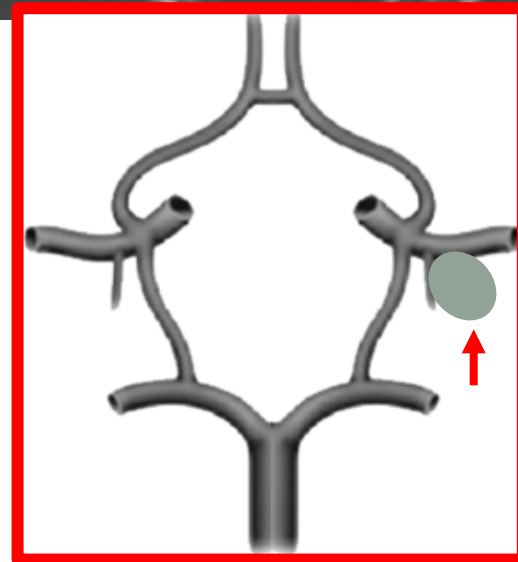
Paràlisi del III parell en l'aneurisma de l'artèria comunicant posterior

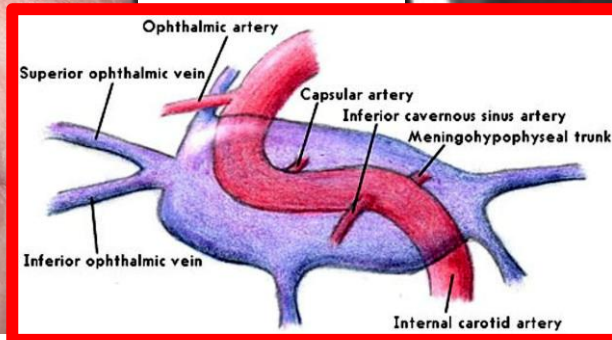
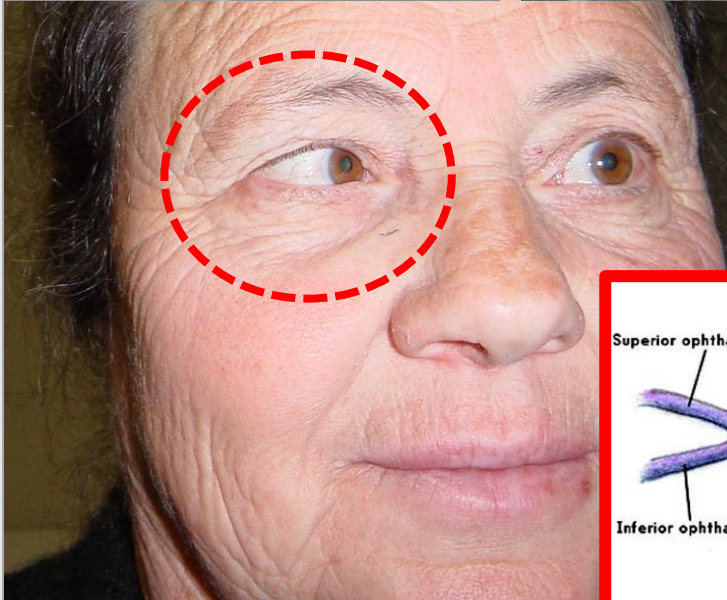
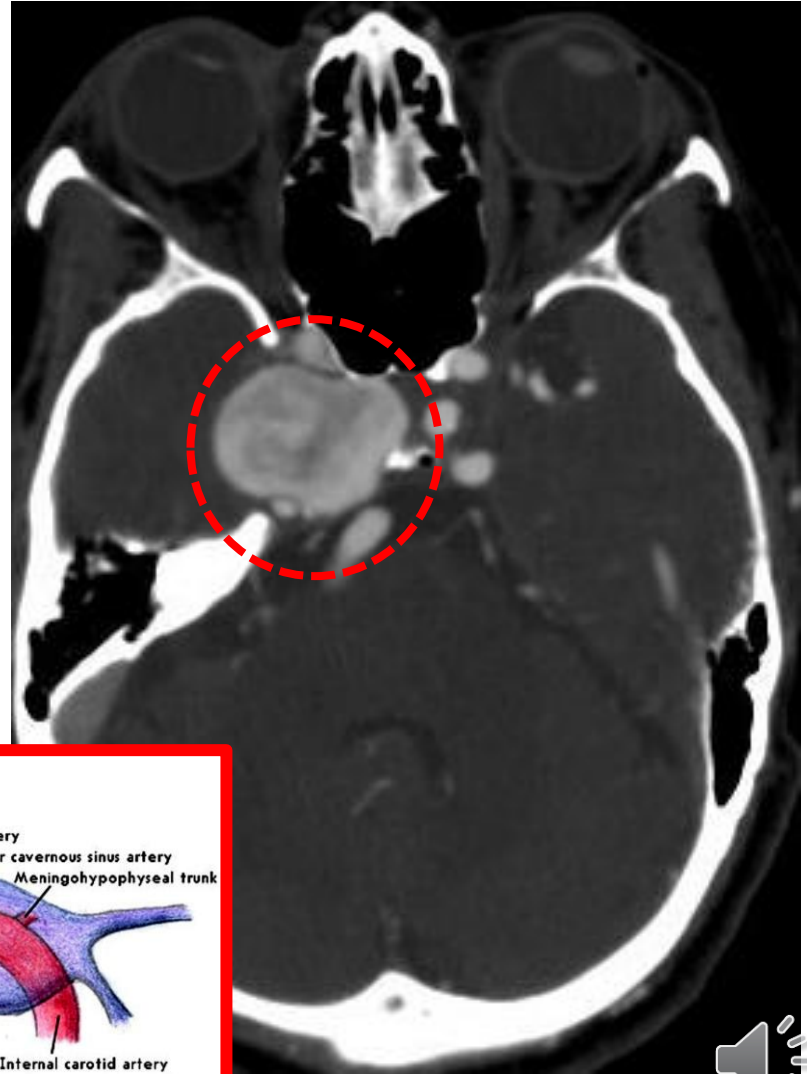
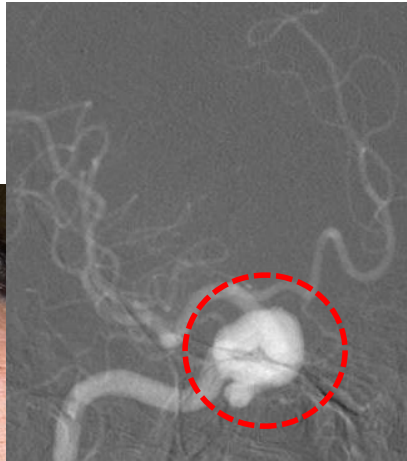
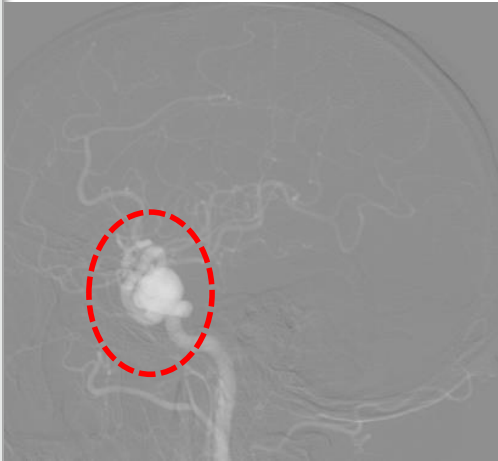
Paràlisi del III parell en l'aneurisma de l'artèria comunicant posterior

Paràlisi del III parell en l'aneurisma de l'artèria caròtida-oftàlmica

Paràlisi del VI parell en l'aneurisma de l'artèria caròtida cavernosa

DIAGNÒSTIC HEMORRÀGIA subaracnoidal + ANEURISMES CEREBRALS

Síntomes clínics

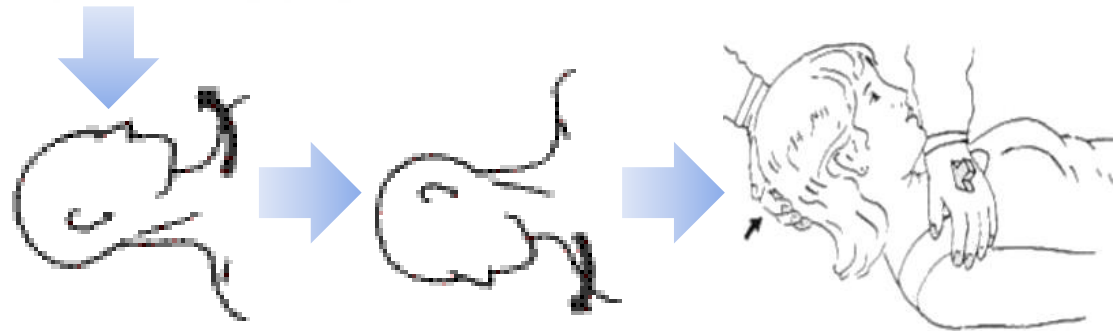
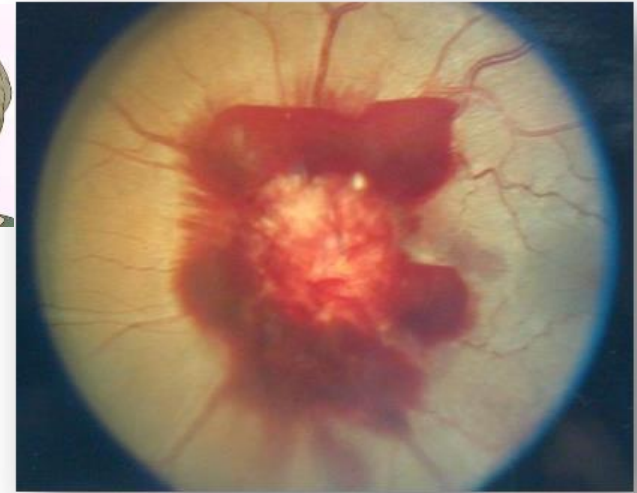
Tomografia computada

Angiografia

Examen clínic en el moment de l'admissió

Descartar la fractura de columna cervical

Rigidesa de clatell

Hemorràgia vítria en l'exploració fundoscòpica

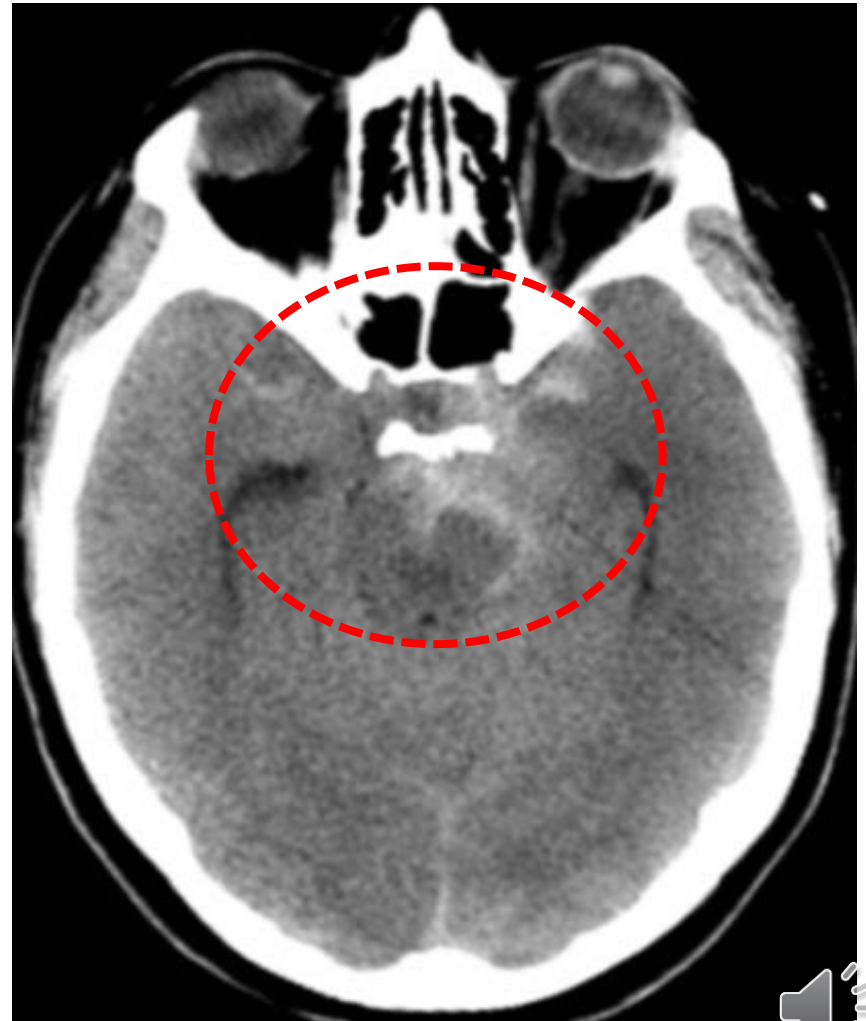
Brudzinski's Sign

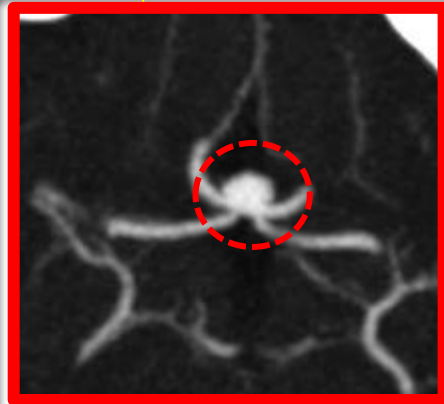
Kernig's Sign

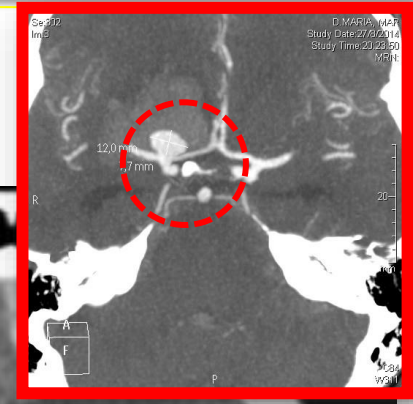
Diagnòstic d'hemorràgia subaracnoidal: TC cerebral

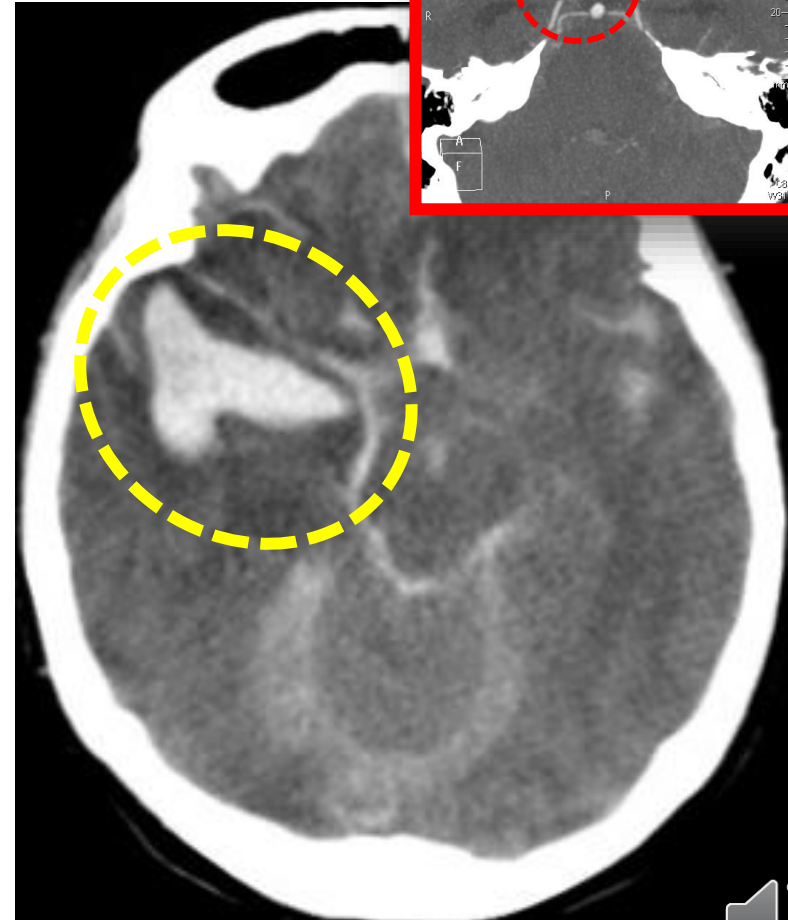
TC cerebral: hemorràgia subaracnoidal + hematoma intracerebral i/o intraventricular

RECORDES?

Intraventricular

Intracerebral

Punció lumbar?

- **NOMÉS** si TC negativa + sospita clínica d'hemorràgia subaracnoidal
- Risc d'hèrniació cerebel·lina → aturada cardiorespiratòria
- Cercarem existència de xantocromia

RECORDES?

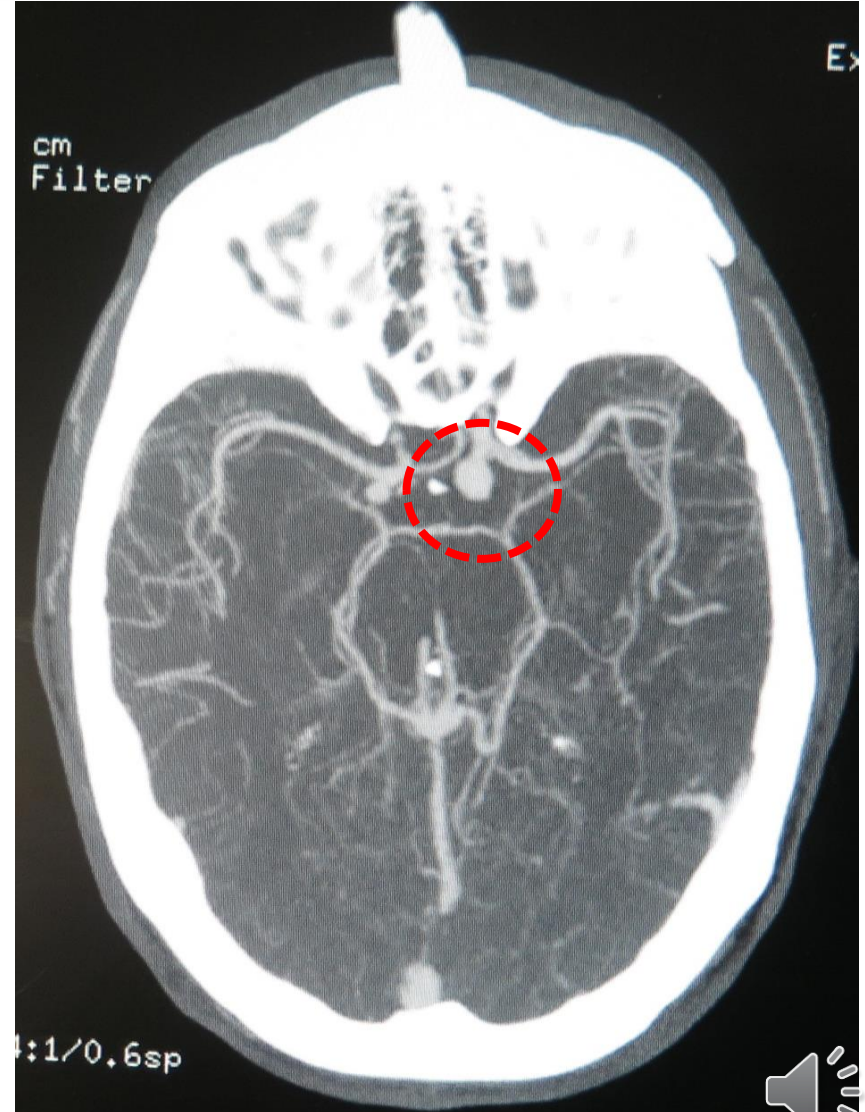
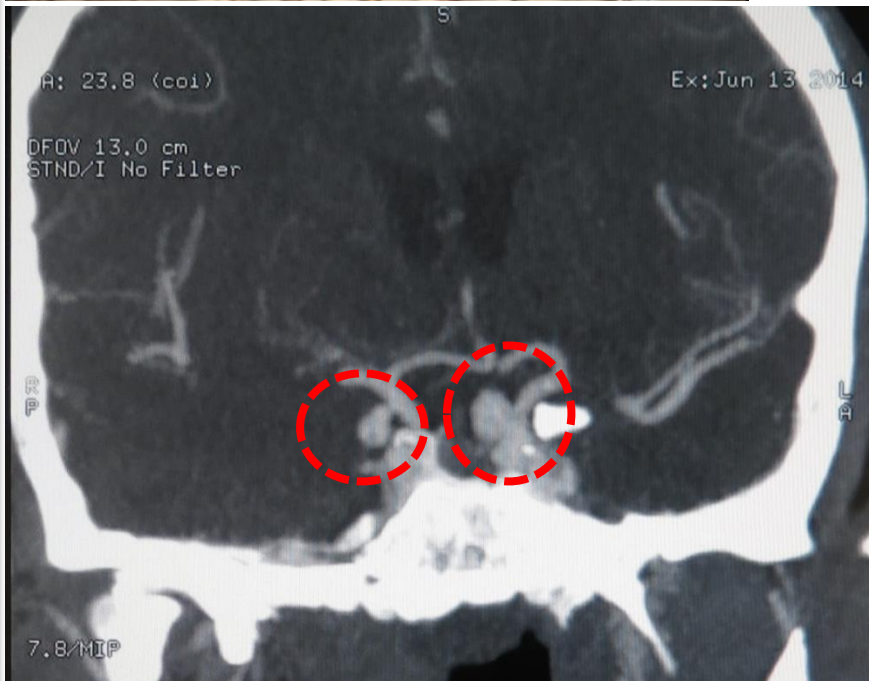
⇐ **LCR
normal**

⇐ **LCR
xantocròmic**

Diagnòstic d'emergència d'aneurisma trencat: angio-TC

Aneurismes múltiples: quin ha sagnat?

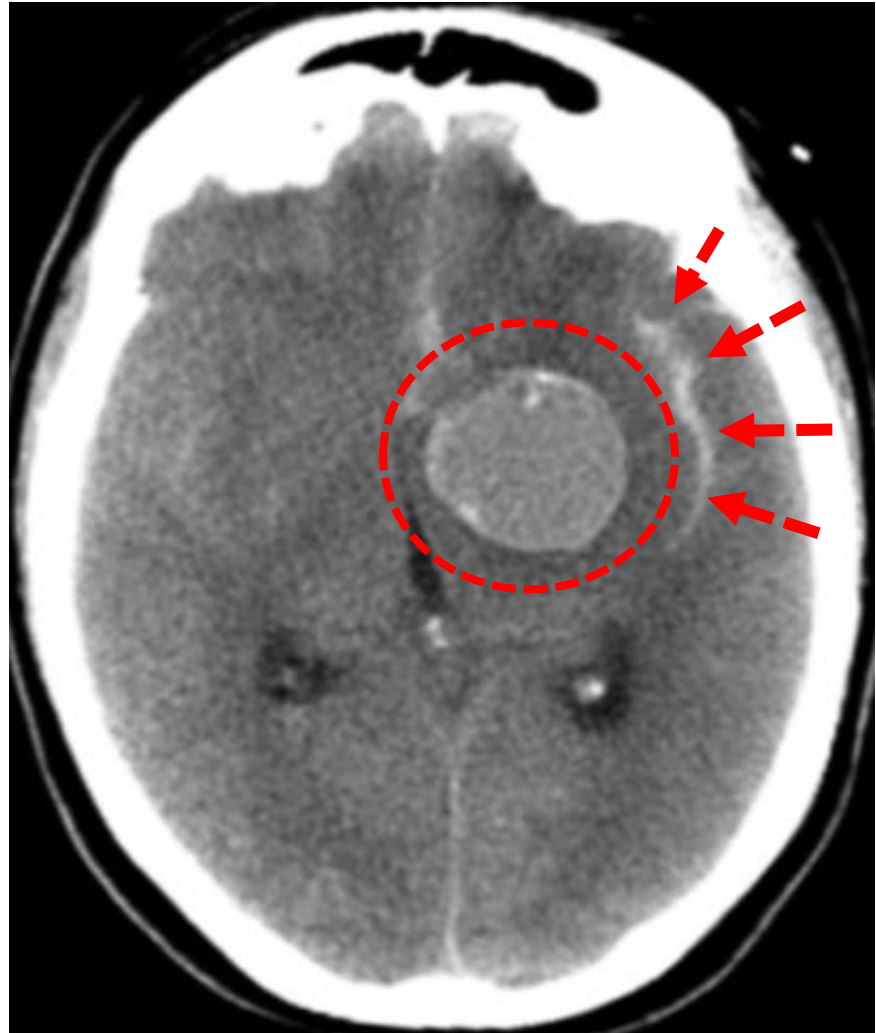
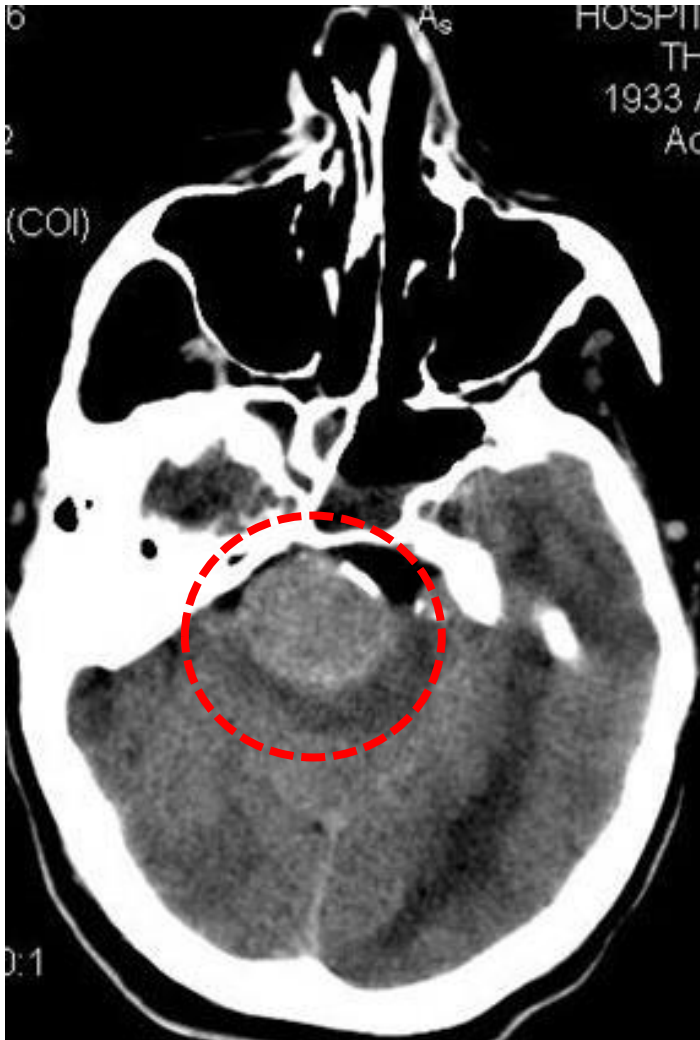

Sospita segons:
Distribució sanguínia en TC
Aneurisma més gran
Aneurisma irregular, bombolla
Per ubicació: aneurisma art. com. ant. / art. pericallosa

TC: troballa d'aneurisma incidental

- Sovint gegant i calcificat

RM: troballa incidental d'aneurisma

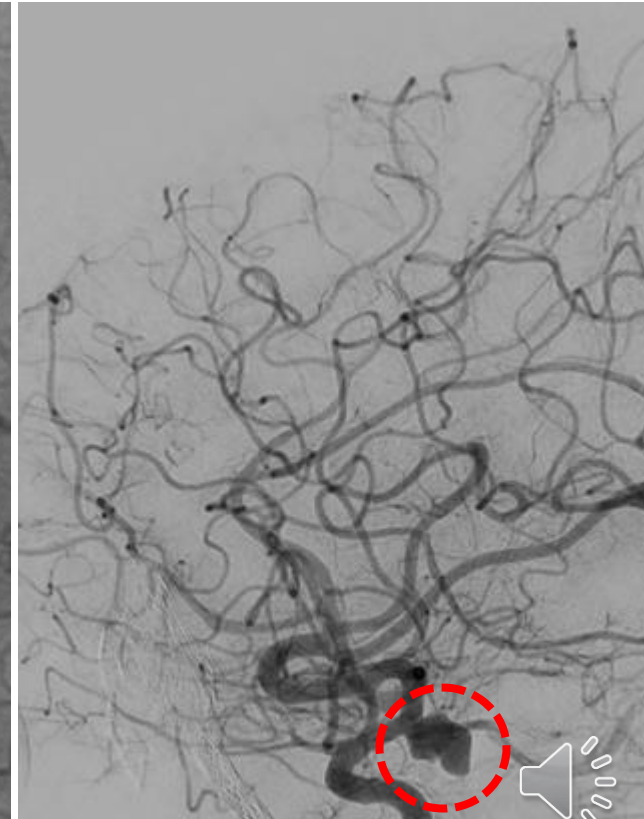
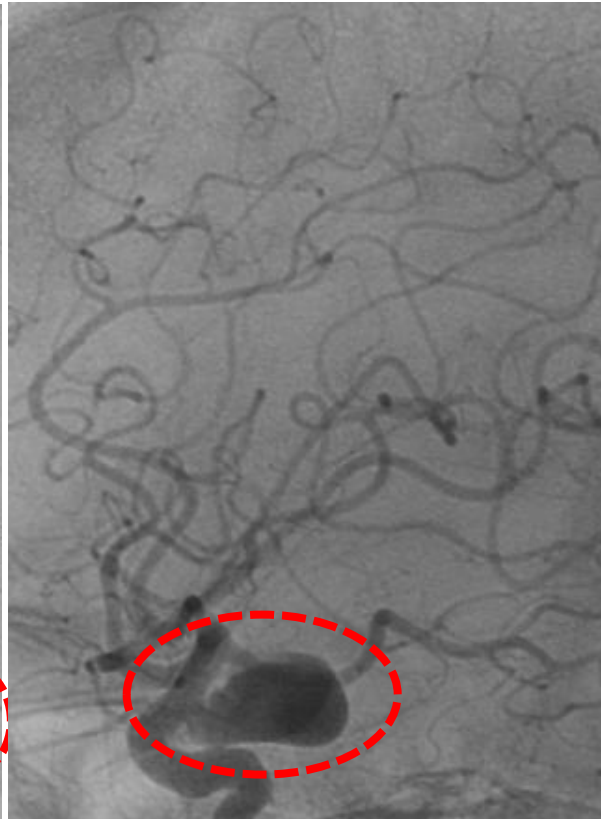
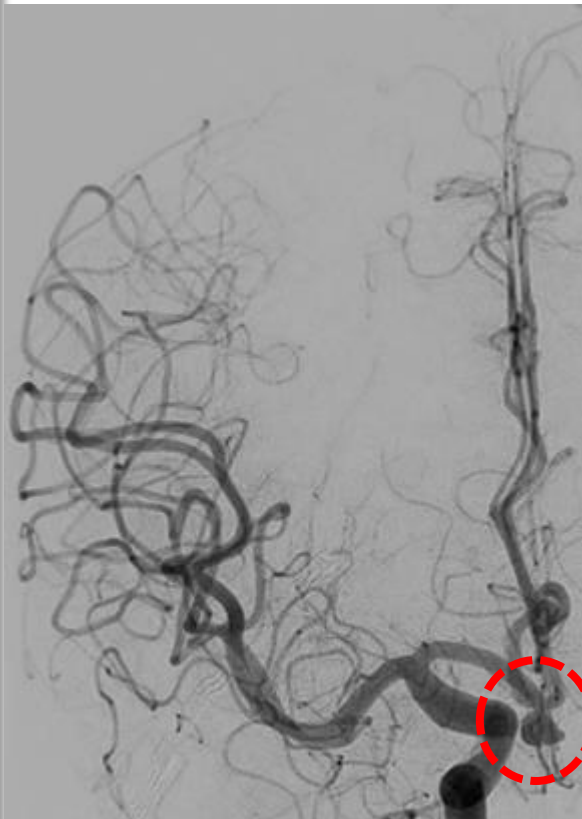

Què fer?

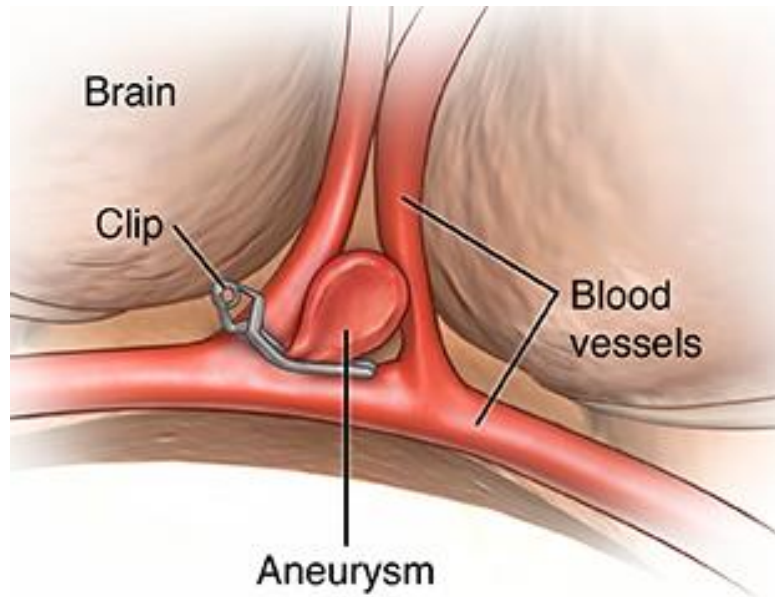
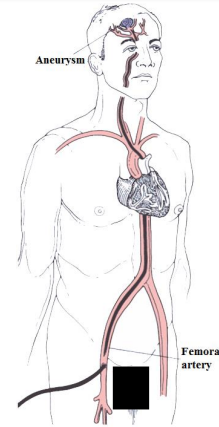
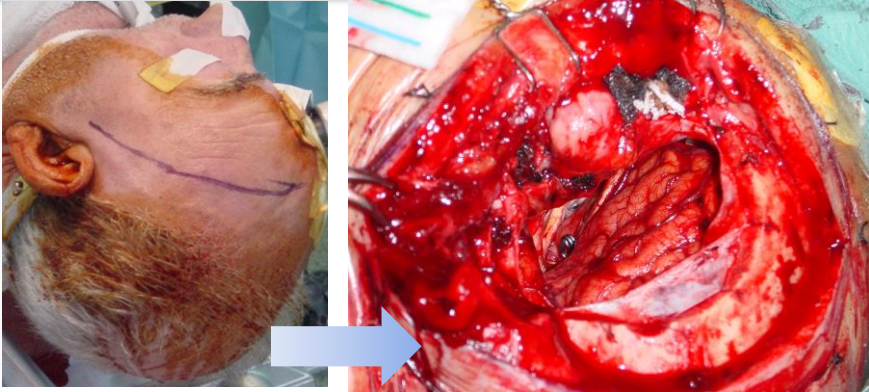

Diagnòstic d'aneurisma + imatge de l'arbre vascular: angiografia cerebral

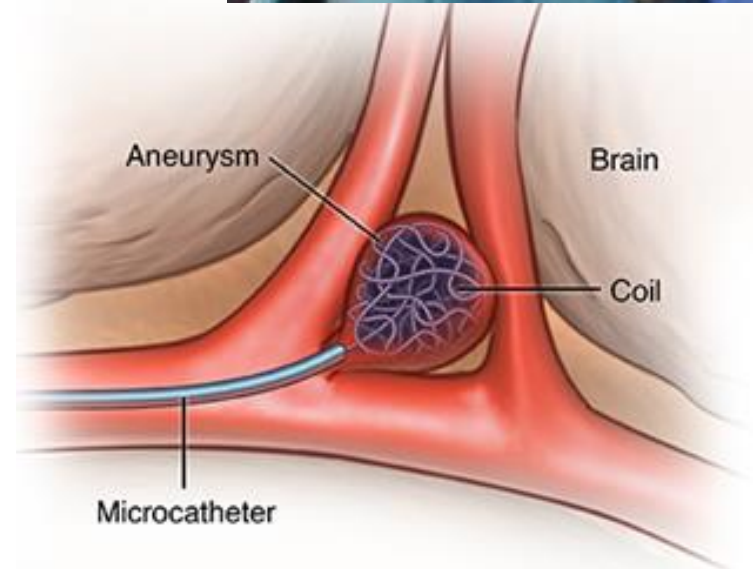
- Millor tècnica diagnòstica
- No disponible d'emergència en tots els hospitals
- Angio-TC millor segona opció

ANEURISMA CEREBRAL: TRACTAMENT

Quirúrgic

Endovascular

Hemorràgia subaracnoidal: escales

Hunt & Hess Scale

Grade	Signs and symptoms
1	Asymptomatic or minimal headache and slight neck stiffness
2	Moderate to severe headache; neck stiffness; no neurologic deficit except cranial nerve palsy
3	Drowsy; minimal neurologic deficit
4	Stuporous; moderate to severe hemiparesis; possibly early decerebrate rigidity and vegetative disturbances
5	Deep coma; decerebrate rigidity; moribund

WFNS SAH Grade

Grade	GCS	Focal neurological deficit
1	15	Absent
2	13-14	Absent
3	13-14	Present
4	7-12	Present or absent
5	<7	Present or absent

FISHER Grade

Grade	Appearance of hemorrhage
1	None evident
2	Less than 1 mm thick
3	More than 1 mm thick
4	Diffuse or none with intraventricular hemorrhage or parenchymal extension

Hemorràgia subaracnoidal: escala Hunt i Hess (associada amb la mortalitat)

- GRADE 1:

- Mild headache, normal mental status, no cranial nerve or motor findings –(GCS* score 15, no motor deficits)

- GRADE 2:

Severe headache, normal mental status, may have cranial nerve deficit –(GCS score 13–14, no motor deficits)

- GRADE 3:

Somnolent, confused, may have cranial nerve or mild motor DEFICIT- (GCS SCORE 13–14, WITH MOTOR DEFICITS)

- GRADE 4 :

Stupor, moderate to severe motor deficit, may have intermittent reflex posturing- (GCS score 7–12, with or without motor deficits)

- GRADE 5:

Coma, reflex posturing or flaccid (GCS score 3–6, with or without motor deficits)

Hemorràgia subaracnoidal: escala WFNS

WFNS SAH Grade		
WFNS Grade	GCS Score	Major Focal Deficit
0**		
1	15	-
2	13-14	-
3	13-14	+
4	7-12	+ or -
5	3-6	+ or -
*aphasia, hemiparesis or hemiplegia ** intact aneurysm		

Pronòstic: escales WFNS / Hunt & Hess

World Federation of Neurosurgical Societies Grading Scale

Grade

Hunt and Hess

Glasgow Coma Scale

Survival

No motor deficit

I

Asymptomatic or minimal headache and slight nuchal rigidity

15

70%

No motor deficit

II

Moderate to severe headache, nuchal rigidity, no neurological deficit other than cranial nerve palsy

13-14

60%

Motor deficit

III

Drowsiness, confusion, or mild focal deficit

13-14

50%

With or without motor deficit

IV

Stupor, moderate to severe hemiparesis, possibly early decerebrate posturing

7-12

20%

With or without motor deficit

V

Deep coma, decerebrate posturing, moribund appearance

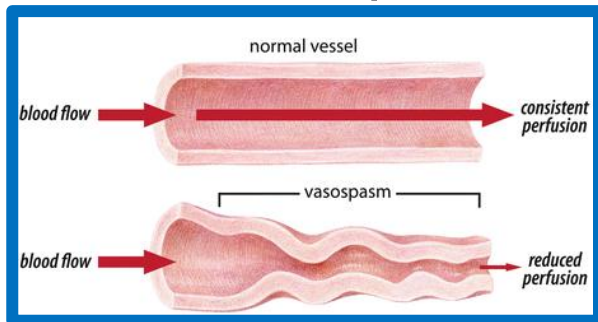
3-6

10%

Hemorràgia subaracnoidal: escala de Fisher

- Associada amb risc de vasoespasme

Grade	Descriptions
Fisher I	No blood detected
Fisher II	Diffuse deposition or thin layer with all vertical layers of blood (interhemispheric fissure, insular cistern, ambient cistern) < 1 mm thick
Fisher III	Localized clots and/or vertical layers of blood ≥ 1 mm in thickness
Fisher IV	Diffuse or no subarachnoid blood, but with intracerebral or intraventricular clots

II

III

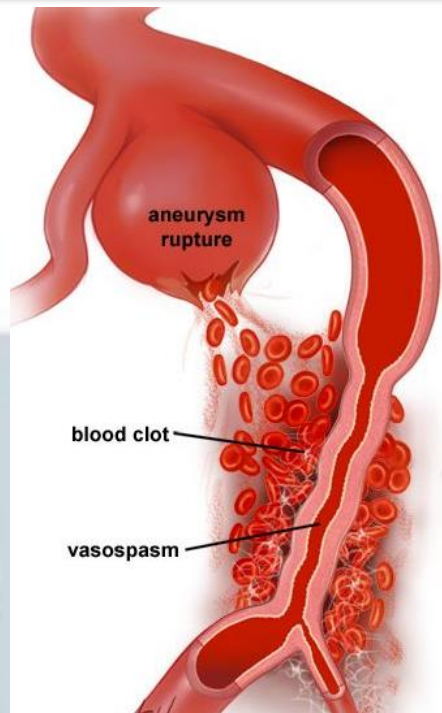

IV

Pronòstic: escala de Fisher

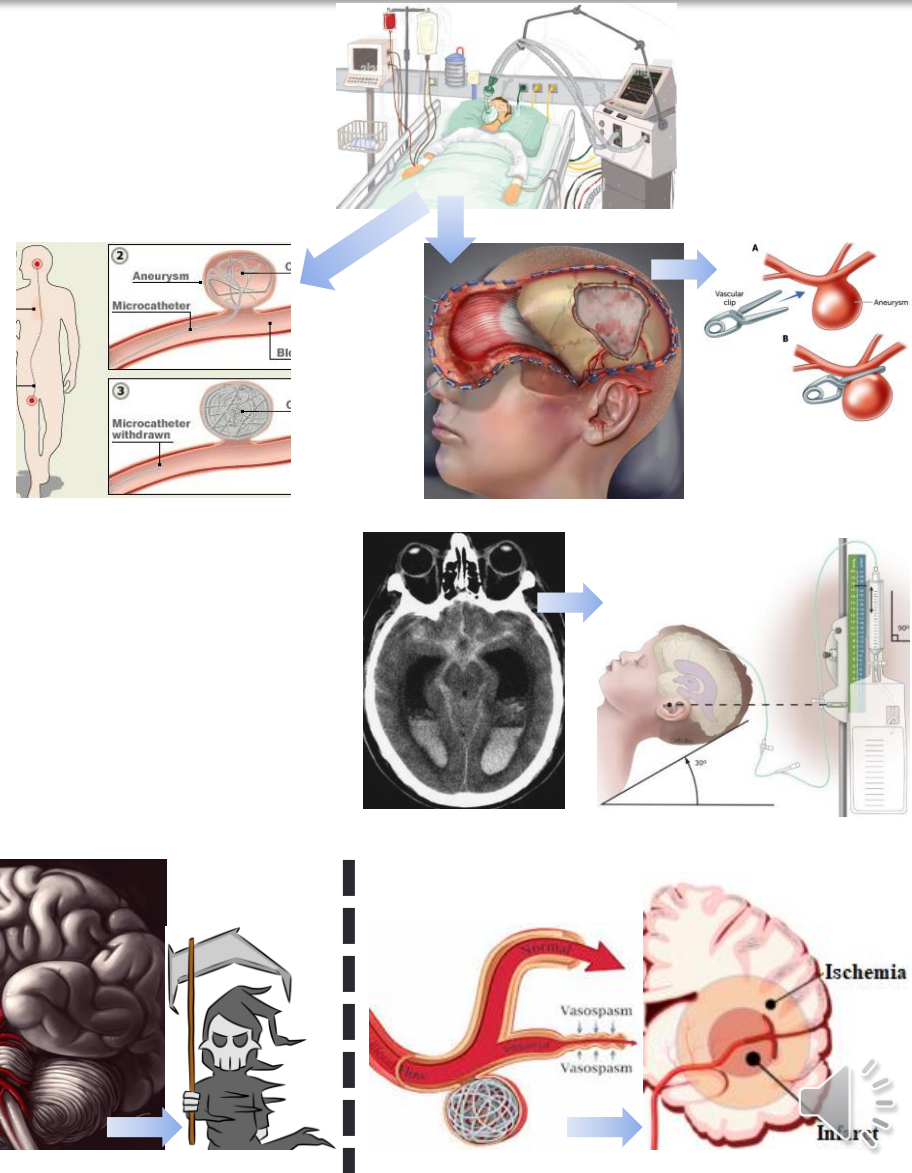
Grade	Fisher Scale	% with Symptomatic Vasospasm
1	Focal thin	21%
2	Diffuse thin SAH	25%
3	Thick SAH present	37%
4	Focal or diffuse thin SAH with significant ICH or IVH	31%

From Claassen, J., Bernardini, G. L., Kreiter, K., Bates, J., Du, Y. E., Copeland, D., . . . Mayer, S. A. (2001). Effect of cisternal and ventricular blood on risk of delayed cerebral ischemia after subarachnoid hemorrhage: The Fisher Scale revisited. *Stroke*, 32, 2012–2020.

ANEURISMES CEREBRALS: TRACTAMENT

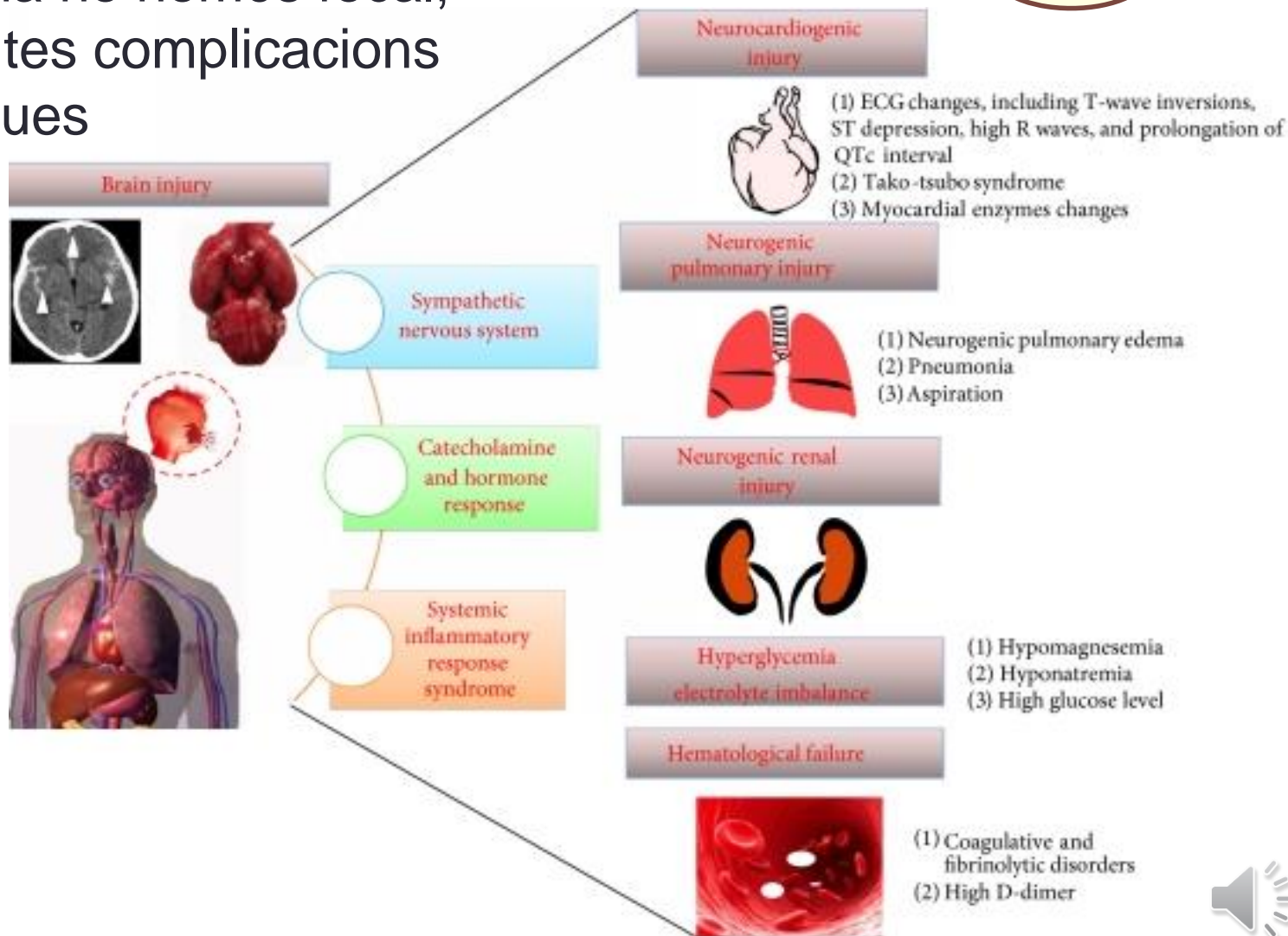
- **1r Tractament hemorràgia subaracnoidal: UCI**
- **2n Tractament aneurisma**
 - Tractament endovascular
 - Craniotomia + clip
- **3r Tractament complicacions**
 - Hidrocefàlia: drenatge ventricular extern?
 - Hematoma intracerebral: drenatge?
- **4t Prevenir complicacions**
 - **Ressagnat**
 - Mata el 20% dels pacients
 - Control del **vasoespasm**
 - Mata un 7%
 - Dèficits neurològics 7%

Hemorràgia subaracnoidal: complicacions (1)

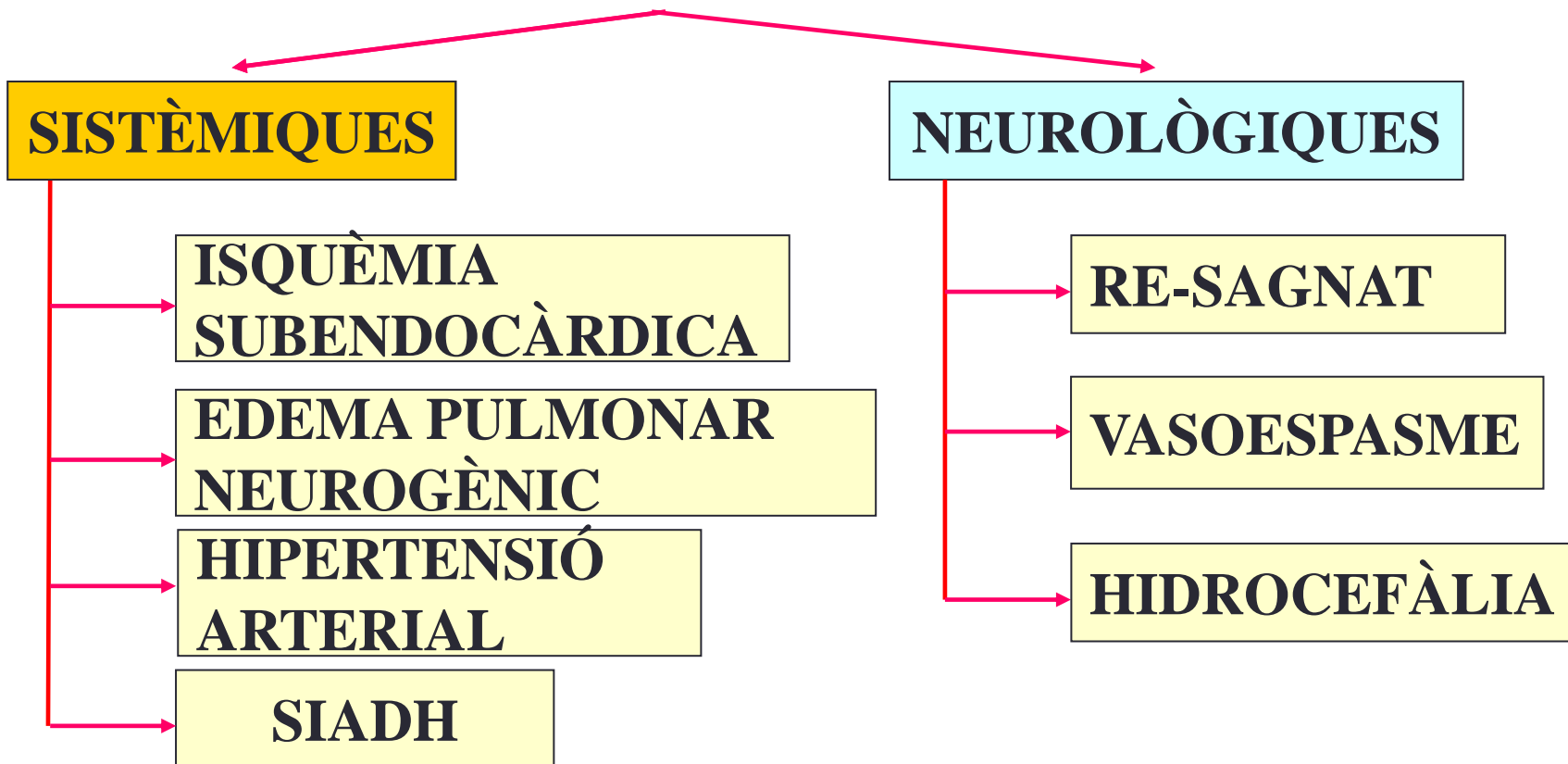
RECORDES?

- Patologia no només focal, sinó moltes complicacions sistèmiques

Hemorràgia subaracnoidal: complicacions (2)

COMPLICACIONS

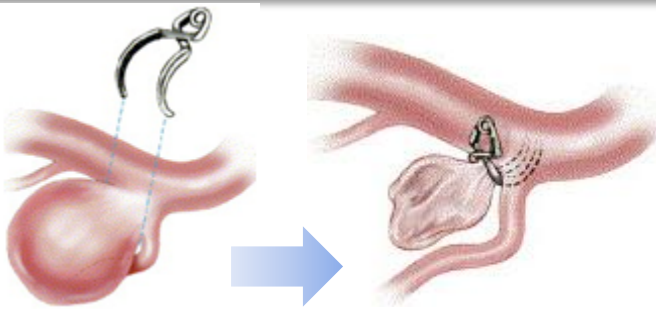
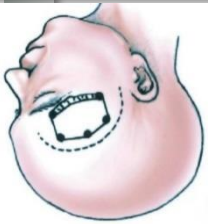

SIADH = Síndrome de secreció inadequada d'hormona antidiürètica

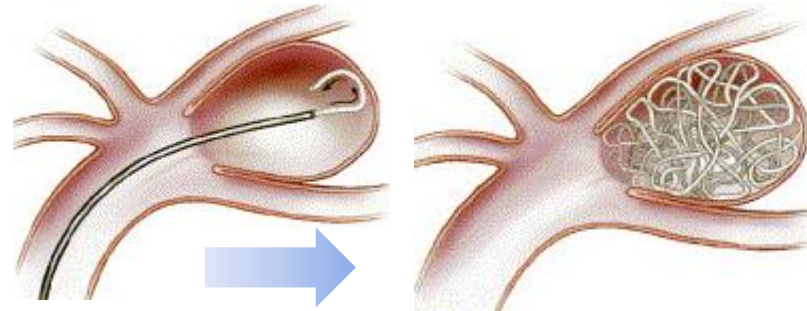

Tractament quirúrgic

Tractament endovascular

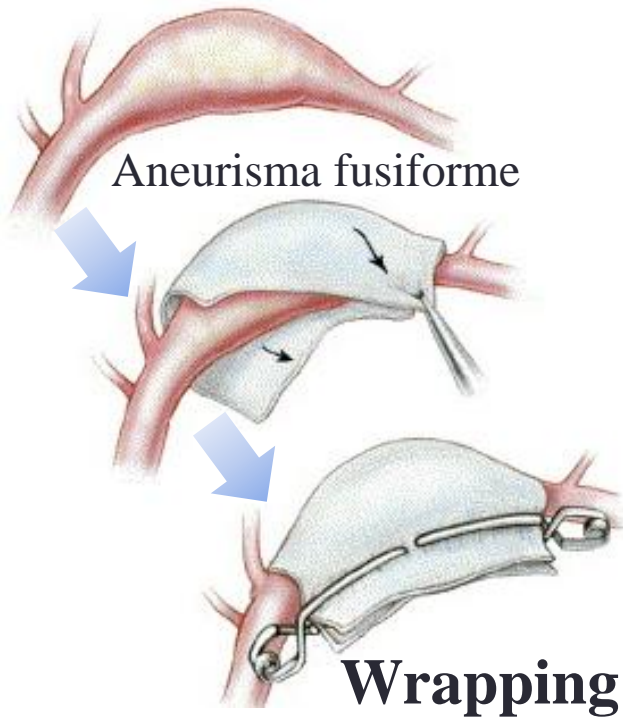

Aneurisma sacular
Clipping

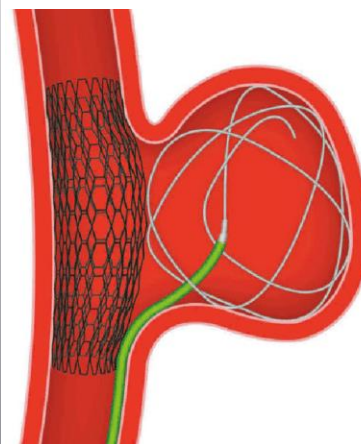
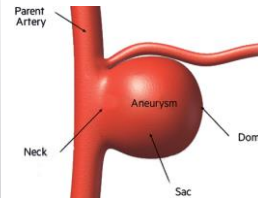
Aneurisma de coll estret

Coiling

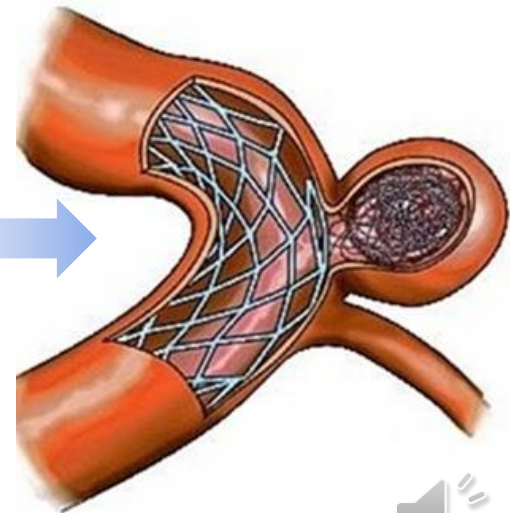

Aneurisma fusiforme

Wrapping

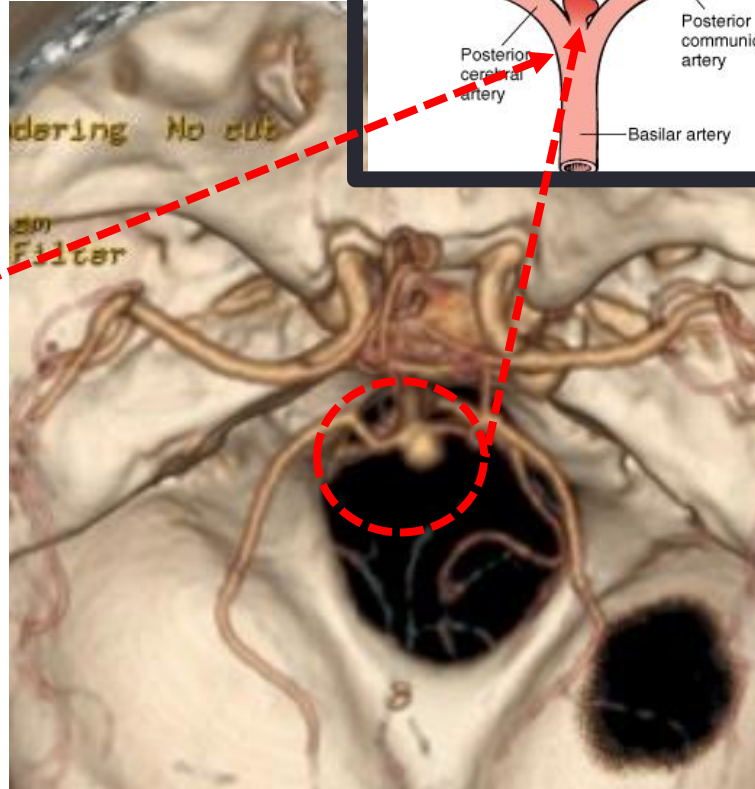
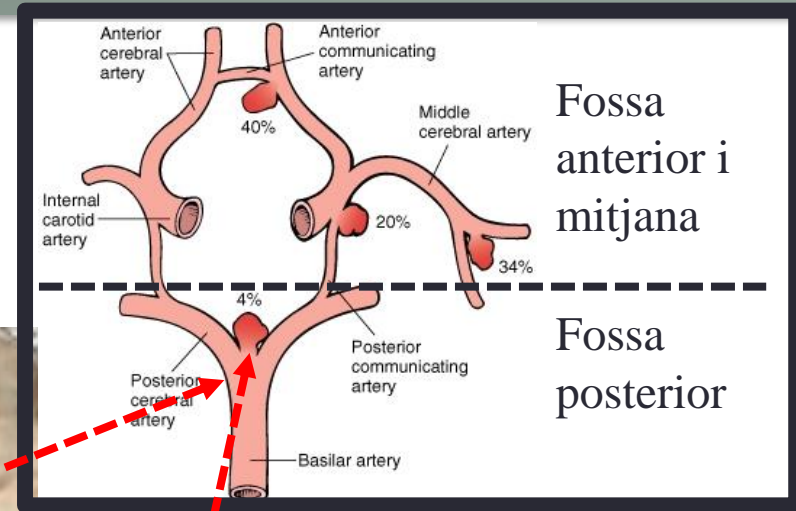
Aneurisma de coll ample

Stent + coiling

Modalitat de tractament a recomanar: ubicació

- Fossa posterior = endovascular
- La fossa anterior i mitjana depèn de cada cas

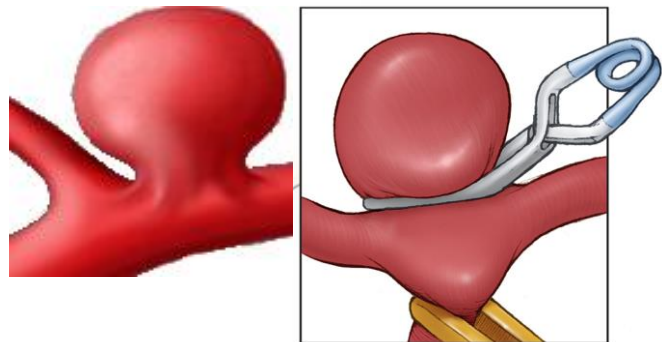
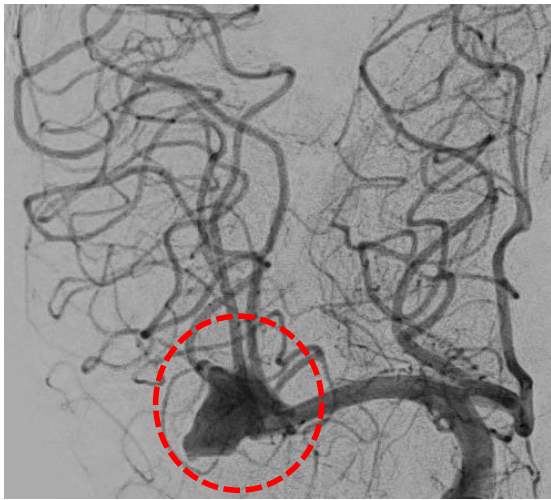
← Tractament endovascular

Aneurisma art. cerebel·losa superior Aneurisma de l'apex de l'artèria basilar

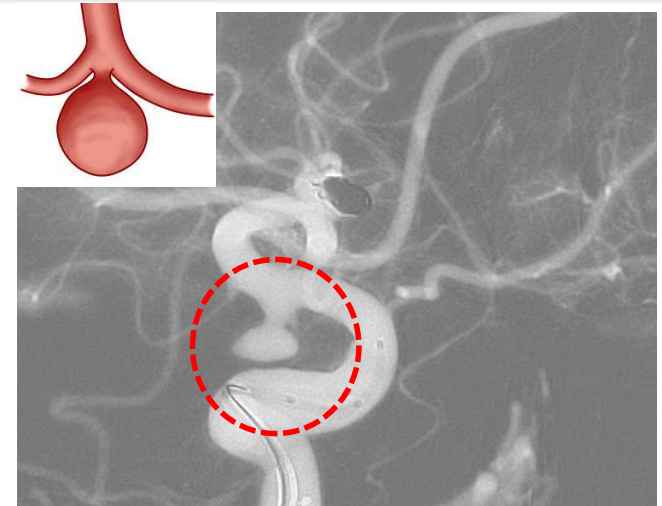
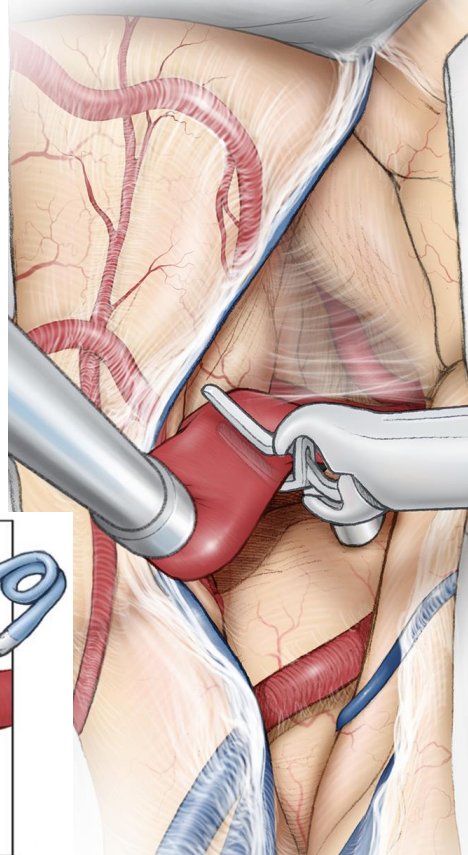

Modalitat de tractament a recomanar: mida del coll

- Coll estret = endovascular
- Coll ample \cong quirúrgic

Cirurgia

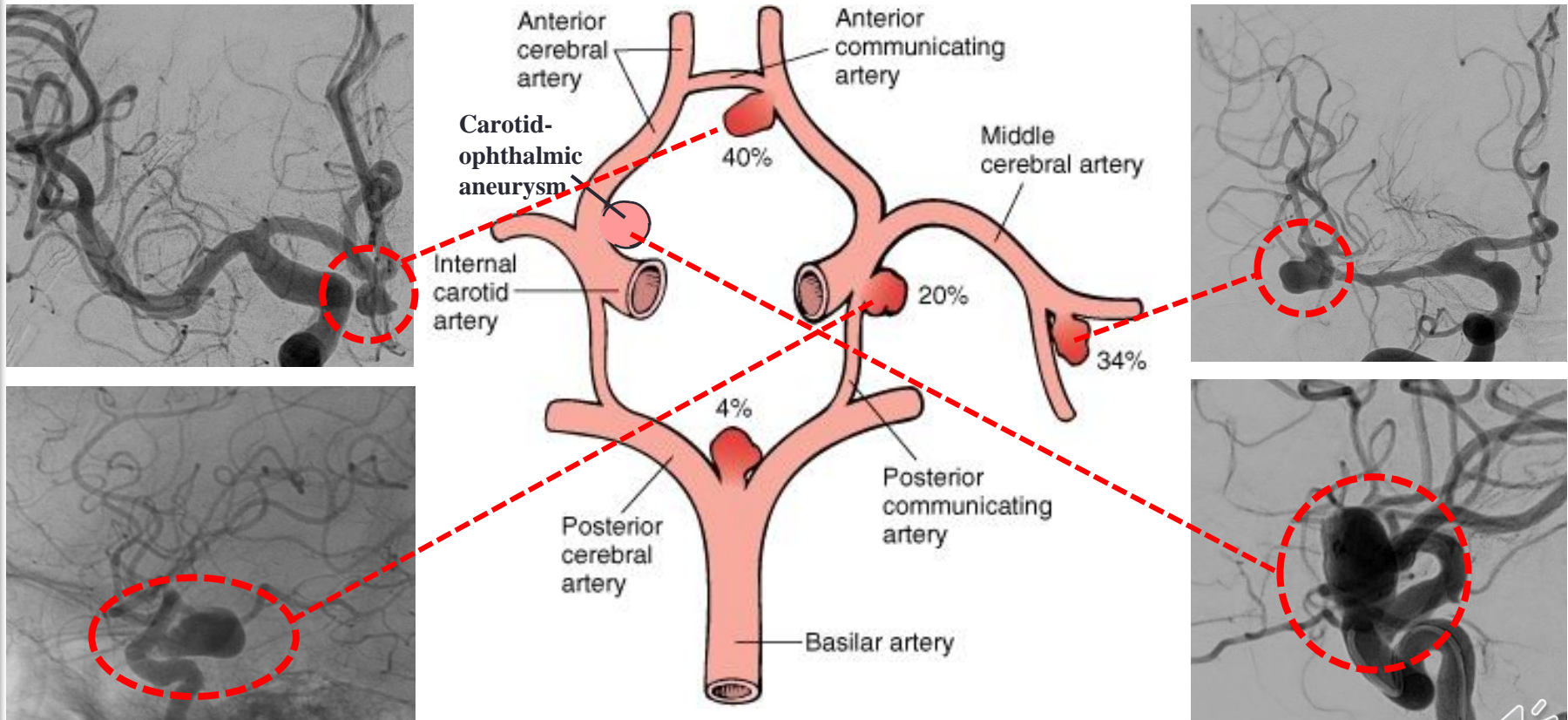

Endovascular

Modalitat de tractament a recomanar: vas origen de l'aneurisma

- Endovascular \cong comunicant anterior, comunicant posterior
- Quirúrgic \cong carotidooftàlmic, cerebral mitjana

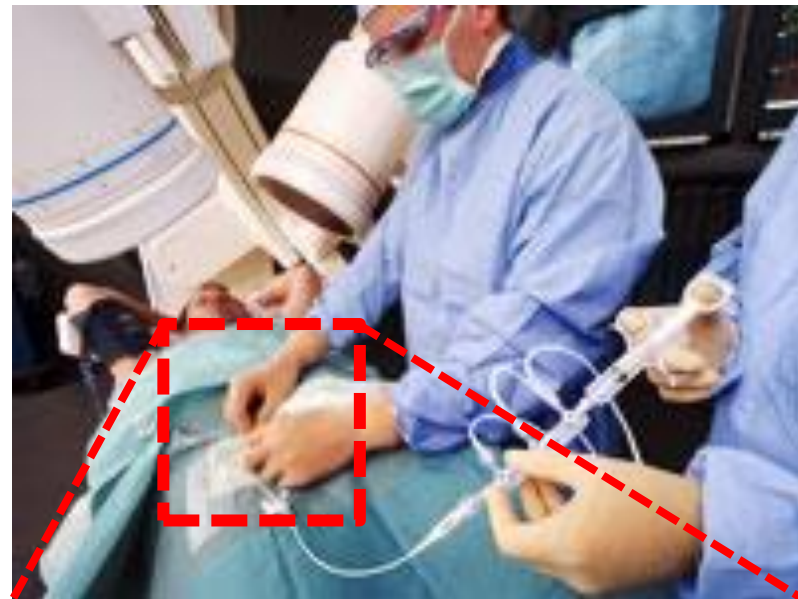
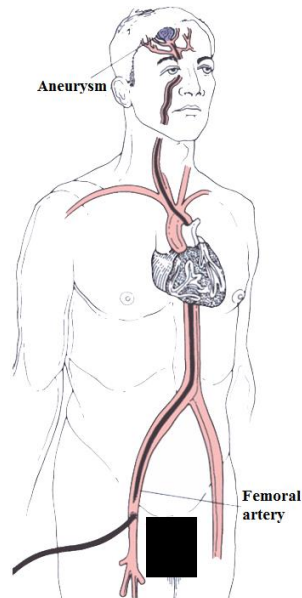
Endovascular

Cirurgia

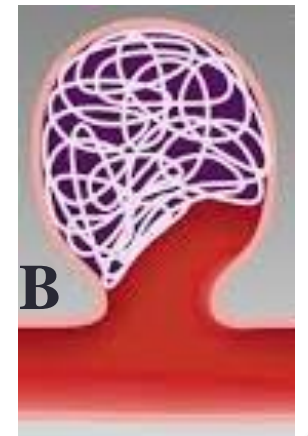
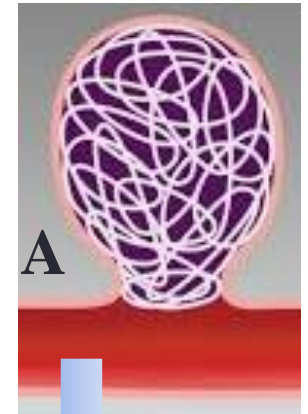
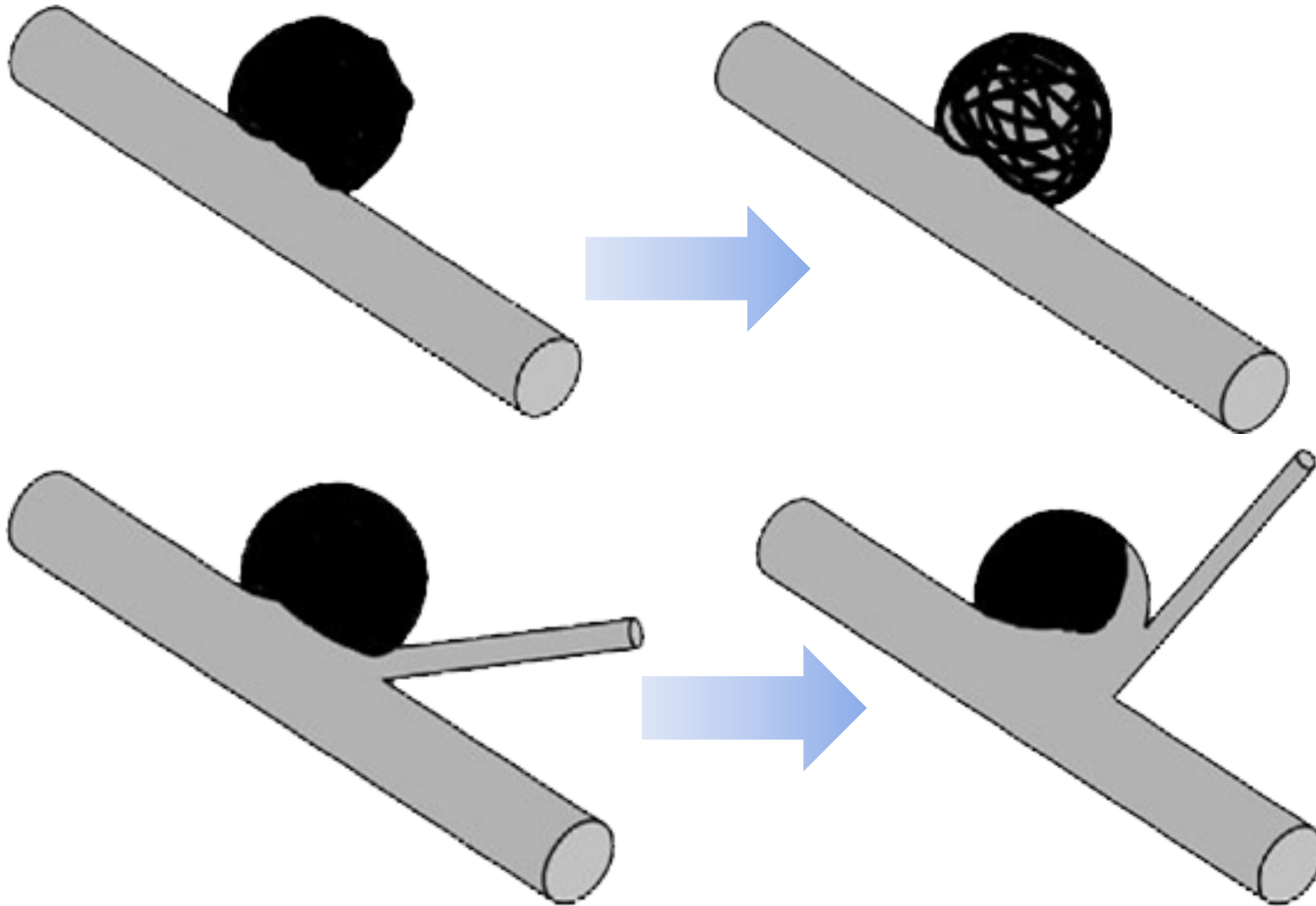
Aneurisma cerebral: tractament endovascular

- ↓ agressivitat
 - Recuperació més ràpida
- Ideal per als graus Fisher II & III
 - L'eliminació de l'hemorràgia subaracnoidal no és fàcil
 - Necessitat d'angiografia de seguiment anual
- Recanalització 40-60%
 - Cal retractament (endovascular / cirurgia)

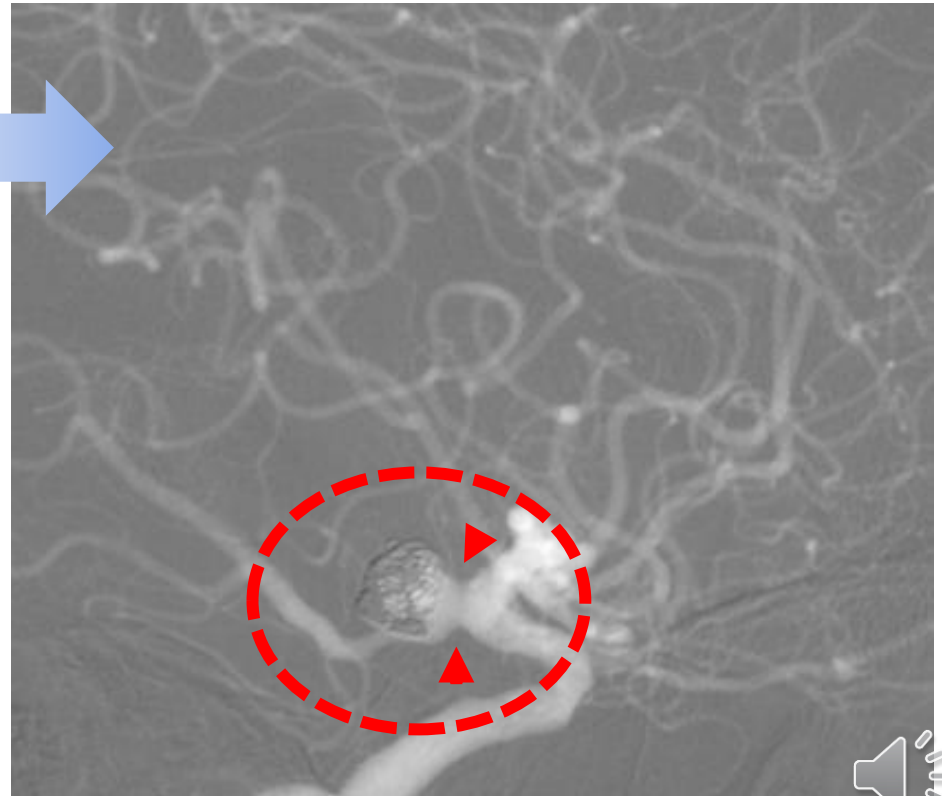
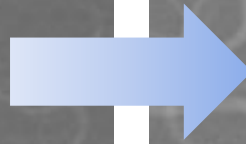
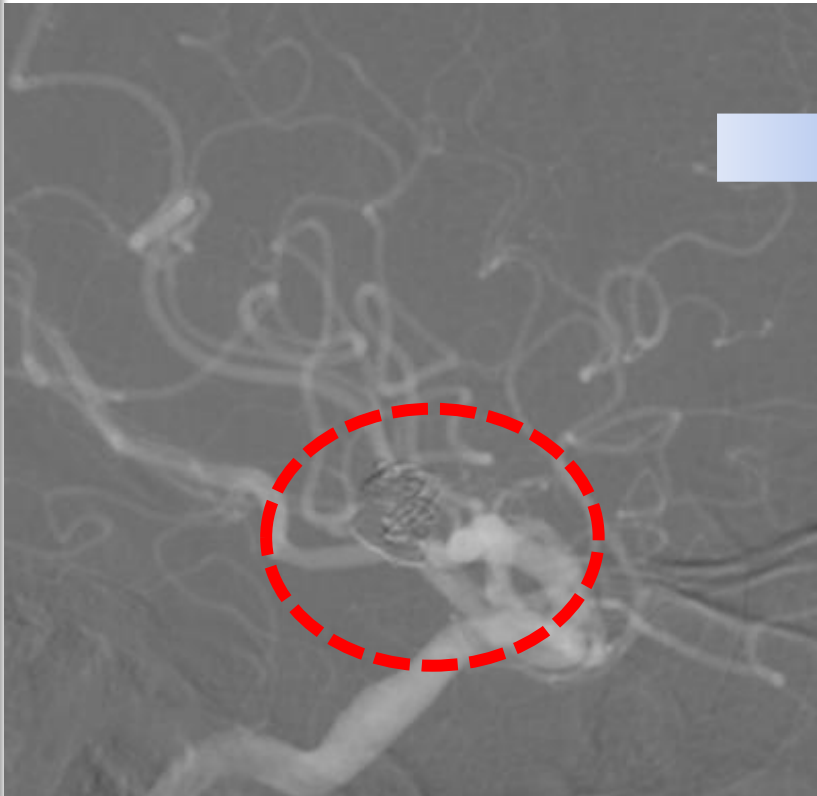
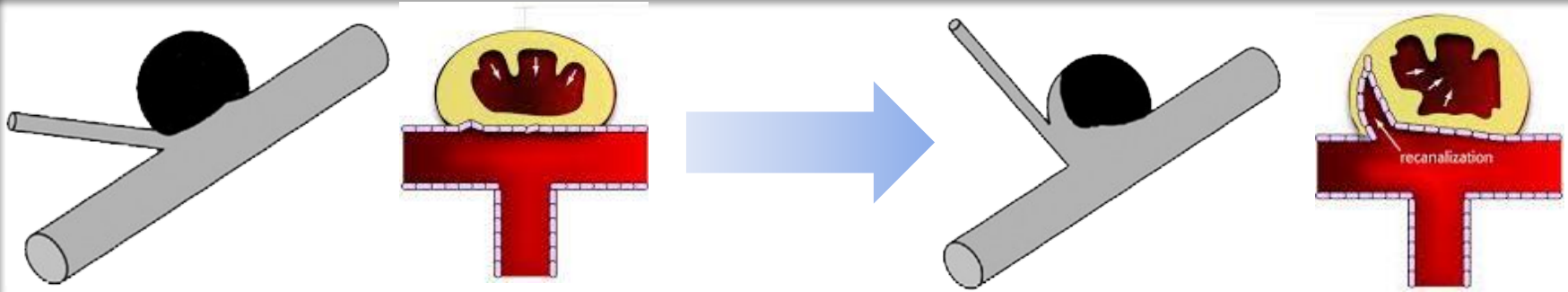

Recanalització aneurisma embolitzat

- Normalment té lloc al coll de l'aneurisma

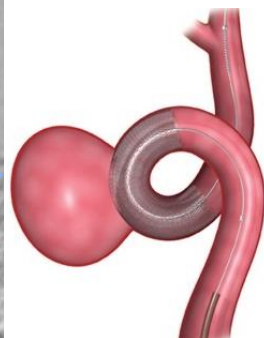
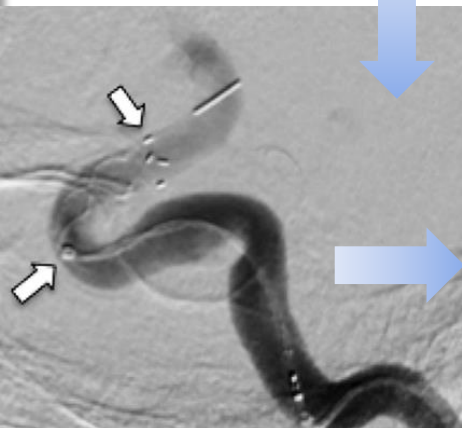

Recanalització aneurisma embolitzat

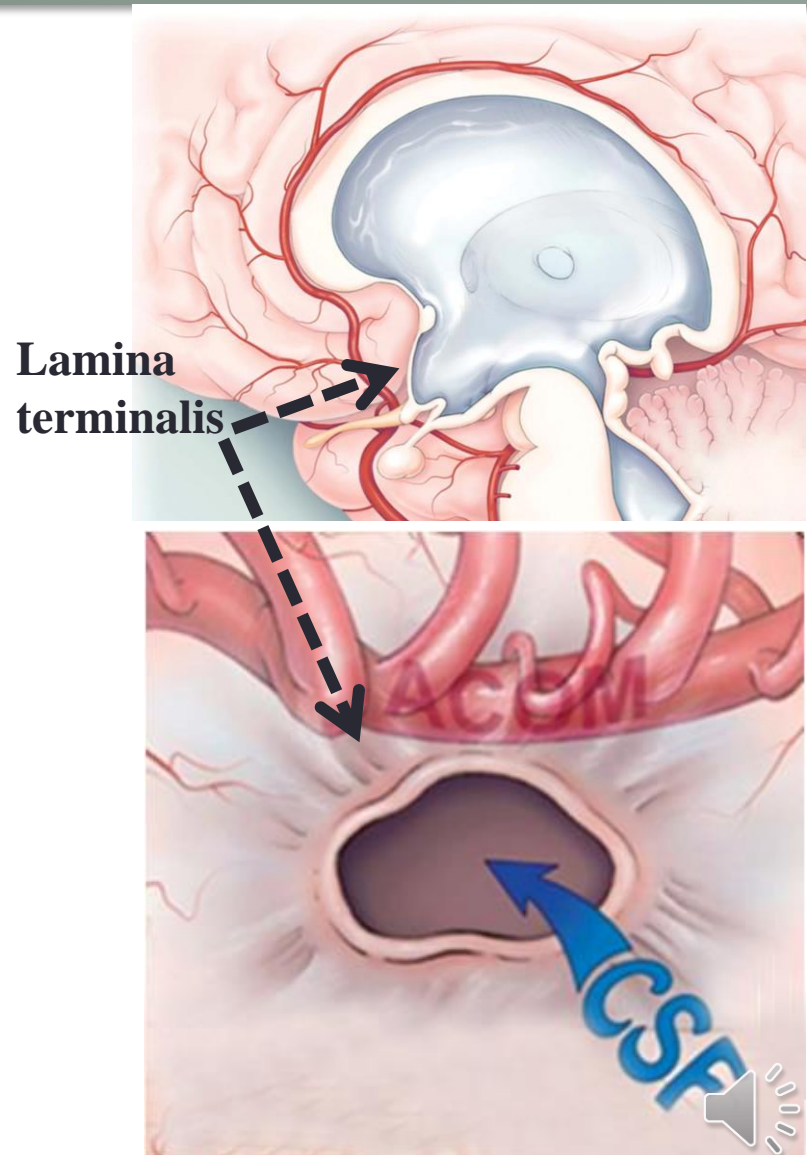
Aneurisma fusiforme: desviador de flux

- Doble antiagregació necessària per a tota la vida (àcid acetilsalicílic + clopidogrel)
- ↑ Risc de sagnat cerebral després d'un traumatisme menor

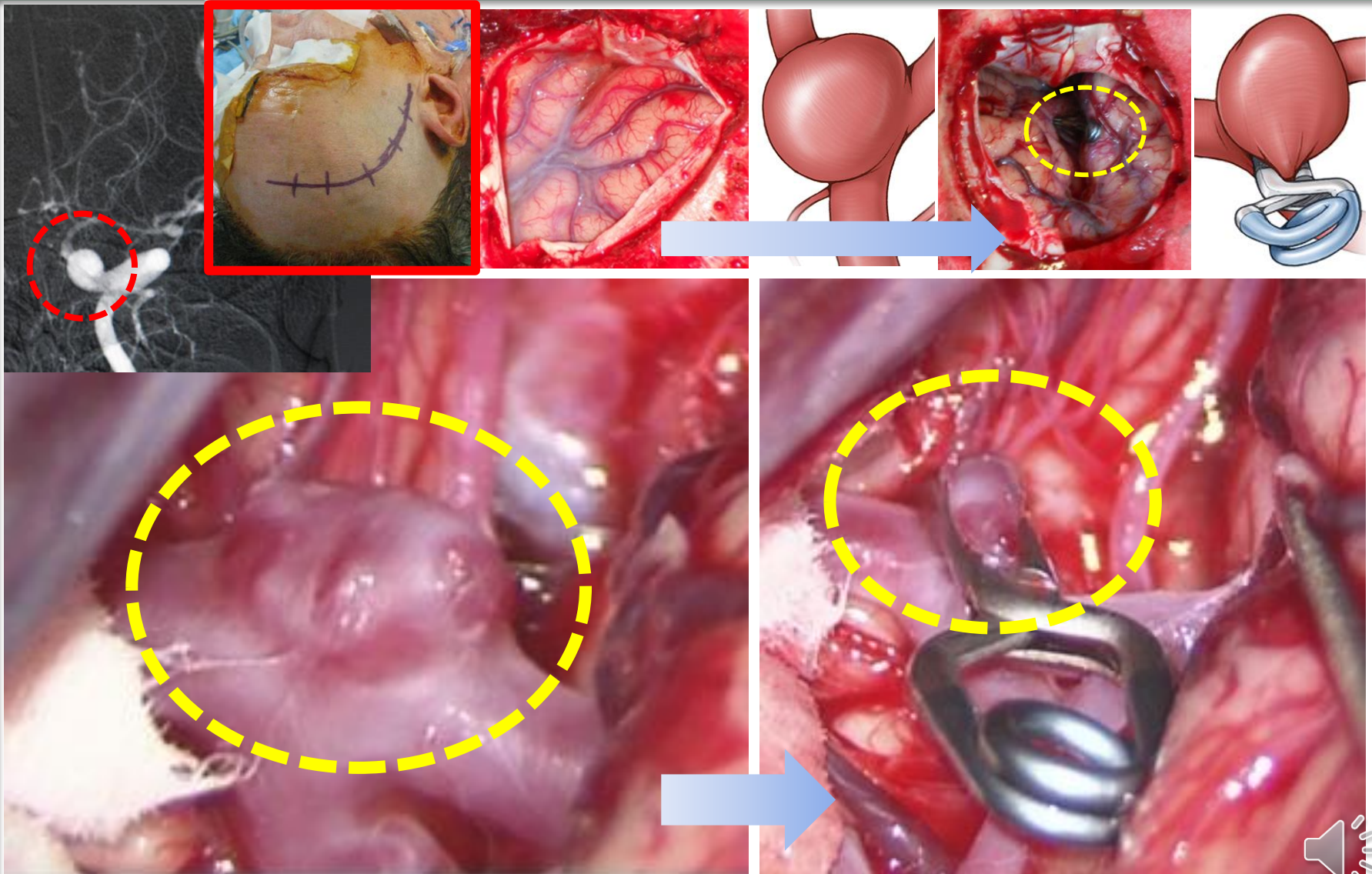

Aneurisma cerebral: tractament quirúrgic

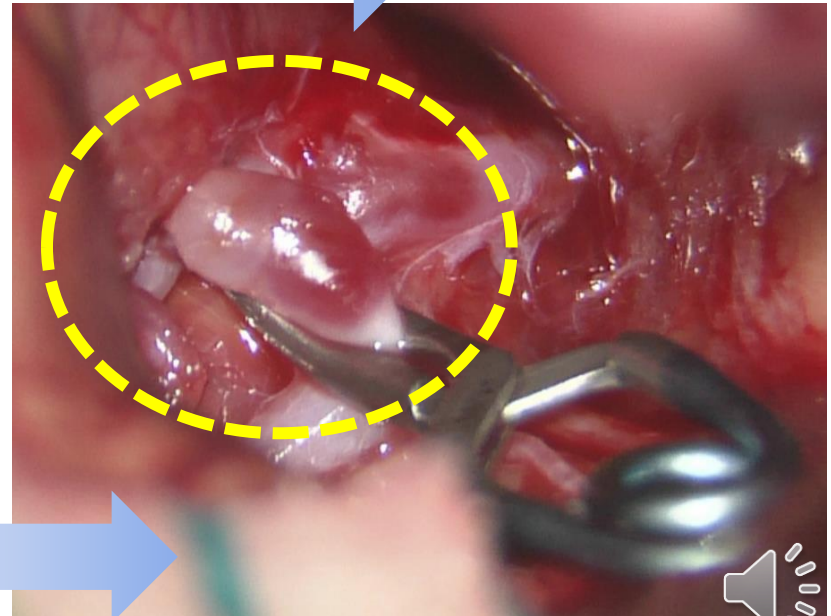
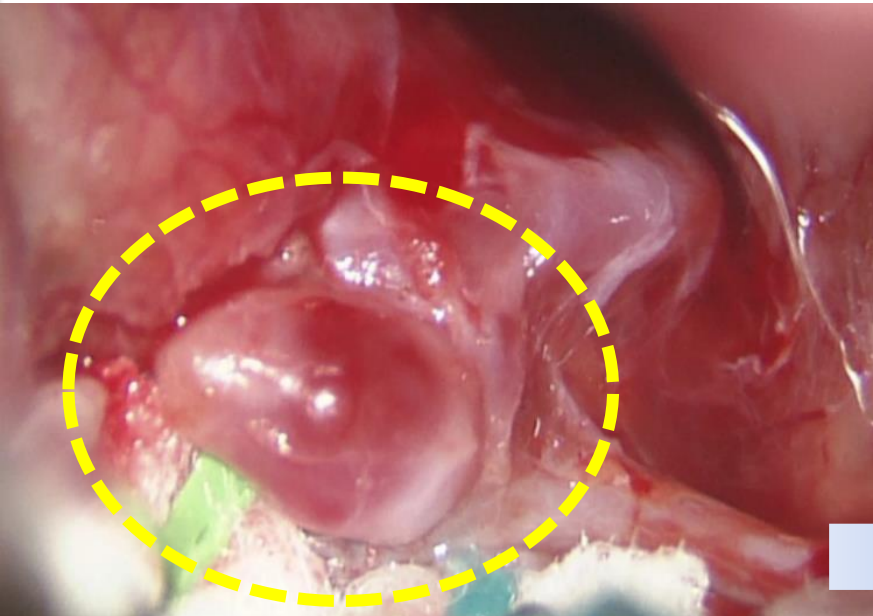
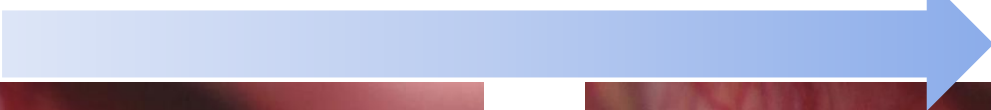
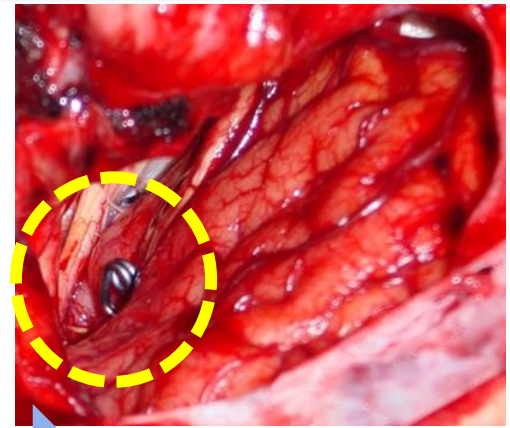
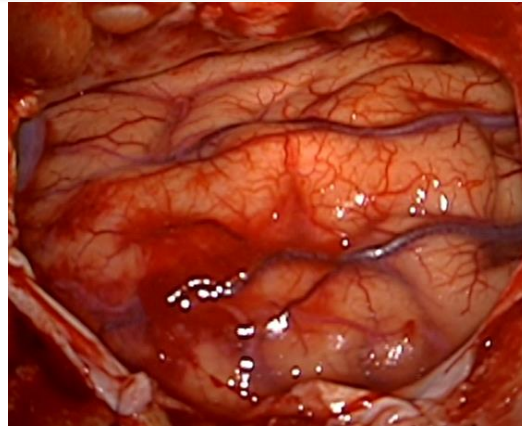
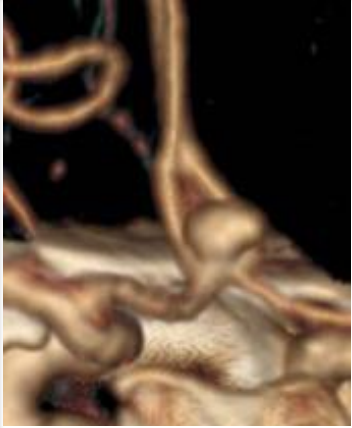
- ↑ morbiditat inicial
- Es pot rentar la sang de les cisternes
 - Millora el control del vasoespasme
- Permet l'obertura de la làmina terminal
 - ↓ risc d'hidrocefàlia
- Recreixement de l'aneurisma a 5 anys 1,8%
- Només 1 control (angio-TC o angiografia) als 5, 10 i 20 anys per descartar NOUS aneurismes
- El clipatge d'emergència minimitza el risc de ressagnat
 - Màxim risc en les primeres 24 hores
 - Especialment les primeres 6 hores

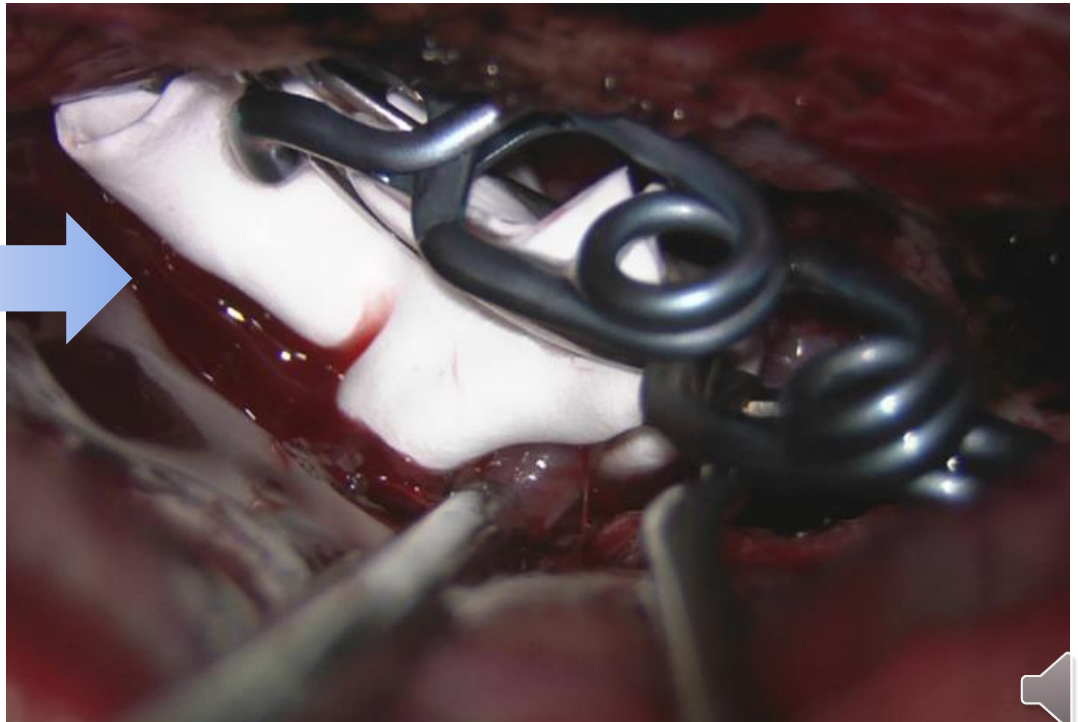
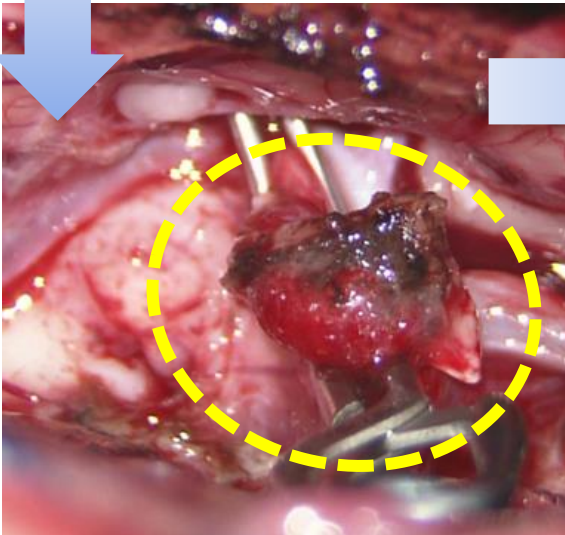
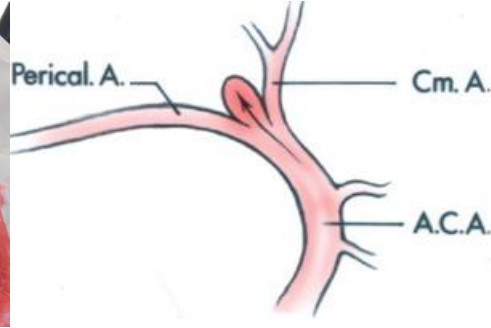
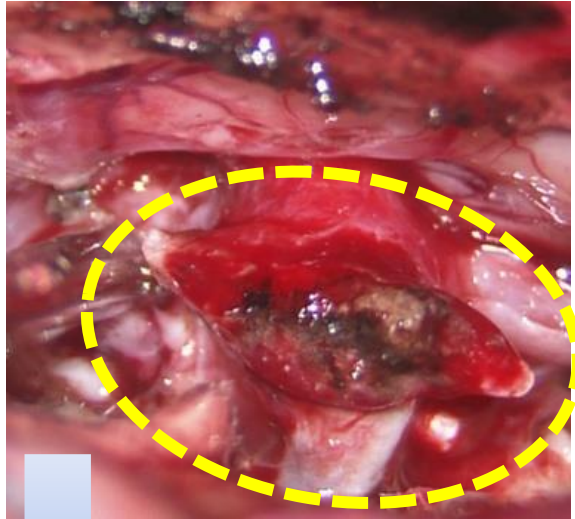
Clipatge d'aneurisma de l'artèria cerebral mitjana

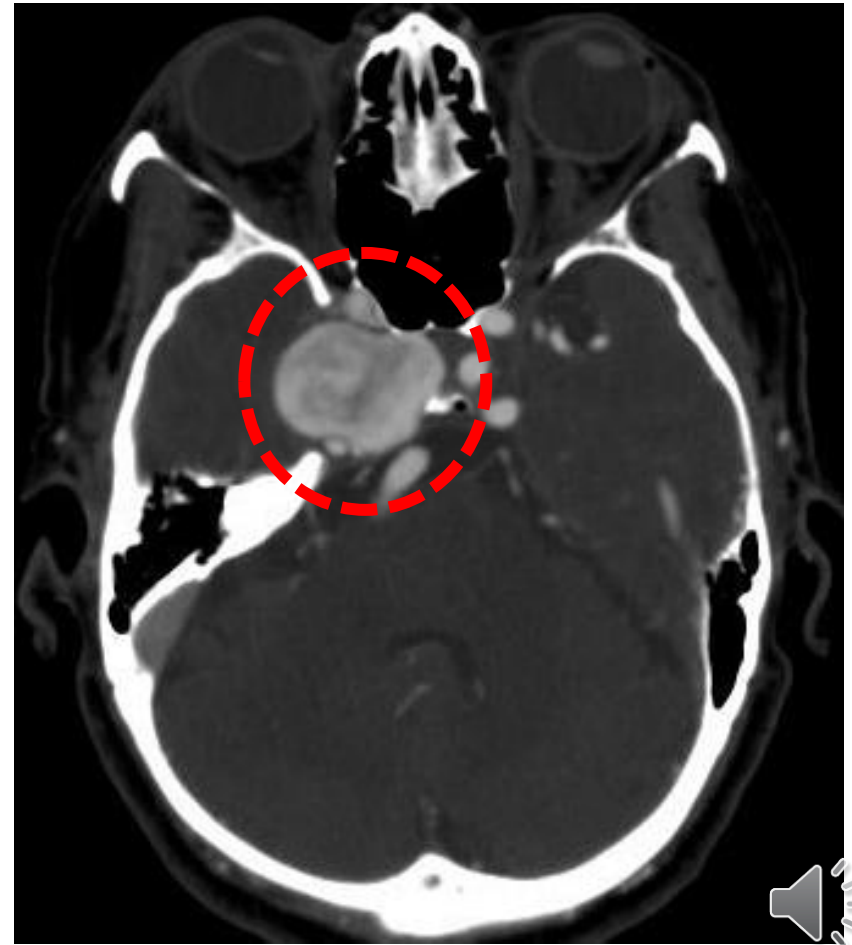
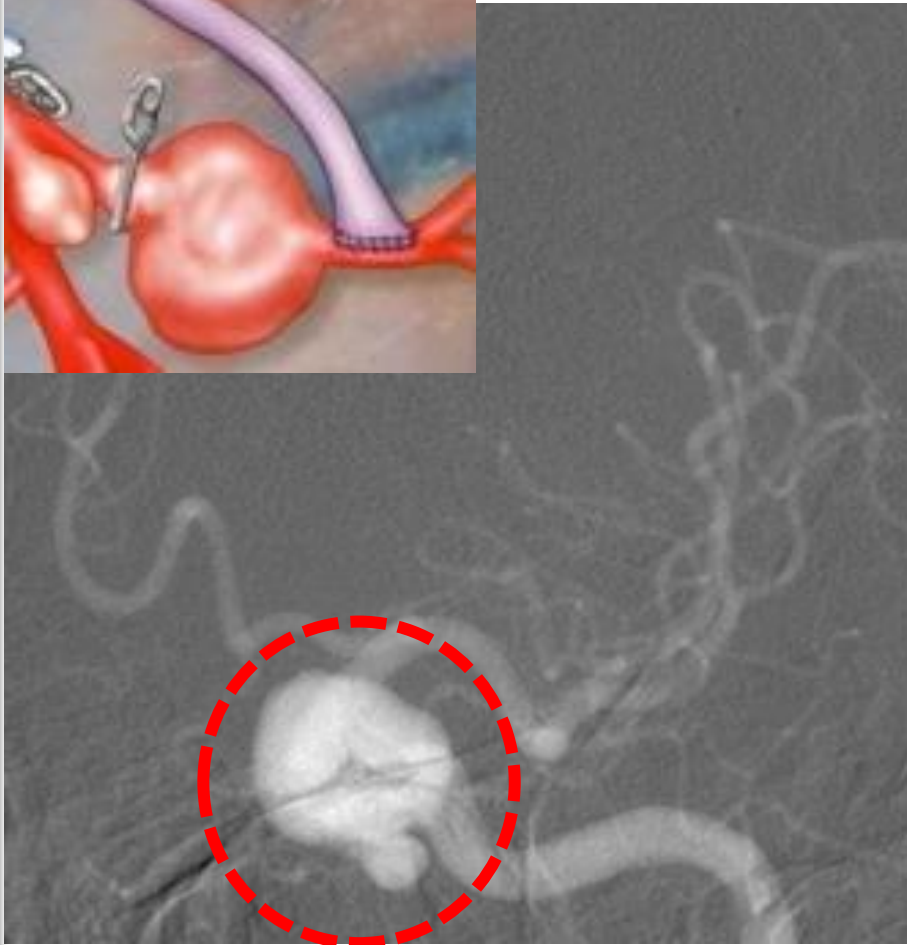
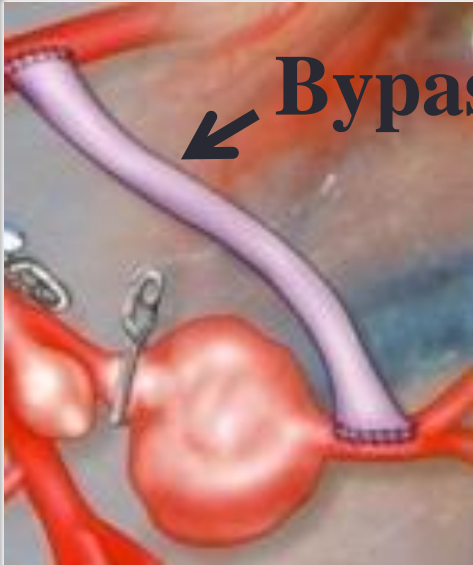
Clipatge d'aneurisma de l'artèria comunicant anterior

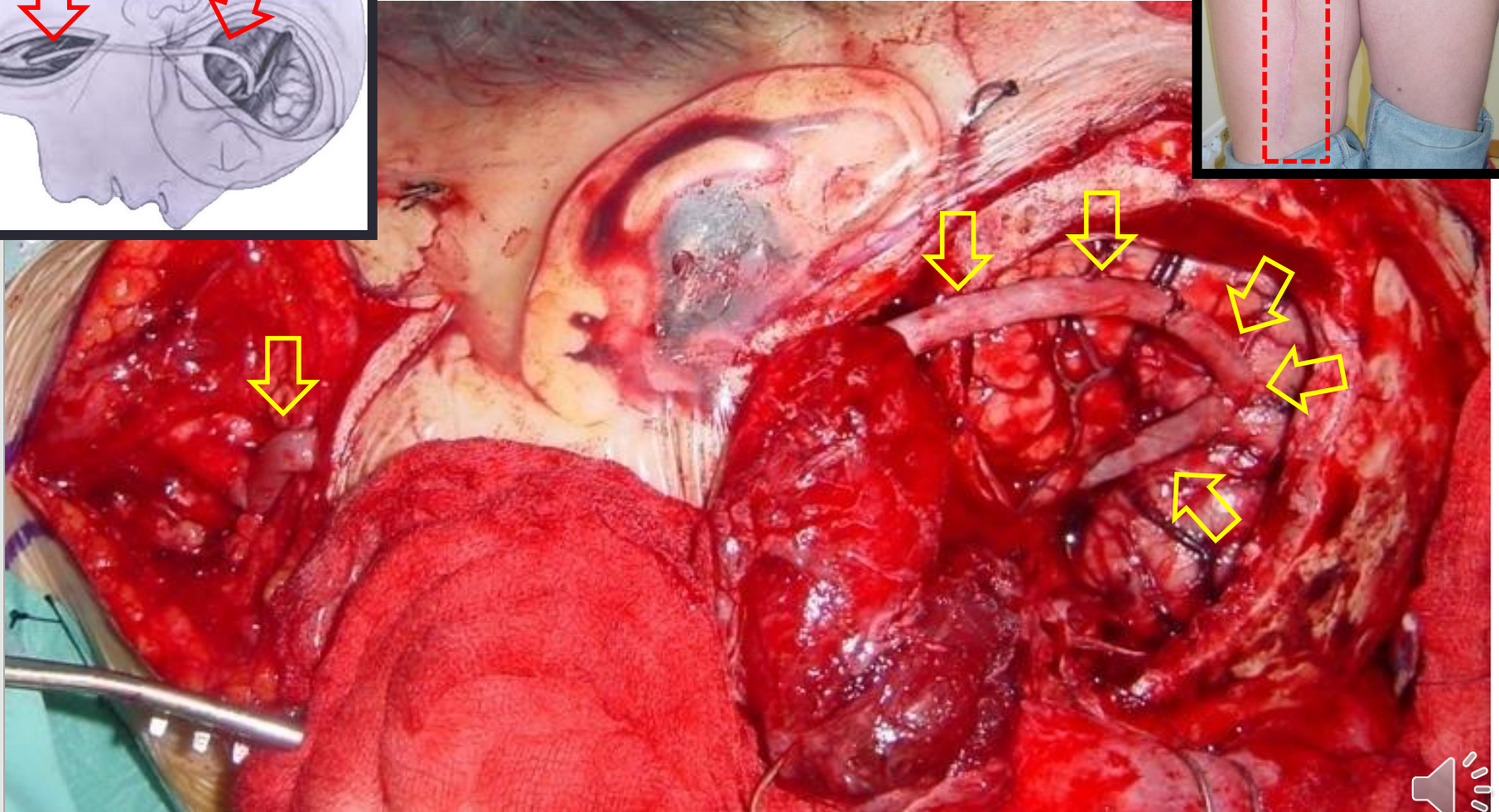
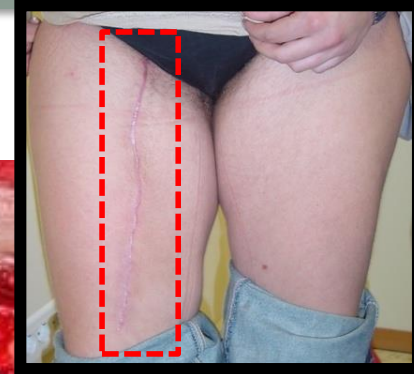
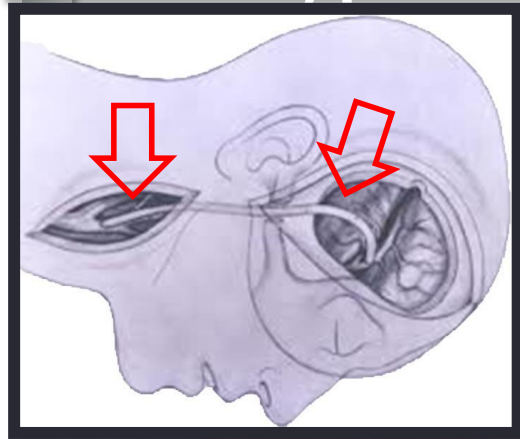
Embolcall d'aneurisma fusiforme de l'artèria pericallosa (Wrapping)

Tractament d'aneurisma gegant: bypass

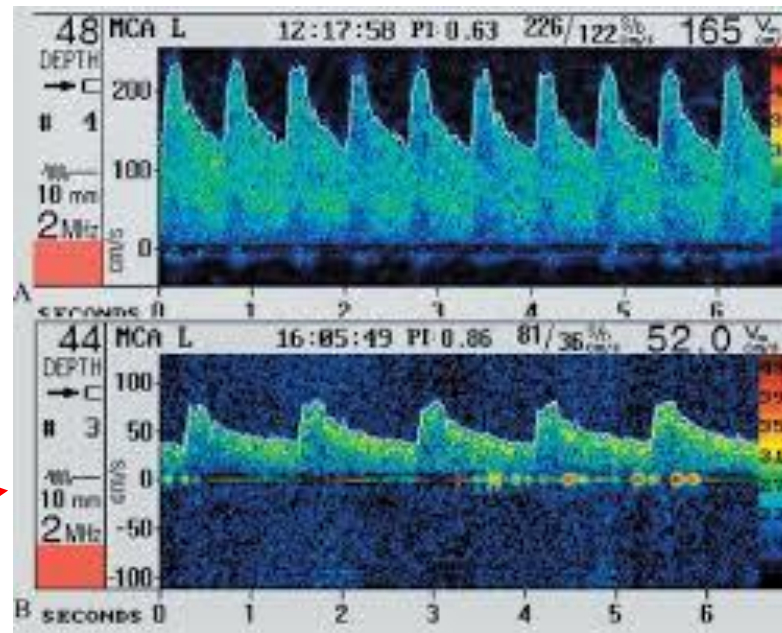
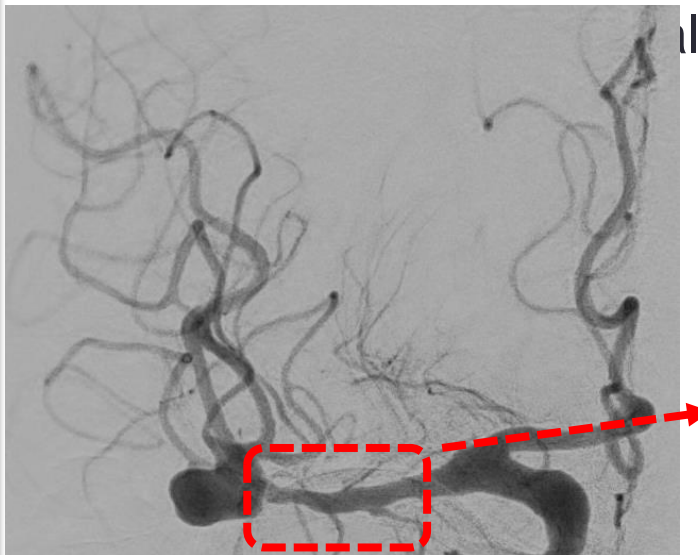

Tractament d'aneurisma gegant: bypass extra-intracranial

Prevenió de complicacions: vasoespasme

- Nimodipina: administració regular
- Diagnòstic = Ecodoppler
 - Fet diàriament
- Tractament
 - Augmentar la pressió arterial mitjana

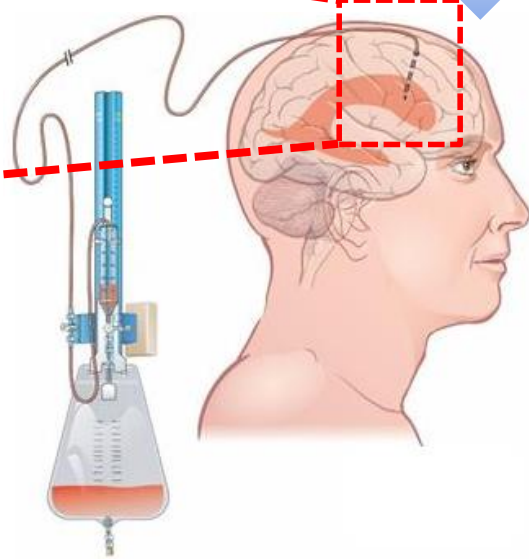
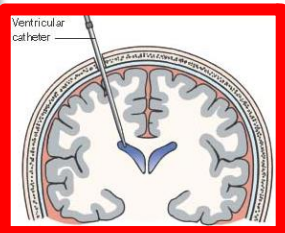

Normal

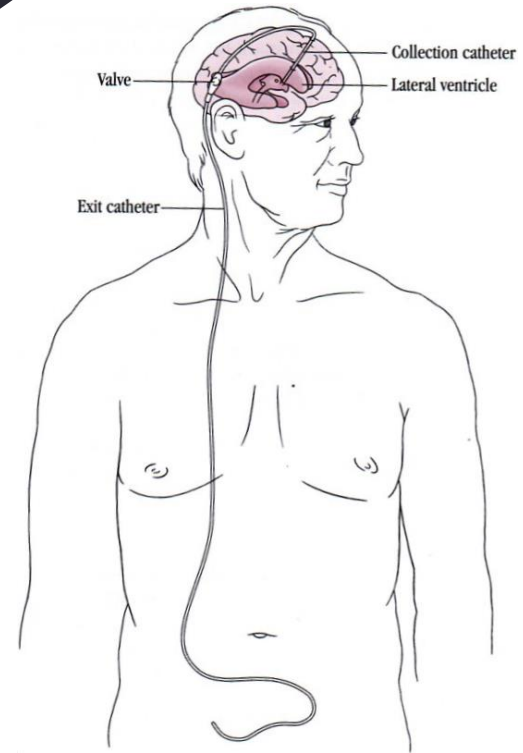
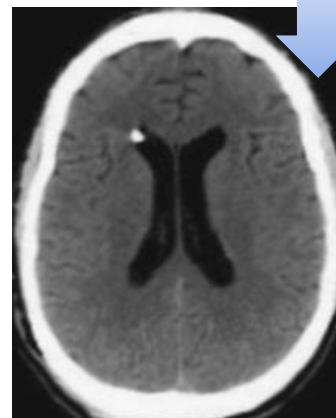
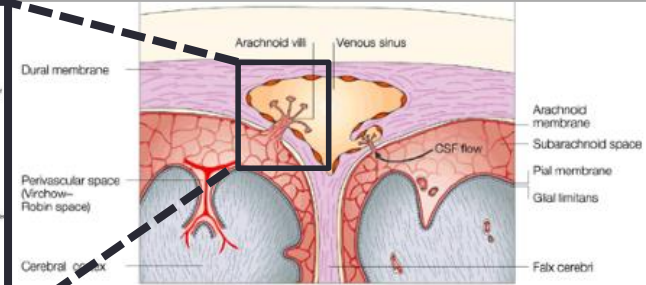
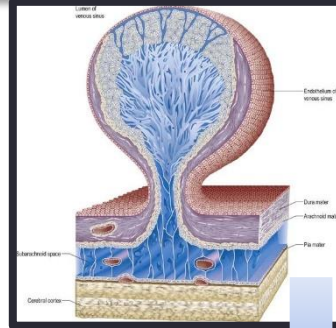
Vasoespasme

Tractament de complicacions: hidrocefàlia

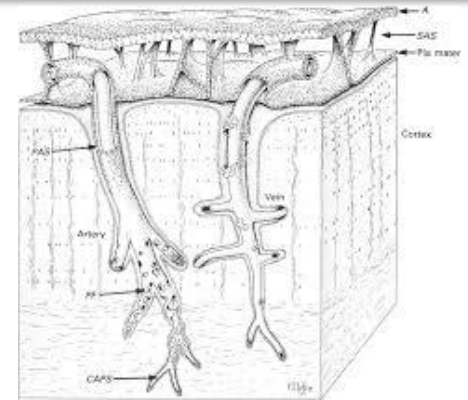
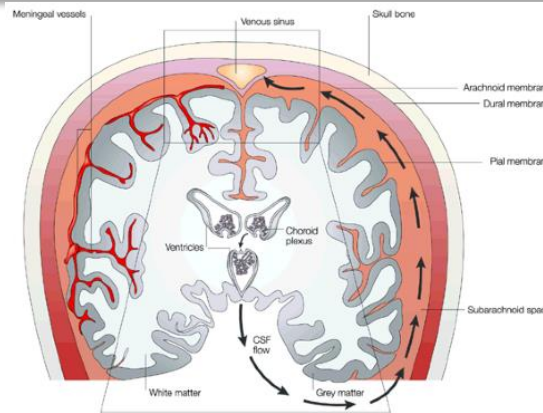
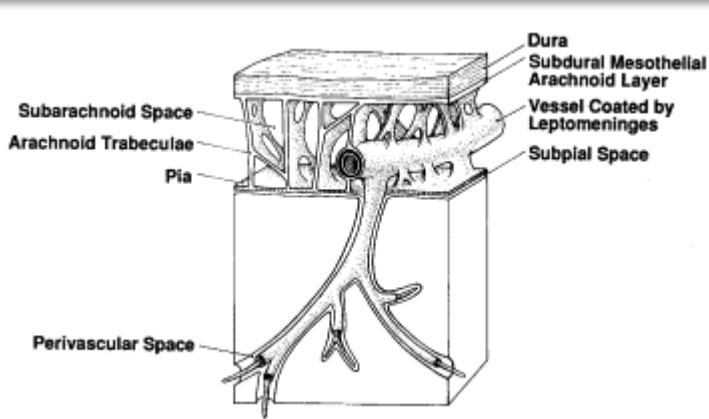

Urgent: drenatge ventricular extern

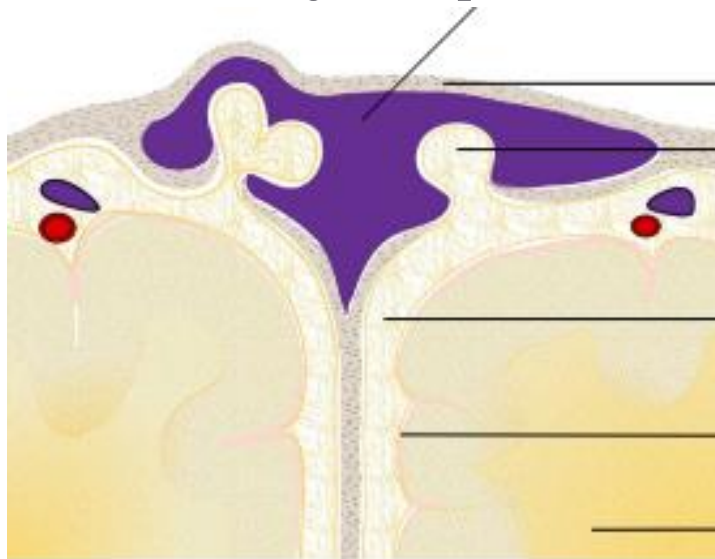
Definitiu: derivació ventriculo-peritoneal

Hidrocefàlia post-hemorràgia subaracnoidal = fibrosi de l'espai subaracnoidal + vellositats aracnoidees

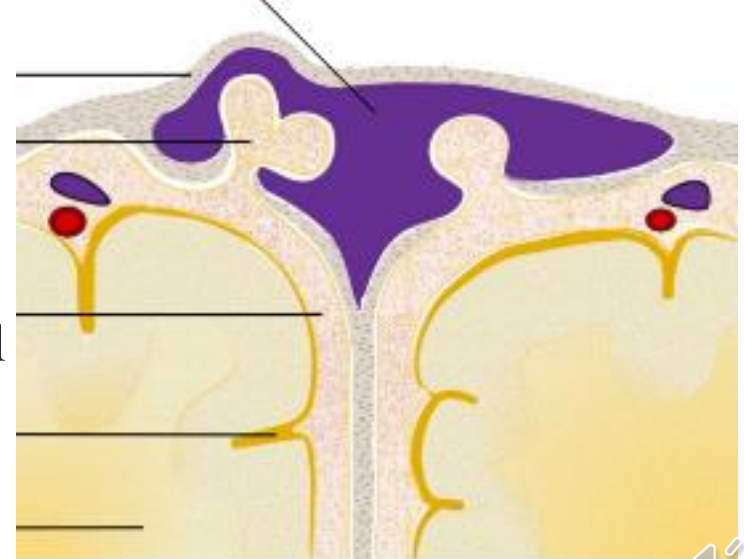

Si sagital superior

Si sagital superior

Dura
 Vellositats aracnoidees
 Espai subaracnoidal
 Pia
 Parènquima cerebral

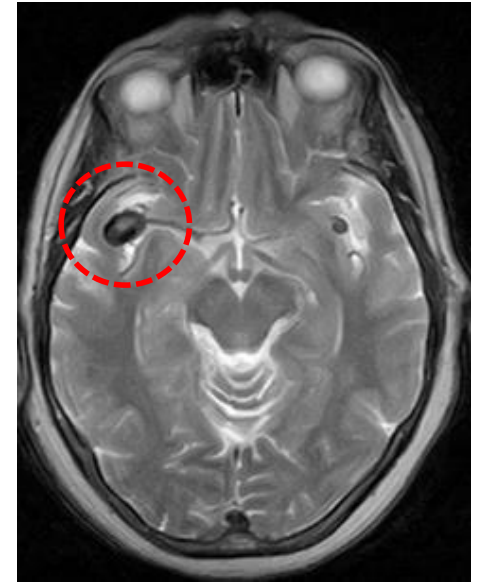

Normal

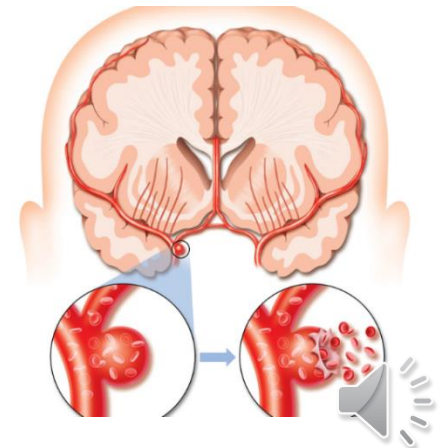
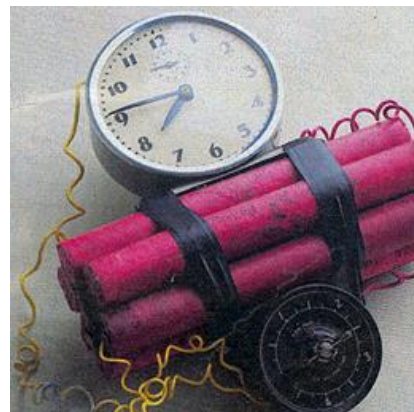
Després hemorràgia subaracnoidal

Aneurismes incidentals: tractament

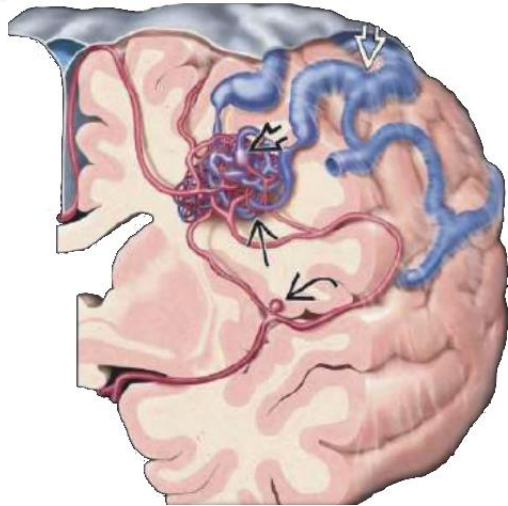
- Risc de ruptura d'aneurisma incidental 0,8% / any
- Aneurismes trencats 71,8% < 7mm \varnothing & 87,9% < 10mm \varnothing
- \uparrow edat del pacient = \uparrow risc de sagnat & \downarrow resultats
 - 2-4mm \varnothing creixen 2.4% / any
 - 5-9mm \varnothing creixen 9.1% / any
 - 10-20mm \varnothing creixen 50% / any
- Probabilitat de creixement \uparrow \varnothing aneurisma

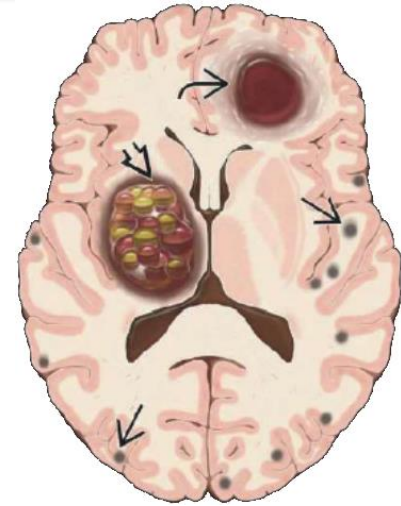
Aneurisma incidental en RM

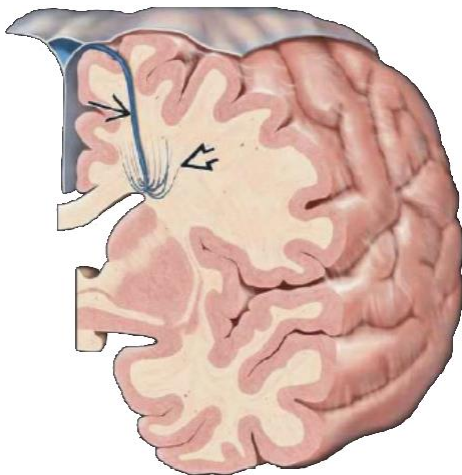
MALFORMACIONS VASCULARS CEREBRALS

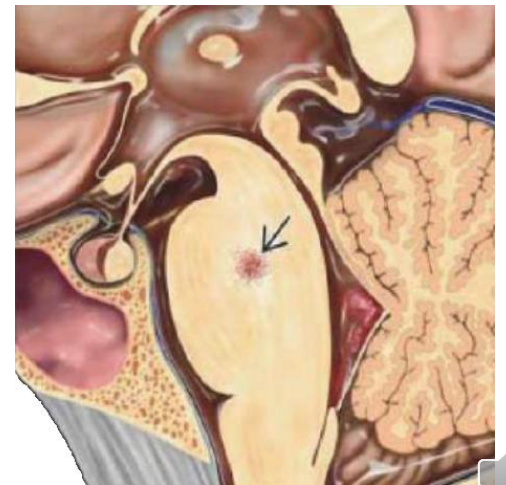
Malformació arteriovenosa cerebral (MAV)

Angioma cavernós

Angioma venós

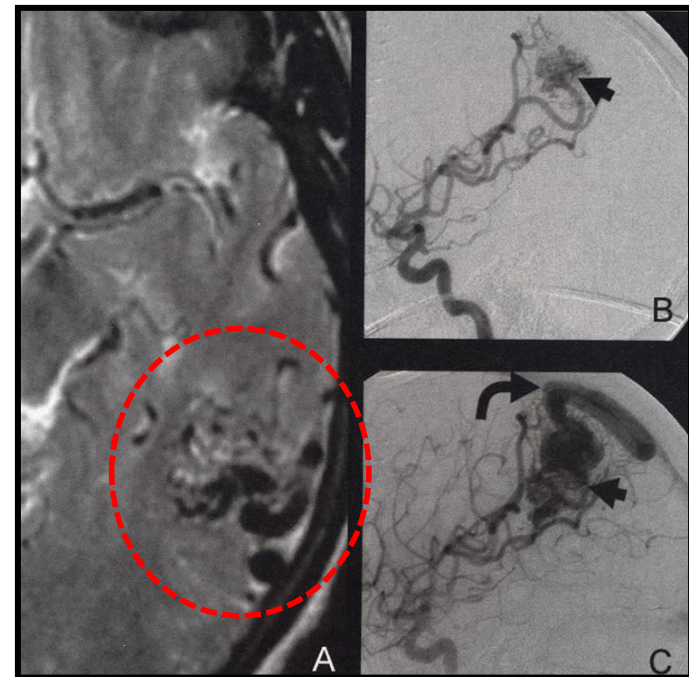
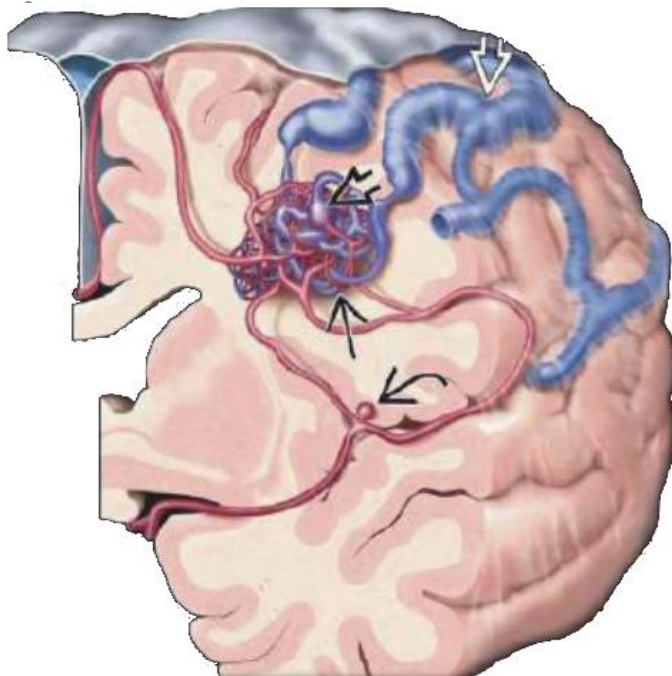

Telangiectàsia capil·lar

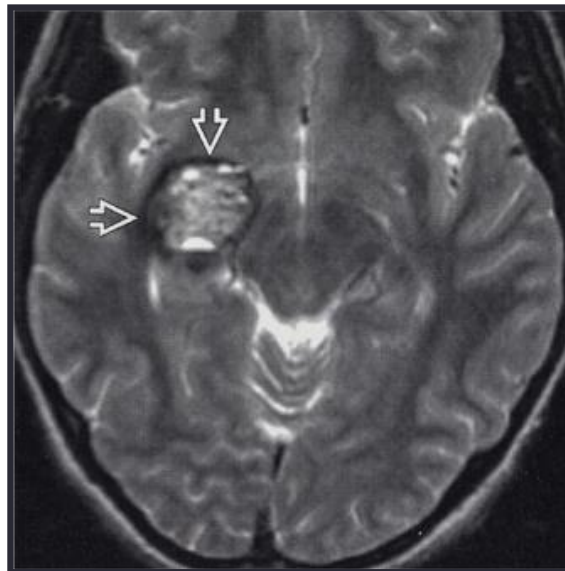
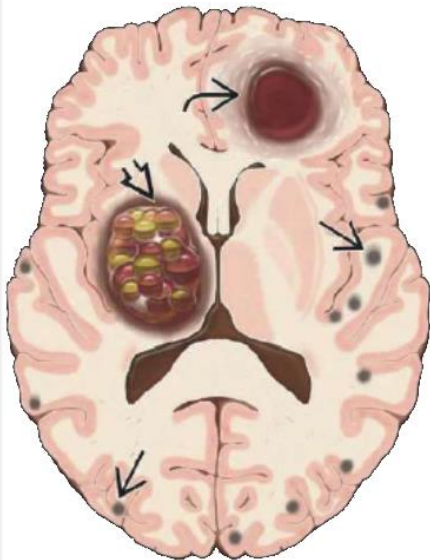
Malformació arteriovenosa (MAV)

- La més freqüentment simptomàtica
- Són arteries que connecten directament amb venes sense llit capil·lar
- Síntomes clínics: hemorràgia intracerebral / crisis epilèptiques
- Diagnòstic: angiografia, RM i TC
- Tractament: cirurgia, radiocirurgia ± tractament endovascular

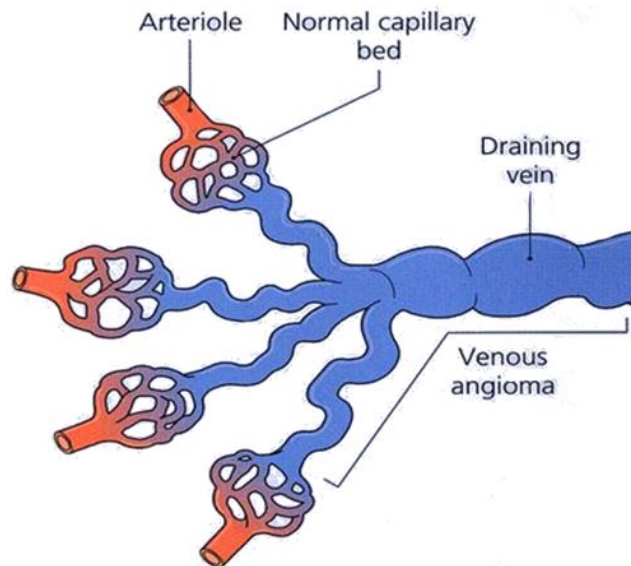
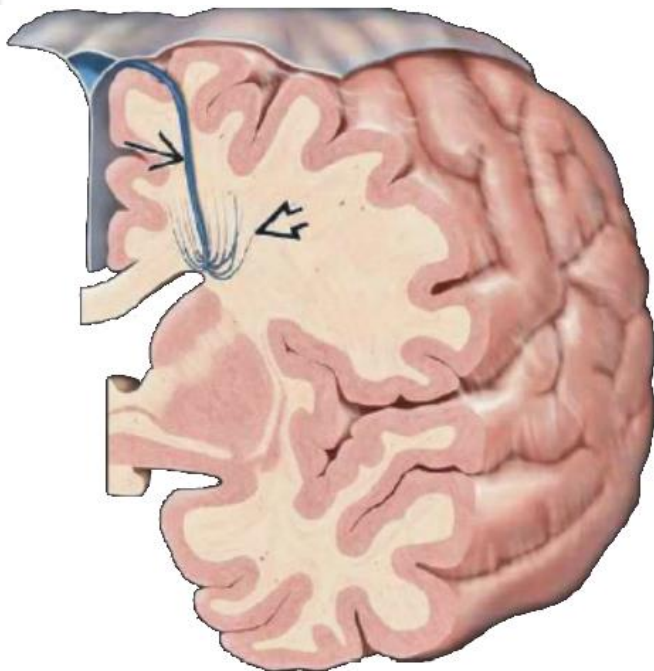
Angioma cavernós

- Espais vasculars engrandits sense artèries, venes o parènquima cerebral
- Síntomes clínics: mal de cap, crisis epilèptiques, hemorràgia
- Diagnòstic: RM,
- Sovint hi ha múltiples lesions en el mateix malalt
- Tractament: cirurgia si convulsions incontrolables / o localització al tronc cerebral o a la medul-la espinal

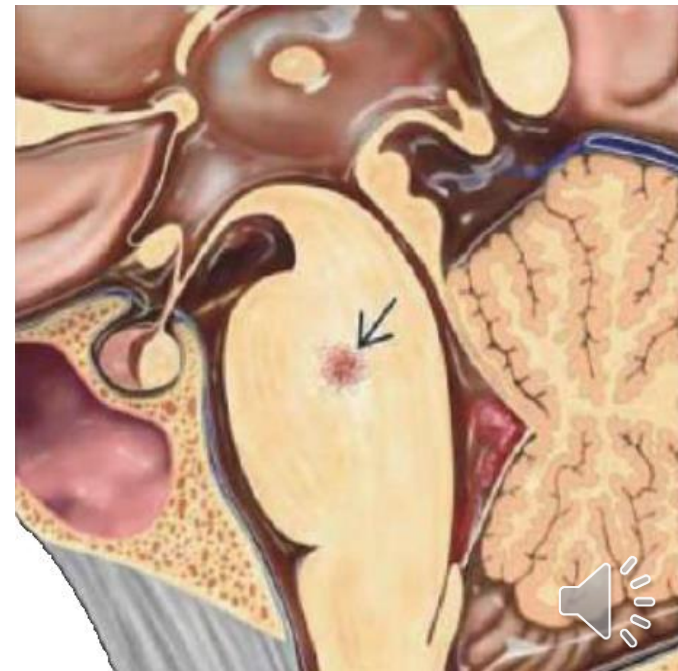
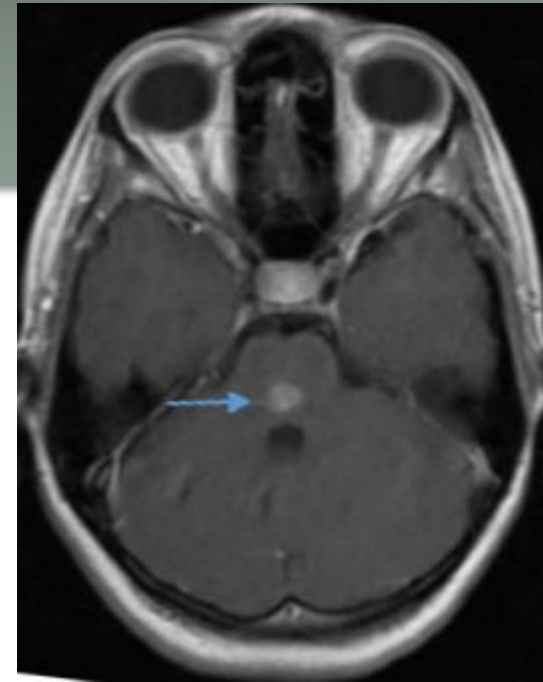
Angioma venós

- Venes normals que convergeixen en un gran tronc venós drenant el parènquima cerebral normal
- Frequent però asimptomàtic
 - Poques vegades sagna
- Diagnòstic: angiografia i RM (*Caput medusae*)
- No cal tractament

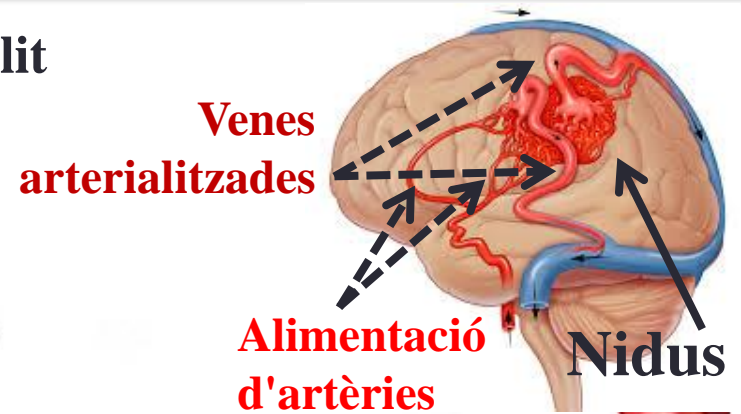
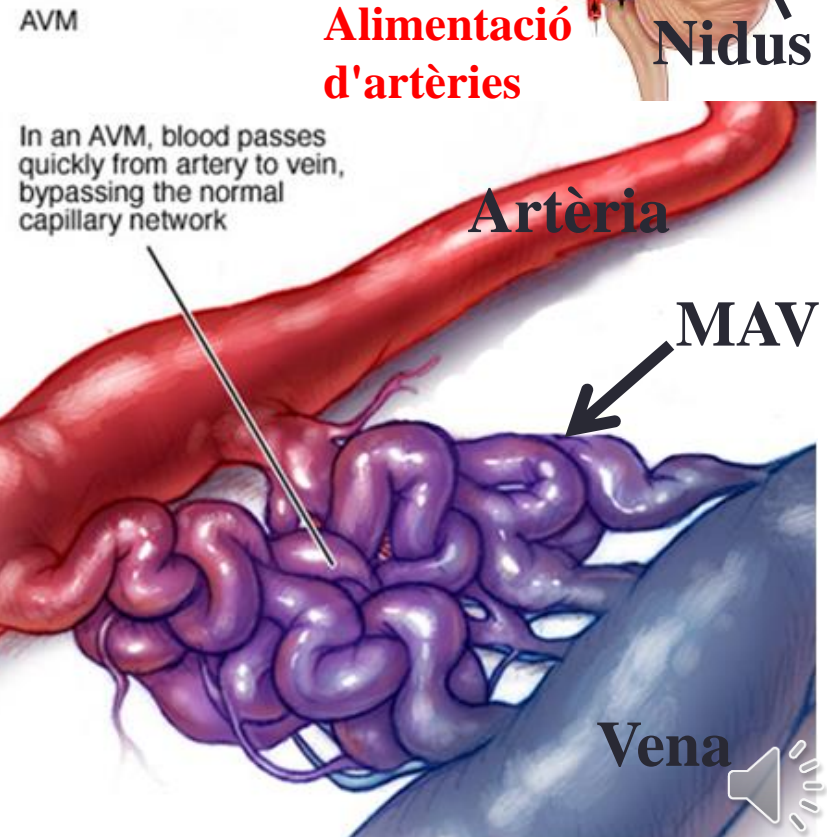
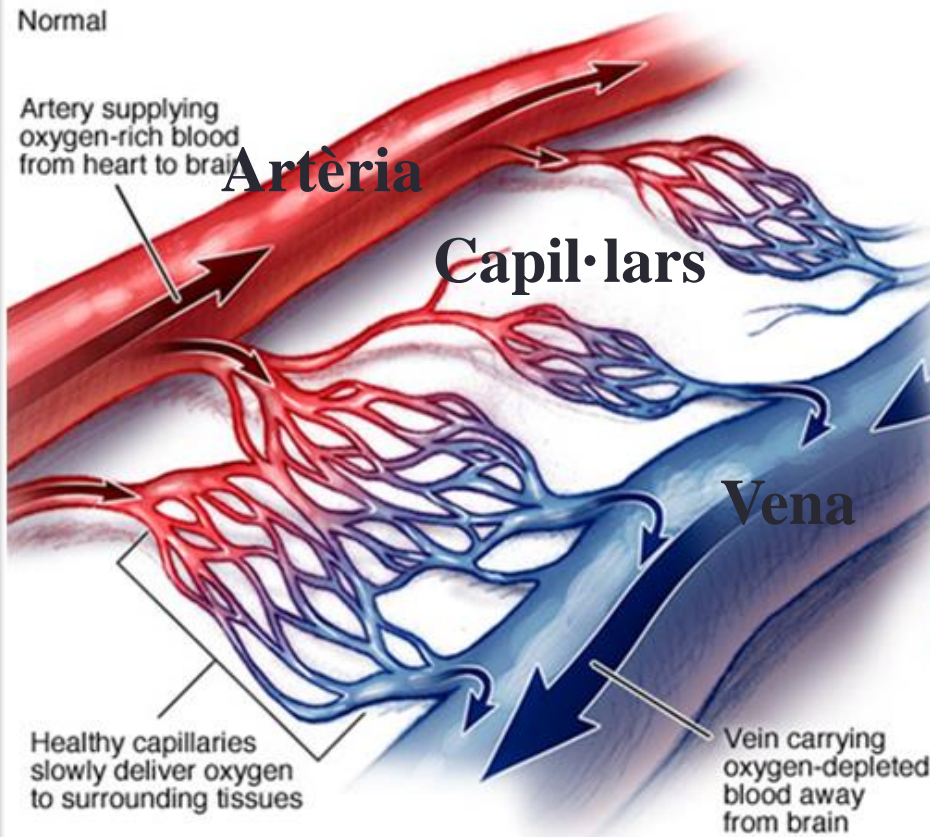
Telangiectàsia capil·lar

- Dilatacions capil·lars en parènquima cerebral normal
- Ubicació
 - Ganglis basals, tronc cerebral, cerebel
- Associació
 - Rendu-Osler, Atàxia-telangiectàsia
- Normalment no provoca símptomes
- Si sagna = pronòstic infaust
- Diagnòstic: només amb RM
- Tractament: no cal perquè rarament sagna i el tractament en si és extremadament perillós

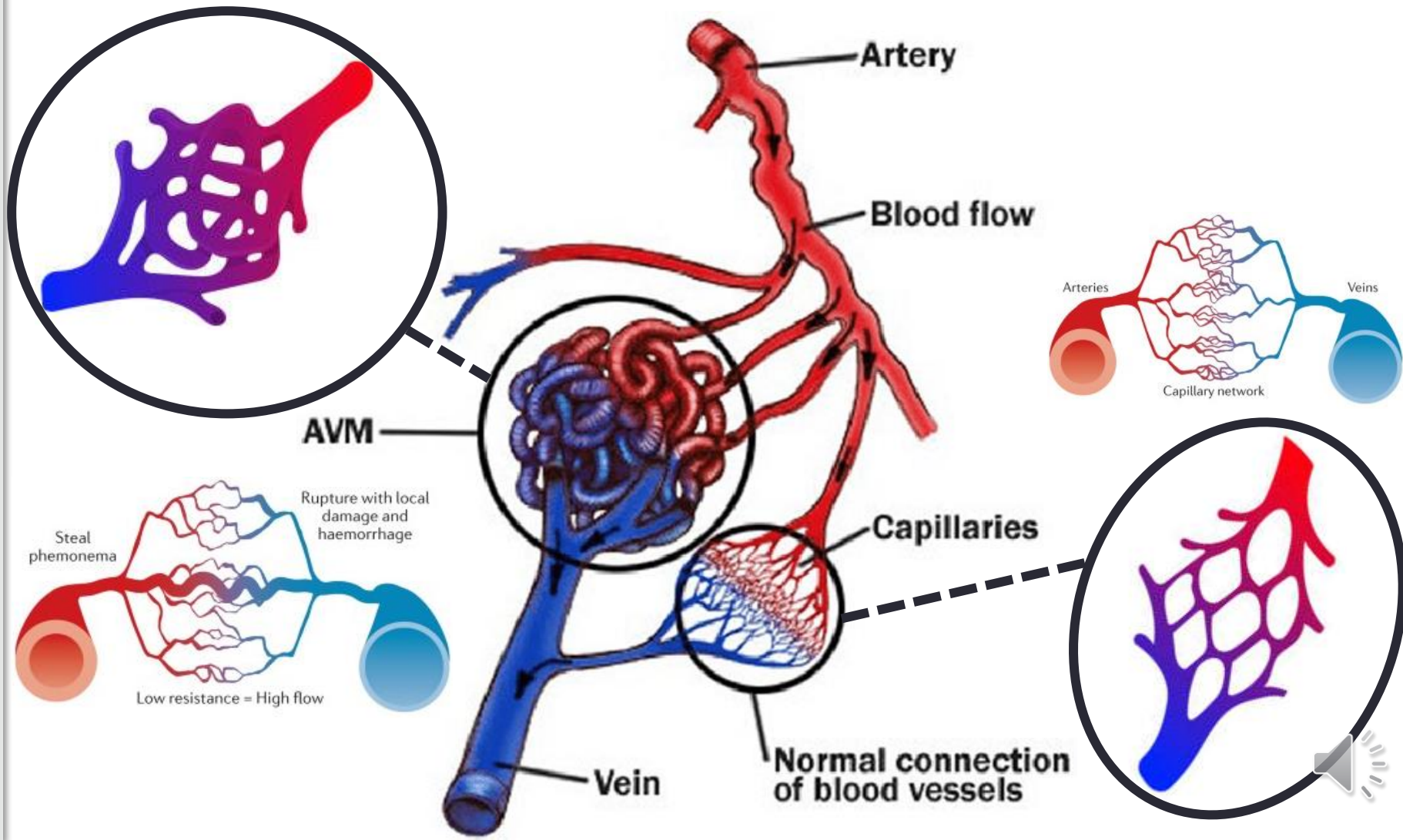
Malformació arteriovenosa (MAV) cerebral

Connexió directa entre artèries i venes **SENSE** lit capil·lar interposat. No hi ha parènquima cerebral dins del nidus

Diferències cervell normal vs MAV

- MAV = absència de llit capil·lar

MAV cerebral: components bàsics

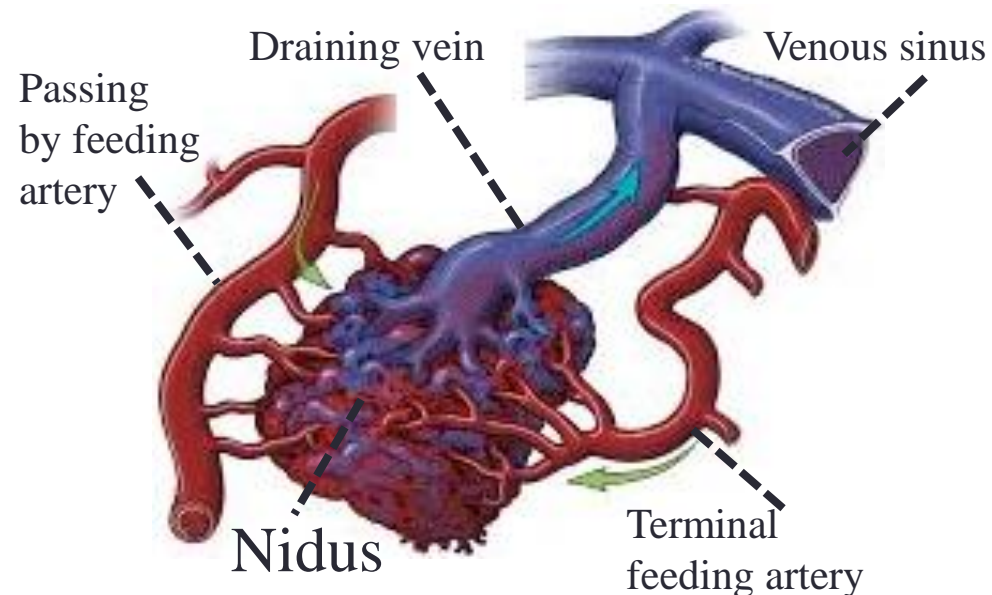
- **Artèries de la malformació**

- Artèries terminals = es poden sacrificar
- Artèries de trànsit = porten sang al cervell proper = no es poden sacrificar

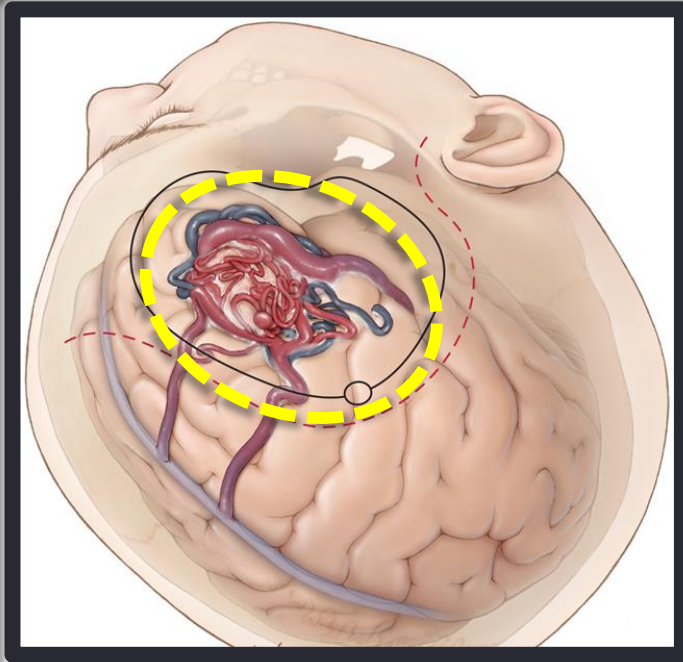
- **Nidus** = Confluència vascular on les artèries es connecten directament a les venes

- **Vena/es de drenatge**

- Estan arterialitzades = pressió anormalment alta
- Dilatació = aprimament de la paret = risc de ruptura = hemorràgia
- ↑ pressió dintre del sinus venós = hidrocefàlia

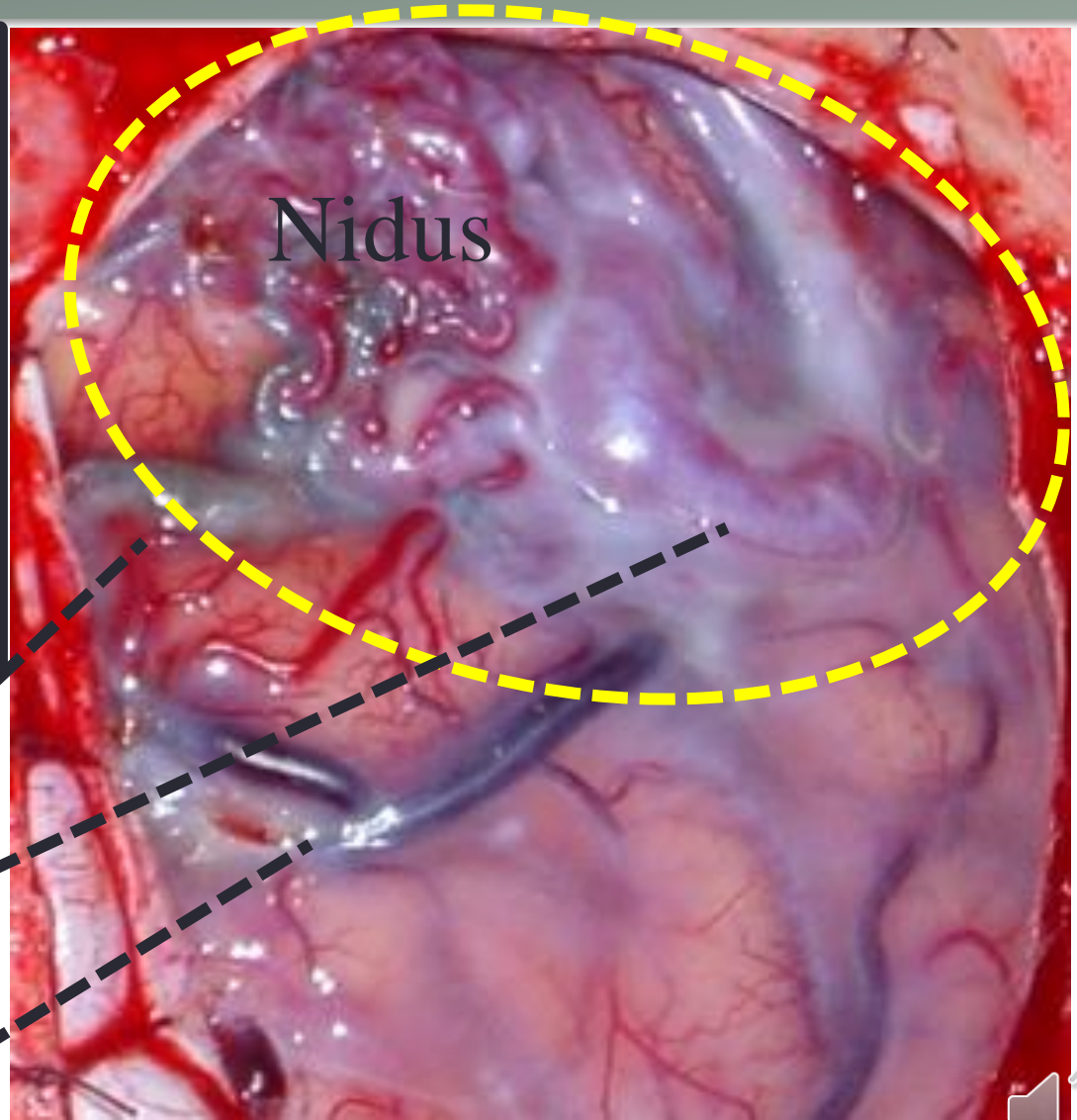
MAV lòbul frontal

Artèria embolitzada

Vena de drenatge
arterialitzada

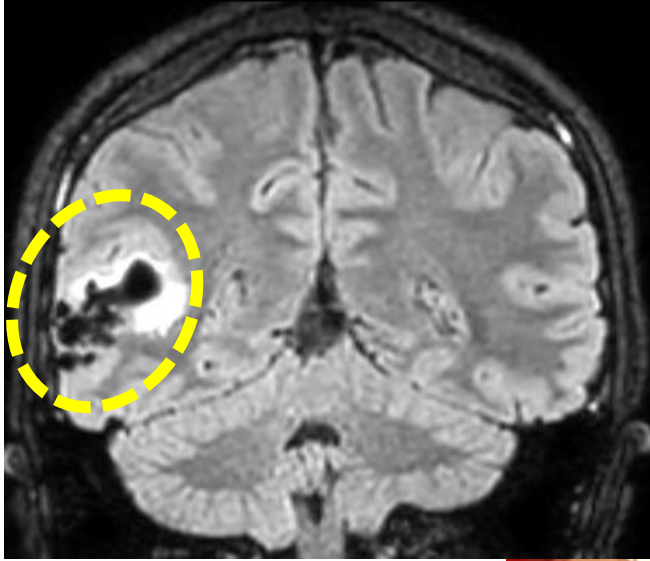
Vena normal

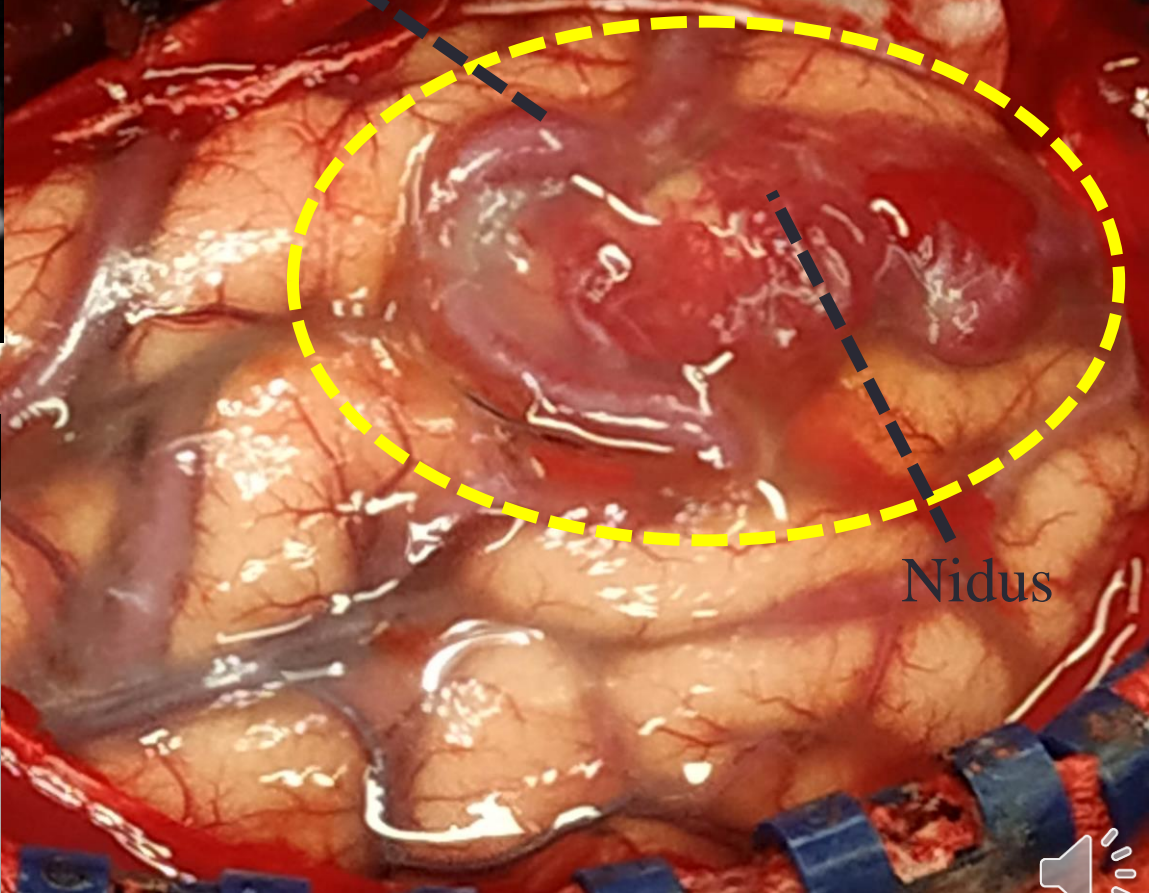
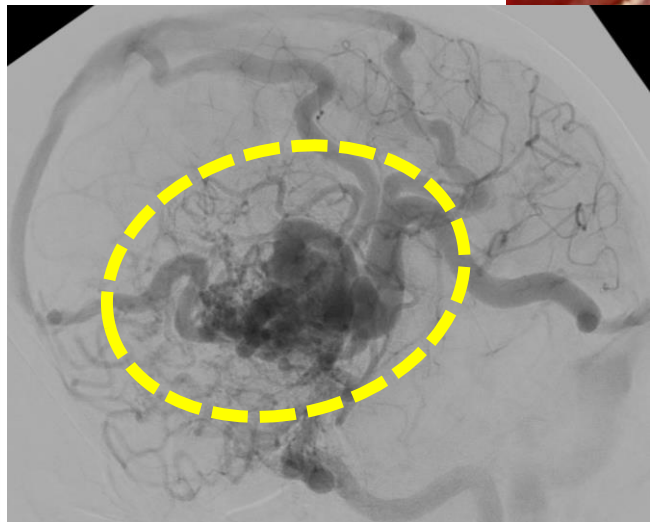
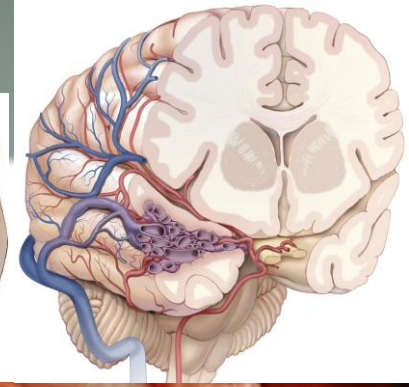
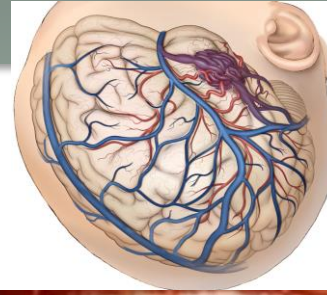
Nidus

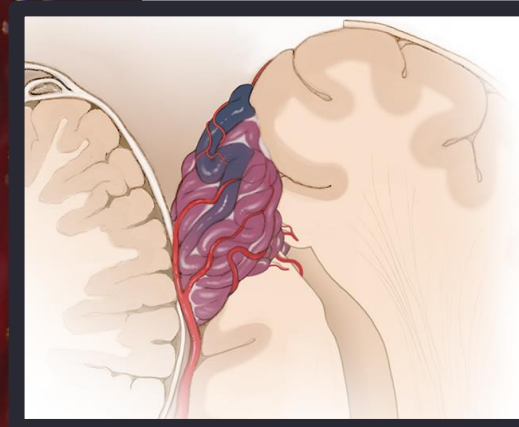
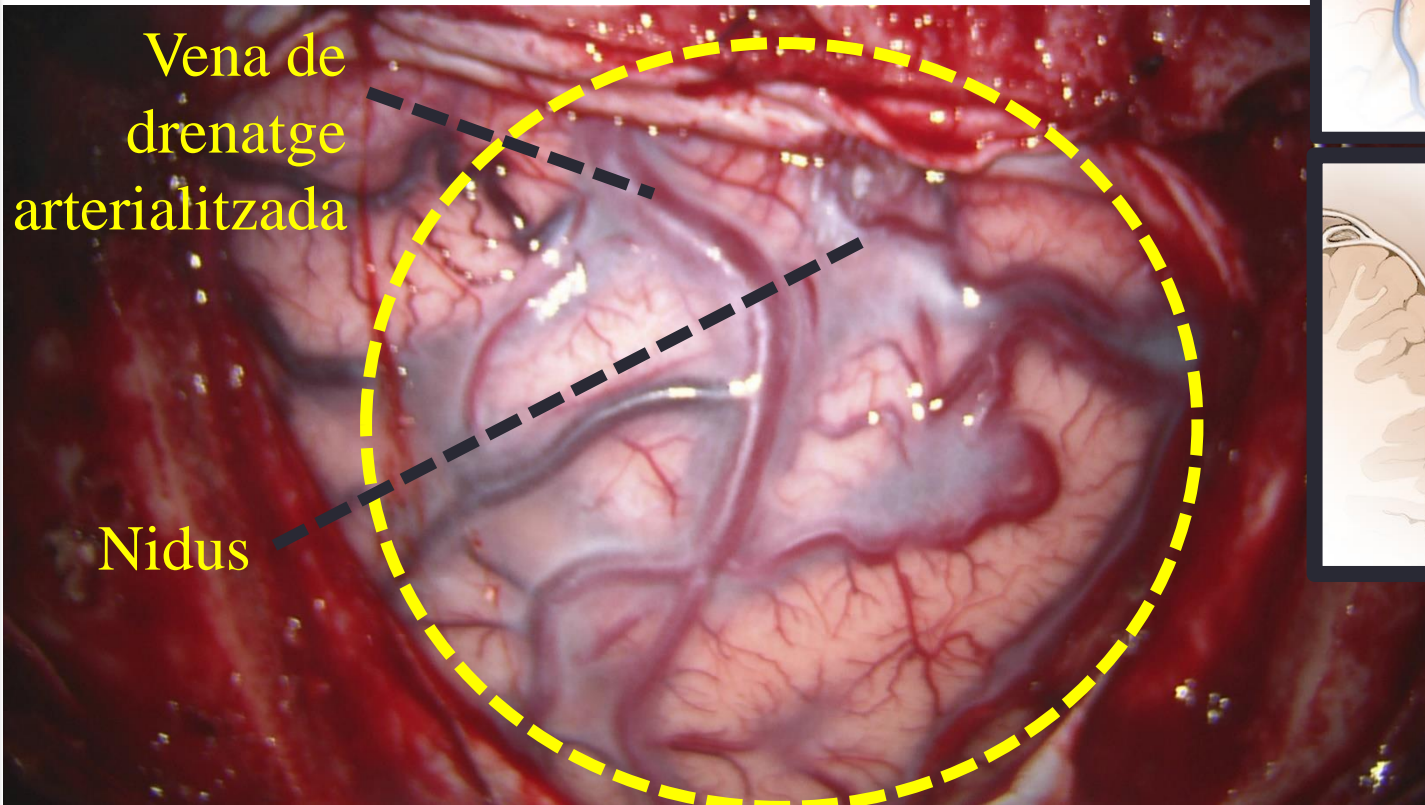
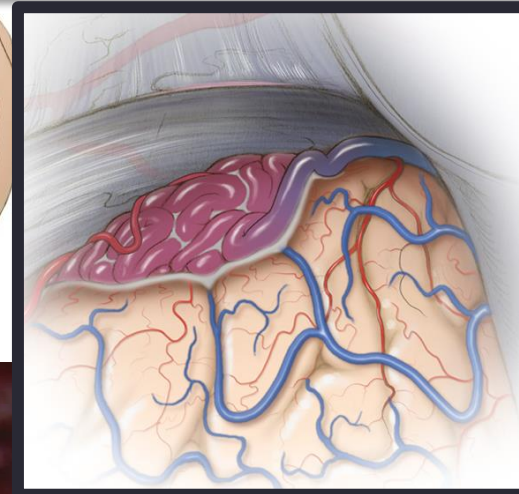
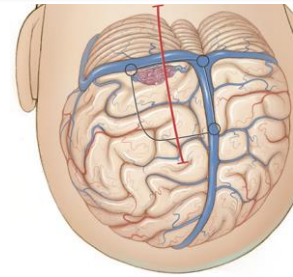
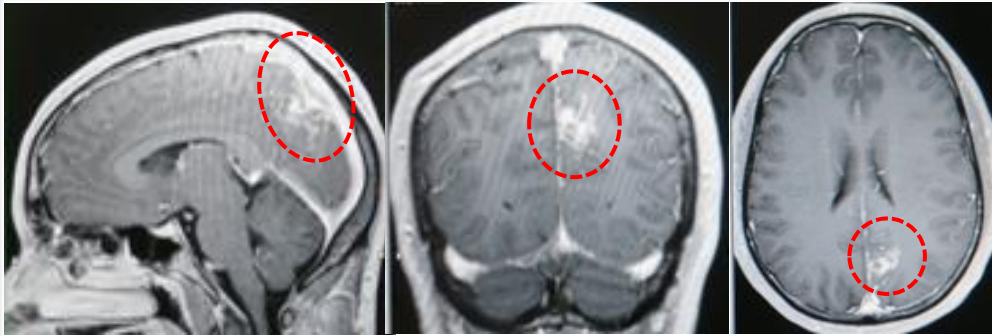
MAV lòbul temporal

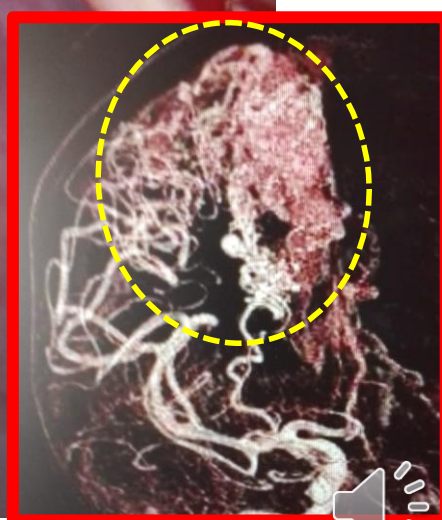
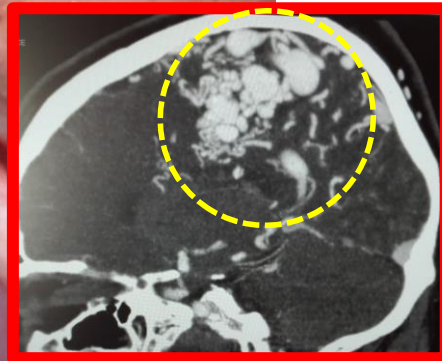
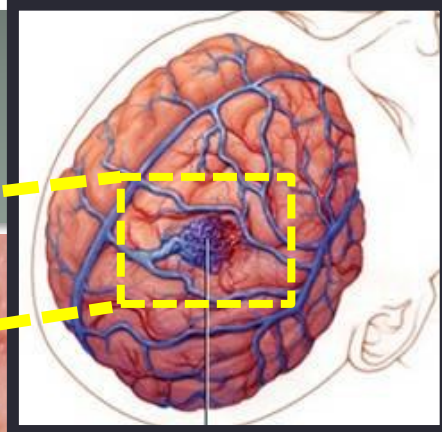
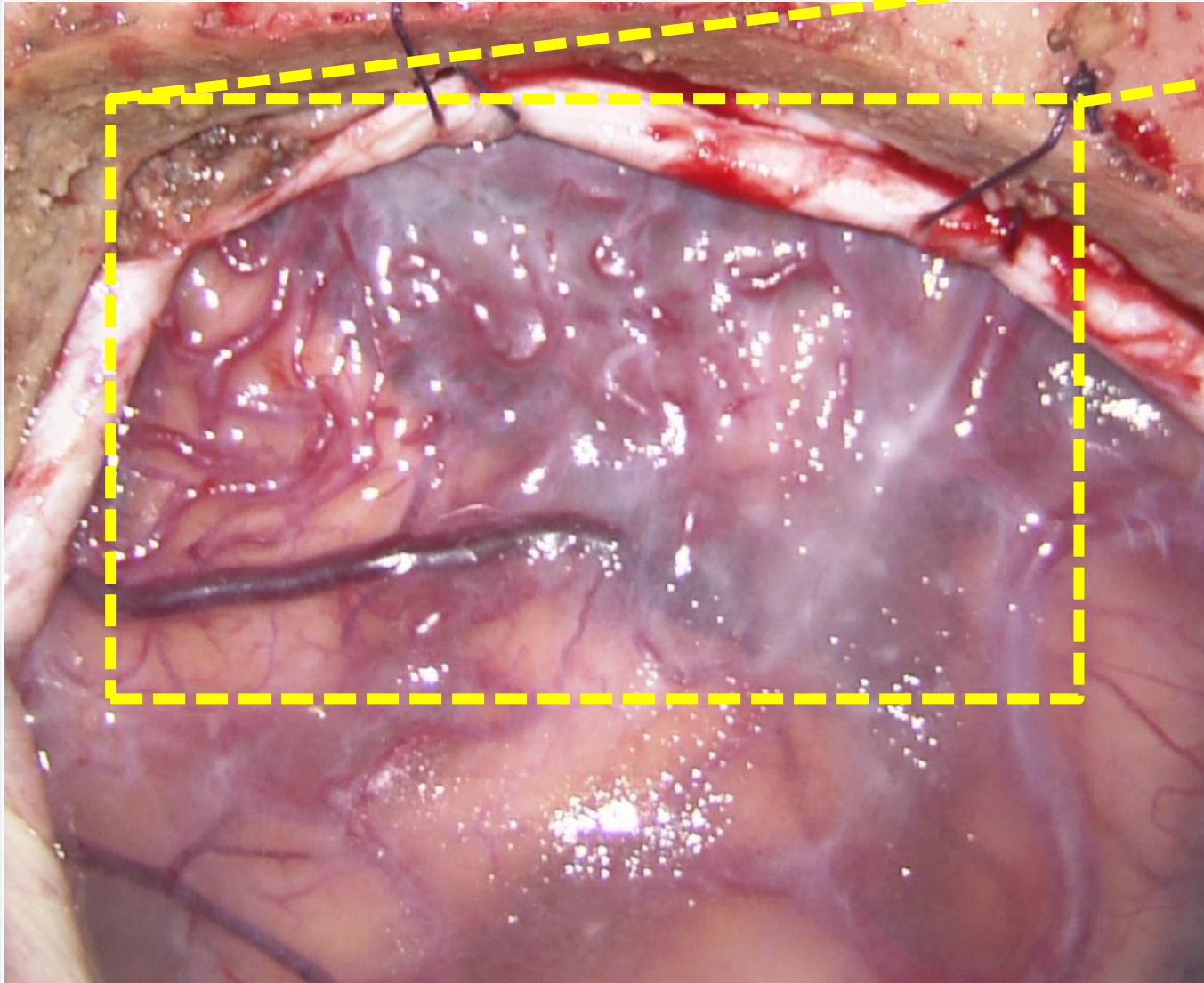
Vena de drenatge
arterialitzada

MAV occipital esquerra

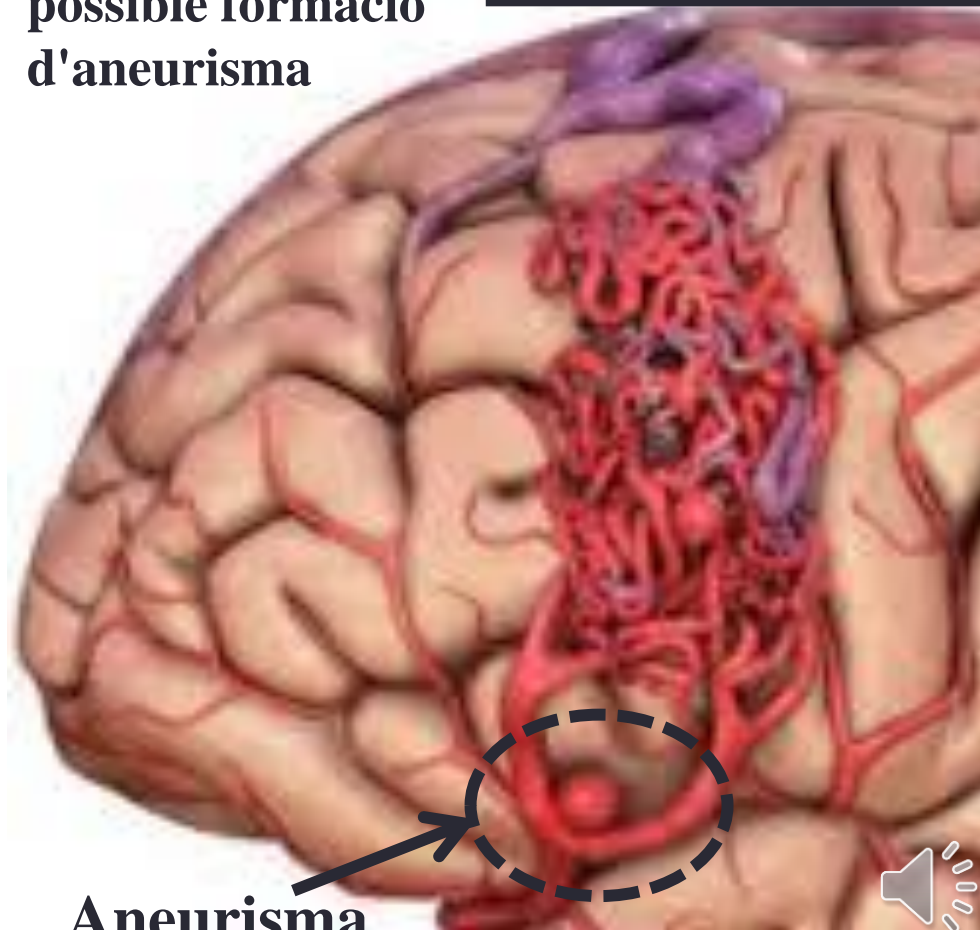
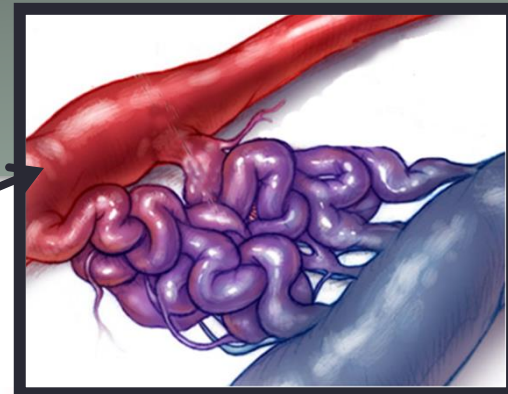
MAV parietal dreta

MAV: epidemiologia

- Prevalença: 0.14%
- ↑ freqüent en ♂
- Congènita / adolescència primerenca
- Edat al diagnòstic 30-40 anys
 - 3-20% a la infantesa
- 15-20% Rendu-Osler tenen MAV
- 1 MAV / 5.3 aneurismes
- 7% MAV associades a aneurismes

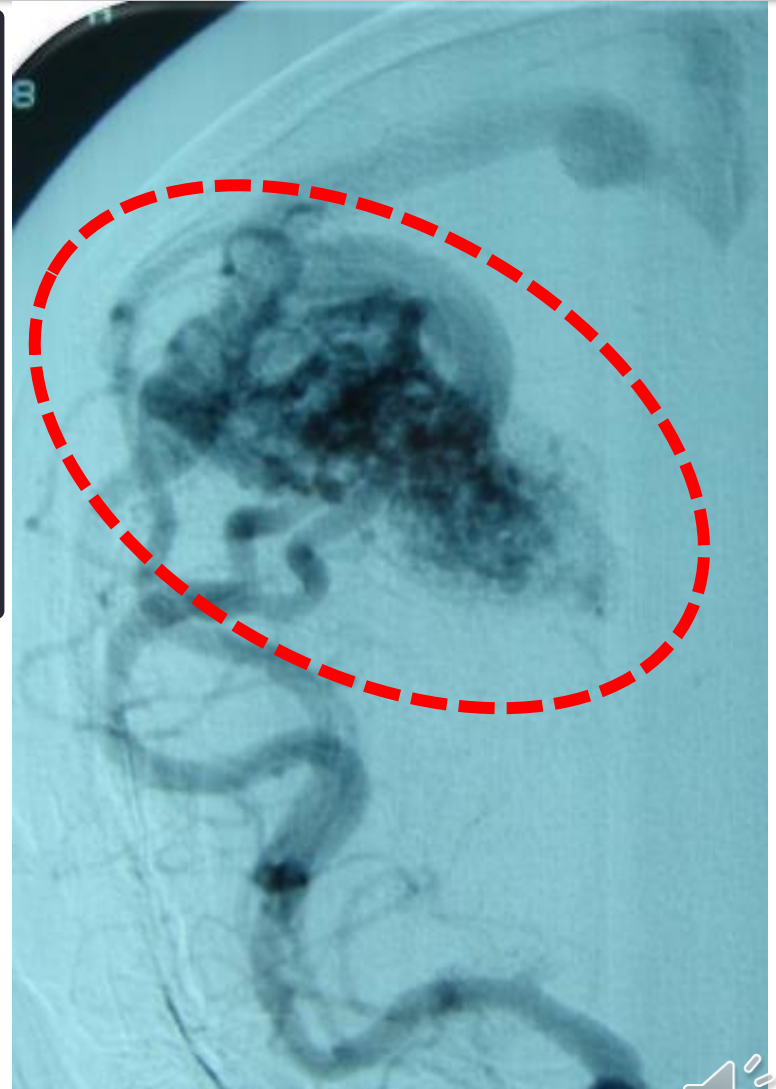
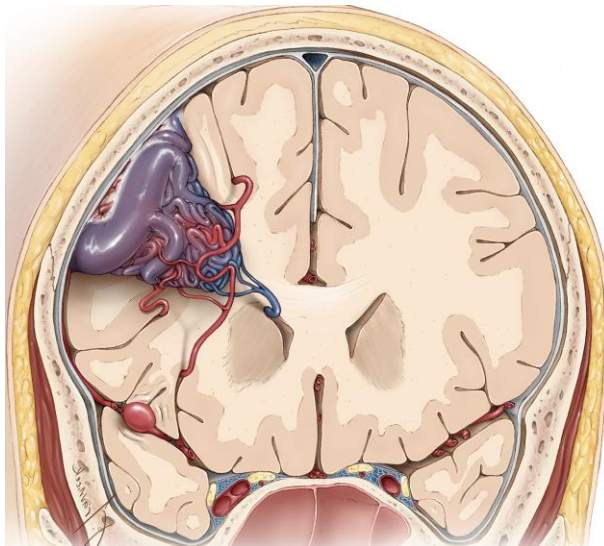
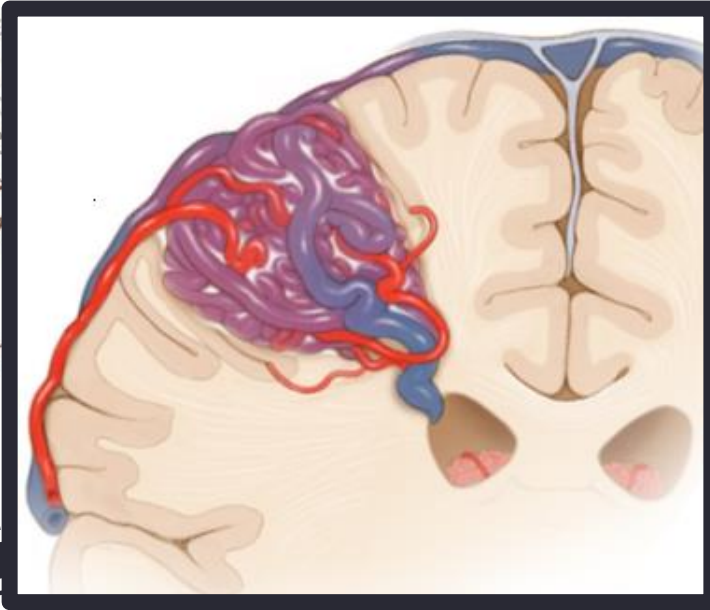
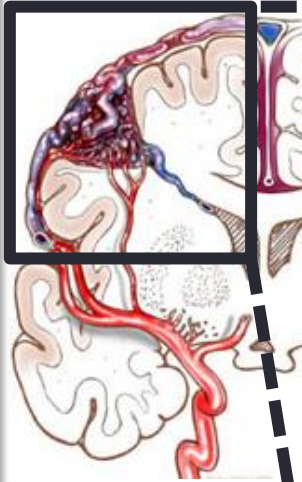
Hipertròfia de les artèries nutrícies = possible formació d'aneurisma

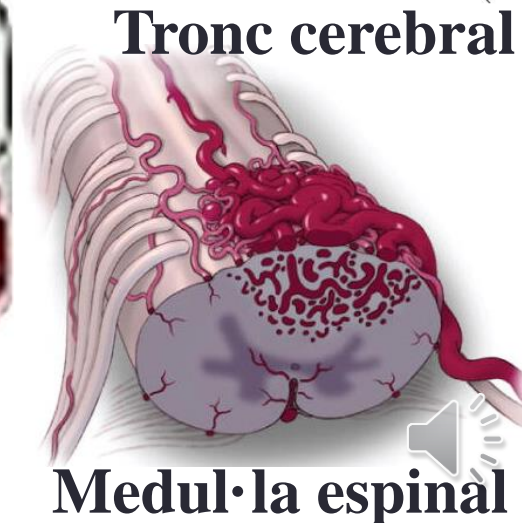
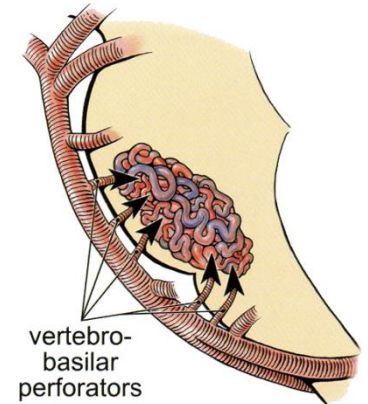
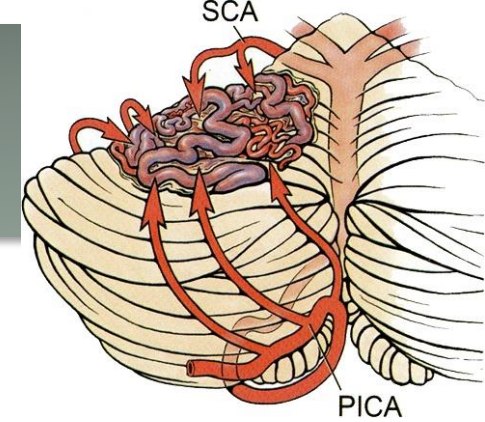
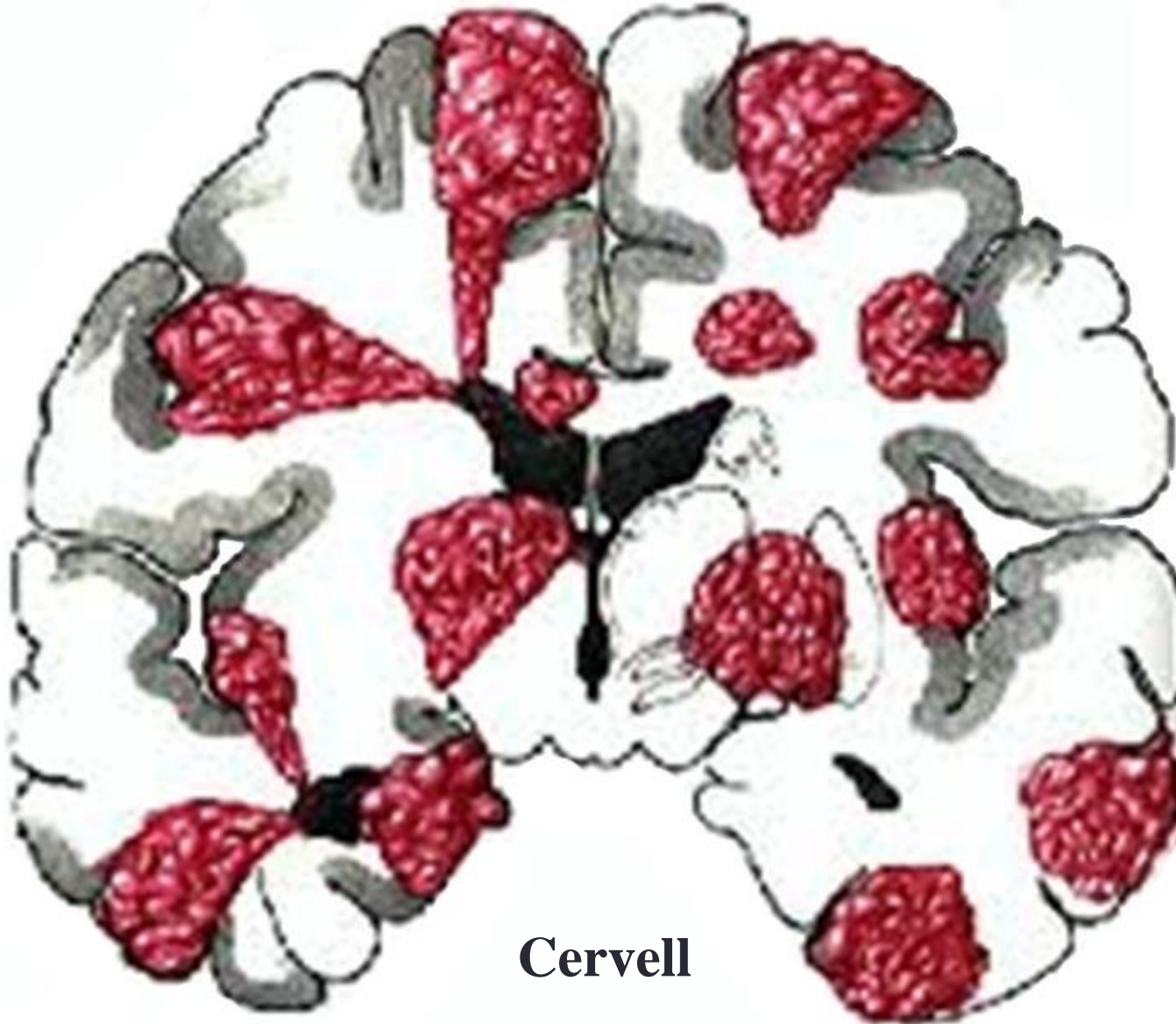
Aneurisma

Forma habitual de la MAV cerebral: forma de con amb punta orientada al ventricle

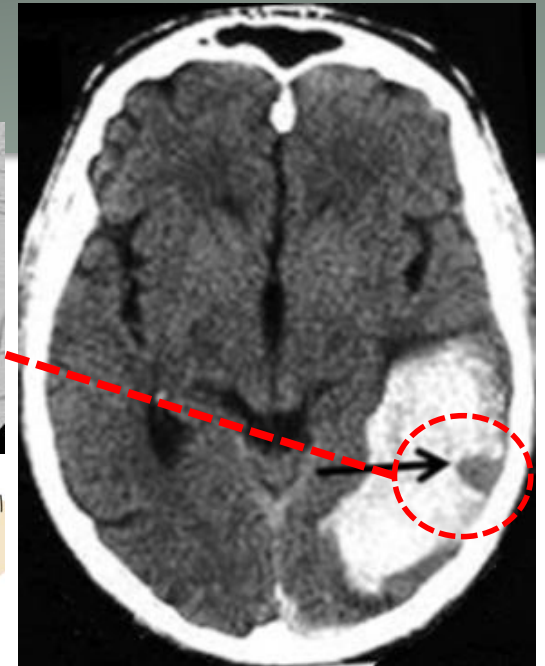
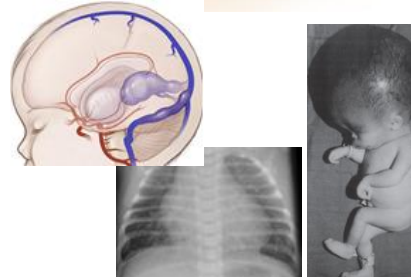
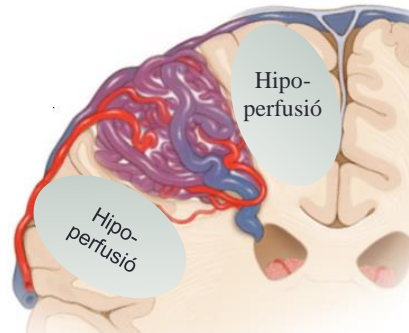
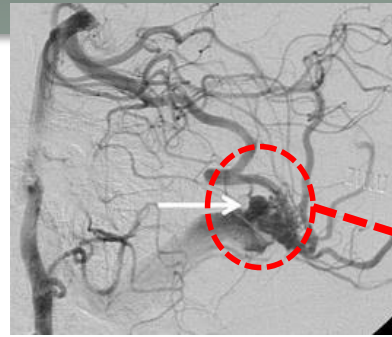

Ubicació de la MAV: en qualsevol lloc del SNC

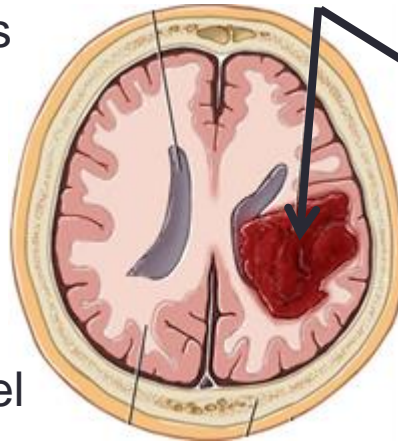
Presentació clínica

- Sagnat 50%
- Epilèpsia 44%
 - ↑ freqüent com més jove és el malalt
- Efecte massa
- Robatori de sang al cervell proper
 - Isquèmia = dèficit focal
 - Mal de cap
- Augment de la pressió intracranial
- ↑ pressió venosa dels sins venosos = reabsorció deficient de LCR \cong hidrocefàlia
- En nens: hidrocefàlia, macrocefàlia, insuficiència cardíaca congestiva, venes pericranials prominents
- Asimptomàtic 15%

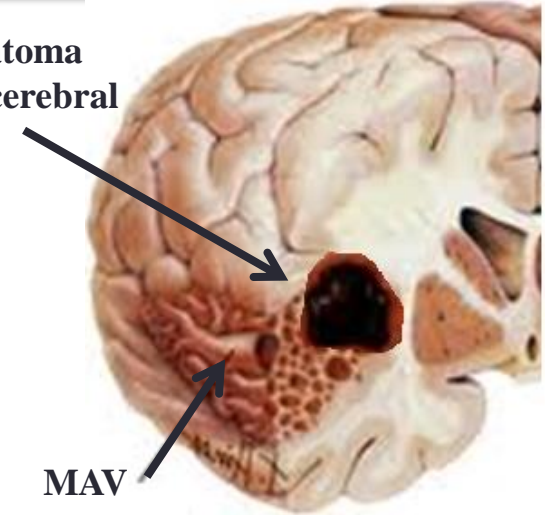

MAV cerebral: hemorràgia

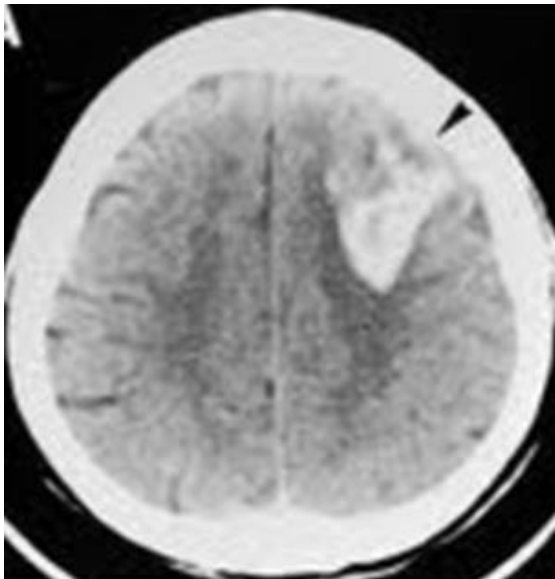
- Pic d'incidència als 15-20 anys
- 10% de mortalitat
- 30-50% de morbiditat
- 82% intracerebral
- Risc hemorràgic \cong 105-edat del pacient en anys

Hematoma intracerebral

MAV

Hemorràgia intracerebral

Hemorràgia intraventricular

MAV: neuroimatge

- TC

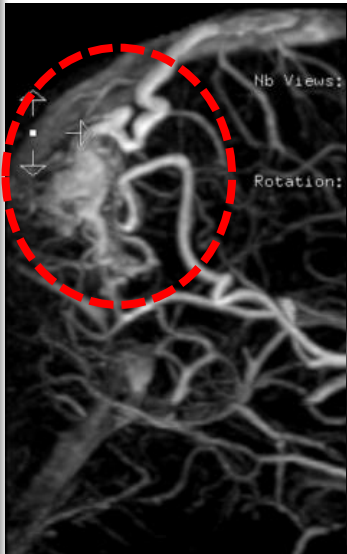
- Hemorràgia
- Calcificacions
- Angio-TC

- RM

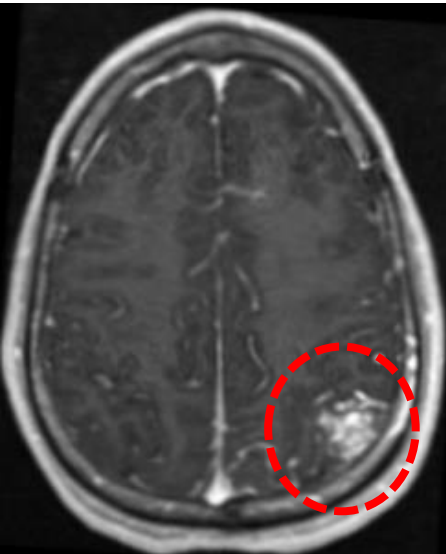
- Angiografia

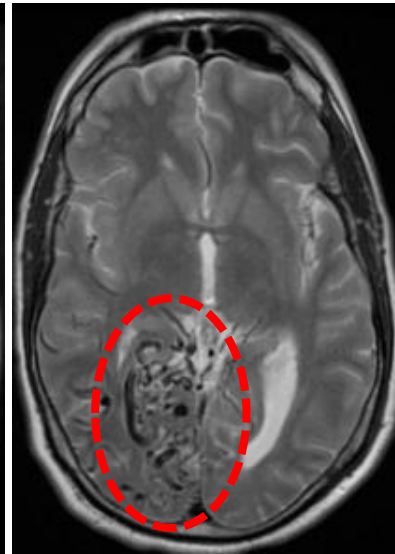
TC

Angio-RM

RM

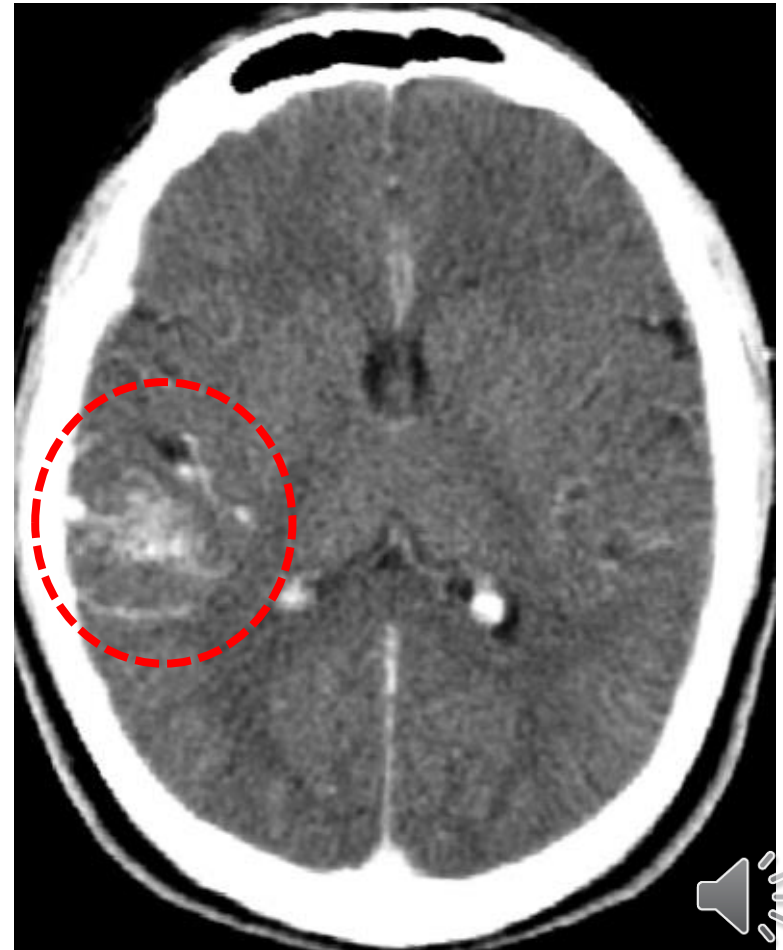

Angiografia

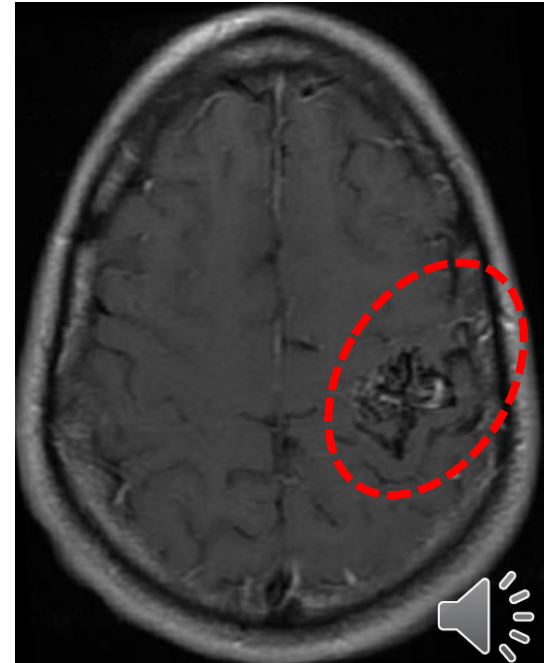
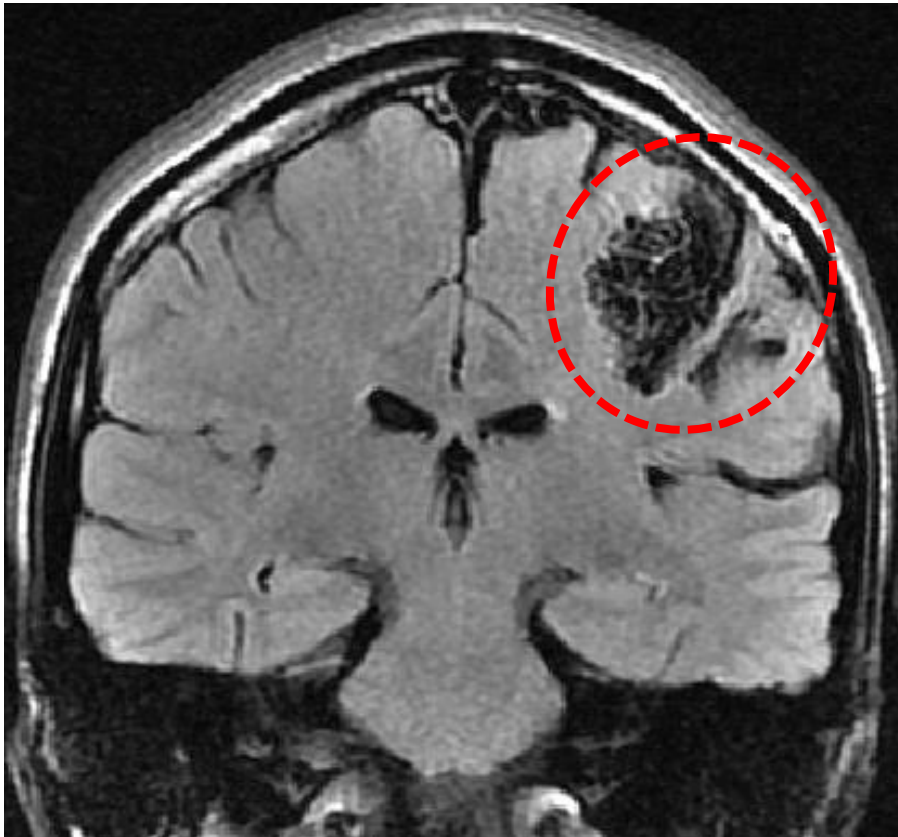
MAV cerebral: TC amb contrast

- Mostra lesió però sense detalls anatòmics
 - Ajuda a fer el diagnòstic però no a decidir el tractament

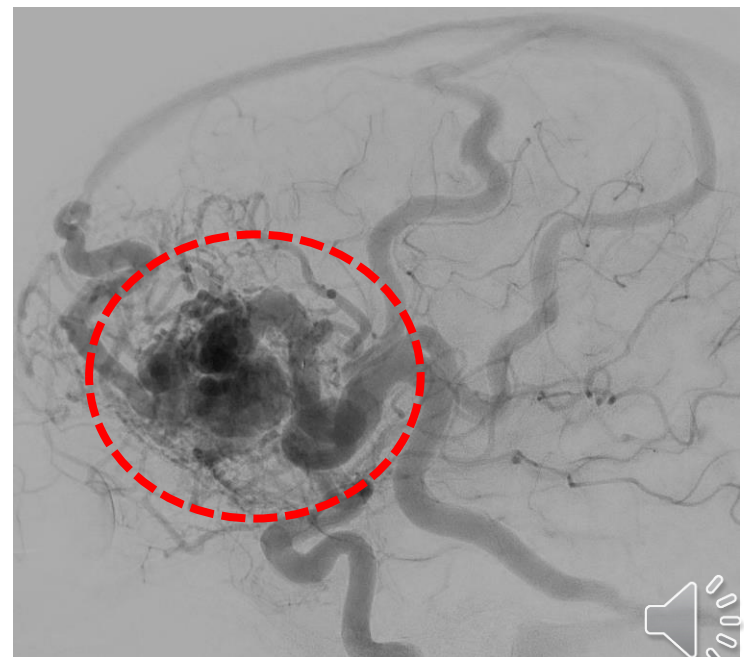
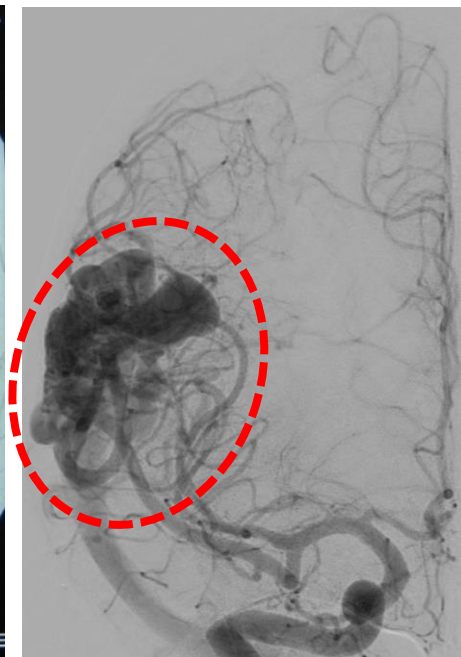
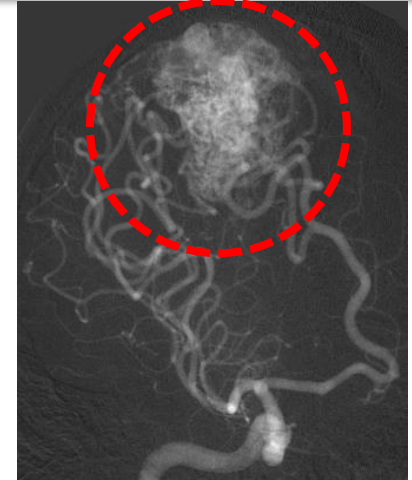
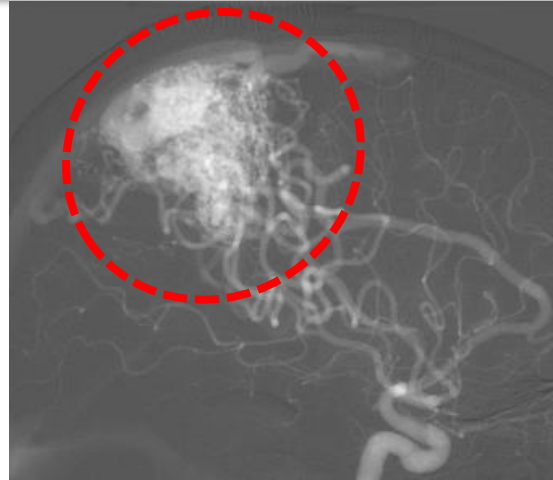
MAV cerebral: RM

- Bona representació anatòmica en 3D
- No mostra bé els vasos d'alimentació i drenatge

MAV angiografia cerebral: estàndard d'or

- Mostra
 - Nidus
 - Artèries nutrícies
 - Venes de drenatge
- Localització MAV petita

Classificació MAV cerebral: escala de Spetzler-Martin

- Acceptada internacionalment

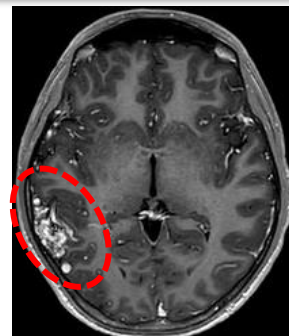
Spetzler-Martin Grading	Points	Supplementary Grading
Size, cm		Age, y
<3	1	<20
3-6	2	20-40
>6	3	>40
Venous drainage		Bleeding
Superficial	0	Yes
Deep	1	No
Eloquence		Compactness
No	0	Yes
Yes	1	No
Total	5	

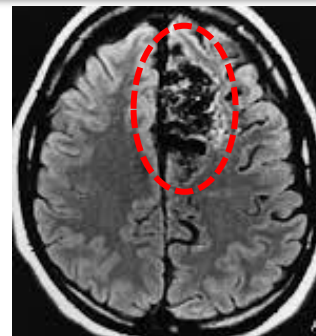
Classificació MAV cerebral: escala de Spetzler-Martin

• Mida

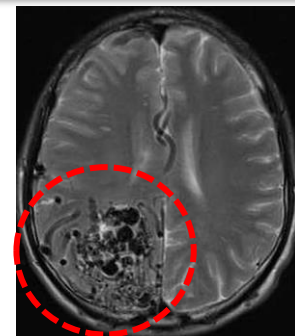
- Petita < 3 cm = 1
- Mitjana 3-6 cm = 2
- Gran > 6 cm = 3

Petita

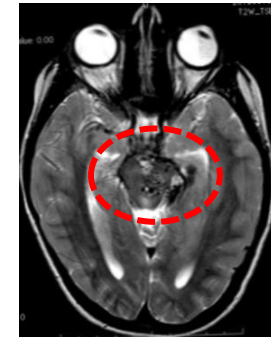
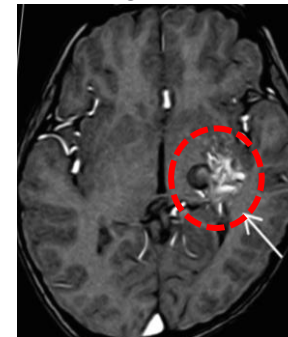
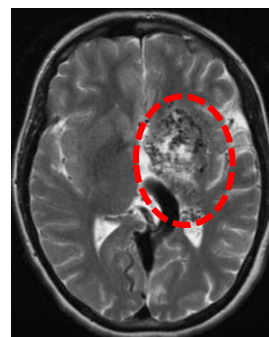
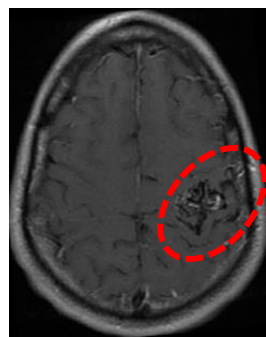
Mitjana

Gran

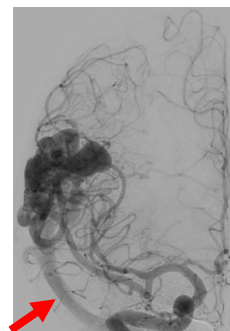
• Localització: àrea cerebral eloqüent

- NO = 0
- SÍ = 1

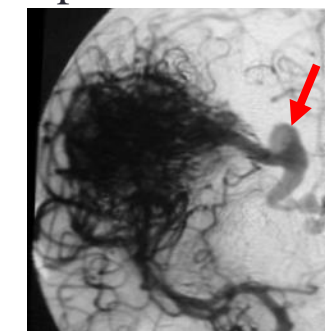

• Drenatge venós

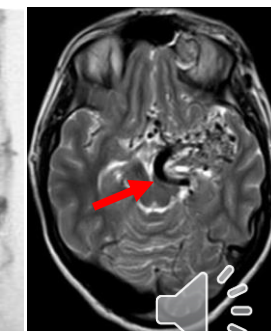
- Només superficial = 0
- Escorça motora
- Tàlem
- Càpsula interna
- Tronc cerebral
- Profund = 1

Superficial

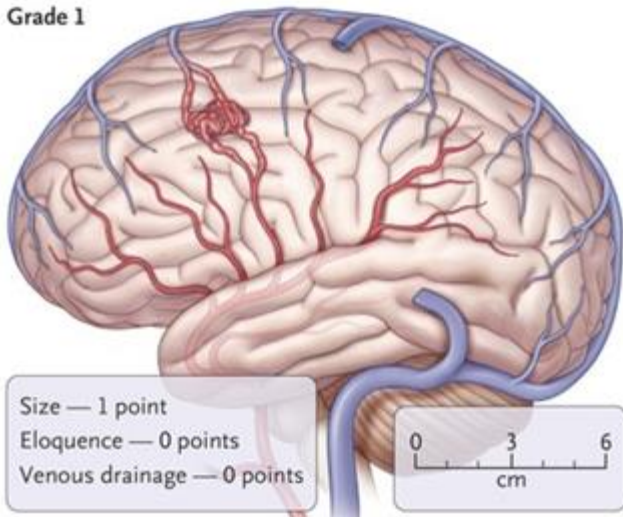
Drenatge venós profund

Àrees eloqüents: escorça sensoriomotora, escorça visual, càpsula interna, tàlem, hipotàlem, tronc cerebral, nuclis cerebel

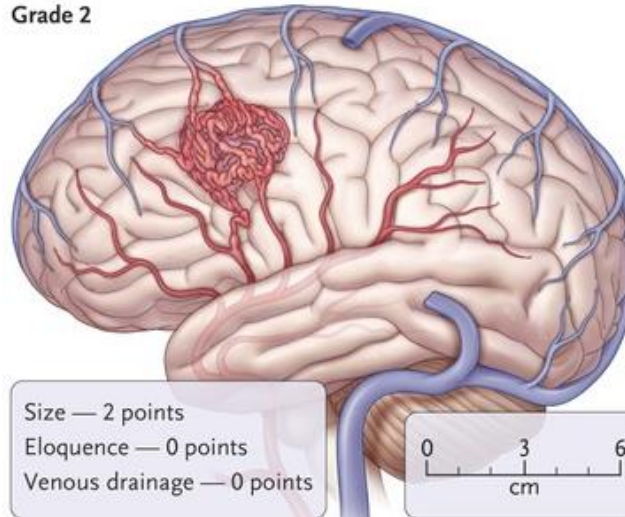
MAV cerebral: escala de Spetzler-Martin

Grade 1

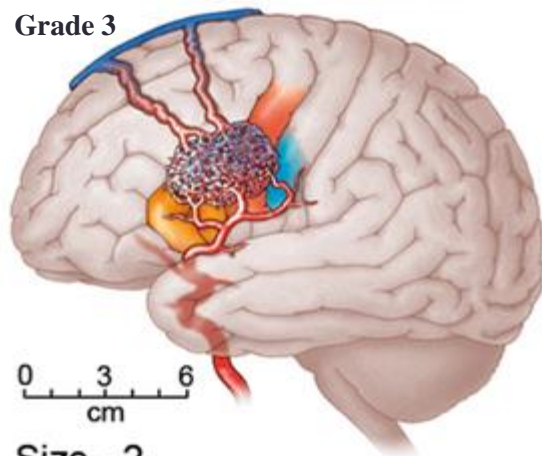
Size — 1 point
 Eloquence — 0 points
 Venous drainage — 0 points

Grade 2

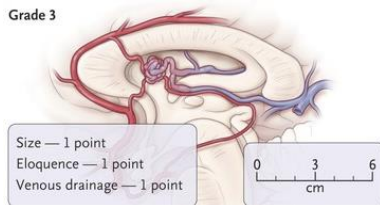
Size — 2 points
 Eloquence — 0 points
 Venous drainage — 0 points

Grade 3

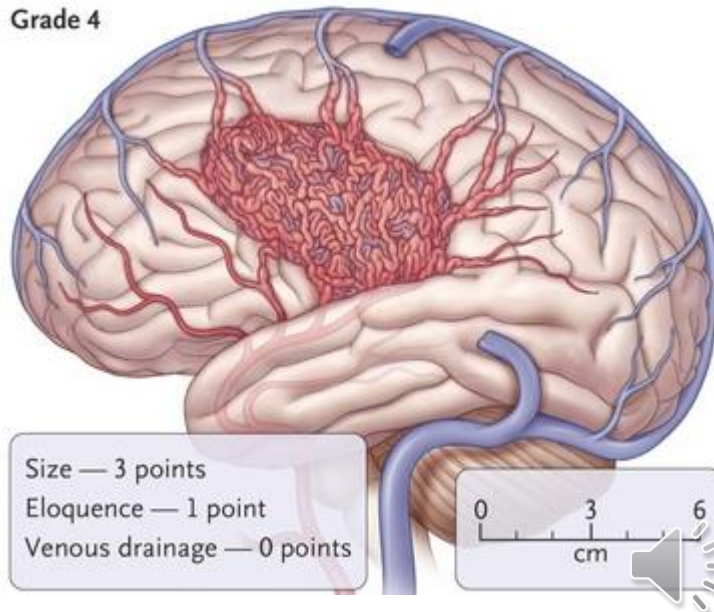
Size - 2
 Eloquence - 1
 Venous drainage - 0

Grade 3

Size — 1 point
 Eloquence — 1 point
 Venous drainage — 1 point

Grade 4

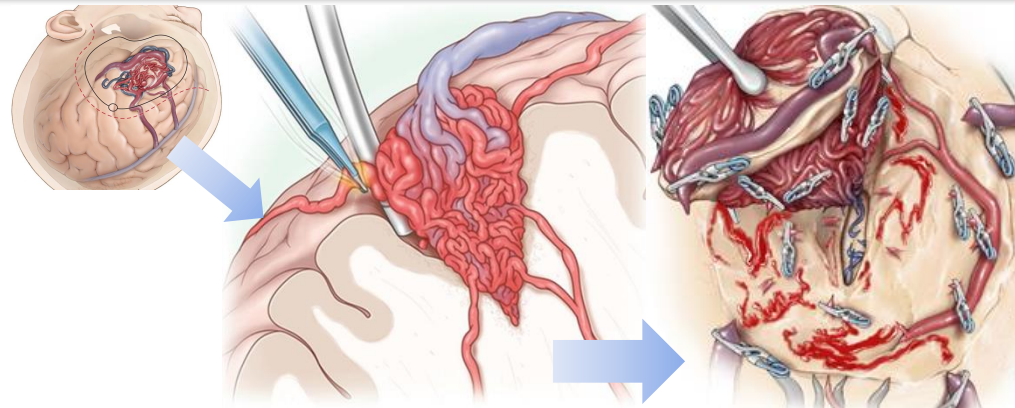
Size — 3 points
 Eloquence — 1 point
 Venous drainage — 0 points

MAV cerebral: tractament (1)

• Extirpació quirúrgica

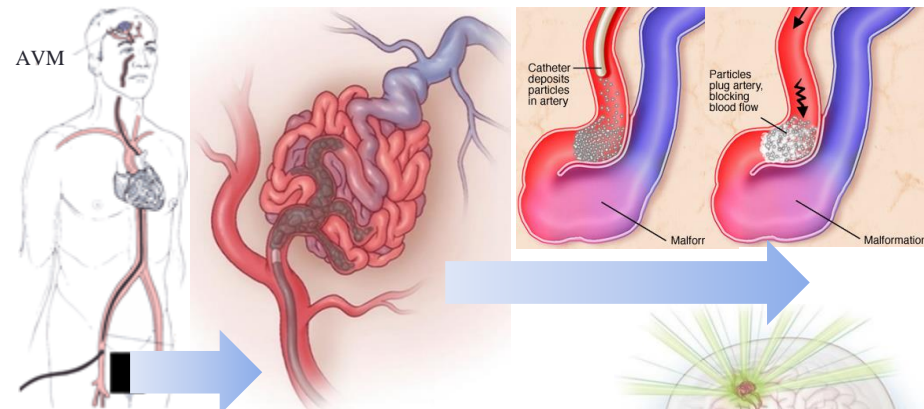
- Requereix craniotomia
- Possibilitat de dany al teixit nerviós normal
- Cura definitiva, immediata

Cirurgia

• Tractament endovascular

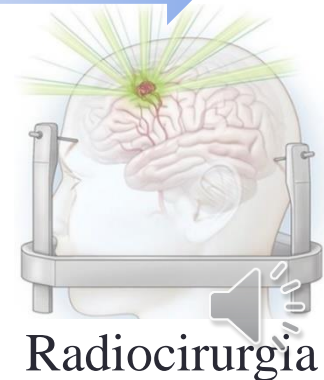
- Rarament curatiu
- Redueix la mida de la MAV
 - Permet que es puguin utilitzar altres modalitats de tractament

Tractament endovascular

• Radiocirurgia

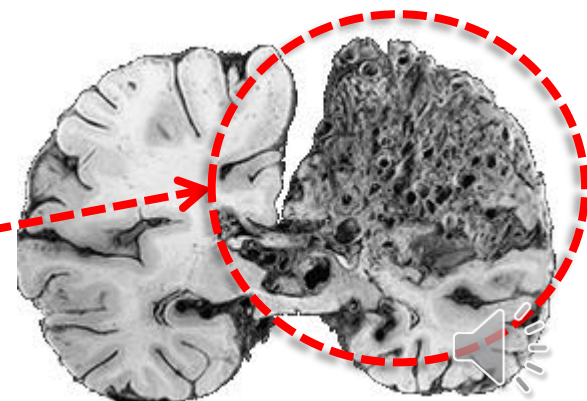
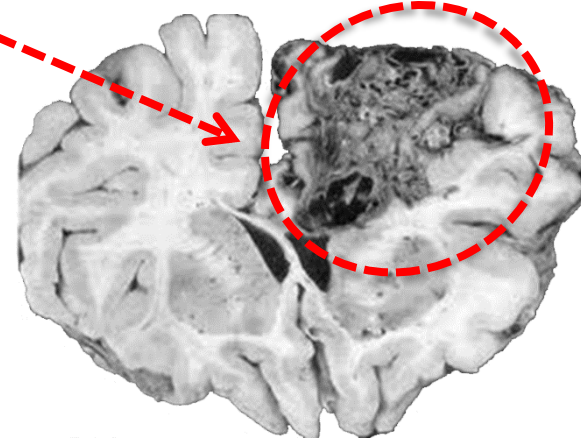
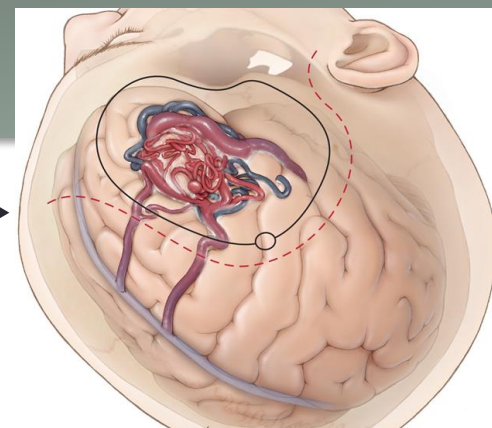
- MAV < 3 cm Ø d'ubicació profunda
- Retard mínim d'1 any abans de l'oclusió de la MAV = risc d'hemorràgia

Radiocirurgia

MAV cerebral: tractament (2)

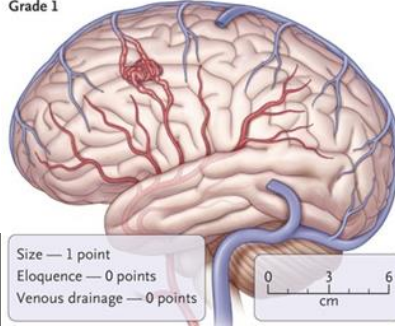
- Cirurgia: graus 1 & 2 ----->
- Endovascular: grau 3
 - Eliminació completa només en el 15% dels casos
 - Normalment es requereix més d'un tractament
 - Prepara per al tractament quirúrgic ± radiocirurgia
- Radiocirurgia: $< 3 \text{ cm } \varnothing$
- Combinació de tots: graus 4-5

Spetzler-Martin grau I

- Tractament:
cirurgia

Grade 1

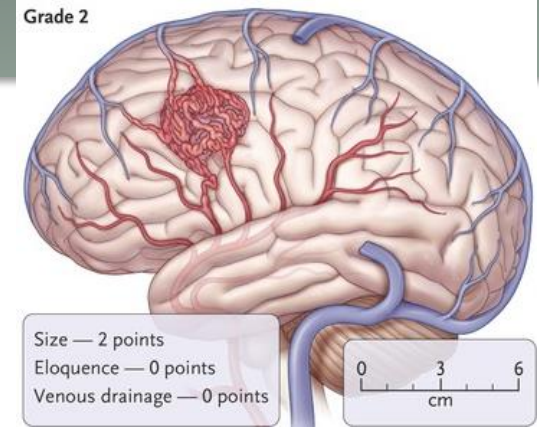
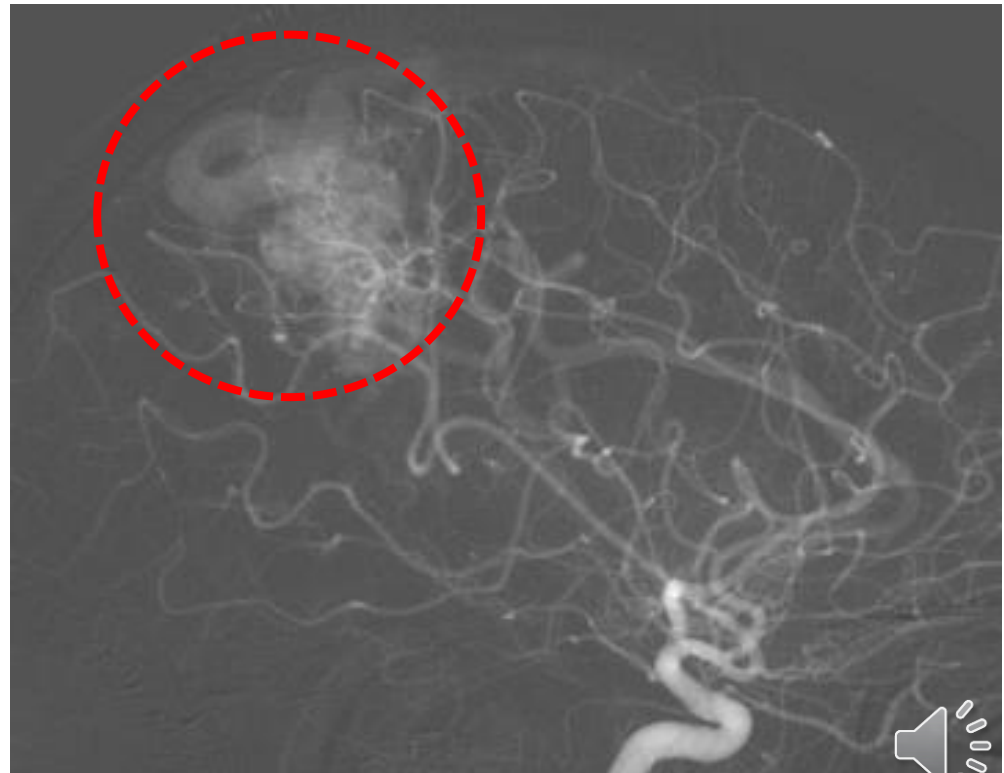

Size — 1 point
Eloquence — 0 points
Venous drainage — 0 points

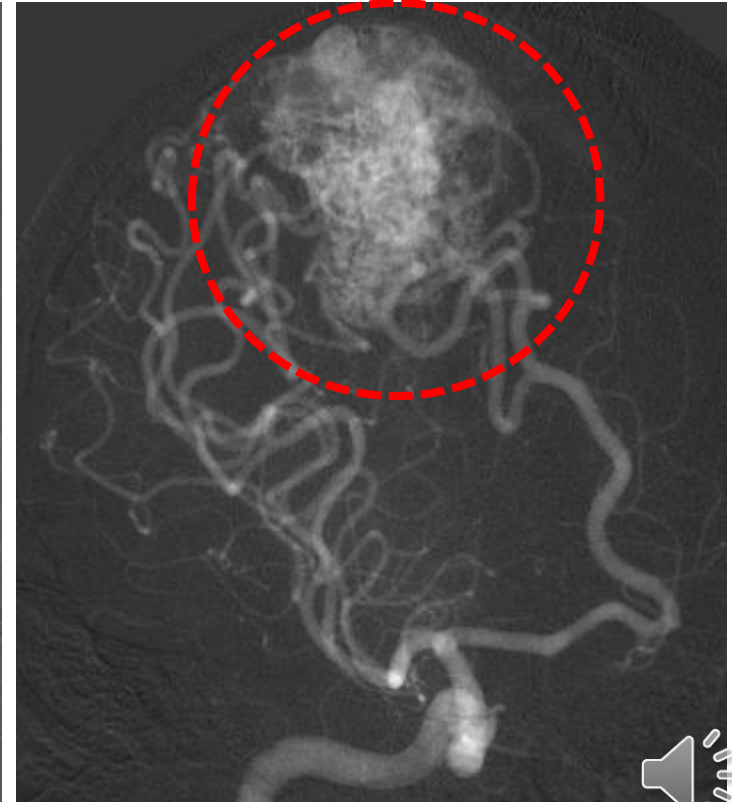
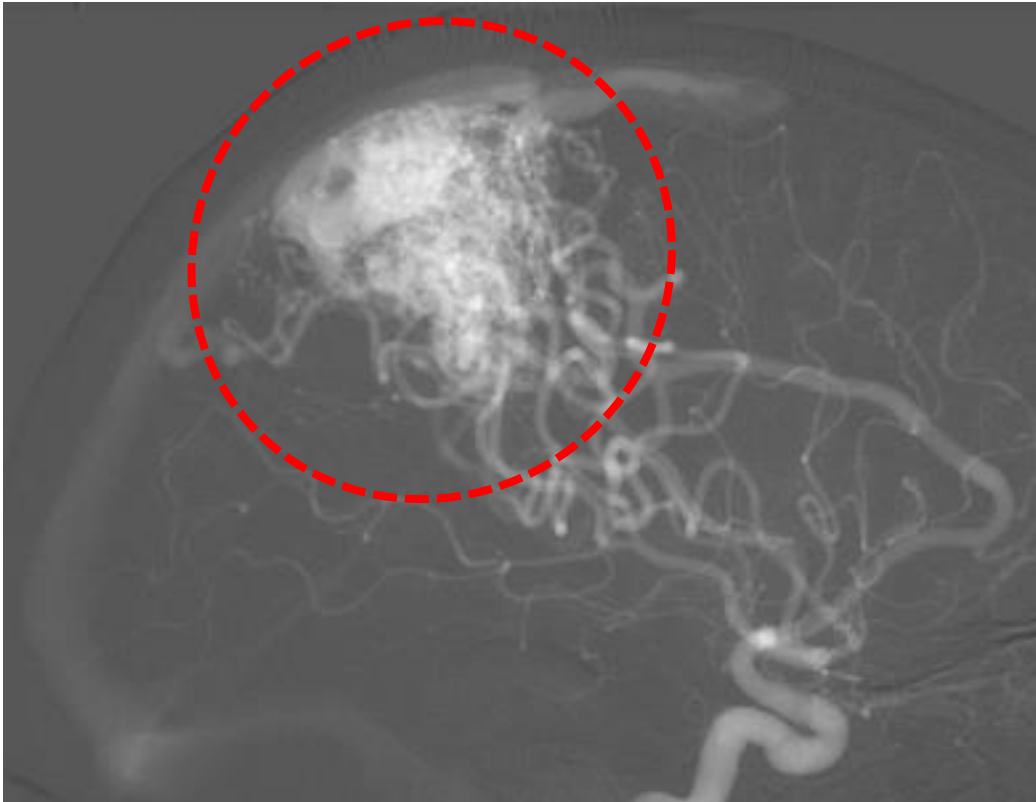
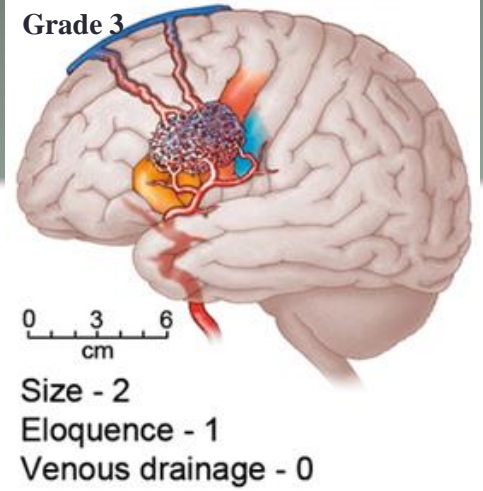
Spetzler-Martin grau II

- Tractament: cirurgia

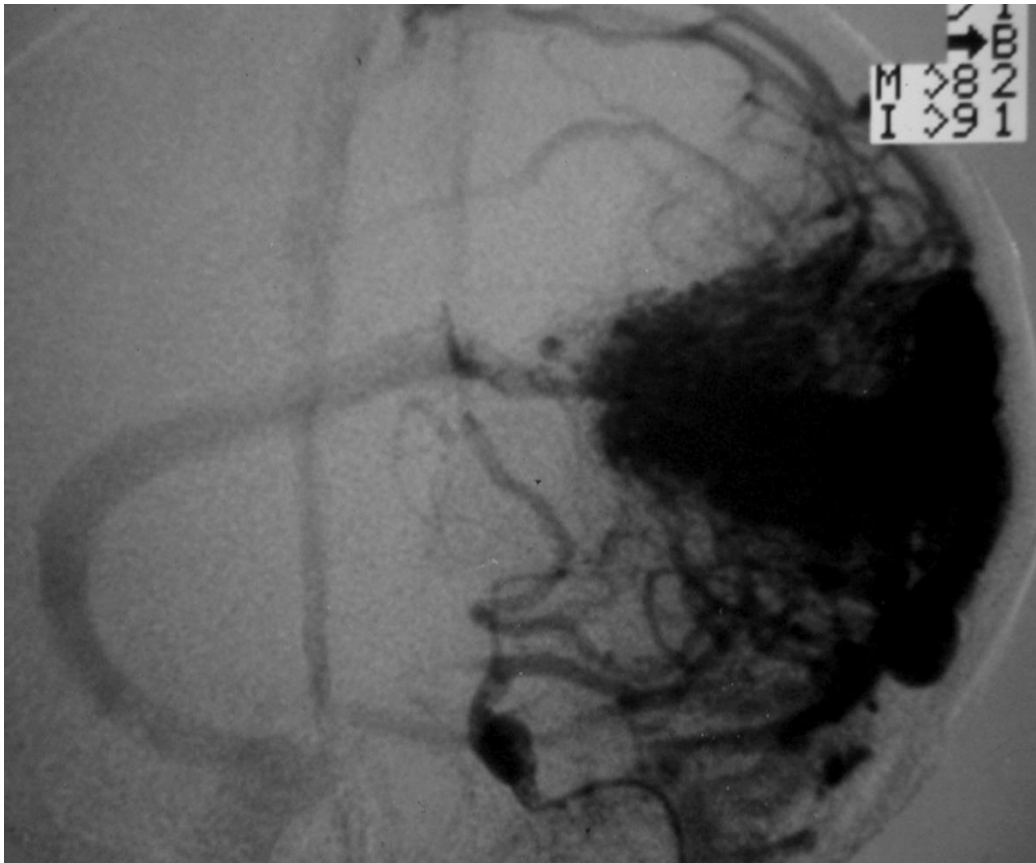
Spetzler-Martin grau III

- Embolització seguida de cirurgia

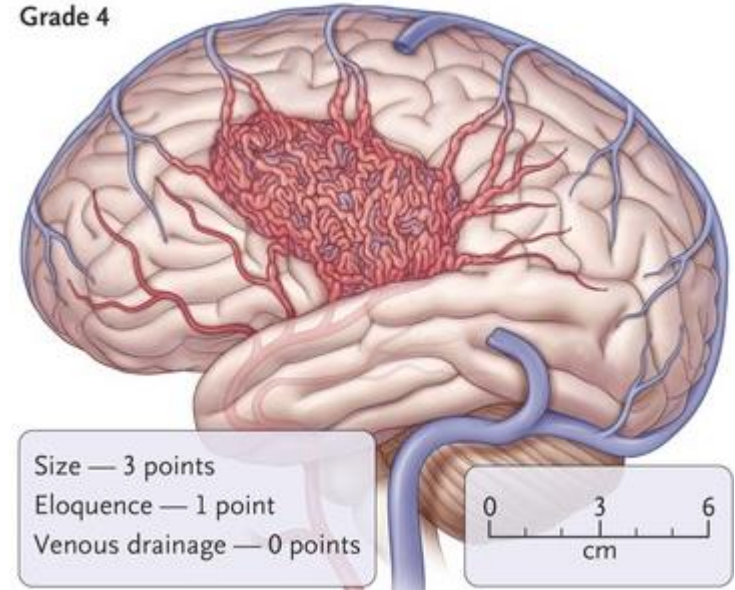

Spetzler-Martin grau IV

- Tractament combinat embolització/radiocirurgia/cirurgia

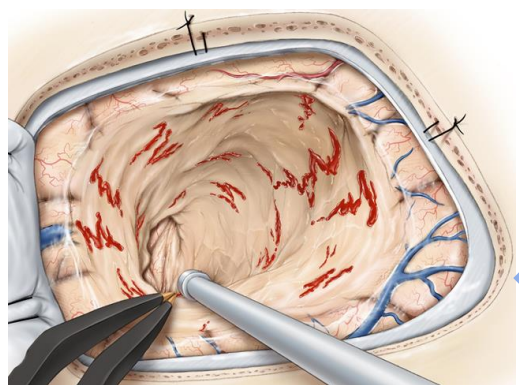
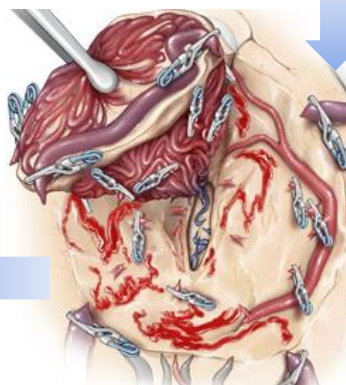
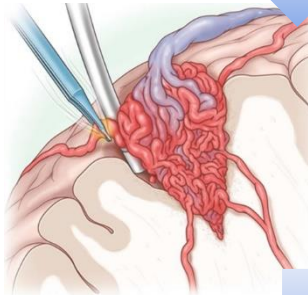
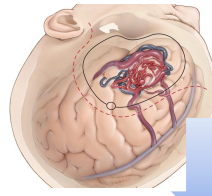
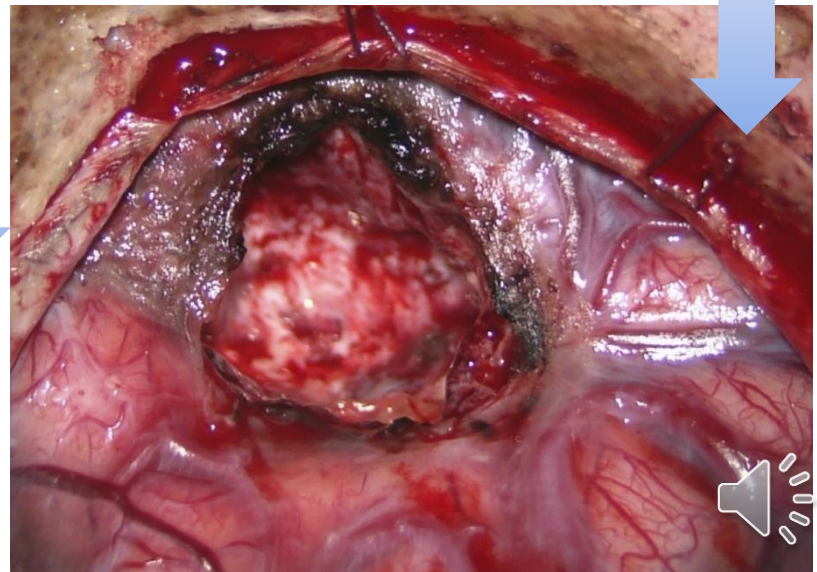
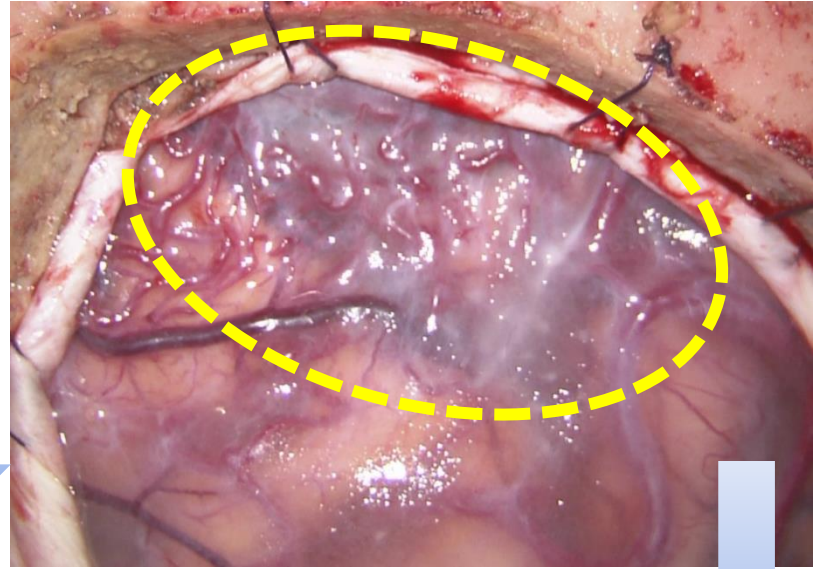

Grade 4

MAV cerebral: tractament quirúrgic

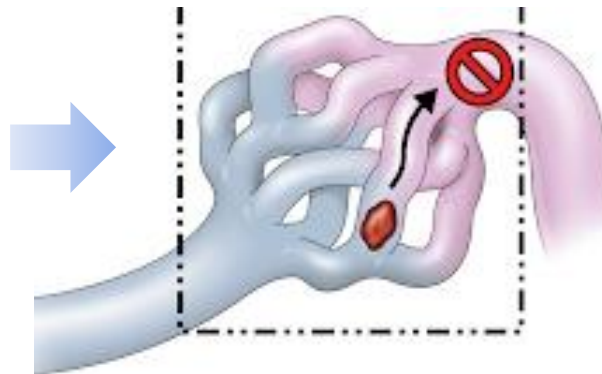
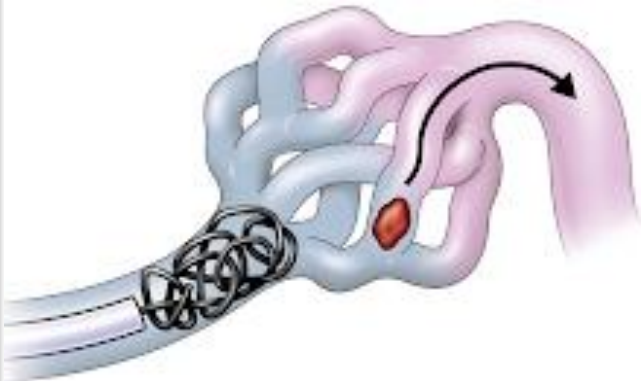
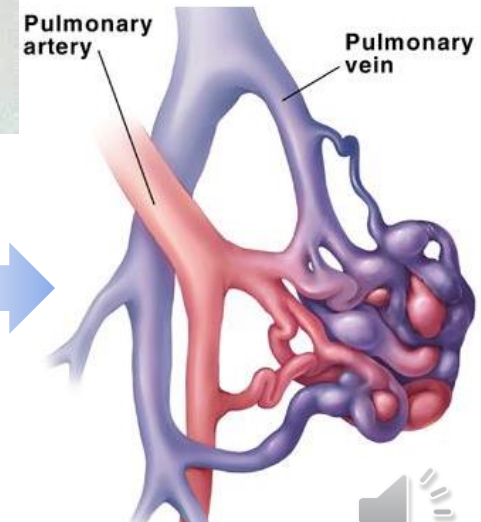
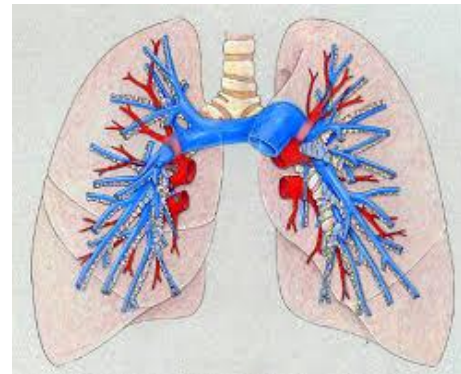
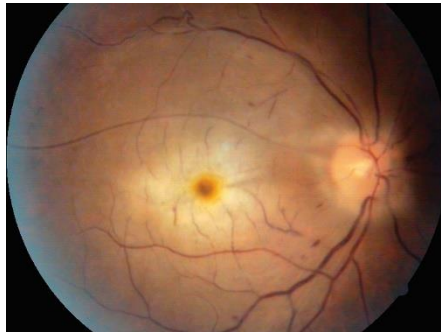
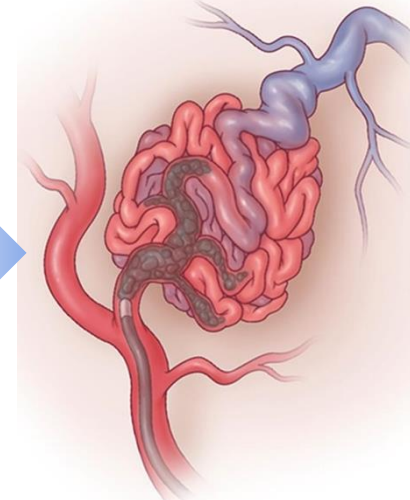
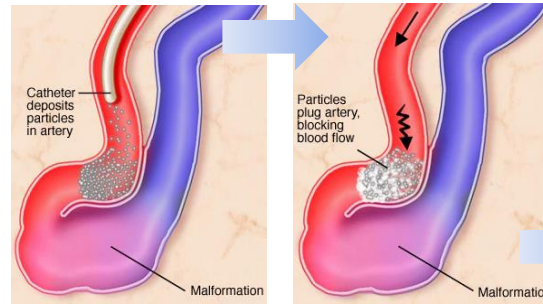
- 1a opció de tractament quan siga indicat
- Elimina el risc de sagnat immediatament
- Millora l'epilèpsia
- Invasiu
- Riscos de la cirurgia

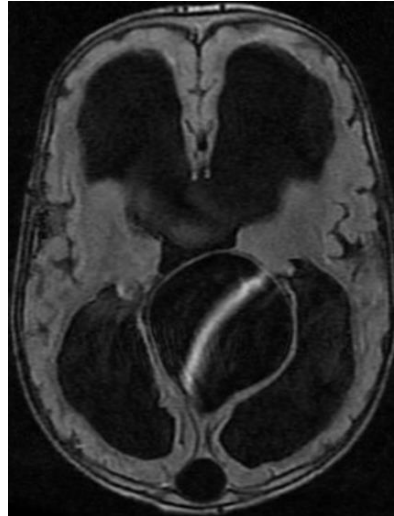
MAV cerebral: més riscos del tractament endovascular

- Infart cerebral en zones regades per vasos compartits amb la MAV
- Embolització distal
 - Retina
 - Lleu

MAV vena de Galè

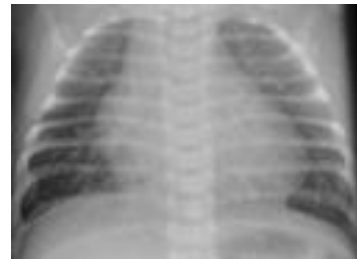
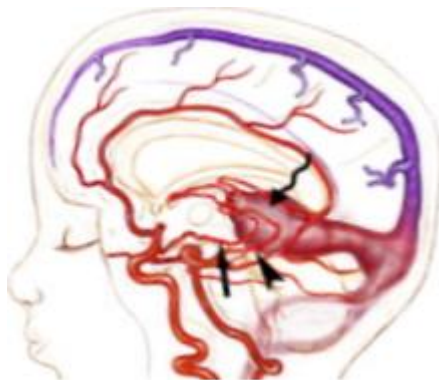
- Nascut nounat
- Fístula arteriovenosa massiva → insuficiència cardíaca congestiva
- Hidrocefàlia
- Retard mental
- Tractament: endovascular

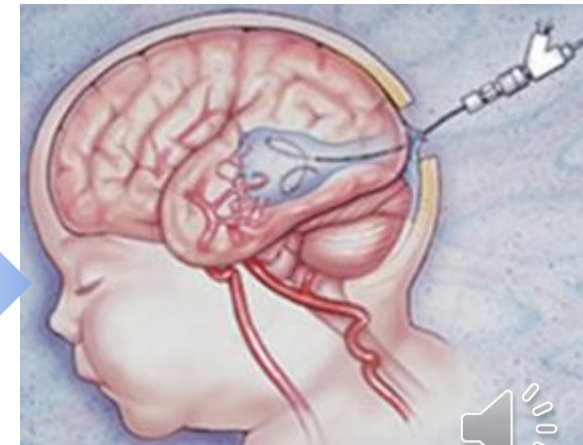
Hidrocefàlia

MAV vena de Galè

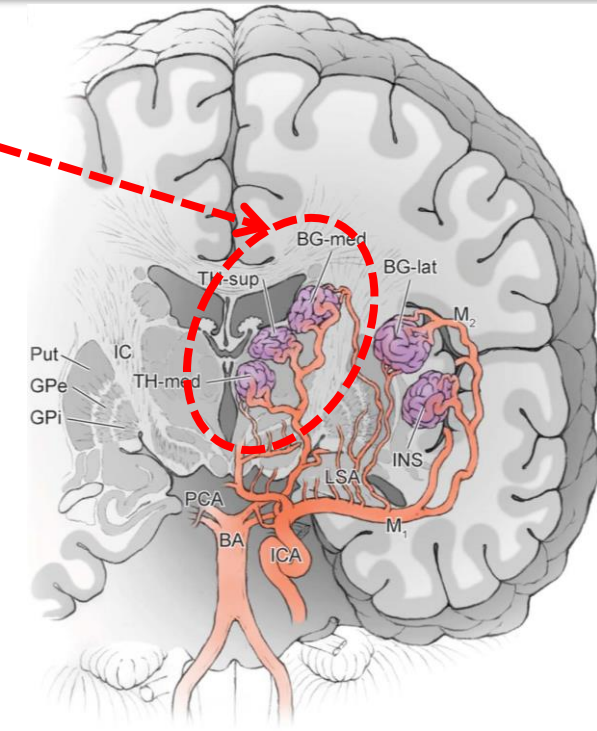
Insuficiència
cardíaca congestiva

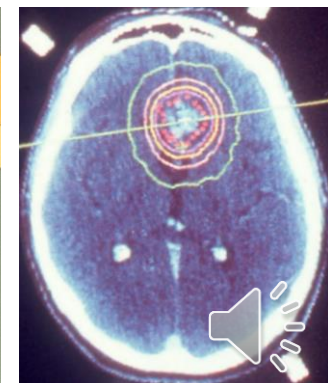
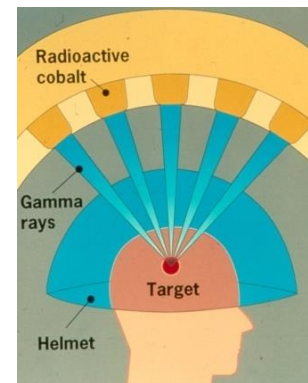
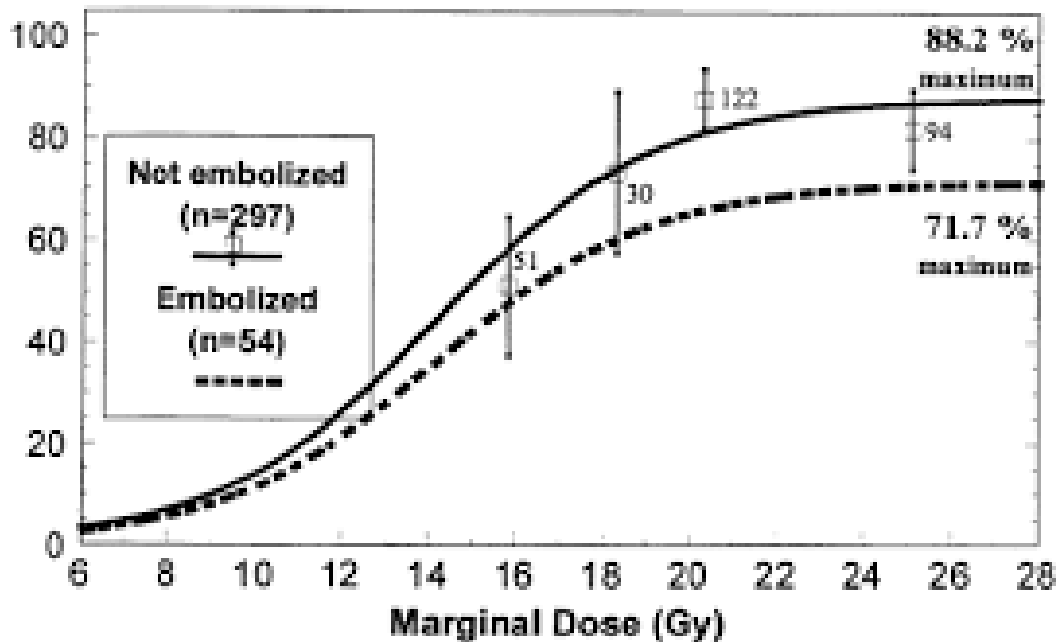
Tractament endovascular

Tractament MAV cerebral: radiocirurgia

- Per a MAV < 3 cm Ø
- Indicada en AVM en zones profundes o eloqüents
- Embolització anterior = pitjors resultats
- L'oclusió definitiva de la MAV tarda 1-2 anys
 - Mentrestant = risc de sagnat

% with Overall Angiographic or MR Obliteration

Fístula arteriovenosa cerebral (AV)

- Clínica inespecífica

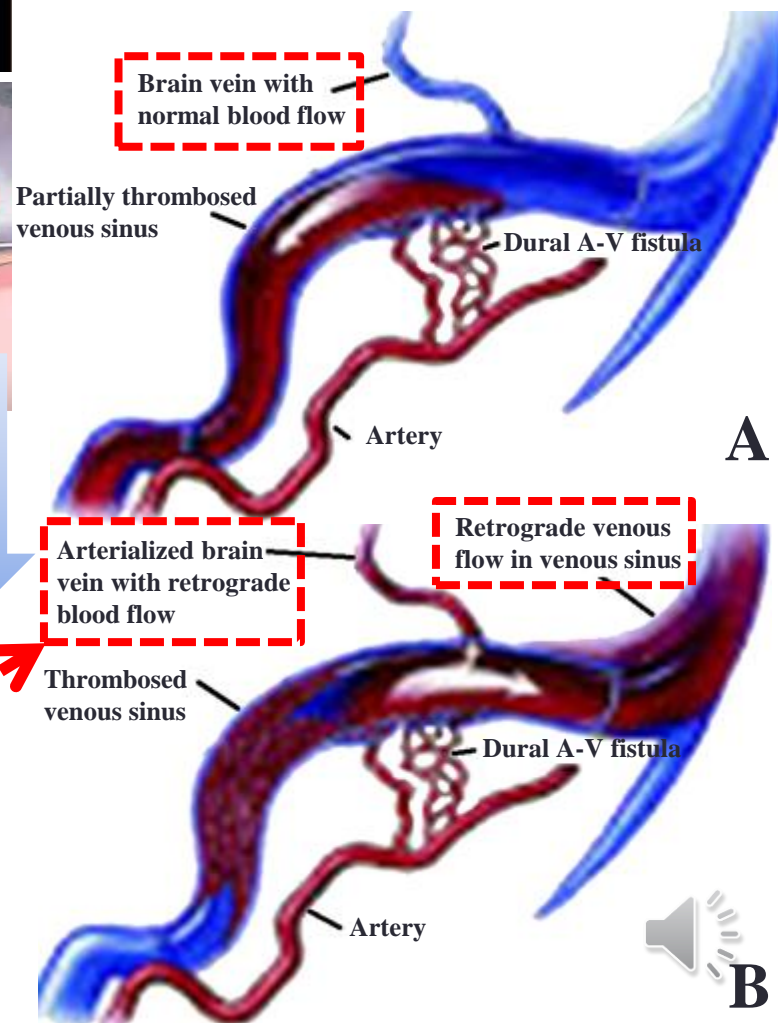
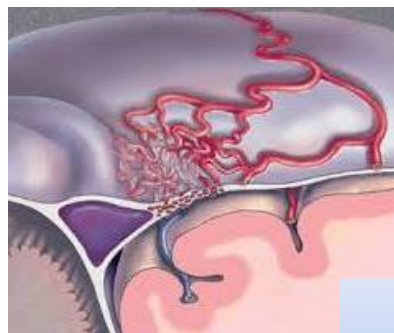
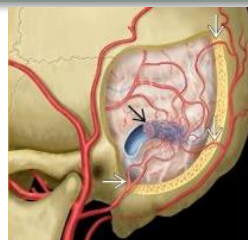
- Mal de cap
- Tinnitus
- Sorolls al cap
- Exoftalms
- Injecció conjuntival

- Diagnòstic: angiografia

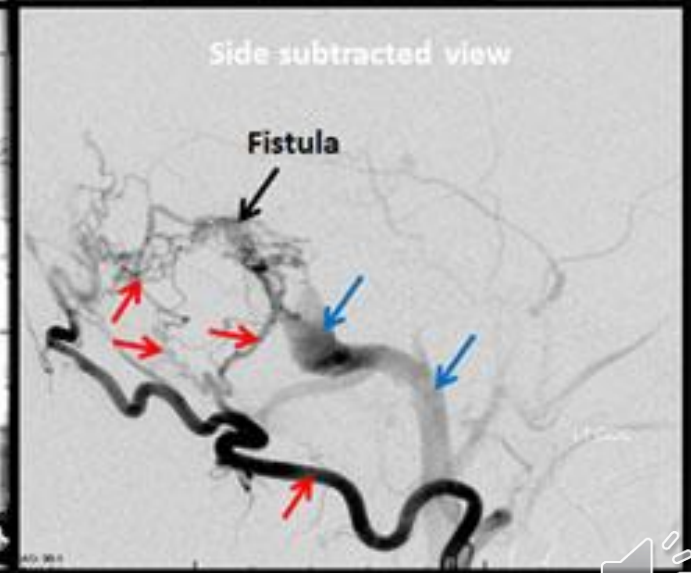
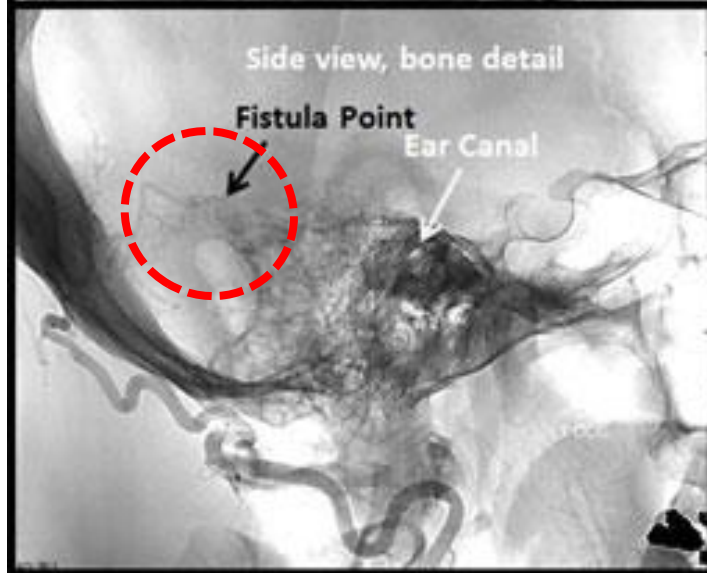
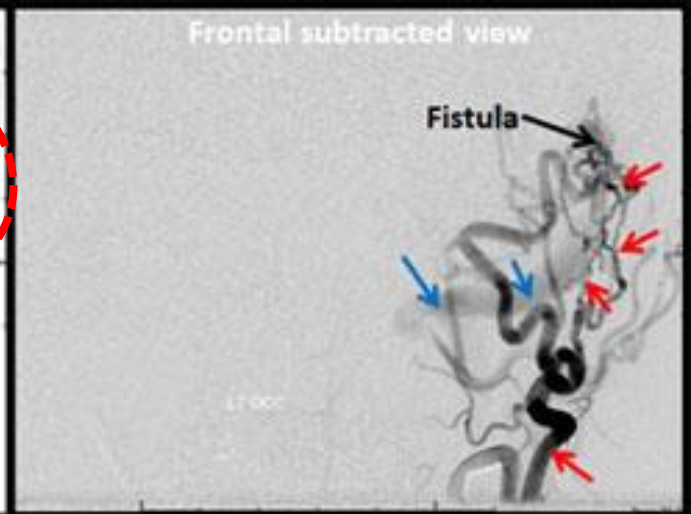
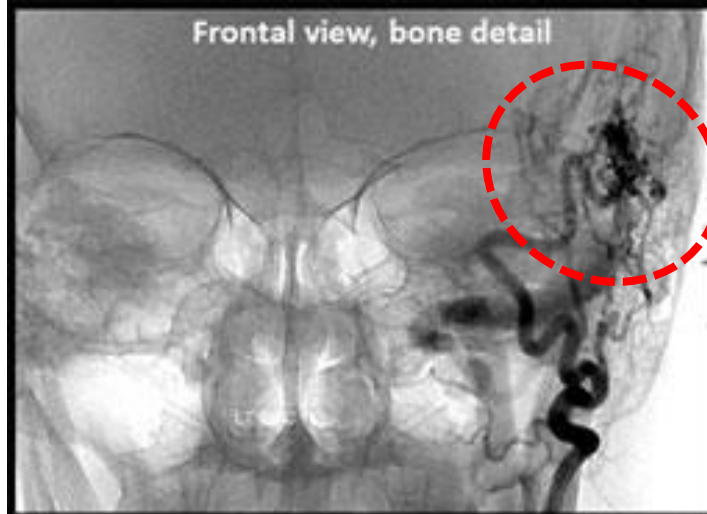
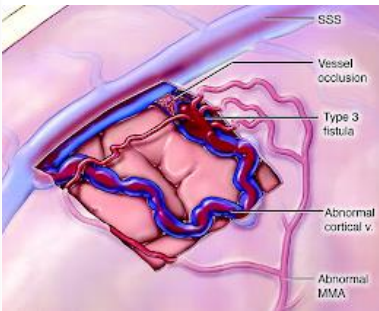
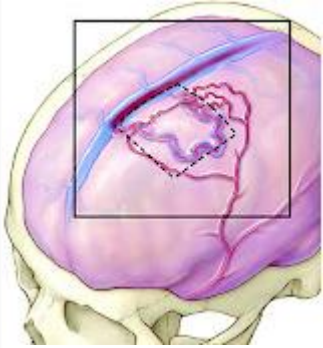
- RM no sempre mostra la lesió
- TC només mostra hemorràgies

- Classificació per graus

- Si drenatge venós cap al cervell ↑ risc de sagnat

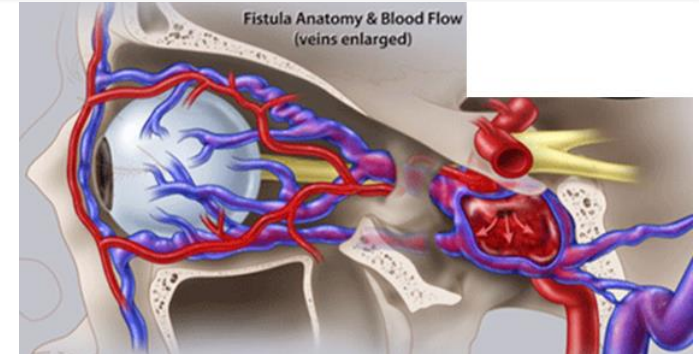

Fístula arteriovenosa cerebral diagnòstic: angiografia

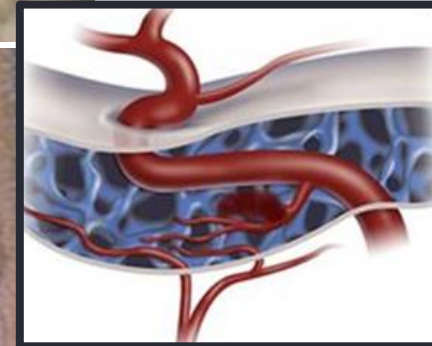
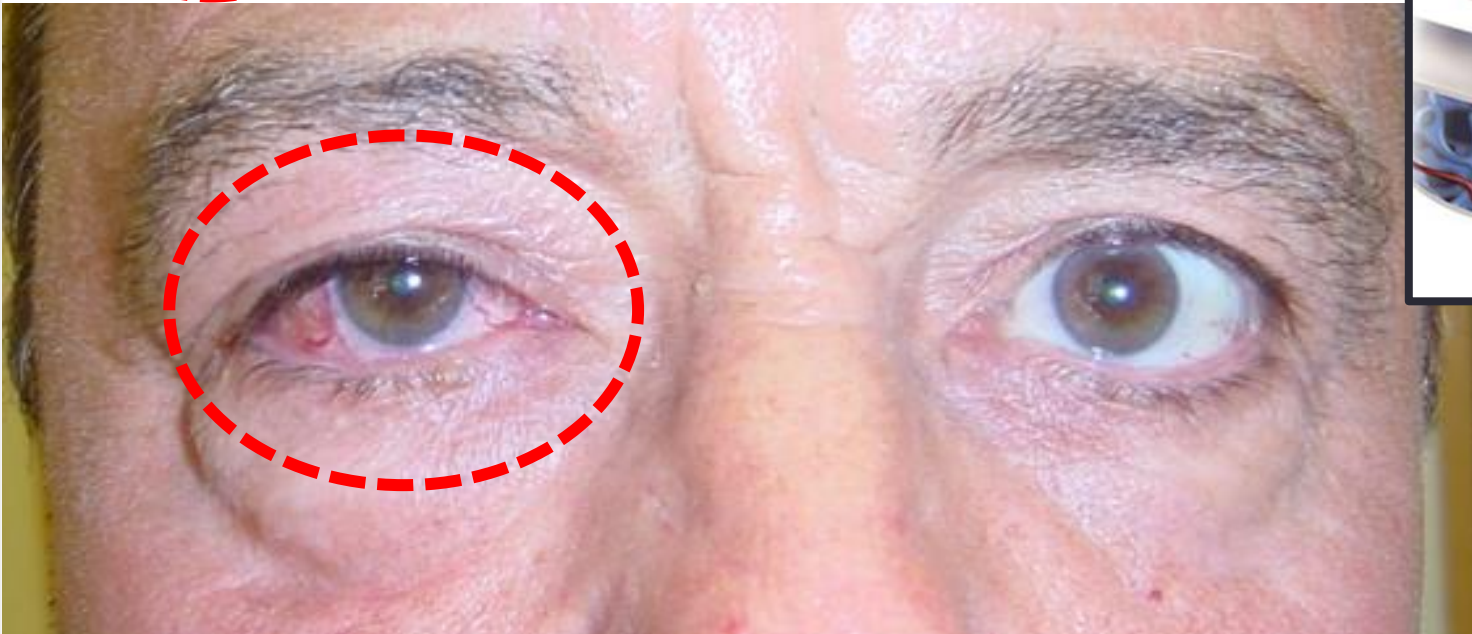
Fístula carotidocavernosa espontània

- La majoria símptomes mínims
- Molts curen espontàniament
- Tractament: endovascular

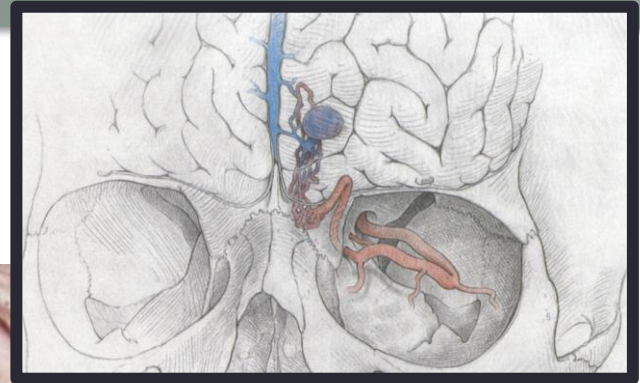
Fístula carotidocavernosa espontània

- En casos greus = glaucoma

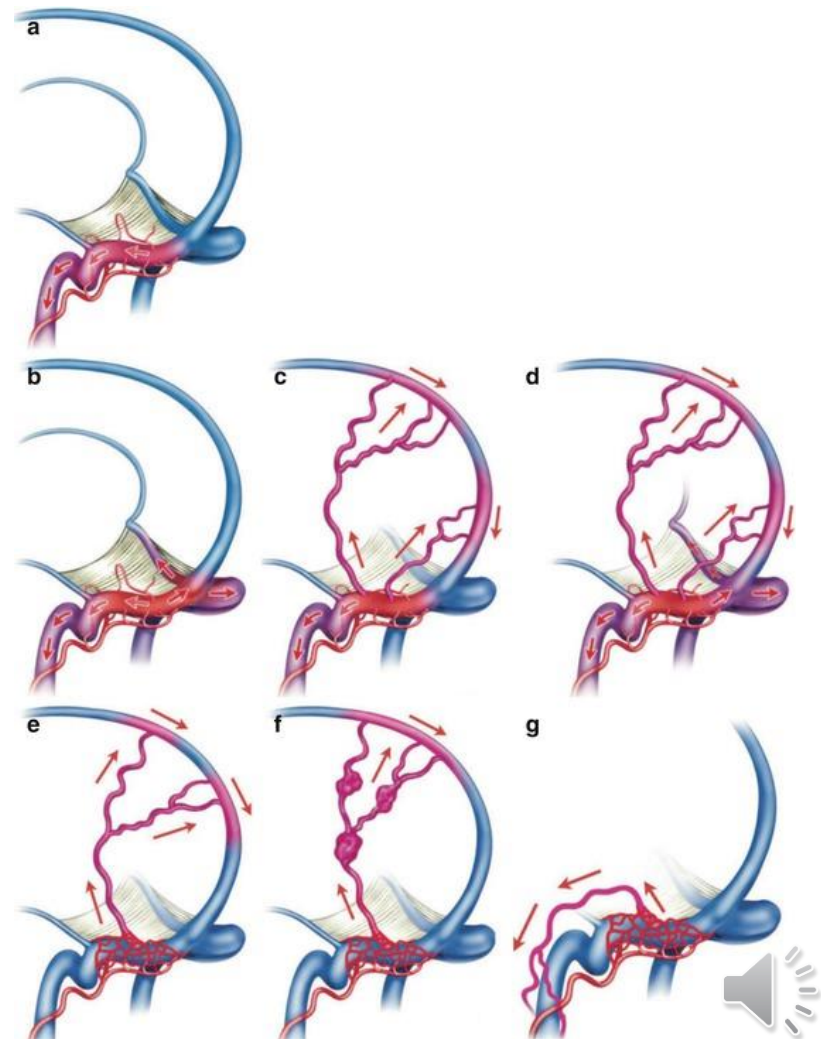
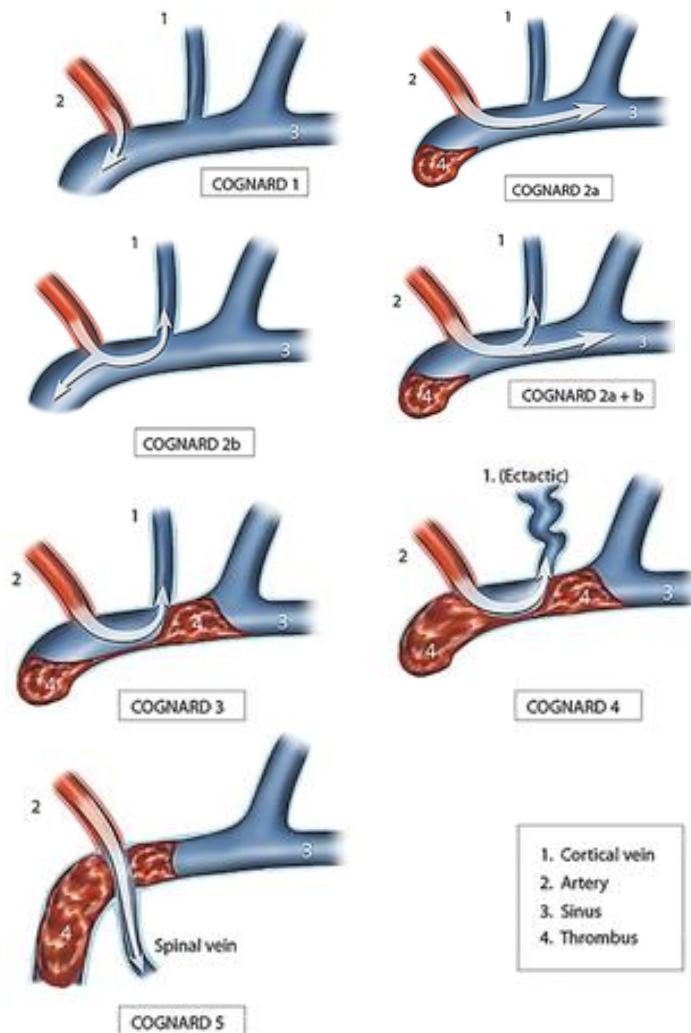
Fístula arteriovenosa cerebral en fossa cranial anterior

- Pot induir hipertròfia de les venes oftàlmiques

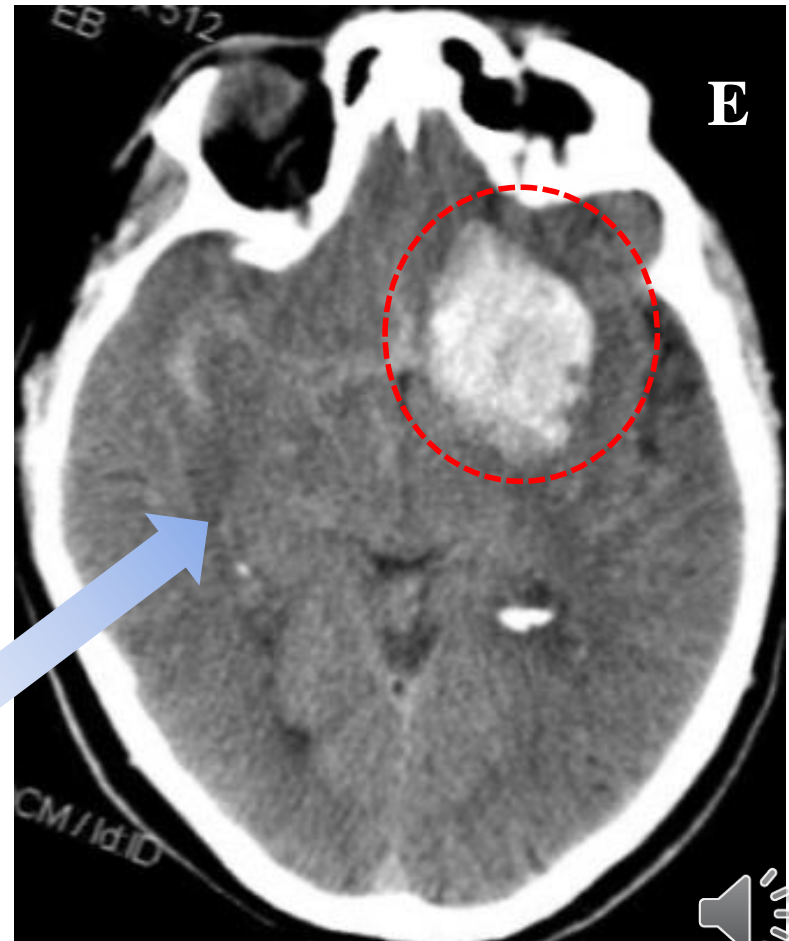
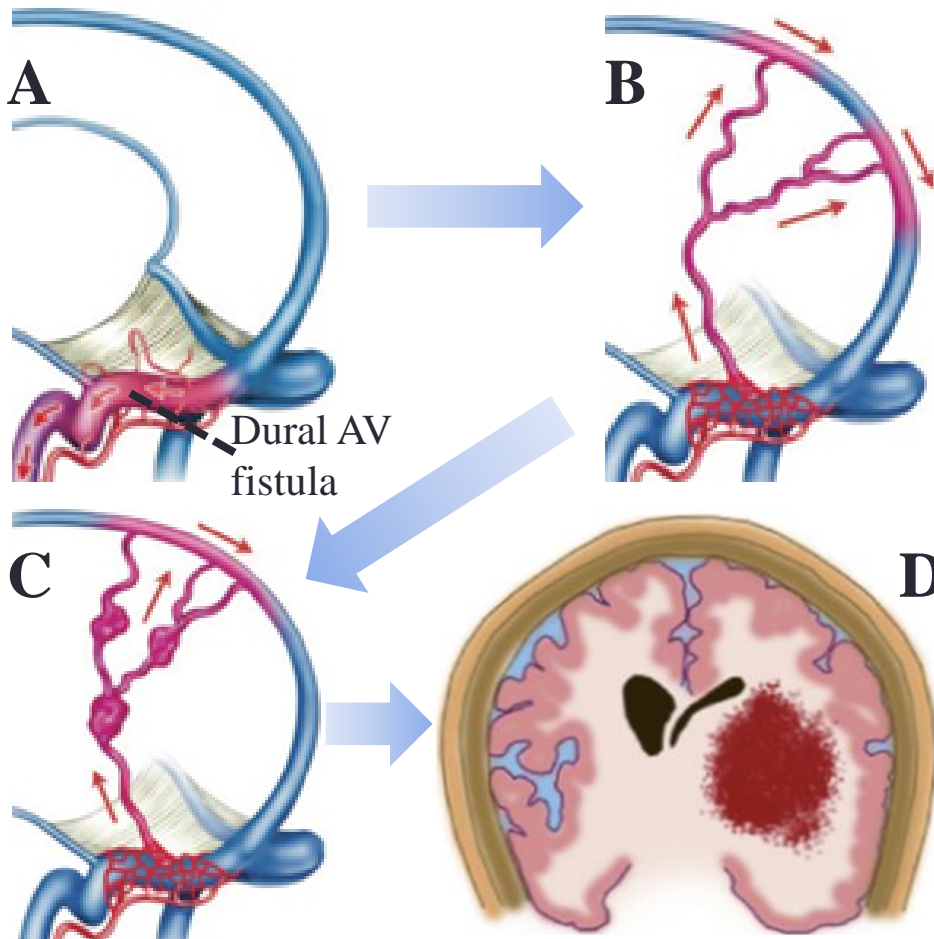
Evolució de la fístula arteriovenosa cerebral: classificació de Cognard

- Útil per a decidir l'estratègia de tractament

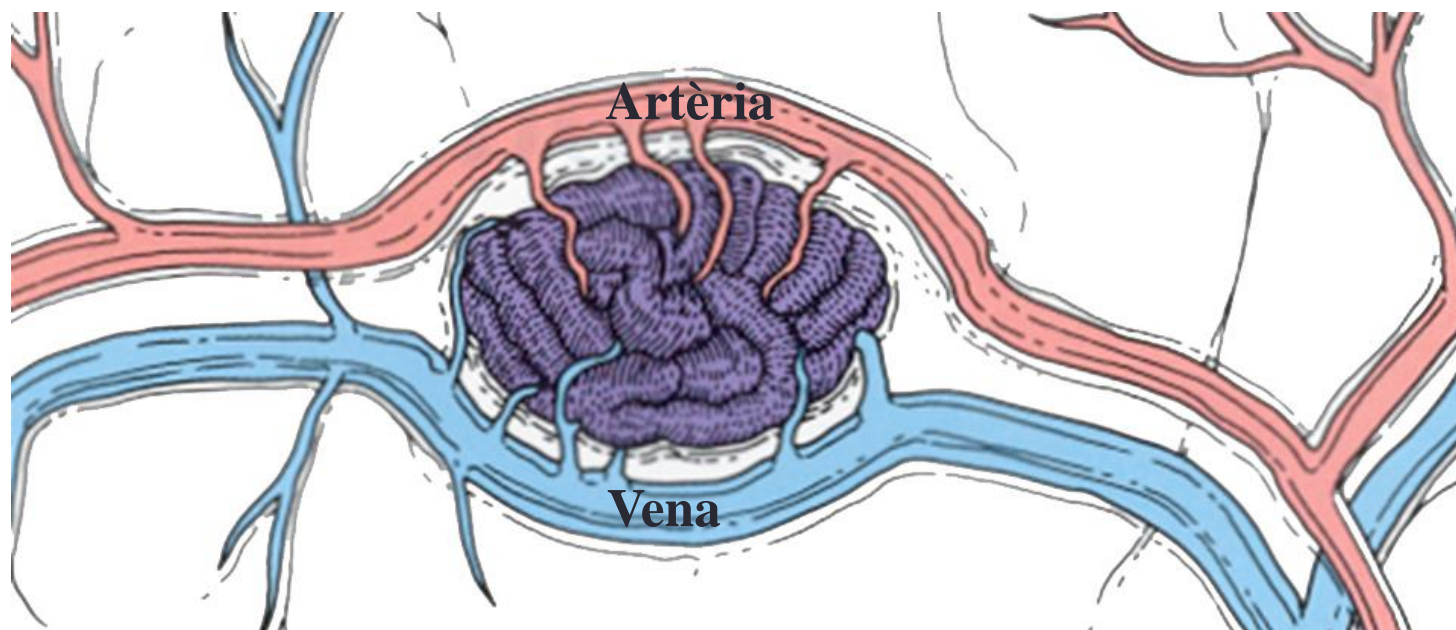
CT: hemorràgia intracerebral en fístula AV dural amb inversió de flux venós

- Inversió de flux venós = augment de la pressió de les venes cerebrals → hemorràgia

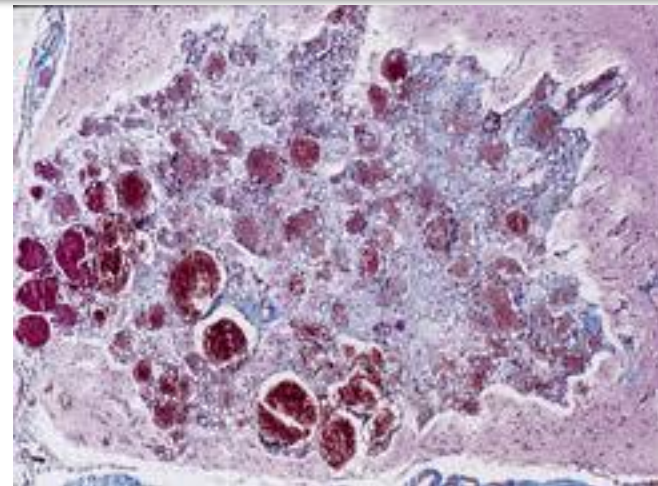
ANGIOMA CAVERNÓS

- Malformació dels capil·lars
- Es pot localitzar en qualsevol lloc del SNC (inclou la medul·la espinal)
- Petites microhemorràgies
 - Cervell = epilèpsia
 - Medul·la espinal + tronc cerebral = dèficit neurològic progressiu
- Incidència familiar

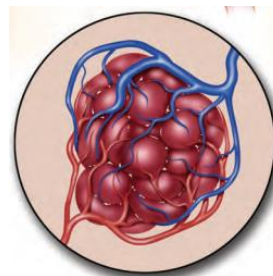

Angioma cavernós: característiques

- Espais vasculars de bresca revestits d'endoteli separats per bandes fibroses de col·lagen
 - No hi ha teixit nerviós a l'interior
- Ben delimitat
- Hemosiderina i calcificació freqüent
- Lleu captació de contrast
- No es veu en angiografia
- Pot ↑ mida a causa d'hemorràgies a l'interior

Vista microscòpica

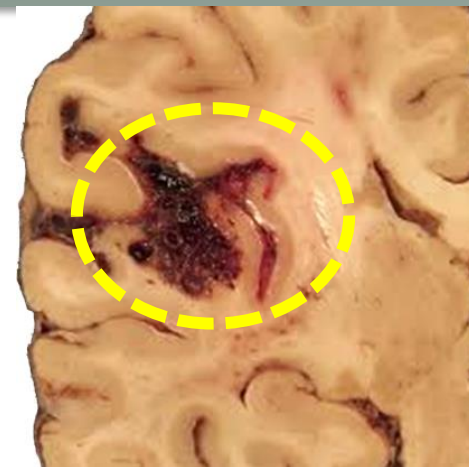

Vista macroscòpica

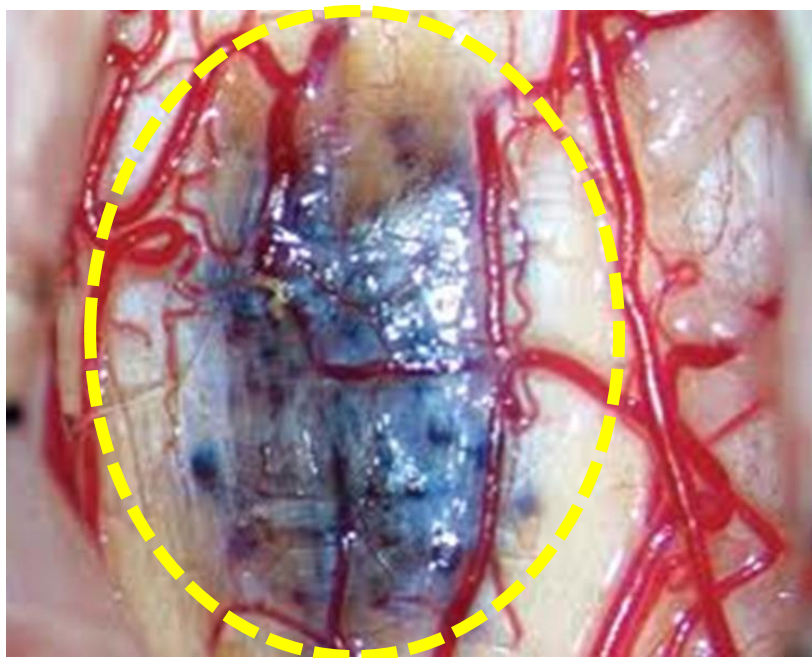

Angioma cavernós: vista macroscòpica

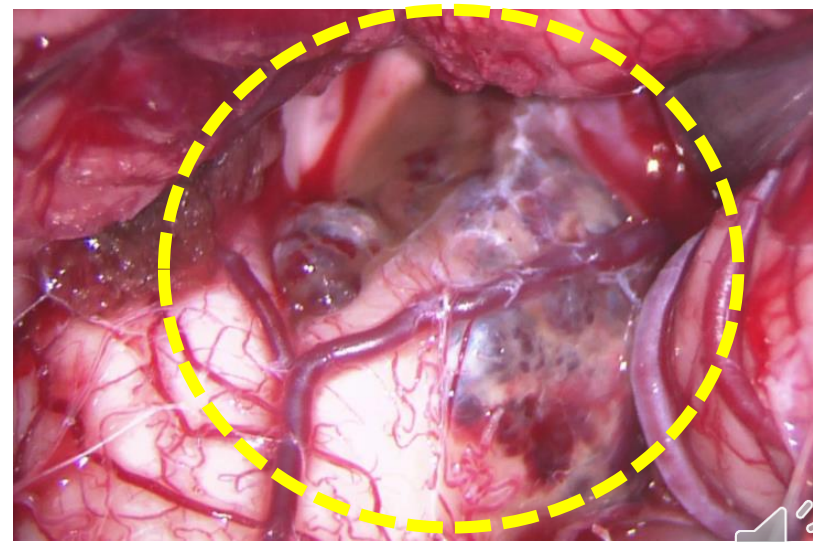
- Causa: dismorfogènesi endotelial
- No és un tumor
 - No mostra hiperplàsia endotelial
- Teixit anormal = alentiment del flux sanguini a través de les cavitats o "cavernes"

Aspecte *post mortem* al cervell

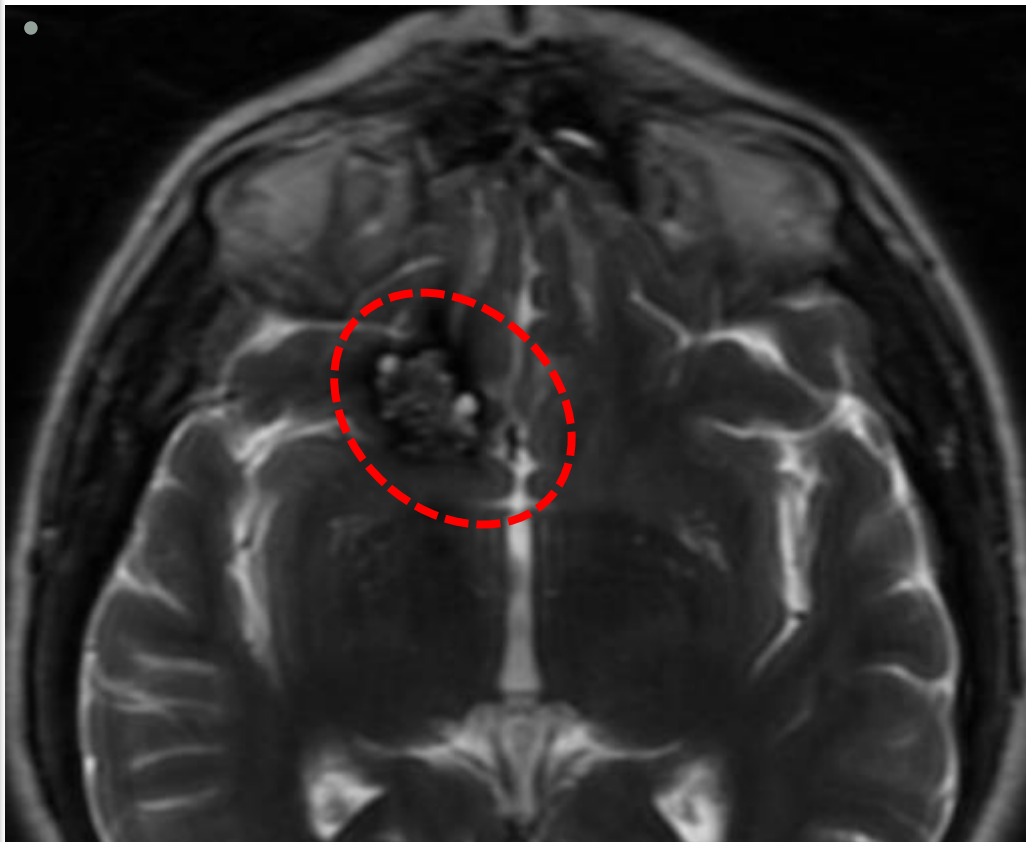
Aspecte intraoperatori medul·la espinal

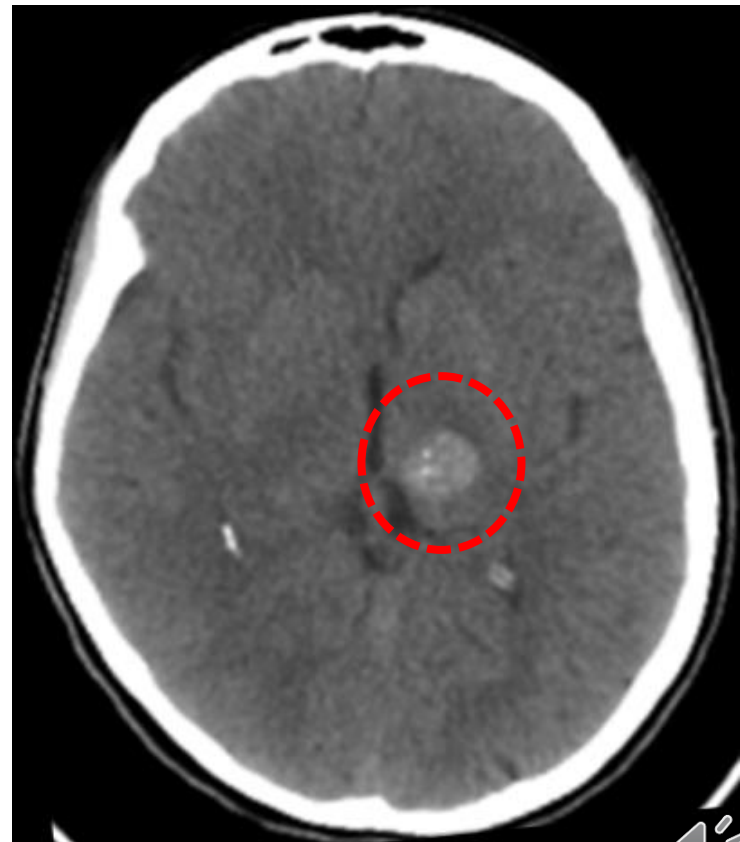
Aspecte intraoperatori a la medul·la oblongada

Angioma cavernós: diagnòstic

- Ressonància magnètica: “crispetes” amb halo d'hemosiderina
- Tomografia computada: calcificació en un 50%

RM: “crispetes” + halo hemosiderina

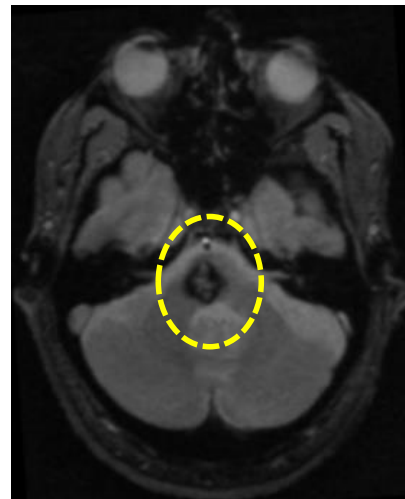
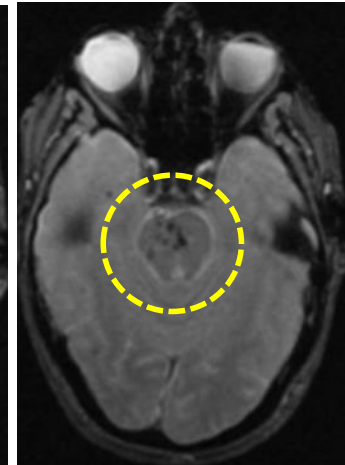
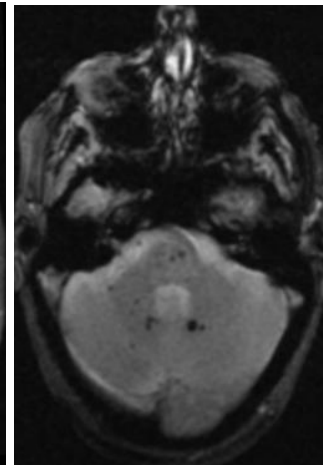
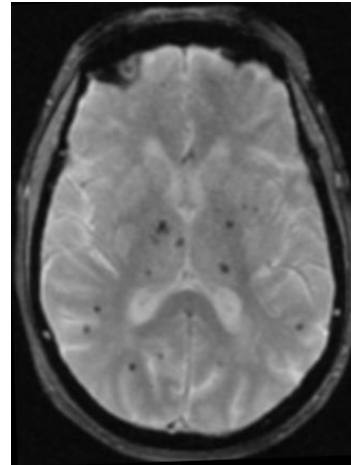

TC: calcificació

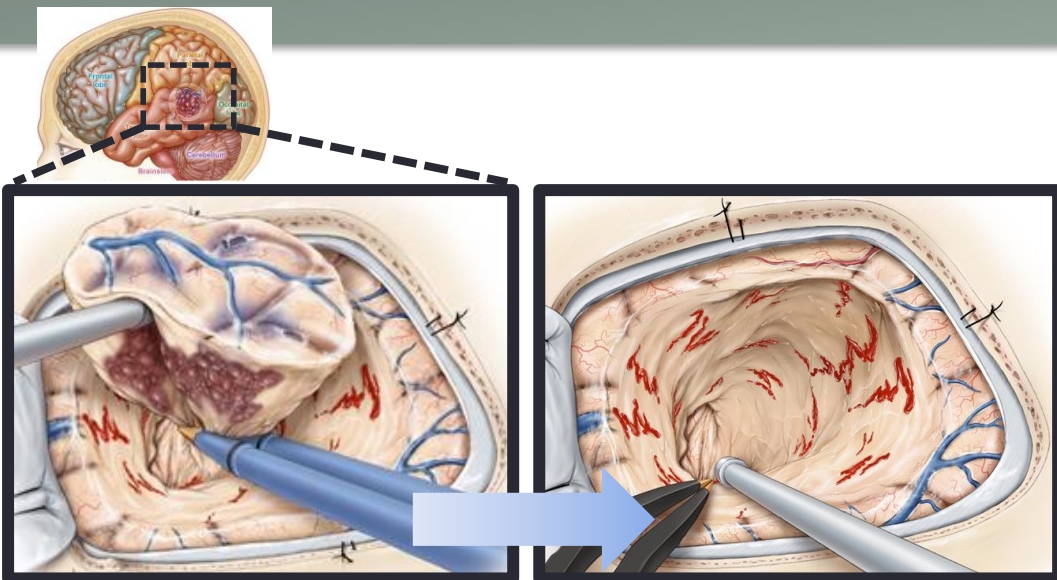
Angioma cavernós: símptomes clínics

- Convulsions epilèptiques
 - El símptoma més comú
- Sagnat
 - Rarament simptomàtic
 - Microhemorràgies repetides = Fe ++ al teixit nerviós = formació de radicals lliures = crisis epilèptiques / dèficits neurològics progressius
- Dèficits de parells cranials
- Dèficits medul·lars
- Asimptomàtic

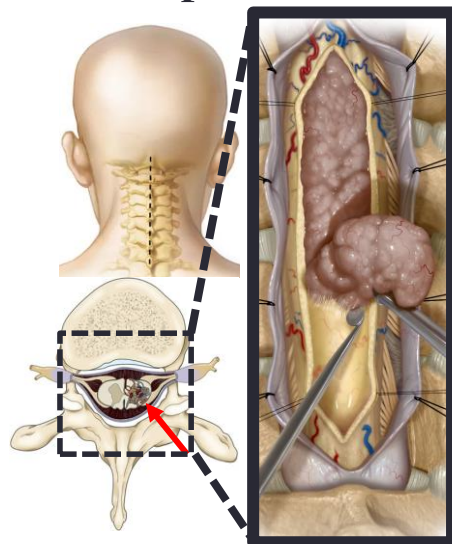

Angioma cavernós: indicacions de tractament

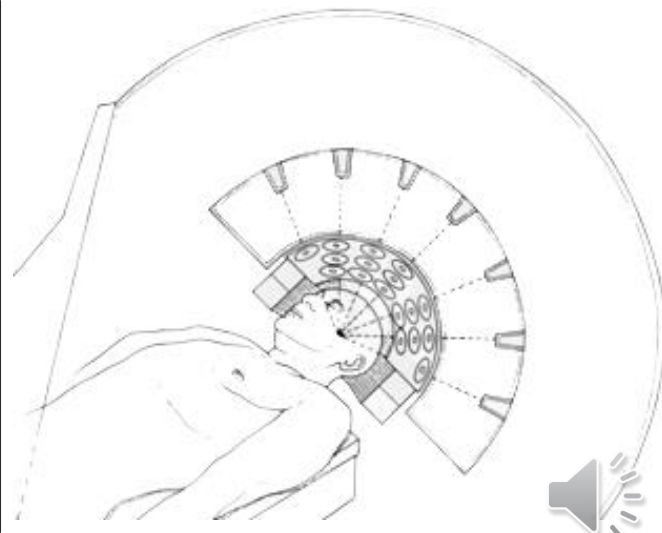
- Crisis epilèptiques refractàries
 - Bona resposta si s'elimina l'angioma cavernós + la zona de l'halo de l'hemosiderina
- Sagnat important o repetitiu
- Opcions
 - Cirurgia
 - El més efectiu
 - Radiocirurgia
 - En lesions de tronc cerebral
 - Només redueix la probabilitat de sagnat

Extirpació de la malformació cavernosa cerebral

Medul·la espinal

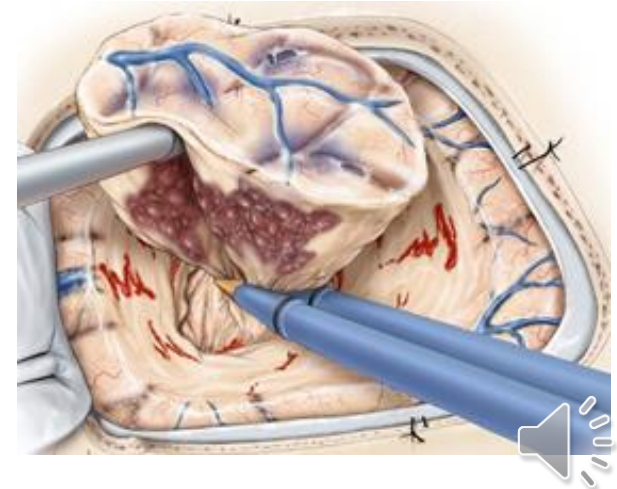
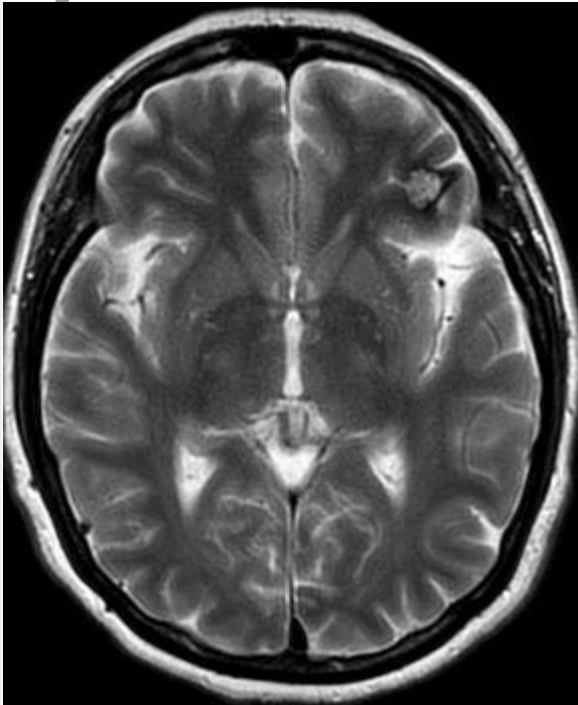
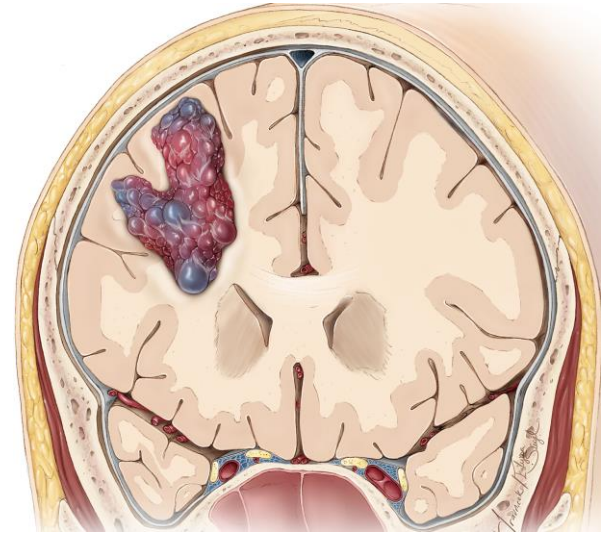
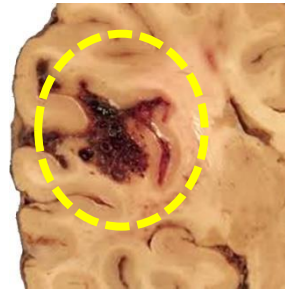

Radiocirurgia

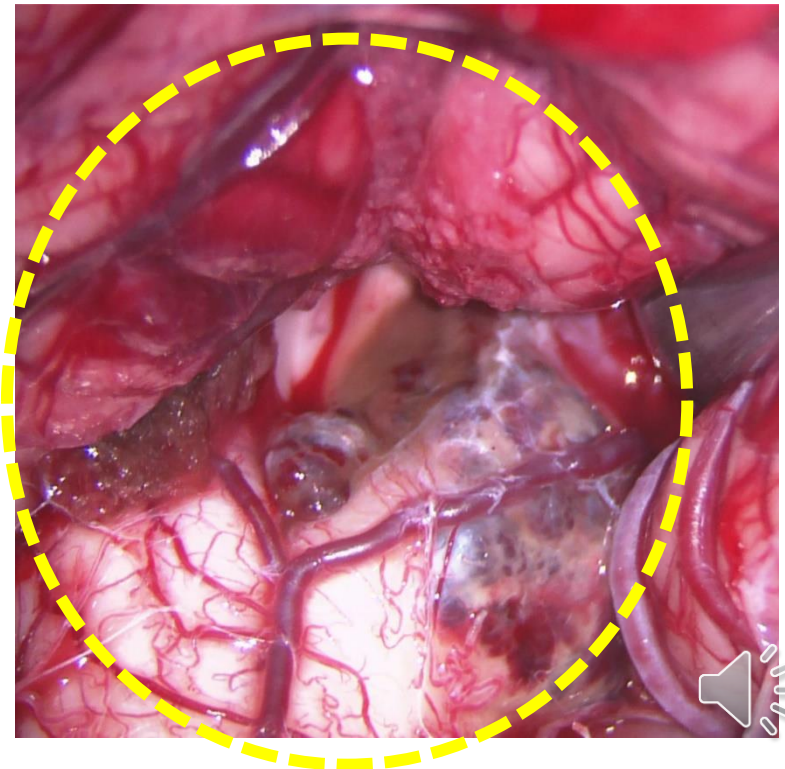
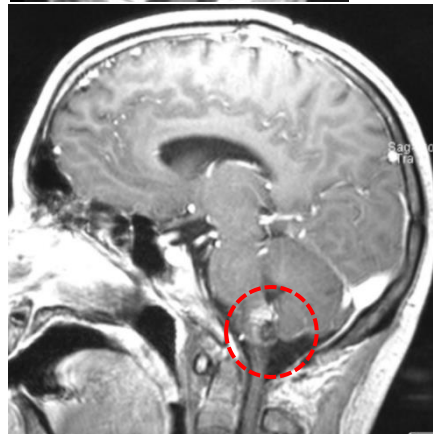
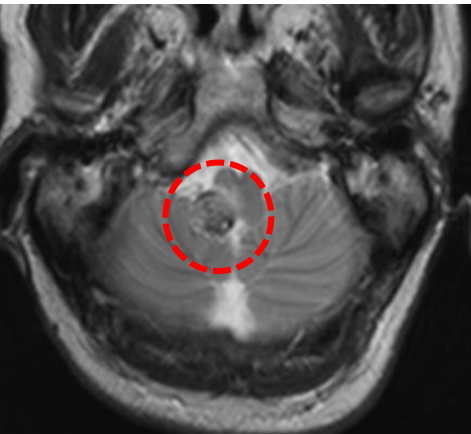
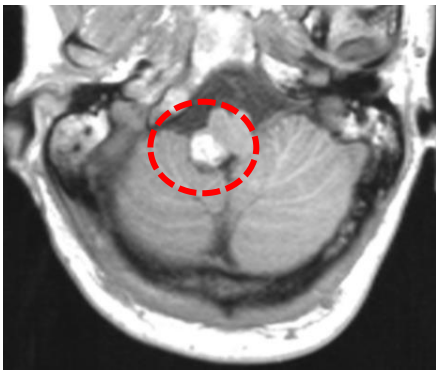
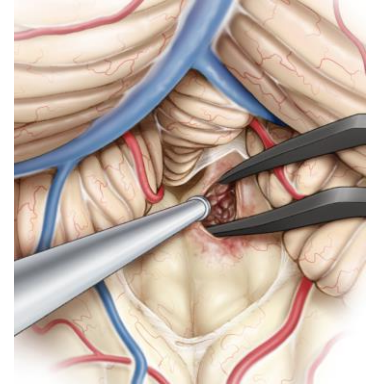
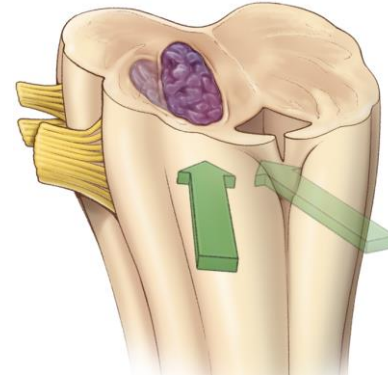
Angioma cavernós: cervell

- Síntomes: crisis epilèptiques
- Sovint multiples lesions
- Tractament: cirurgia

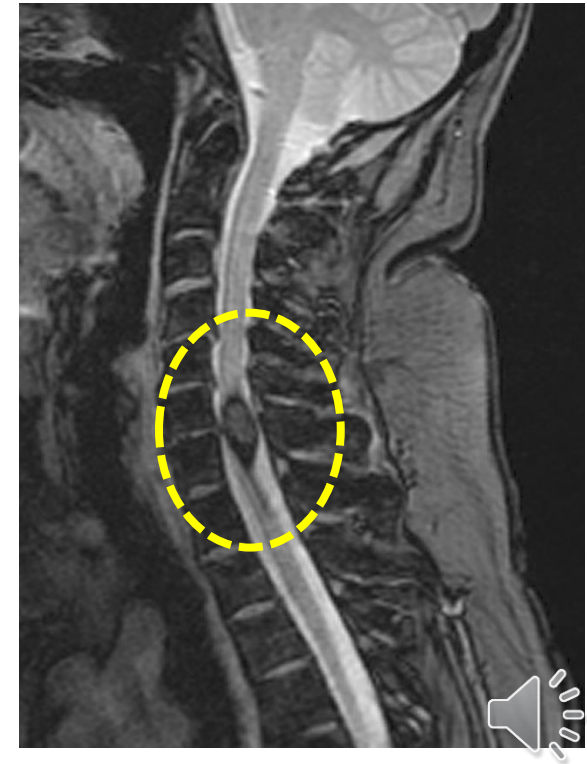
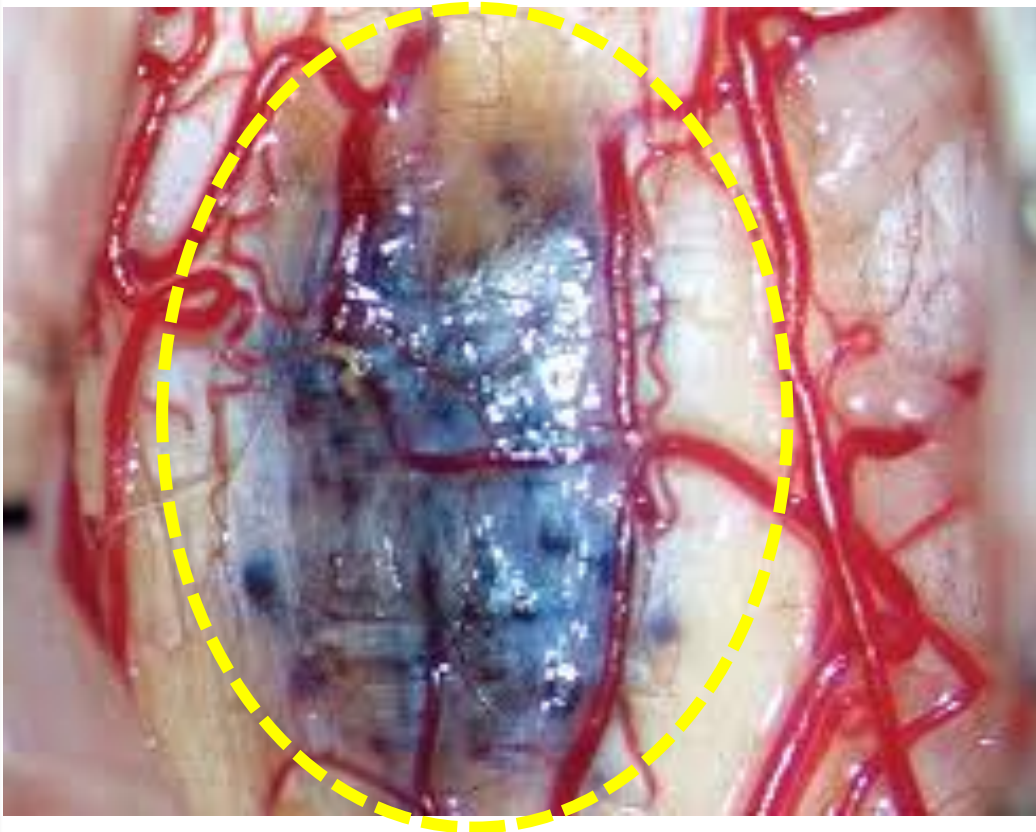
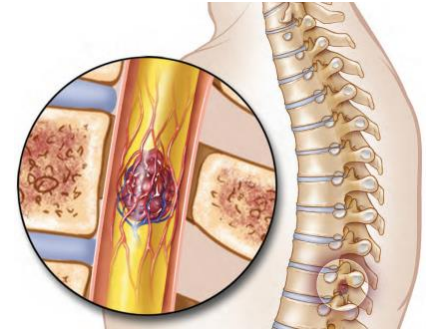
Angioma cavernós: tronc cerebral

- Microhemorràgies repetides = dèficits progressius dels parells cranials
- Tractament: cirurgia
- Radiocirurgia: efecte mínim

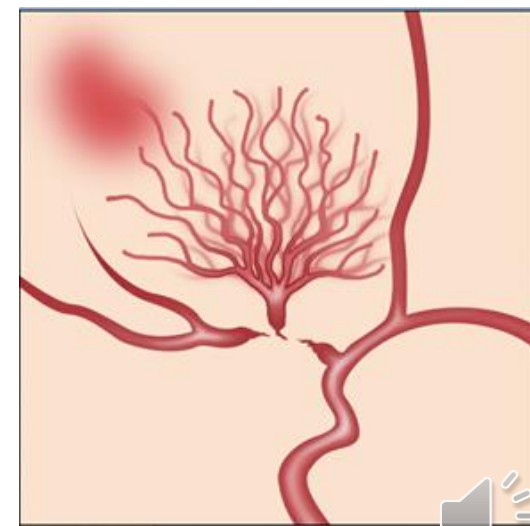
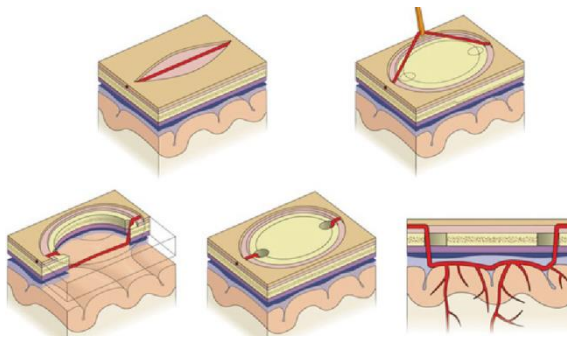
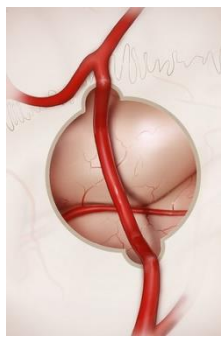
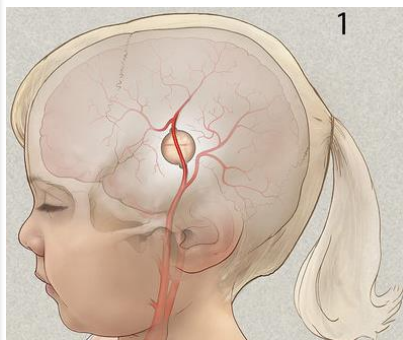
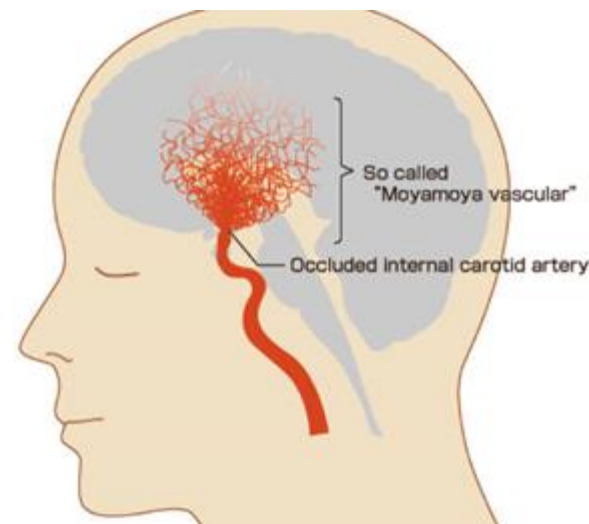
Angioma cavernós: medul·la espinal

- Microhemorràgies repetides = tetra / paraplegia progressiva
- Tractament: cirurgia

Malaltia de Moyamoya

- Moyamoya = 'bufada de fum' (japonès)
- Arteritis vascularització intracranial amb oclusió progressiva = isquèmia
- ↑ incidència en persones asiàtiques
- Isquèmia cerebral progressiva
- Tractament: quirúrgic (revascularització cerebral)

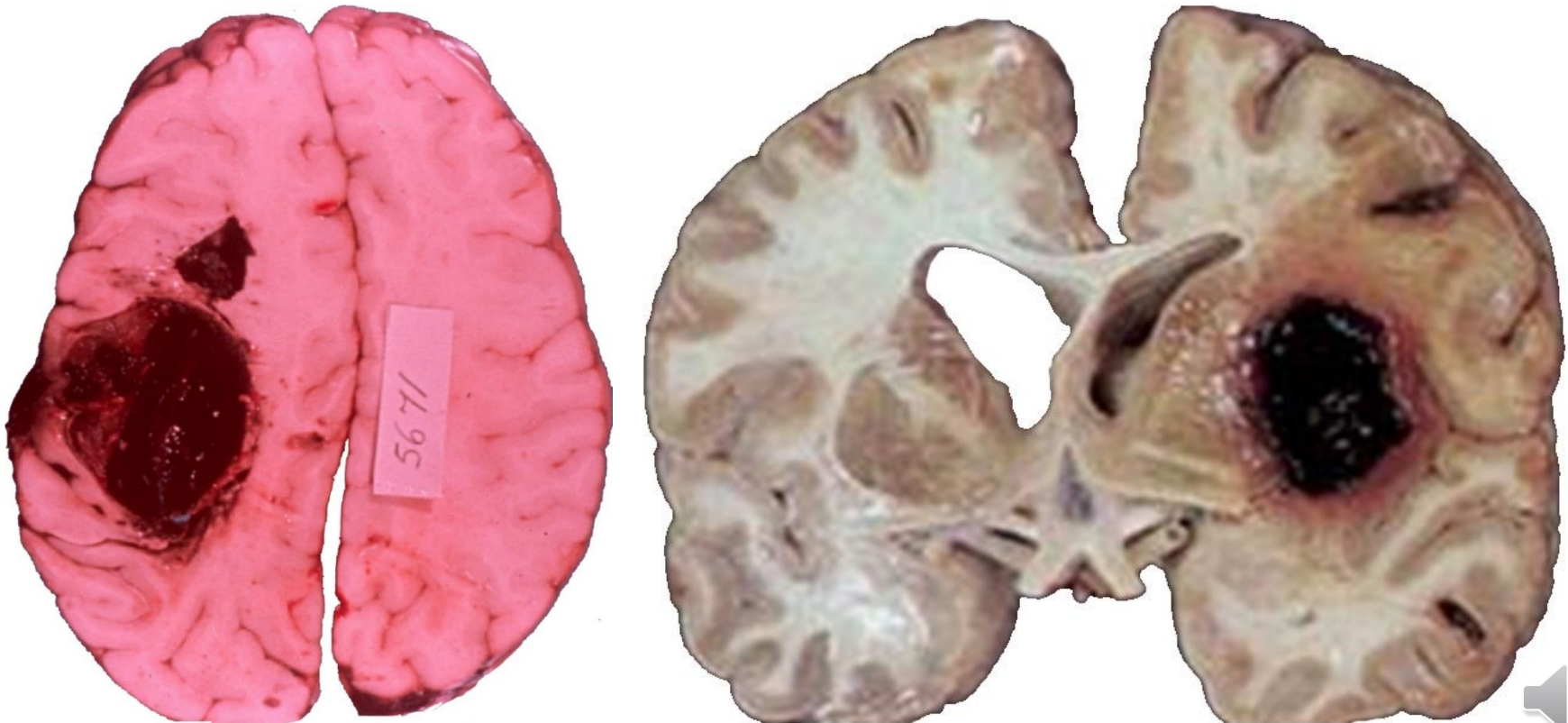
Revascularització cerebral en la malaltia de Moyamoya

Moyamoya

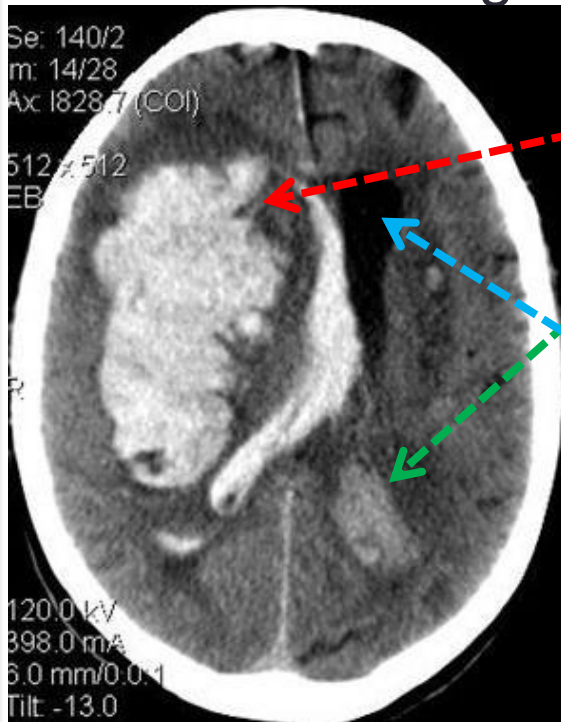
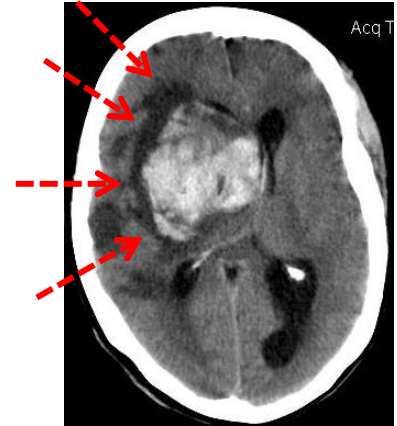
HEMATOMES INTRACEREBRALS

- Definició: hematoma dins del parènquima cerebral
- Conseqüència: destrucció dels tractes de substància blanca = dèficits neurològics greus

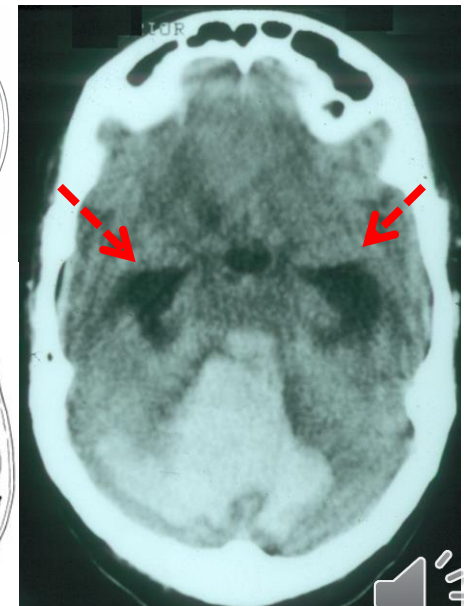
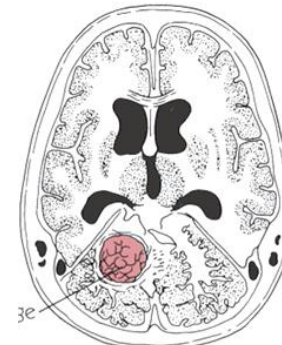
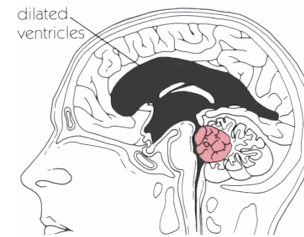
Hematoma intracerebral: efectes

- Compressió de teixit nerviós proper → isquèmia = edema perilesional
- Obstrucció de les vies del LCR → hidrocefàlia
- Danys als tractes de la substància blanca = dèficits neurològics

Hematoma
talàmic +
hemorràgia
intraventricular
+ **hidrocefàlia**

Edema en hematoma talàmic

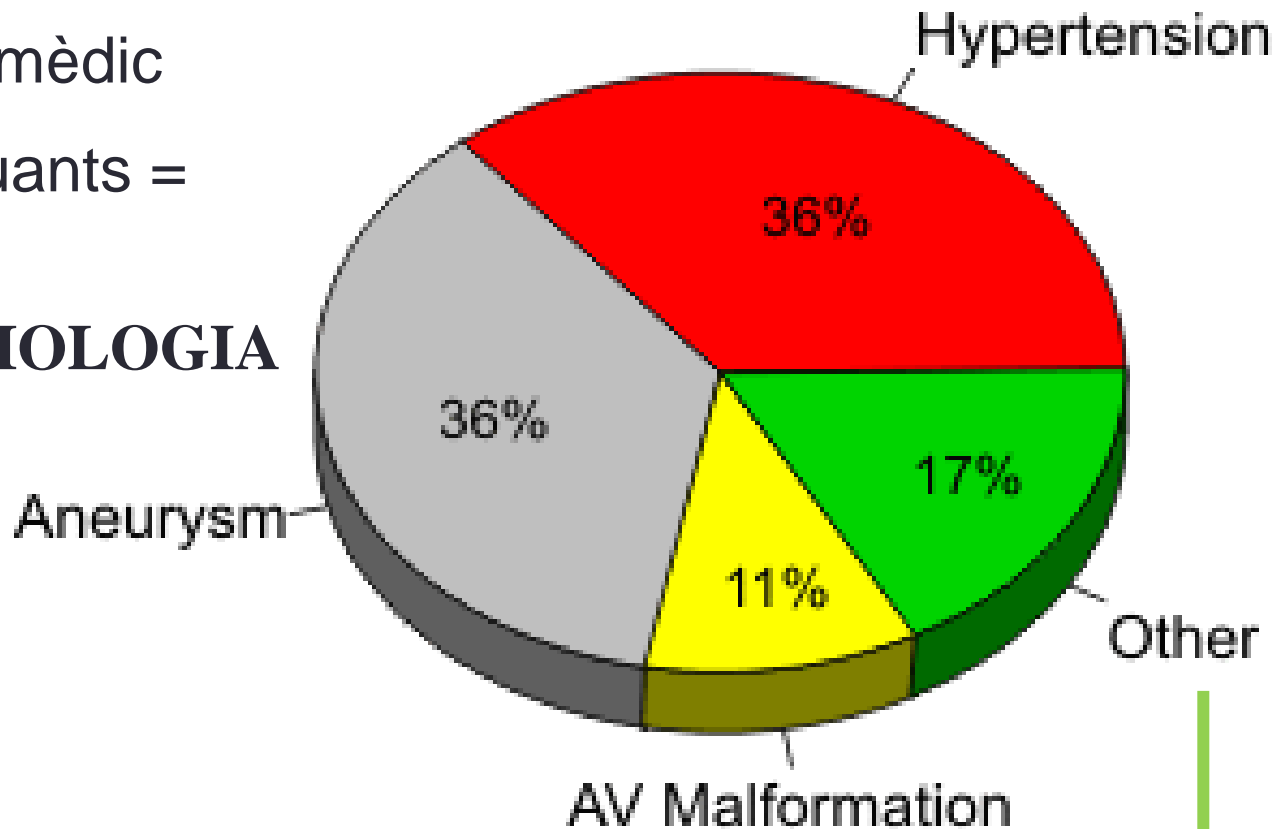

Hematoma de fossa posterior + hidrocefàlia

Hematomes intracerebrals espontanis

- Tractament = mèdic
- Només uns quants = cirurgia

ETIOLOGIA

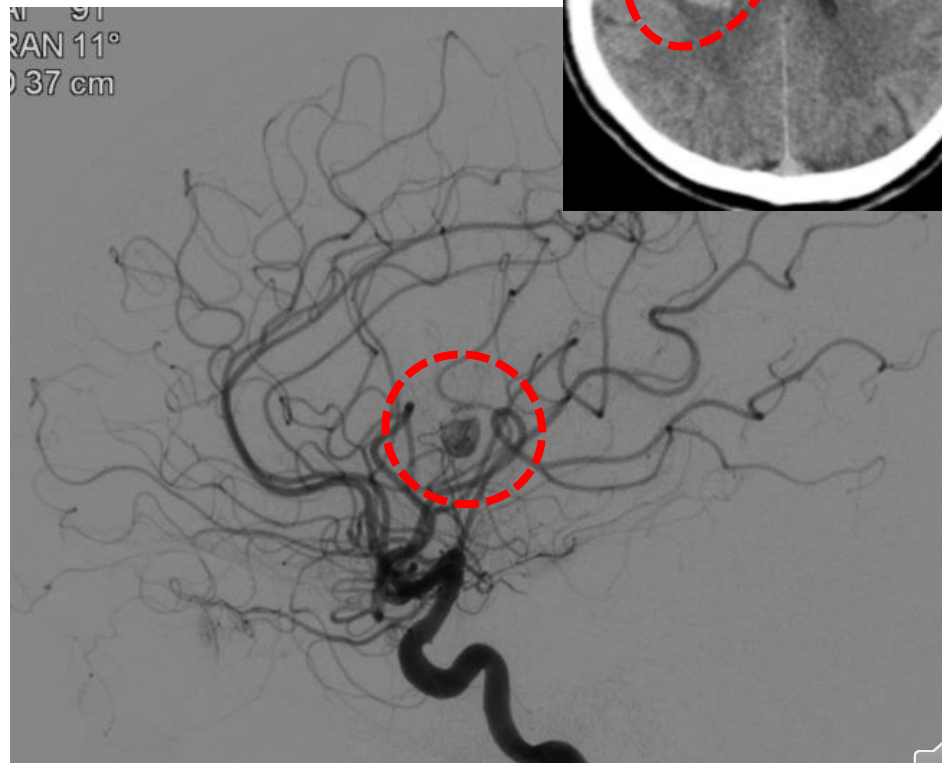
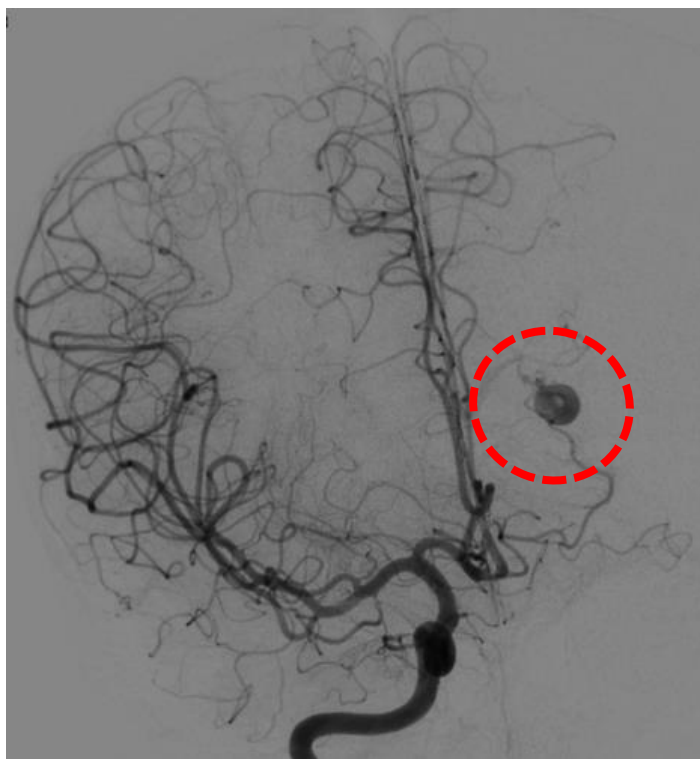

Altres causes (17%): angiopatia amiloide, anticoagulació, antiagregació, hemorràgia intratumoral, infart hemorràgic

Hematoma secundari a hipertensió arterial

- Sagnat = tractament mèdic
- Prevenció ressagnat = endovascular
- Resultats pobres = hemiplegia

Hematoma talàmic secundari a l'aneurisma de Charcot-Bouchard

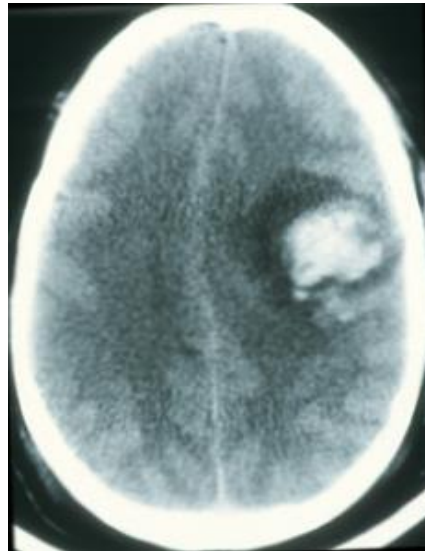

Hematoma intracerebral: tractament (1)

- Reversió anticoagulació / antiagregació
- Controlar la pressió arterial
- Tractament UCI
- Cirurgia
 - Drenatge: hematoma > 35 cm³, bon estat previ (Ø demència) + Ø dèficit neurològic (hemiplegia)
 - Tractament hidrocefàlia

Tractament mèdic

Tractament a la UCI

Cirurgia

Tractament conservador

Hematoma intracerebral: tractament (2)

- Cirurgia només si s'espera bona qualitat de vida post-op

Tractament quirúrgic
possible si efecte massa

Hematoma lobar

Tractament habitualment
conservador

Hematoma putaminal

Tractament
conservador

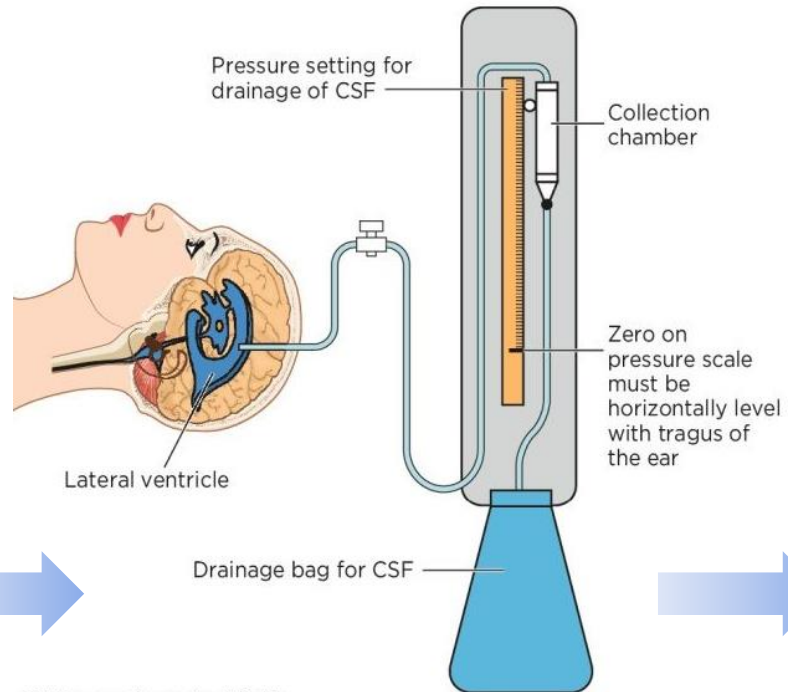
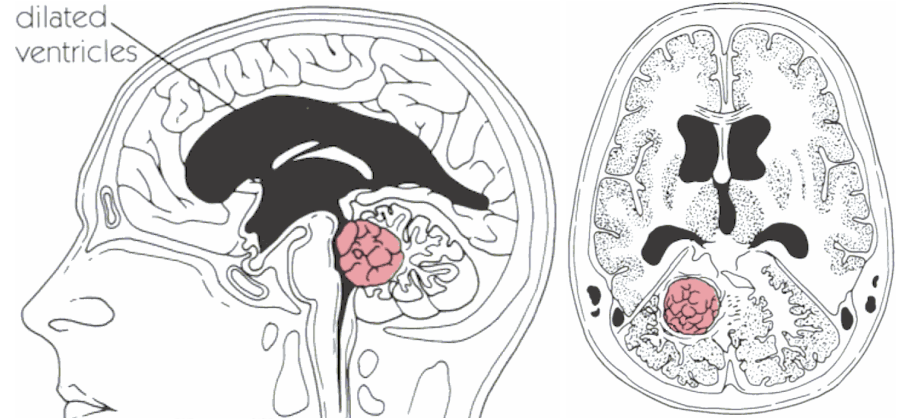

Hematoma talàmic

Hematoma de fossa posterior + hidrocefàlia = drenatge ventricular extern \pm eliminació de coàguls

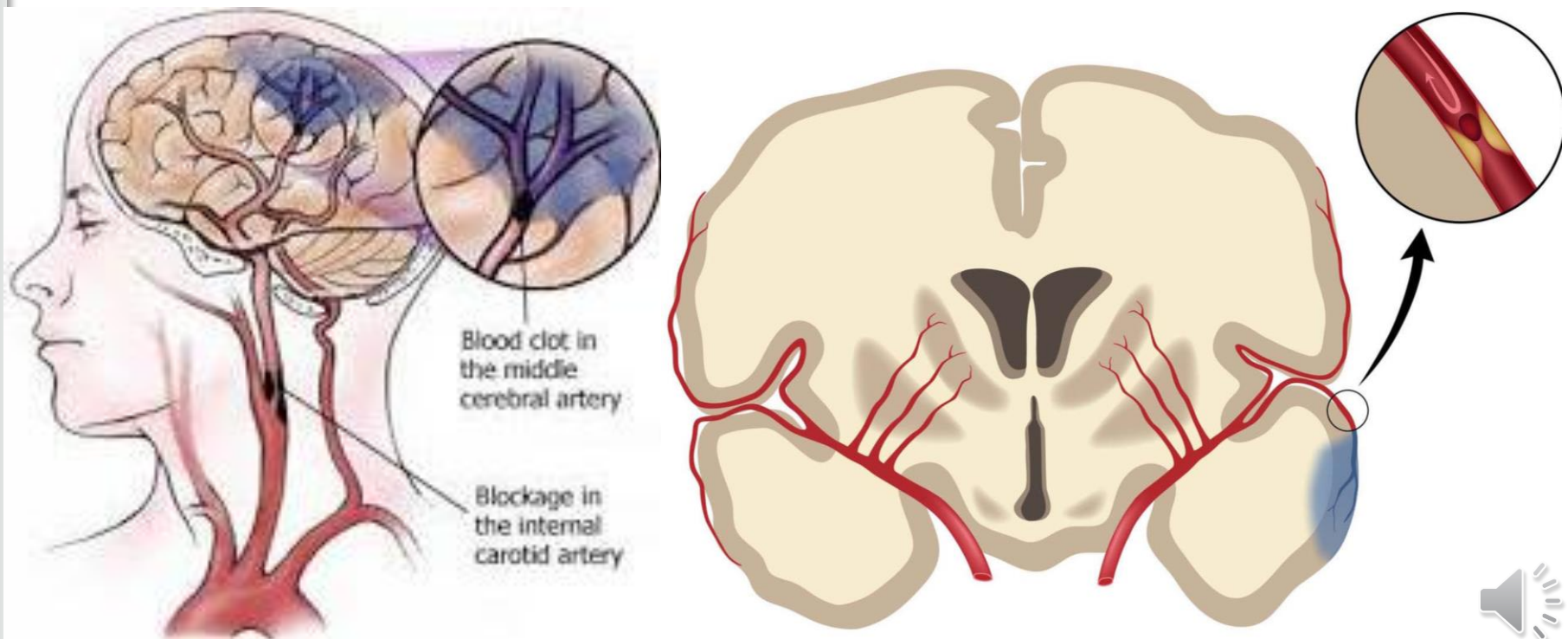
- En general, bona qualitat de vida postoperatòria
 - Atàxia lleu

CSF = cerebrospinal fluid

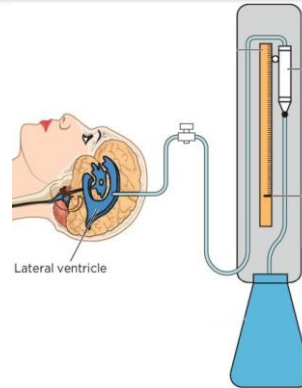
ISQUÈMIA CEREBRAL: tractament quirúrgic

- Tots els pacients han de començar amb tractament mèdic
- Només uns pocs poden beneficiar-se de la cirurgia
 - Infart del cerebel
 - Infart maligne de l'artèria cerebral mitjana

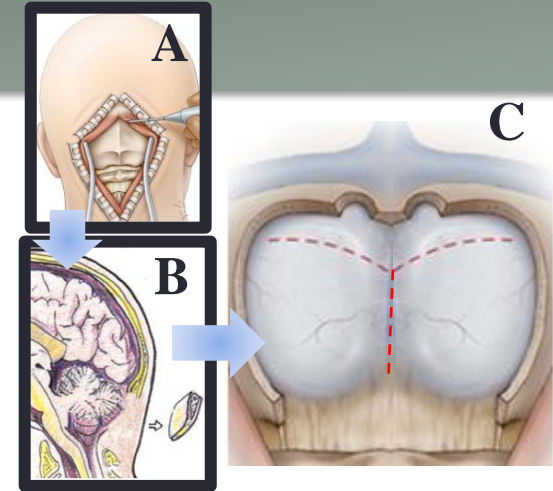

Infart de cerebel = hidrocefàlia + efecte massa en fossa posterior

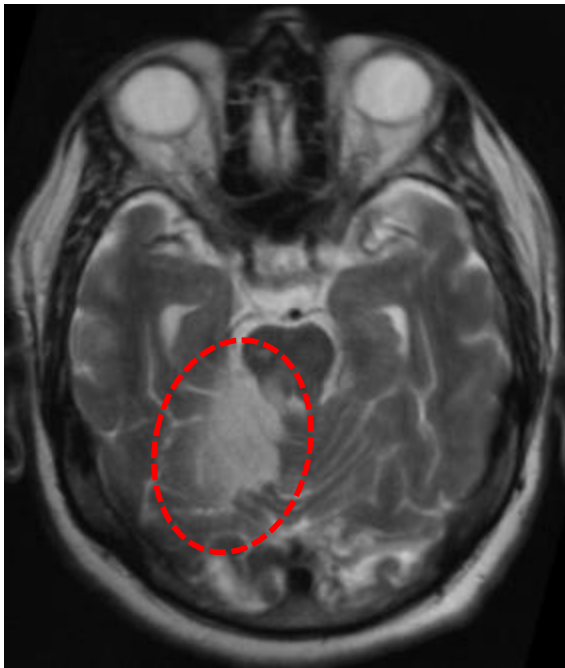
- Cirurgia = drenatge hidrocefàlia ± craniectomia de fossa posterior
- Supervivents = qualitat de vida acceptable = atàxia

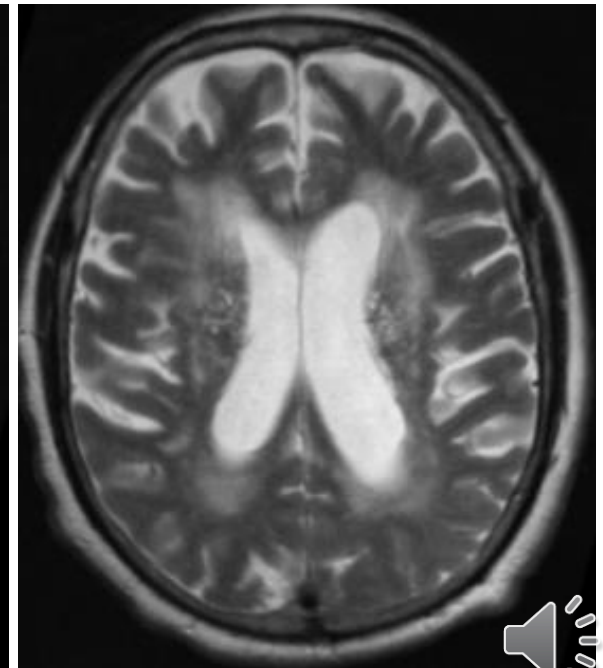
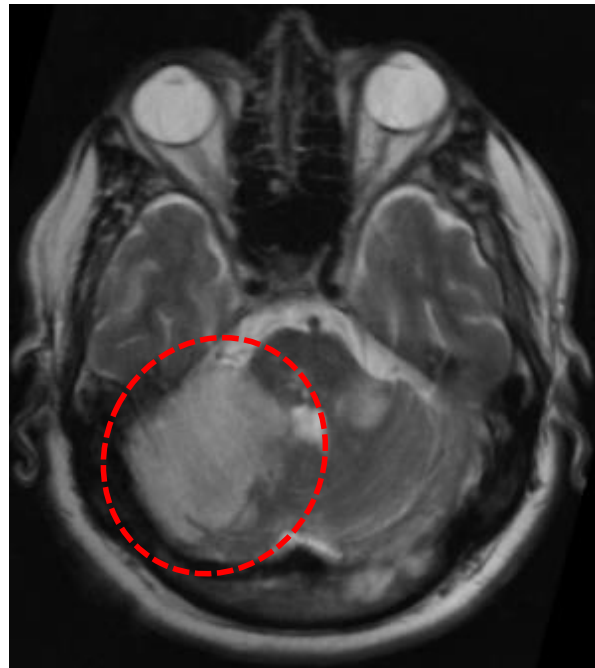
Drenatge ventricular extern

Descompressió de fossa posterior

Infart de cerebel

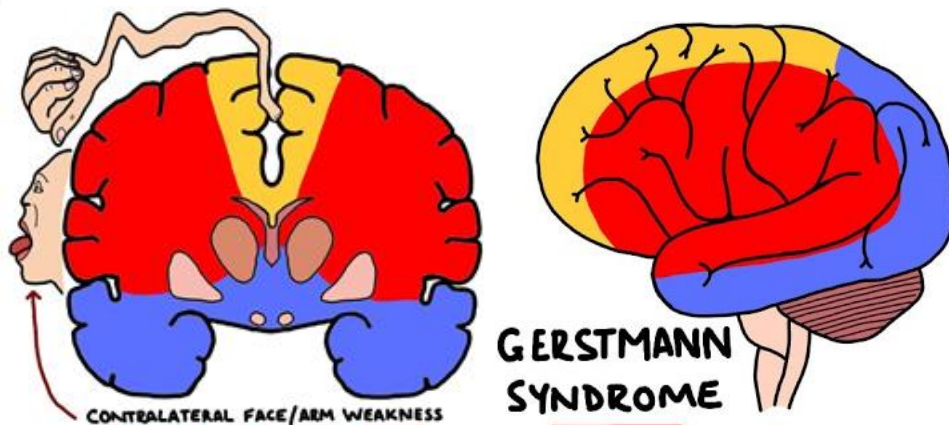

Hidrocefàlia

Infart maligne de l'artèria cerebral mitjana

- Infart > 50% distribució de l'artèria cerebral mitjana
- Mort gairebé sempre
- ↓ 10% d'ictus isquèmics supratentorials
- **Característiques clíniques**
 - Hemiplegia completa
 - Heminègligència
 - Hemisferi dominant = afàsia
 - ↓ nivell de consciència

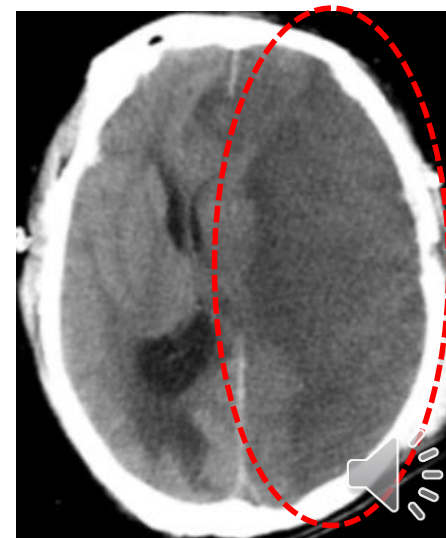

 Distribució de l'artèria cerebral mitjana

Infart de l'artèria cerebral mitjana

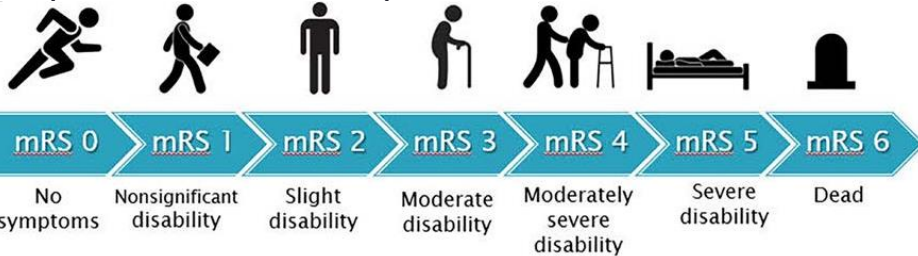

Infart maligne de l'artèria cerebral mitjana

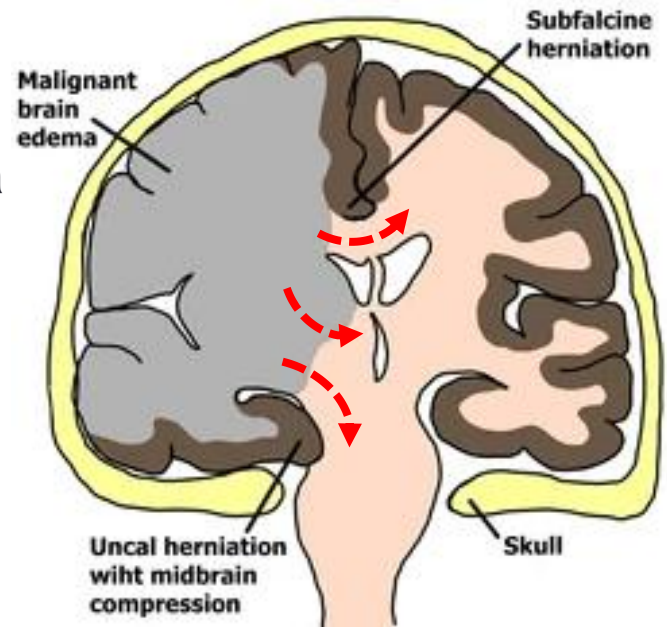
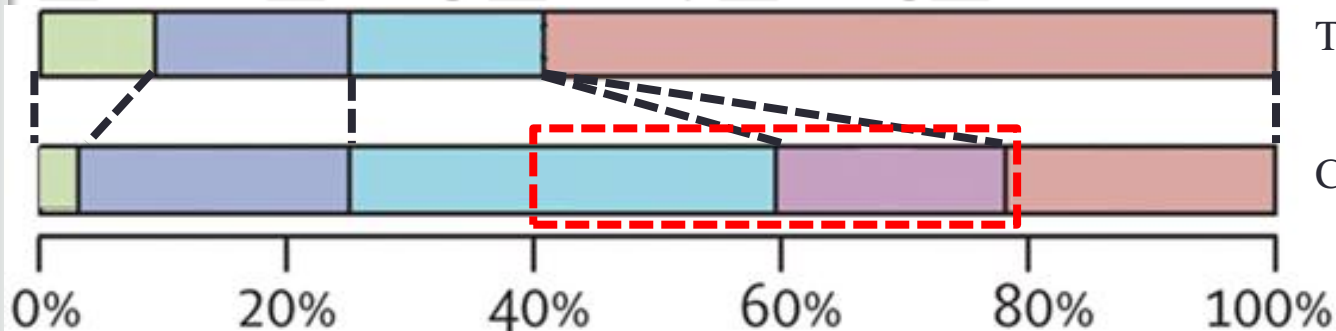
Infart maligne de l'artèria cerebral mitjana: fisiopatologia

- Infart maligne de l'artèria cerebral mitjana = infart cerebral ↑ extens
- Edema = ↑ pressió intracranial = ↓ nivell de consciència, deteriorament neurològic, hèrnia uncal i subfalcina
- Tractament: UCI → mort 60-80%
- Tractament quirúrgic = craniectomia descompressiva
 - Control ↑ pressió intracranial = ↑ supervivència
 - Millora el resultat funcional (escala de Rankin)
 - Supervivència amb seqüeles

RS = Rankin Scale

Legend: mRS=2 (green), mRS=3 (blue), mRS=4 (cyan), mRS=5 (purple), Mort (red)

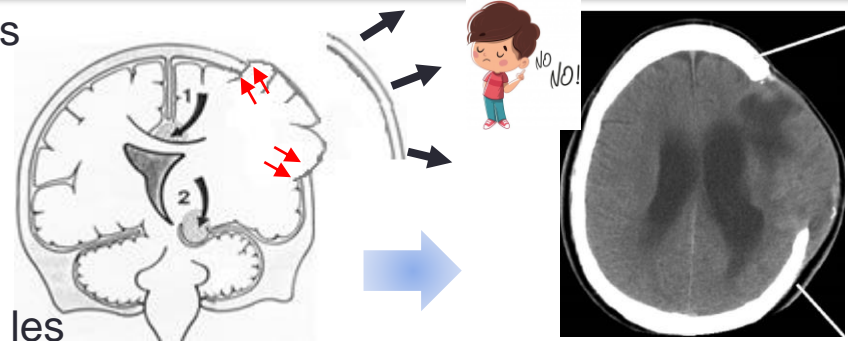
Tractament de la UCI

Craniectomia descompressiva

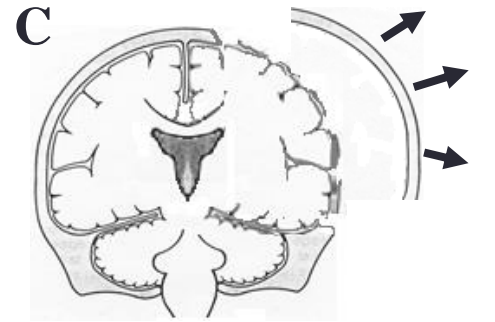
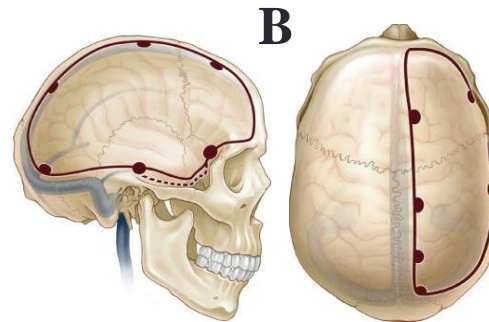
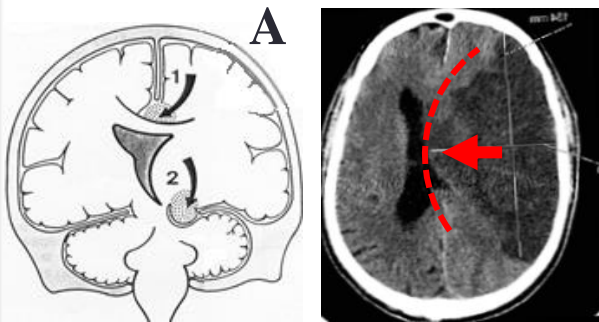

Infart maligne de l'artèria cerebral mitjana: craniectomia descompressiva

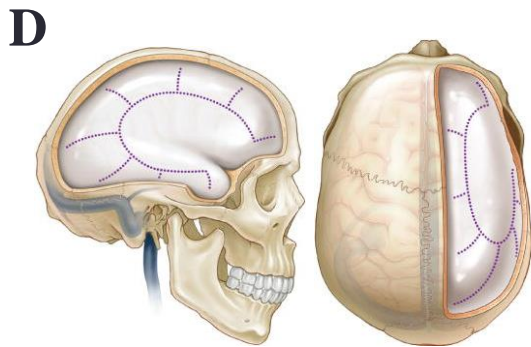
- ↑ supervivents però amb seqüeles neurològiques
- S'HA DE FER A TEMPS
 - Retards = més dany cerebral
- Prou extensa per a descomprimir el cervell
- Craniectomia petita = necrosi del cerebel contra les vores del la craniectomia

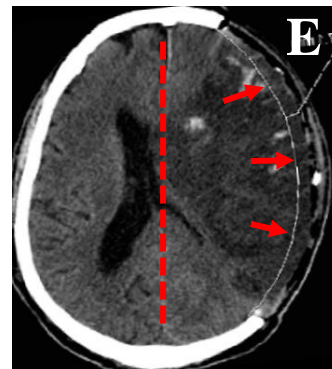
INCORRECTE: craniectomia petita

Hemicraniectomia

Obertura dura

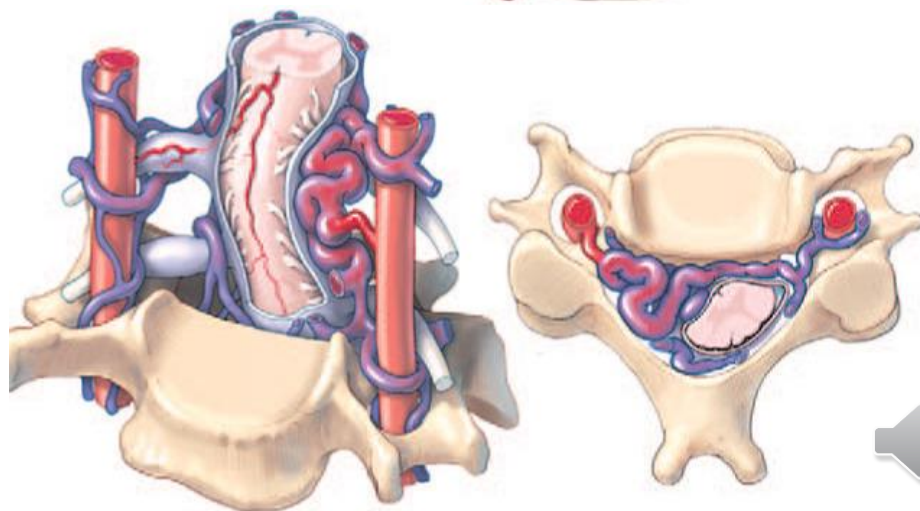
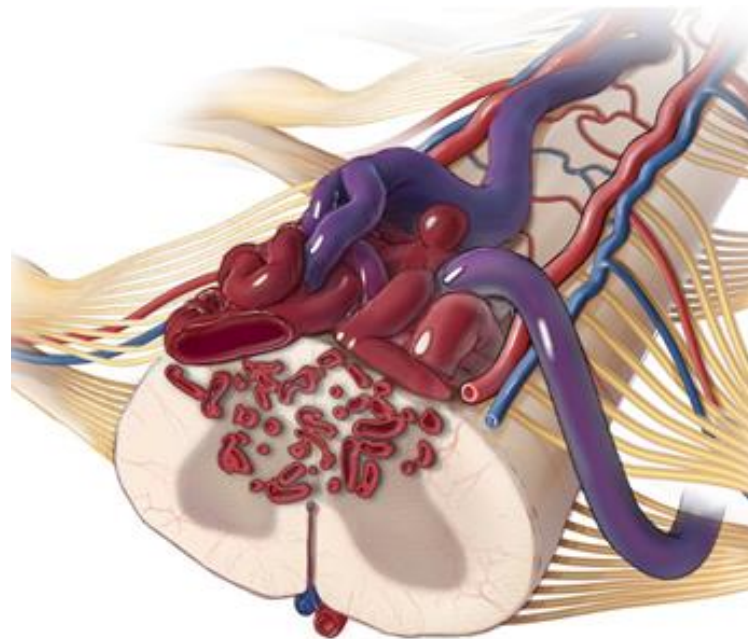

CORRECTE:
 craniectomia
 extensa

MAV (malformacions arteriovenoses) de medul·la espinal

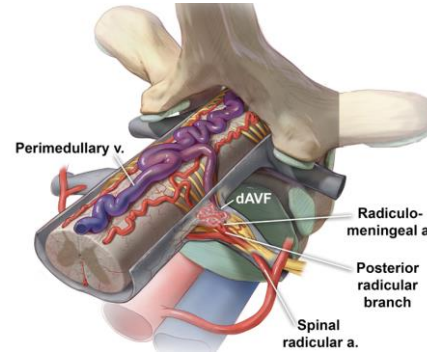
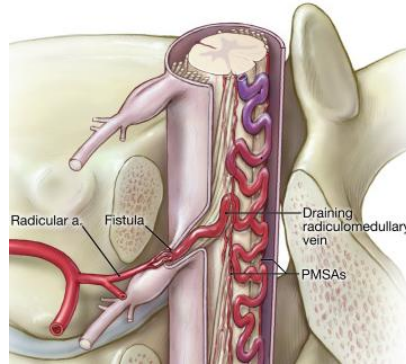
- Connexió directa anormal entre les artèries de la medul·la espinal i les venes sense cap llit capil·lar
- Conseqüències
 - Robatori de sang del teixit medul·lar normal = isquèmia medul·lar
 - Hipertensió venosa a les venes medul·lars = compressió de la medul·la espinal

MAV de medul·la espinal: tipus

- Fístules AV durals

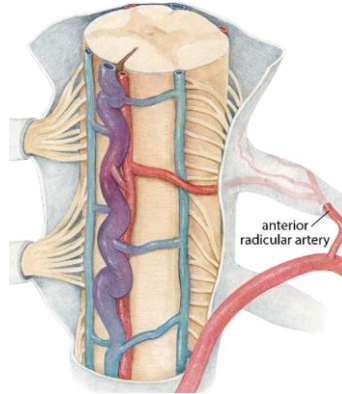
- La fístula es troba FORA del canal espinal

Fístula AV dural

- MAV perimedul·lar

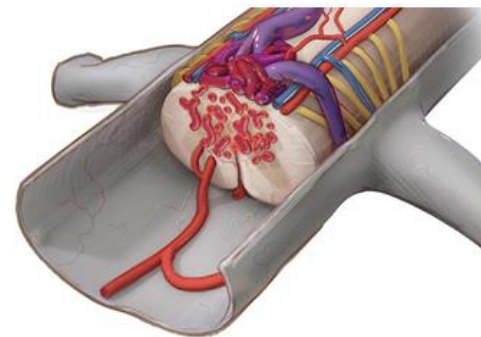
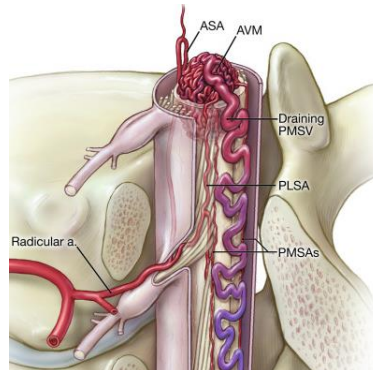
- Nidus al voltant de la medul·la espinal

MAV perimedul·lar

- MAV intramedul·lar

- Nidus dins de la medul·la espinal

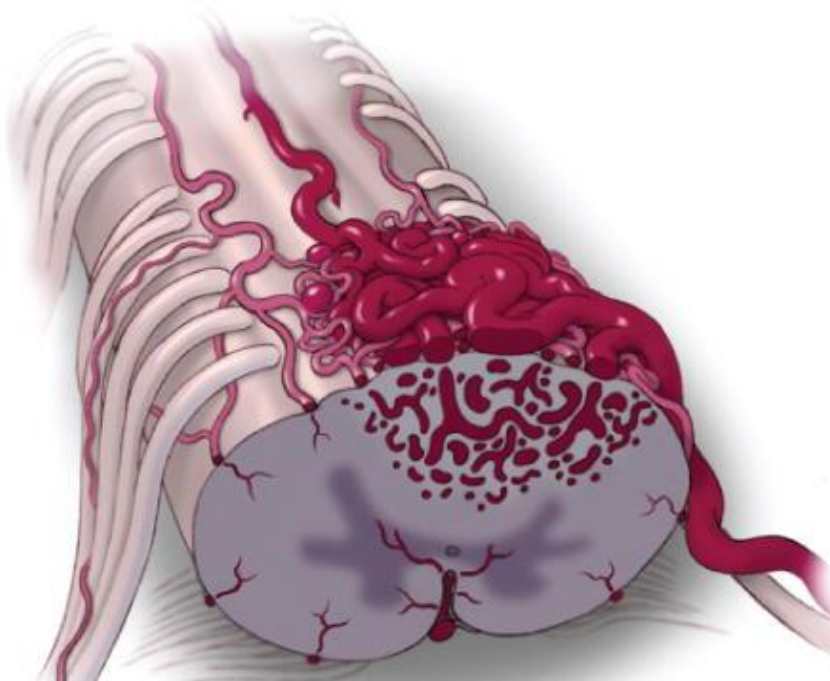

MAV intramedul·lar

AVM de medul·la espinal: clínica

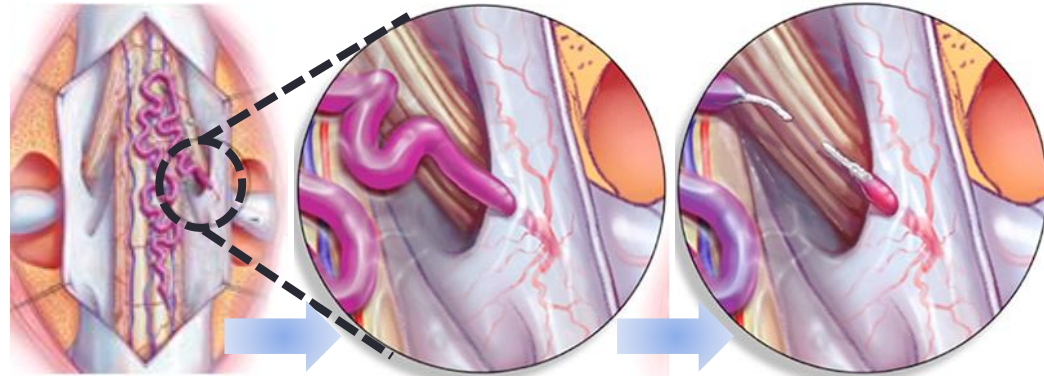
- ↑♂ 50 anys
- Paraparèsia espàstica progressiva
- Hemorràgia
- Dolor espinal inespecífic

MAV de medul·la espinal: tractament

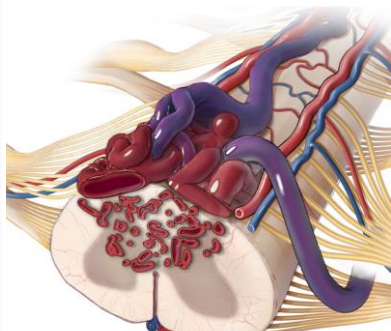
- Fístules AV durals = cirurgia
- MAV = Endovascular / cirurgia o ambdues segons el cas
 - Es prefereix endovascular
 - Tots dos corren el risc de lesions medul·lars

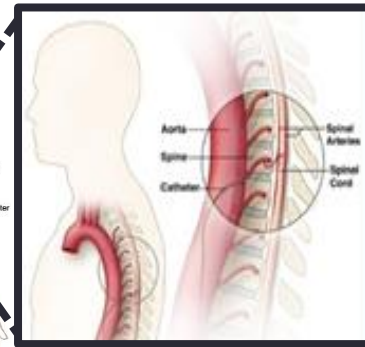
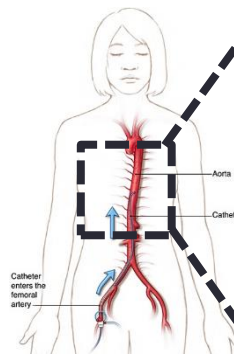
Fístula AV dural = cirurgia

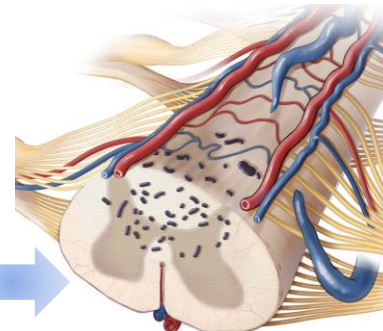
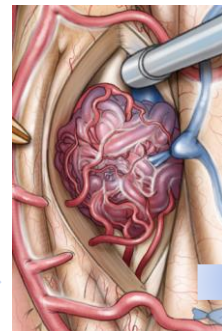
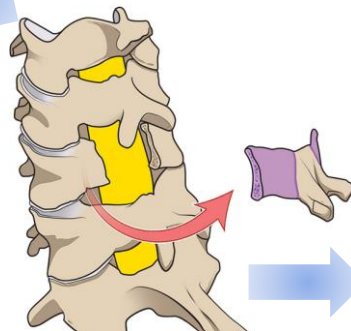
MAV perimedul·lar

MAV intramedul·lar

Tractament endovascular

Cirurgia

Prof. Vicente Vanaclocha
Prof. Pedro Roldan
vivava@uv.es
pedro.rolدان@uv.es

